

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
385 M. 5

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
385 M 5

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
385 M 5

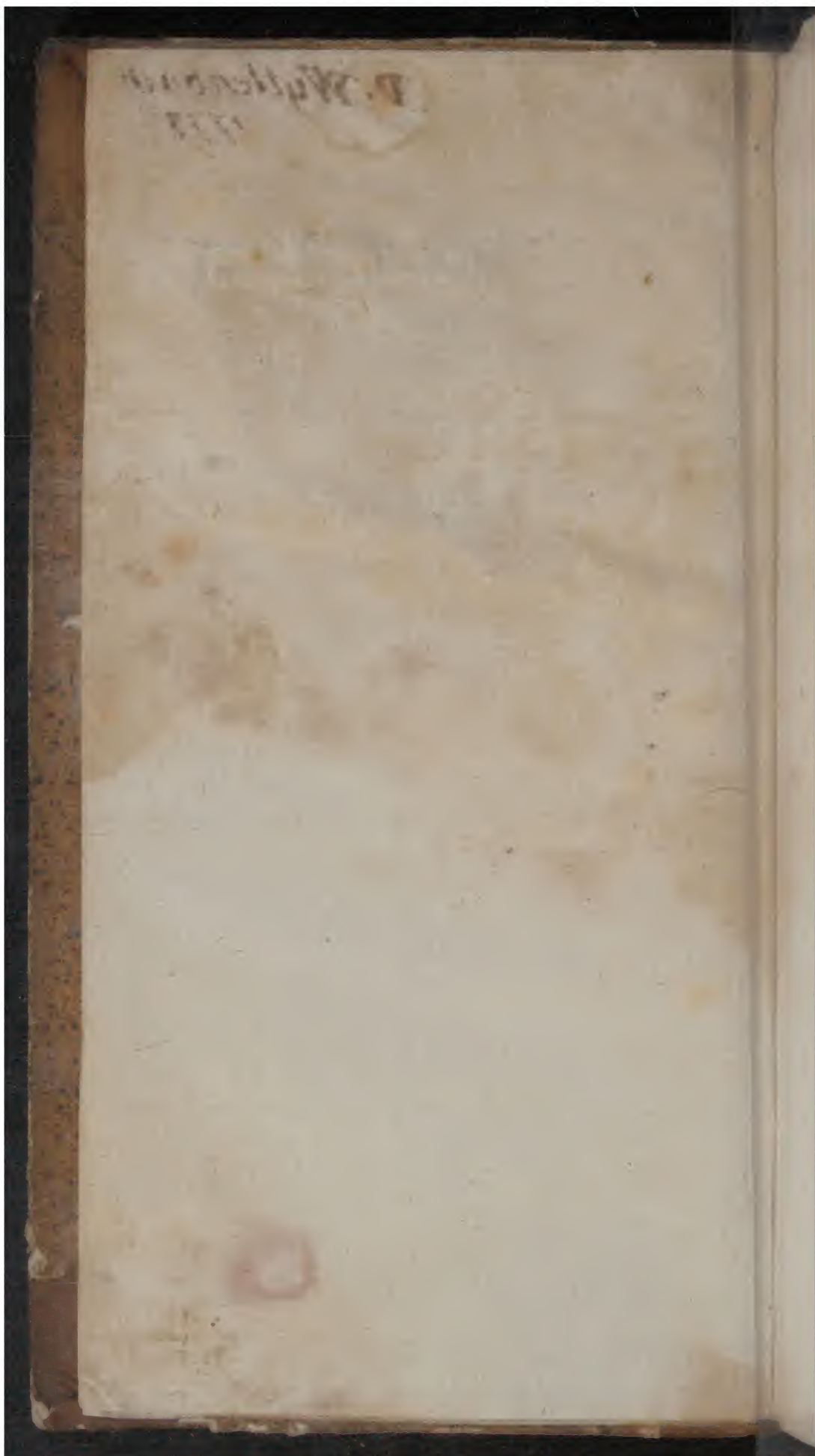

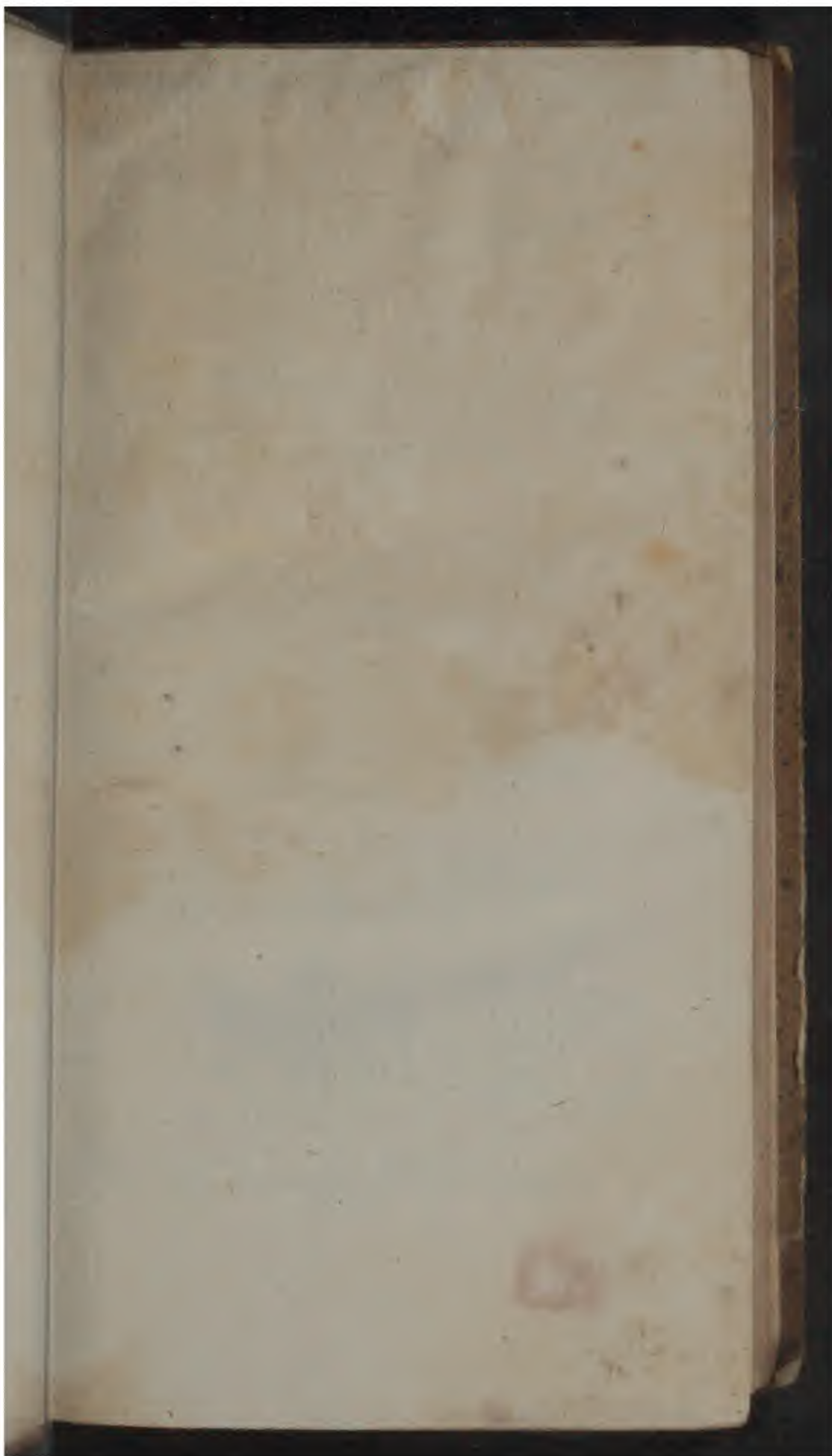
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
385 M.5

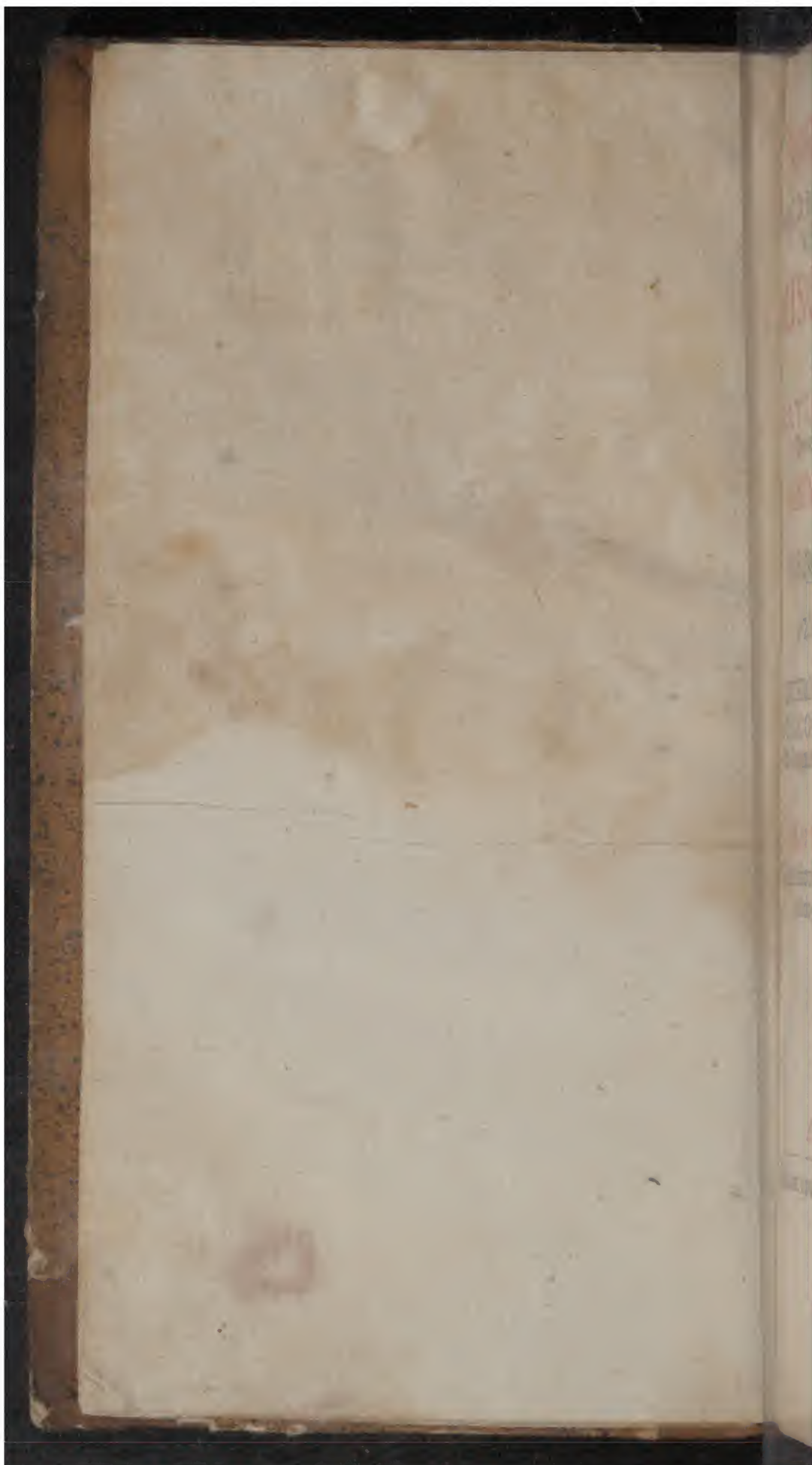

D. Wyttenbach
1778

~~XV C 857~~

JOH. SCHEFFERI

PROF. & BIBLIOTH. QUONDAM
UPSALIENSIS.

MISCELLANEA

Quibus continentur

MATTHÆI CAMARIOTÆ

Rhetorica cum versione & notis,

ANIMADVERSIONES

In

CORNELII NEPOTIS

Miltiadem,

PLINII EPISTOLAS,

CURTIIUM,

CICERONIS LIBROS DE LEGIBUS,

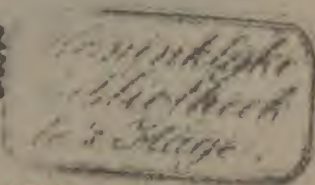
APOCOLOCYNTOSIN SENECAE

& Fragmentum PETRONII Traguriani.

Præmissum est

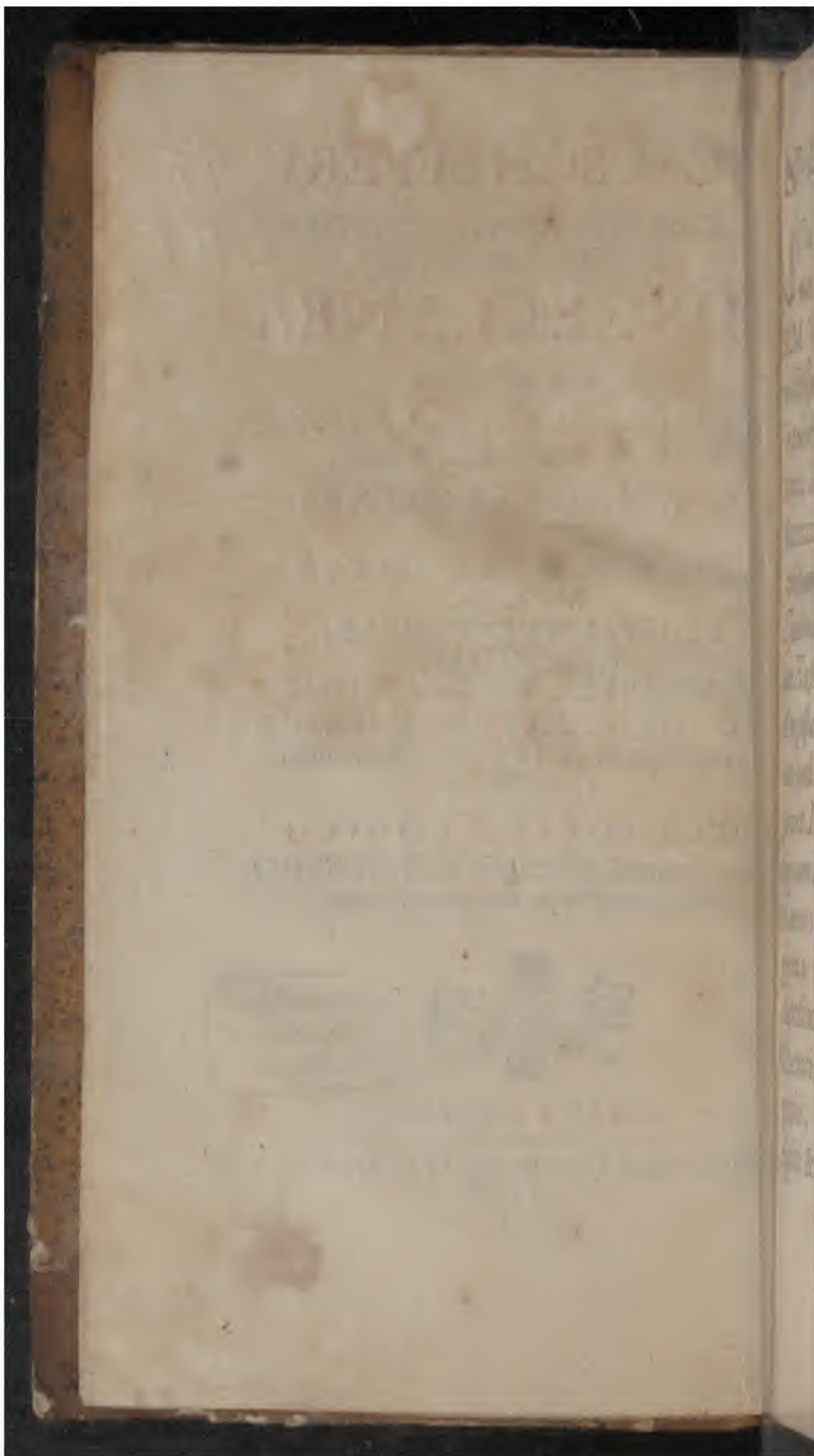
AUTHORIS ELOGIUM

Cum succinctâ de Scriptis à SCHEFFERO
editis promissisque commemoratione.

AMSTELÆDAMI.

Prostant apud JANSSONIC-WAESBERGIOS.
1698.

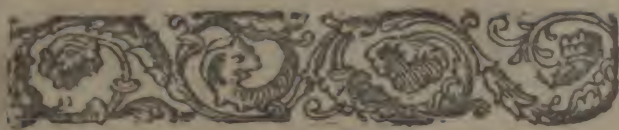
AD LECTOREM.

Quod tibi heic damus volum-
men MISCELLANEO-
RUM JOH. SCHEFFERI, Vi-
ri doctissimi, primo statim loco ocu-
is tuis objicit *Compendium Rhe-*
toricæ, Scriptoris Græci, quem
Matthæum Camariotam esse
credimus Maximo Margunio
Cytherorum Episcopo, Davidi-
que Hæschelio, qui illum primus
Augustæ Vindelicorum sub hu-
ius sæculi auspiciis Græce vul-
gavit. Illam synopsis Rhetoricam
hanc lectu nec sine judicio an-
te annos ducentos & quingua-
ginta circiter ex Hermogenis,
Aphthonii Antiocheni, Tiberii
Rhetoris, Minuciani Techno-
graphi, Theodectis Phaselitæ,
Apfini & Phæbammonis Sophi-

) (2stæ

Atque præceptis concinnatam versionem
Et notis Schefferus illustravit.
Sequuntur ejusdem Schefferi animadversiones
in Nepotis Mitriadem aliosque scriptores
Vet. Latinos, quorum nomina in fronte
hujus libri adscripta vides, Hisce nos
auctoris elogium utcumque descriptum,
librorumque ejus elenchum præmittere
voluimus, tu pro capto tuo utere
Et vale.

De

De
JOH. SCHEFFERO
& ejus Scriptis.

Argentoratum, urbs Alsatiae nobilissima, tum superioribus seculis tum hoc nostro potissimum innumerabiles summa doctrina praestantissimoque homines ingenio protulit fovitque. In his magnum & celebre nomen est **JOH. SCHEFFERI**, quo non minus incrementum ejus gloriae atque celebritatis accedit quam **SCHEFFERO** dulcissima erat patriae suae recordatio, qui nullo sibi magis nomine placebat, nisi cum Argentoratensem se profitebatur. Natus fuit ex optima illius Urbis familia anno post partam humano generi salutem vigesimo primo supra millesimum sexcentesium. Neque illum patria, quem omni genere doctrinae humanissime imbuit & liberaliter nutrit, umquam è sinu suo dimisisset, neque ipse temere relicturus erat natale solum, nisi rebus Germaniae bello fatali afflictis, **CHRISTINA** illa non Sueciae dontaxat, sed omnium quot sunt, quot fuerunt Reginarum do-

ctissima literarumq; & Eruditorum amantissim
viros quosque doctissimos undique & inter h
FREINSHEMIUM quoq; & BOECLERUM
Argentorato ad se in Sueciam invitasset. Tu
nondum trigessimum annum attigerat SCHE
FFERUS, cum ad illum Doctorum hominu
confluxum ipse quoque viam invenit, lætatusq;
est nova luce fulgidissimorum omnis doctrinæ
& Sapientiæ luminum in regione quantumvis
longe diffita, quantumvis Boreali se quoque
posse illustrari. Ante vero quam Suecos ad
non pauca jam ingenii & eruditionis monumen
ta publice ediderat *Dissertationem de varietate
navium* A. 1643. 410. *Agrippam liberatorem
sive de novis Tabulis* A. 1645. 12. tum *Ælii
Græci auctoris suavissimi varias historias notis
haud contemnendis illustratas* A. 1647. 8. Sta
tim ubi penetravit in Sueciam SCHEFFERUS
illustribus Baronibus Skyttiis studia sua mirific
probavit, illorumque auctoritate in celeberrimam
Academia Upsaliensi munere Professoris ad quod
vocatus fuerat Skyttiani auctus est. FREINS
HEMIOQUE, quem Regina Bibliothecæ suæ
præfecerat succedere iussus, quo ipso illi deman
data fuit eloquentiam & prudentiam civilem pu
blice docendi non ignobilis provincia. In hac suf
fragiis omnium ita est versatus, ut nec industria
nec solertia ingenii, neque doctrinæ copia aut do
cendi facilitate cuiquam concederet, multos vero
post se relinqueret. Neq; vero Reginem CHRIS
TINAM latuit præstantissimum SCHEFFERI
in-

ingenium, à qua non modo quamdiu Sueciam illa in potestate habuit, sed etiam postquam ejus imperio sponte abdicato finibus quoque excesserat Romamque se contulerat, liberalissime amplioreque salario exceptus, nullum prætermisit locum prædicandæ ejus munificentiaë variisque operibus suis illis nomini gloriosissimo inscriptis suam observantiam ei testatam faciendi. Hæc ipsa quoque Regina, ne alia jam commemorem, ipsi autor extitit, ut MAURITII STRATEGICUM ederet, & è Græco in latinum sermonem converteret, maxime vero ut Pythagoricam Philosophiam accurate sibi sumeret illustrandam, quod utrumque etiam doctè & diligenter fecit, etsi operis de Pythagorica Philosophia vix gustum quendam ac specimen edere potuit, majore & præstantiore ejus parte per præmaturum ejus obitum interceptâ. Accidit interjecto tempore, ut in eadem Academia Upsaliensi, non modo Professor Juris Naturæ ac Gentium Regius honorarius nominaretur SCHEFFERUS, sed & instructissima quæ Upsaliæ visitur Bibliotheca ejus curæ unice esset commissâ, ex quo thesauro pariter uti ex incredibili copia rarissimorum præstantissimorumque librorum, quos incomparabilis Regina undique advehi curaverat, animum suum Vir maxime industrius & solers variis doctrinæ & sapientiæ incrementis ita magis magisque locupletavit, ut potiore longe jure, quam olim THEODORUS METOCHITA* *Philosophia*

)(4

ro-

* Thomæ Magistro p. 204. Epist.

robur & vis, artis oratoria columnen & c.
ra liberalis doctrina universæ publicum prae-
neum dici posset. Maximum vero studium
fuit in Suecorum à quibus civitate donatus fuit
Antiquitatibus omnis generis illustrandis, pae-
cipue postquam Regia auctoritate cooptatus
fuit in nobilissimam societatem doctissimorum
virorum, qui ad hanc rem debent omnem op-
eram industriamque suam conferre, ut nihil in
veteri historia, moribus, legibus, institutis
monumentis Sueciæ Gentis reliquum sit, quod
non ab eis sit diligentissime excussum & in-
vestigatum. Ea Societas hodieque Holmiæ fovetur
Sapientissimi Regis CAROLI XI. Consilio
cui unice Suecia debet, ut seipsam non ignoret
sed quamcunque gentem possit de accurata re-
rum suarum etiam à nostris temporibus remanentis
tissimarum scientia & cognitione provocare.
Quantum vero gloriæ laudatissimo Collegio antiquita-
tatum SCHEFFER industria attulerit, quantumque
luminis prælatum fuerit ab ejus ingenio rebus
veterum Suecorum à vulgo cognitione remotis,
& apud omnes est notissimum, & nulla oratio
ita valuit explicare, quam ex ejus scriptis cuilibet
intelligere promptum esse potest. Hæc cum mox
ordine sint à me enumeranda universa, quotquot
dum in Suecia versatus est in lucem emisit, reliquum
est ut id unicuique addam quod huic ipsi labori
fuit immortuus die septimo Kal. Aprilis Anni 1679.
Postremus enim ipsi labor fuit præter orationem de
Ser-

Servatoris nostri Natalibus, *Sueciam literatam*
sive *Commentarium de Scriptis & Scriptoribus*
gentis Sueciae ad umbilicum perducere, qui anno
post Holmiæ octavo ordine ab hæredibus vul-
gatus, Comitique magno Gabrieli de la Gar-
die inscriptus omnium laudibus & plausu excipi-
tur. Librorum porro à viro illo doctissimo
editorum quorum indicem Bibliopola Upsa-
liensis primum dissertationibus in Livium subje-
cit, Deinde SCHEFFERUS ipse prælectionibus
addidit Academicis, denique pleniorẽ Elen-
chum Sueciæ suæ literatæ pagina 293. exhi-
buit, ecce tibi heic distinctiorem heic accura-
toremque notitiam. Sunt itaque

SCRIPTA SCHEFFERI.

Ad res & Antiquitates Suecicas pertinentia.

Annotationes in Scriptorem veterem Gothica
lingua scriptum de Gotrico & Rholfone Re-
gibus Westrogothicis, Upsaliæ apud Henr.
Corionem A. 1664. 8.

Upsalia antiqua cujus occasione plurima in anti-
quitatibus Borealibus & gentium vicinarum
explicantur. ibid. 1666. 8. Hunc librum
multis locis auctum & emendatum Scheffe-
rus heredibus reliquit.

De situ & vocabulo Upsaliæ Epistola defensoria
Holm. 1677. 8.

)(5

Me-

Memoria Johannis Canuti Lenæi Archi Episcopi
Upsalienfis. ibid. 1669. 4.

Rünunga Styrlsa sive institutio Regis lingue
veteri Suecica cum versione Latina & notis
ibid. 1669. fol.

Memorabilium Sueciæ Gentis exemplorum I
ber. Hamburgi ap. Gotfr. Schulzen. 1671. 8.

Anonymi Sueci veteris breve Chronicon Ar
chi-Episcoporum & Sacerdotum Upsalien
sium nunquam antea editum cum notis Up
sal. 1673. 8.

Israel Erlandus de Vita S. Erixi Regis Sueciæ
ejusque miraculis cum notis Holmiæ 1676
8.

De tribus orbibus aureis nuper in Scania erutis
terra, disquisitio antiquaria. ibid. 1675. 8.

De antiquis verisque Regni Sueciæ insignibus
Holm. 1678. 4.

Suecia literata, quam supra commemoravimus.

Vulgavit etiam Lapponiam sive Gentis regionis-
que Lapponum descriptionem accuratam cum
figuris Francos. 1673. 4. quæ Anglicè versa
etiam prodit Oxon. 1674. & Germanicè
Norimb. 1674. 4. ut excerpta ab Erasmo
Francisci eodem anno edita omittam. De-
nique Gallice Paris. 1678. 4. Hoc opus mul-
to auctius reliquit Schefferus, adjecta etiam
Tuderi commemoratione conversionis quo-
rundam pagorum Lapponicorum & descrip-
tionem brevem Lapponiæ è Suecico versam in
Latinum.

His

His adde.

Memoriam D. Laurentii Stigzelii Archi-Episcopi
Upsaliensis Holm. 1677. fol.

De Excerptis annotationibus ex Scriptis Caroli
Episcopi Arosiensis iudicium ibid. 1678. 8.

Orationem in discessu Reginae Christinae, ha-
bitam Upsaliae & editam per Joh. Pauli A.
1644.

Titulum sepulchralem in Obitu Caroli Gustavi
Regis. Upsaliae 1660. fol.

Orationem ad Carolum XI. Regem, cum Stu-
diorum gratia ille primum Upsaliam venisset.
ibid. 1665. 4.

Orationem ad eundem Regem à Deo datum,
cum primum manus admovisset gubernaculis
Imperii ibid. 1673. 4.

Epistolam Consolatoriam ad Illustriss. Dn. Bene-
dictum & Jacobum Skytte liberos Barones in
Duderhof, in obitu illustris Dnæ Mariæ Neaf
matris ipsorum, una cum ejusdem Epitaphio
ibid. 1650.

Orationem funebrem in Obitu Illustriss. Dni
Jacobi Ponti de la Gardie Comitis in Lecköe
Regni Sueciæ Archistrategi ibid. 1652.

Memoriam Jacobi Augusti & Johannis Caroli de
la Gardie Comitum in Lecköe ibid. 1662.

Epistolam ad Axelium Oxenstierna Comitem in
Sôoermöre, postquam valedixisset Upsaliae
ibid. 1674. 4.

Au-

A U T O R E S

Græci & Latini illustrati.

Latini Pacati Panegyricus cum notis Philologici
& Politicis Holmiæ 1651. 8. iterumque ibi
1668. 8.

Æliani varix Historiæ Græce & Latine cum no-
tis auctioribus Argentorat. 1662. 8. & adje-
Joach. Kuhnii notis ibid. 1685. 8.

Phædrus cum annotationibus Schefferi & Gui-
ti Upsal. 1663 & 1667. Hamburgi 1673. 8.

Arriani Tactica & Mauritii Strategica nunquam
antehac edita cum versione & notis ibid. 1668.
8.

Petronii fragmentum Tragurianum cum notis
ibid. 1665. 8. recusæ Schefferi notæ Lipsiæ
curante Reinesio 1666. 8. & Mich. Hadriani
discursû Amst. 1669. 8.

Appendix notarum in idem Petronii fragmen-
tum Upsal. 1668. 8.

Aphthonius, Theon, alique Rhetores Græci
& Latine cum notis brevibus & indice auto-
rum ab ipfis citatorum. ibid. 1670. 8.

Hyginus cum notis, indicibus, & dissertatione
de vero autore scriptorum sub Hygini nomine
ambulantium. Hamb. 1674. 8.

Justinus cum annotationibus Criticis Hamb.
1677. 12.

Julius Obsequens de Prodigiiis cum notis & indi-
ce Amst. 1679. 8.

Regnum

Regnum Romanum sive dissertationes politicæ
septem in primum librum Livii Upsal. 1665. 4.
Miscellanea hoc ipso volumine comprehensa.
Basilii quoque Patricii Naumachia quæ nun-
quam hæcenus viderunt lucem cum versione
Latina & notis ad prælum parata habuit, com-
mentariumque Politicum composuit in vitam
Agricolæ à Tacito traditam.

Alia Scripta

MISCELLANEA.

De natura & constitutione Philosophiæ Italicæ
sive Pythagoricæ liber prodromus magni ope-
ris de Philosophia Pythagorica, de vita Pytha-
goræ & de claris Pythagoricis. Upsal. 1664.
8.

De Militia navali veterum libri IV. ad Reginam
Christinam Upsal. 1653. 4. quos ita auctos
mutatos atque emendatos reliquit Schefferus,
ut haberi possint pro aliis & novis.

De antiquorum torquibus syntagma. Holmiæ
1656. 8.

Dere Vehiculari veterum libri tres. Cum Pyr-
rhi Ligorii libro ejusdem argumenti ex Italica
lingua in Latinam verso & animadversionibus
illustrato. Francof. 1671. 4.

Graphice sive de arte pingendi liber. Norimb.
1669. 8.

Samuelis Bocharti Diatribe qua Æneam nun-
quam

quam in Italia fuisse ostenditur ex Gallico (non ex Italico, ut legitur in Biographia Clarissimi viri Henningi Wittenii) versu latine Hamb. 1672. 12. & cum Bochar Geographia Francof. 1674. 4. Trajectia Rhen. 1692. fol.

Constantini Opelii de Fabrica triremium Meibomianarum Epistola ad amicum. Eleutheropol. 1672. 4.

Index in libros Grotii de jure Belli & Pacis scriptus in usum Studiosorum, qui privatim eos audiebant explicari à Clariss. Boeclero A. 1657. Sine nomine auctoris editus Amstelod. 1670. & iterum Jenæ 1673. 4.

De institutione literaria illustris & generosi adolescentis, consilium Holm. 1678. 8.

De stylo liber ad consuetudinem veterem Upsal. 1653. 8. Idemque auctior præmissus Gymnasio Styli sive de vario scribendi exercitio ad exemplum veterum ibid. 1657. 8. & 1665. 8. Iterumque cum Bœcleri dissertatione de comparanda linguæ Latinæ facultate. Jenæ, curante Joh. Andrea Bosio. 1670. 8.

His

His adde.

Dissertationes varias ipso moderante in Academia Upsalensi ventilatas: de præstantia Monarchæ, de fato fortunæ Romanæ, de instinctu sacrificandi in Gentibus, de aulico, de clarigationibus bellicis, de Republica felici & diuturna, de Senatore, de jure naturæ ejusque fundamento, de ortu Status Politici & norma politice vivendi &c.

SCRIPTA INEDITA.

Præter ea, quorum jam meminimus, sunt annotationes in auctorem de Præadamitis, de Opilione liber quo multa ad antiquitates Græcas atinasque pertinentia cum Scriptorum veterum locis explicantur atque emendantur. Doctorum Virorum ad JOH. SCHEFFERUM Epistolæ cum responsis & nonnullis aliis addendis, Basilicæ seu Orationes habitæ coram Regibus & de Regibus. Liber adversariorum in quo notæ ad Scriptores plurimos veteres ac recentiores. De fato literario per Sueciam Orationes sive dissertationes tres, quarum prima agit de Paganices temporibus, secunda de Christianis ad Gustavum primum, tertia de sequentibus ad hæc tempora. Accedit quarta de ortu & progressu Professionis Skyttianæ in Academia Upsalensi. De Vocabulo *momenti* ejusque vera significatione atque usu dissertatio. De Vocabulo *militis*, quid notet in in-

inſcriptionibus antiquis. Orationes variæ præfertim quas in natalem Profeſſionis Skyttiar SCHEFFERUS habuit, tum programmata, præfationes, gratulationes aliaque ejus generis.

Hicce adde, affecta.

Commentarium in libros Ciceronis de Officiis, Sciagraphiam Juris naturæ cum annotationibus. De notis veterum librorum. De Grammaticis latinis. Adami Bremensis Scandinaviam, & Eutropium notis illustratum.

Græ-

Græci Scriptoris
incerti

COMPENDIUM
RHETORICÆ.

Vertit in Latinum

Et Notis necessariis illustravit

JOANNES SCHEFFERUS
Argentoratenſis.

Συνοπτικὴ παράδοσις τῆς Ῥη- λικῆς Ἀδήλῃς.

ΡΗ τοιχῶν λόγος τρία καθέστηκεν εἶδη, δι-
νικὸν, συμβεβηκὸν, καὶ πανηγυρ-
τικόν. Τῶν δὲ ἑκάστων διαιρεῖται εἰς δύο εἶδη τ-
καὶ εἰς τέλῃ, πρὸς ὃ ἀφορᾷ. Τὸ μὲν ἔν δι-
νικὸν διαιρεῖται εἰς κατηγορίαν καὶ ἀπολογί-
α τέλῃ. δὲ τὰς, τὸ δίκαιον. τὸ συμβεβ-
ηκὸν, ἡς προτροπὴ καὶ ἀποτροπ-
α τέλῃ. δὲ αὐτὸ τὸ συμφέρον. Τὸ δ' αὖ πανη-
γυρικὸν εἰς ἐπαινον καὶ ψόγον. πρὸς δὲ τὸ καλὸν
ἀφορᾷ. ὑπὸ δὲ ταῦτα τὰ εἶδη ἀνάγονται τὰ ῤη-
τικὰ προγυμνάσματα, ἃ εἰς δώδεκα ᾠδεῖς
πρὶν ὁ Ταρσεὺς Ερμογένης. εἰς ὕστερον δὲ ταῦτα
εἰς δέκα καὶ πέντε παραξέτενεν ὁ Ἀντιωχ-
ὸς Ἀφρόνιος. Ἀνασκευὴν γὰρ καὶ κατασκευὴν μ-
θηδασκαλία δ' Ερμογένους περιλάβοντες,
καὶ τὸ ἐγκώμιον καὶ τὸν ψόγον ἑτέρω, αὐτὸς ο-
λῶν τὰ δύο περὶ τὸ νομίζεσθαι πεποίηκε δέκα
πέντε. Πάντα μὲν ἔν τα προγυμνάσμα-
τα Ερμογένους εἰδικά τε καὶ μερικά, ὥς περ αἱ ἐ-
καὶ ἑξῆς αἰδέκα καὶ τρεῖς, καὶ πᾶσι τῶν
μερικῶν ὑπὸ τὰ τρία εἶδη ἀνάγονται. Ἰ-
σθον δὲ ὅτι τὰ προγυμνάσματα αὐτὰ μ-
καθ' αὐτὸ πθέμενα τὰ παρεπόμενα πα-
τα αὐτοῖς ἐπιδέχεται, ἃ καὶ κεφάλαια κα-
ταχρηστικῶς λέγονται. ἐν δὲ τελείοις εὐρισ-
μένα λόγοις, ἢ ἔθεν τῶν παρεπόμενα
ἢ πάντα ἐξ αὐτῶν ἀποδέχεται. Τρ-
μ

Compendiaria doctrina Rhetoricæ

Incerti.

Rhetoricæ orationis tria sunt genera, iudiciale, deliberativum, panegyricum. Horum quodlibet dividitur in duas quasdam species, & quem respicit, finem. Ac iudiciale quidem dividitur in accusationem & defensionem, quarum finis est iustum. Deliberativum autem in adhortationem & dehortationem. Finis vero est utile. Panegyricum denique in laudationem & vituperationem, respicitque honestum. Ad hæc genera referuntur progymnasmata Rhetoricæ, quæ duodecim proposuit ante Hermogenes Tarsensis: postea eadem ampliato numero fecit quatuordecim Aphthonius Antiocheus. Refutationem namque ac confirmationem una præceptione compræhendente Hermogene, ut & laudationem & vituperationem. ipse duo ista dividendo effecit, ut viderentur esse quatuordecim. Cunctæ igitur istæ progymnasmatum Hermogenis species, earumque partes, quemadmodum & statuum species, quæ sunt tredecim, omnesque earum partes ad tria ista genera referuntur. Sciendum autem, quod progymnasmata per se posita recipiant ea omnia quæ sequuntur, & abusive capita quoque nominari solent. In perfectis autem orationibus reperta vel nihil eorum consequentium, vel pauca eorum recipiuntur. Tira

μὲν ἐν εἶδη λόγῳ ῥητορικῷ, ὑφ' ἧς καὶ τὰ α-
 γυμνάσματα καὶ αἰσάσεις, ὡς ἐφ' ἑκῆς, ἀνάγ-
 γαι. Ἐκαστὸν δὲ τελειὸν λόγον ἐνὸς
 οἱ ἐδὴ πινὺ τῶν τριῶν ἴσταν ἰδεῖν, ὥστε
 καὶ ἐκάστη τῶν ἐκείνων ἐκ τεσσάρων μερῶν συ-
 κείται, προοιμίων, διηγήσεων, ἀγώνων, καὶ ὁ-
 λόγων. Τινὲς δὲ πέντε ταῦτα φασὶν, ἀγῶ-
 νι μὴ ὀνομάζοντες, ἀντὶ ἀγώνων, ἀντιθέσεις, ἢ
 λύσεις: ἑτέροι δὲ πίσεις καὶ λύσεις, καὶ ἑτε-
 ῖς ἑτέρως. Το πανηγυρικὸν καὶ τελειὸν προοι-
 μιον ἐκ τεσσάρων συγκείται μερῶν ἢ μορίων
 ἐκ προτάσεως, ἐκ κατασκευῆς, ἐξ ἀξιώσεως
 ἢ ἀποδόσεως, ἢ τῶν δύο ὁμῶς, ἐκ τελέσεως τῆς
 βάσεως. Τῶν δὲ προοιμίων εἶδη εἰσὶ τέσσα-
 ρα: τὸ ἐξ ὑπολήψεως προσώπων καὶ πραγ-
 μάτων, τὸ ἐξ ὑποδιαρέσεως, τὸ ἐκ περὶ σφί-
 κας καὶ τὸ ἀπὸ καιρῶ. Τὰ προσηπία καὶ τὰ πράγ-
 ματα διαίρονται εἰς τέσσαρα, εἰς ἐνδοξα, ἀδο-
 ξα, ἀμφίδοξα, καὶ ὁμόδοξα. Ἔτω μὲν εἰς
 τέσσαρα εἶδει τῶν προοιμίων. τρεῖς δὲ τρεῖς
 τῶν διηγήσεων ἀπλῆς, ἐγκατάσκευον, καὶ
 ἐνδιάσκευον, ἐς καὶ χαρὰ κληῖρας ἱνὲς ὀνομά-
 ζουσι, χαλαρὸν, ἀδρὸν, μέσον. Καὶ χαλαρὸν
 μὲν καὶ ἀπλῆς χαρακτήρ, ὁ ἄνευ κατασκευῶ-
 ν τῶ πανηγυρικῶ ἐφαρμοτῶν. τὸ γὰρ παν-
 ηγυρικόν, ἢ ἔπαινον ἢ ψόγον ἔστιν ὁμο-
 λογούμενων ἀγαθῶν ἢ πονηρῶν. τὸ προφα-
 τὲς δὲ καὶ ὁμολογούμενον, ὁποδείξεων ἔδειται
 ἀδρὸς

igitur sunt 'genera' orationis Rhetorice, ad quæ & progymnasmata, & status, ut dictum est, referuntur. Quævis autem perfecta oratio ad unum refertur ex tribus scilicet generibus, quemadmodum & quilibet ex partibus componitur quatuor ex partibus, exordio, narratione, contentione, & conclusionem. Has quidem ajunt quinque, ac præterita contentione pro ea objectionem solutionem ponunt, alii vero probationem & refutationem, alii aliter. Aptum orationi perfectumque exordium ex partibus componitur quatuor sive membris, propositione, probatione, petitione vel assumptione, aut utroque, simul & quarto, ex termino. Exordiorum autem species sunt quatuor; ex opinione personarum & rerum, subversione, abundantia, & denique ex occasione. Personæ & res dividuntur in quatuor, honesta, & inhonesta, dubia, & incredibilia. Et e quidem quatuor sunt species exordiorum. Narrationum autem modi sunt tres, simplex, probabilis, & illustris, quos & characteres vocant, tennem, magnificum & medium. Ac tenuis quidem ac simplex character, qui est in probatione, panegyrico competit. Genus enim panegyricum laudem continet vel superium eorum, quæ ab omnibus habentur pro bonis aut malis. Quod vero clarum, & ergo sic habetur, probatione non indiget.

ἀδρός δὲ καὶ σιῦτον, ὁ ἐγκαπίσκα
 ὁ πυκνοτέραις κεχρημέν, ταῖς ἀποδεί
 πρὸς Φυῆς, τῷ δικανικῷ εἶδει πελῶν. δὲ
 σὺν ἔχειν ὅν πολιτικὸν καὶ δικανικὸν λ
 καὶ μὴ ἀναπόδεικτον εἶναι· μεσ, δὲ τρῶς
 καὶ χαρακτήρ, ὁ ἐνδιάσκευ, ὁ μέσων
 μὴ κατακόρως κεχρημέν, ταῖς ἀποδεί
 μήτε πάντῃ ἀναπόδεικτα λέγων, μήτε
 συμπεχέρον κεχρημέν, πῇ δὲ ἐγκαλασ
 ως καὶ ἀποδεικτικῶς, πῇ δὲ ἐνδιασκεύως
 κατ' ἐκφρασιν, ὅς καὶ τοῖς τριῶν εἰδέσιν
 πρὸς Φυῆς, καὶ μέσ, καλεῖται εἰκό
 Μᾶλλον δὲ τῶν λοιπῶν τῷ συμβῶλετικῷ
 γῶ ἀντίται καὶ λόγοις τὴν ἰσχυρίαν σιῦτάτη
 τοῖς ἰσχυρῶσι, πῇ μὲν ἀπλῶς διηγέσθαι
 δὲ κατασκευάζειν δυσπιστῶμενα, πῇ δὲ τ
 σωπά τε καὶ πράγματα, καιρῶς τε καὶ τό
 ἐκφράζειν, καὶ παρρησιῶν ζώων ιδέας, τοια
 μὲν ἢ ἐρμηνεία τῶν διηγήσεων. Τέσσαρα
 ἄδη τῶν περιμένων, ὡς τριῶν τρόπων
 περιήκαμεν· καὶ τρεῖς διηγήσεων τρό
 οὐ καὶ χαρακτῆρες καλούμενοι, πρὸς Φυῆς
 ἔφημεν εἶδεν. Ὅμηρος δὲ καὶ τέταρτον
 δι' ἀλληγορίας παρέδωκε, τῷ πανηγυ
 μὲν καὶ αὐτὸν ἐφαρμόσας· ἀρμοδιοφυέα
 γίνεσθαι, ὅταν ἀπέλιαν λόγῳ πρὸς ὄγκον
 μέγεθος ἐξάρα βολόμεθα. Οἱ ἀγῶνες
 διακρίνεται εἰς ἀντιθέσεις καὶ λύσεις. αἱ ἀ
 θέσεις δὲ καὶ αἱ λύσεις τὴν σύστασιν ἔχ

7
et. Magnificus autem & validus, qui &
robabilis pluribus utitur probationibus &
atura pertinet ad genus judiciale. Fidem
nim oportet habere civilem ac forensem o-
rationem, nec destitui argumentis. Me-
lia vero forma & character mediocriter, ac
neque nimium utitur argumentis, nec etiam
ine omni probatione aliquid affert, aut ni-
nis frequenter, sed aliquando culta, & per pro-
bationes, aliquando simpliciter & per descri-
ptiones, qui & tribus generibus est conveni-
ens, & jure medius appellatur. Ex reliquis
autem maxime deliberativa orationi compe-
tit, aut iis, quæ historiam continent. Nam
qui historias scribunt, interdum simpliciter
narrant, interdum probant, quæ à fide remo-
tiora sunt, interdum personas, res, tempora,
loca describunt, omnisque generis animan-
tium figuras. Atque hæc narrationum ex-
plicatio. Quatuor igitur sunt species proce-
diorum trium formarum, quas prædiximus,
& tres formæ narrationum, quæ & chara-
cteres vocantur, propriæ iis, quæ diximus,
generibus. Homerus autem addidit & quar-
tam allegoricam, quæ & ipsa apta est gene-
ri panegyrico, maximeque idonee adhiberi
potest, si tenuitatem orationis in sublimita-
tem ac magnitudinem volumus attollere.
Contentiones autem dividuntur in objectio-
nes & solutiones. Objectiones autem & so-
lutio-

σιν ἐκ κεφαλαίων, ἑπιχειρημάτων, ἐργα-
 ῶν, καὶ ἐπιθυμημάτων, καὶ ἐξ ἐπειθυμάτων
 οπε καὶ πλατῶν. Καὶ τὸ μὲν οἰκείον κε-
 λαιον δεῖ θετικῶς εἰσάγειν τὸν ῥητορεύον·
 εἴτα χεῖναι τοῖς ἑπιχειρήμασιν, ἐργασίαις
 τοῖς λοιποῖς. τὸ δὲ ἔνθεν κεφάλαιον πε-
 τον χεῖν λύειν περὶ τὰς, ὑποφορά, ἀντιπερί-
 λυσαι. εἴτα χεῖν χεῖναι καὶ ἐπὶ τῷ ἑπι-
 ρήματι καὶ τοῖς λοιποῖς, οἷα περὶ εἴρημεν, καὶ τὸ μ-
 κεφάλαιον ἐξ ὧν γίνεταί, εἴπομεν. Τὸ ἑ-
 χείρημα δὲ ἐκ τῶν περὶ τὰς, ἢ πάντων ὁ-
 μα ἢ πινων κατασχευάζεται. Ἡ ἐργασία ε-
 γίνεταί, διὰ τὴν ἀποβολήν, διὰ τὴν ἀδύνα-
 τῶν, διὰ τὴν μείζονα, διὰ τὴν μικροτέραν, διὰ τὴν ἴσην
 καὶ διὰ τὴν ἐναντίαν, ἢ πάντων, ἢ ἑνῶν. Τὸ ἐν-
 θύμημα σύγκρισις καὶ συμπέρασμα ἐστὶ ἔ-
 πιχειρήματ' καὶ τοῖς ἐργασίαις. Τὸ ἐπεν-
 θύμημα δὲ δεύτερον ἐνθύμημα. Πλατὸν
 δὲ εἶναι πᾶν τὸ μὴ γεγονός, ἑπιτιθέμενον δὲ καθ'
 ὑπόθεσιν. Πρότασις νῦν ἐστὶ λόγος, ἐν ᾧ
 ἐλπίζεται ἢ ὑποφορά. Ὑποφορά δὲ, ὁ ἔ-
 χθρος λόγος. Ἀντιπερίστασις δὲ ἡ τῆς λύσε-
 ως ἐπαγγελία. Ἡ λύσις δὲ γίνεταί, καὶ ἐν-
 τασιν, καὶ ἀντιπαράστασιν, καὶ κατὰ τὸ βίαιον.
 πᾶντα περὶ ἀγῶναν. Ὁ ἐπίλογος δὲ δια-
 ρεῖται εἰς αὐξυσις ἀγαθῶν, ἢ καὶ τελείαν ἐκ-
 βολήν καὶ ἐξαίρεσιν καὶ εἰς ἀνακαίφαλαίω-
 σιν

tionēs componuntur ex capitibus, epichi-
matis, tractationibus, enthymematis, &
epenthymematis, aliquando quoque fi-
one. Atque caput quidem proprium o-
rteret simpliciter adducere oratorem, postea
i epicherematis, tractationibus atque cæte-
Caput autem objectionis ante omnia
ortet solvere propositione, subsumptione,
opositione contraria, & solutione. Postea
ile, adhibere illic quoque epichirema cæte-
que, ut diximus. Atque sic, ex quibus fiat
put indicatum est. Epichirema vero ex
cumstantiis vel omnibus simul, vel aliqui-
s conficitur. Tractatio vero nascitur ex
nilitudine, exemplo, minori, majori, ab æ-
ali, itemque à contrario, vel omnium, vel
quorum. Enthymema est comparatio &
nclusio epichirematis & tractationis. E-
nthymema est secundum enthymema. Fi-
o vero est id omne, quod quidem factum
n est, causæ tamen conducit. Jam vero
opositio est oratio, in quâ spem habet sub-
nptio. Subsumptio autem est oratio ad-
sarii. Contraria propositio est promissio
utationis. Refutatio fit per instantiam &
oulsionis rationem contrariam, & per vio-
atum. Hæc de contentione. Conclusio
o dividitur in amplificationem bonorum,
ultimam destructionem & eversionem,
in repetitionem capitum præcipuorum, &
actio-

σιν τῶν καιρωτέρων, τὴν καὶ δὲ προλογ
 ἀλλὰ πᾶσι μὲν περὶ τῶν πεσάρων λόγους με
 ποιοιμίων, διηγήσεων, ἀγώνων, ὁπλοῦν
 Ἐπεὶ δὲ πᾶς λόγος ῥητορικὸς, ὁποῖός τις ἂν
 τριῶν εἰδῶν εἴη, διὰ τινων ἰδεῶν ἀρμοσίων
 τῷ συνήθεσσι εἶωθε, φέρε καὶ τὸν τῶν ἰ
 δεῶν μὲν ὑμῖν διαγράψωμεν. Ἐπεὶ δὲ εἰ
 ἰδέαι λόγους ῥητορικῶς: σαφύφια, μέγεθος, κα
 λῶς, γοργότης ἢ ὁρῶς, ἀλήθεια, δεινότης. με
 λον δὲ ἐξ ἧς ἢ ὁ ἀλήθεια ὑπὸ τὸ εἶδος
 πατιομένη. Τρεῖς γὰρ ἴστων εἰσὶ γενικαὶ, ἡ
 Φήνεια, τὸ μέγεθος, καὶ τὸ ἦθος, αἱ δὲ λοιπὴ
 εἰδικαί. Τῶν γενικῶν τριῶν ἰδεῶν ἡ μὲν
 Φύφια δύο ἰδέας ἔχει ὑποβεβηκυίας αὐτῆς
 ἐξ ὧν δὴ γίγνεται, τήν τε εὐκρίνειαν καὶ
 καθαρότην· τὸ δὲ μέγεθος, ἐξ: σεμνότη
 πείθου, τρυφῆς, λαμπρότητα, ἀκμ
 καὶ σφοδρότητα. τὸ δὲ ἦθος ὁπλίσκειαν, ἀ
 λειαν, ἀλήθειαν, καὶ βαρύτητα, ἥ τις βα
 ρύτης αὐτῇ καθ' ἑαυτὴν ἔστωρεται, ὅτι δὲ τῆς
 Φελέας καὶ τῆς ὁπλίσκειας συνίσταται. Ἐκα
 τῶν εἰδικῶν ἰδεῶν ἐξ ὁκτώ τινων μορίων σῶ
 ται, ἀγνοίας, μετῴδης, λέξεων, χημάτων
 κώλων, συνθήκης, ἀναπαύσεως, καὶ ῥυθμοῦ. Ἡ
 τὰ μὲν λοιπὰ σύμπαντα τῶν ἰδεῶν μόρια
 εἰρημύμενα καὶ γνώριμα. Σχήματα δὲ ἑ
 μογένης μὲν βραχέα πινὰ πρὸς δέδωκεν
 γνωστικά, πορράδην δὲ καὶ ἑτέρων ἐμνήσ
 χημάτων. Ἡμεῖς δὲ σοὶ καὶ τὸν περὶ τού
 τος

II

ationem secundam. Et hic quidem de
quatuor orationis partibus, exordiis, narra-
tione, contentione & conclusione. Cum ve-
ro omnem orationem rhetoricam cuiuscun-
que sit generis ex illis tribus ad ideas quas-
dam componi sit usitatum, age, etiam idea-
rum numerum vobis describemus. Sunt
autem septem ideæ rhetoricæ; claritas, ma-
gnitudo, pulchritudo, celeritas, mores, veri-
tas, efficacia. Vel potius sex, nam veritas po-
sita est sub moribus. Harum autem tres
sunt generales, claritas, magnitudo, mores,
reliquæ vero speciales. Ex tribus generali-
bus ideis claritas quidem duas habet alias ide-
as sibi subiectas, unde nascitur, distinctionem
& puritatem. Magnitudo autem sex, gra-
vitatem, complexionem, asperitatem, splen-
dorem, vigorem, & vehementiam. Mores
vero æquanimittatem, simplicitatem, verita-
tem, & gravitatem, quæ non spectatur per se
ipsa, sed in simplicitate & modestia consistit.
Quælibet ex ideis specialibus constat ex octo
partibus quibusdam, sententia, methodo, di-
ctione, figuris, membris, compositionibus
clausula, & numero. Ac cæteræ quidem o-
mnes, quæ enumeratæ sunt, idearum partes,
sunt notæ. Figuras autem Hermogenes
quidem prodidit paucas quasdam conten-
tionum, sparsim vero cæterarum quouque
fecit mentionem. Nos vero tibi & harum
expor-

τρανώσμεν ἀριθμὸν, ὡς Φοιβάμονι τῷ σ
 5 ἤ, καὶ μινεκιανῶ τῷ τεχνολογῶ δοκεῖ
 πῶς ἄλλοις τῶν ῥηθῶν. δεξώμεθα λέ
 10 κτ' Φοιβάμονα τὸν ὄρον ὅ γήμα. Θ, ἐπ
 15 τα κτ' Τιβερίον. Σχήμα εἶν ἐξάλλαξις
 20 γὰρ διάνοιαν ἢ λέξιν ὅτι ὁ κρείττον ἀνευ τ
 25 πῆς γιγνομένη. Τιβερίον ἔτρωσι. γή
 30 ἐστὶ ὁ μὲν κτ' φύσιν ὅν κεν ἐκφέρειν, μηδ
 35 εὐθείας, ἀλλ' ἐκτρέπον καὶ ἐξάλλ' ἅπτον τὴν
 40 ἀνοίαν κόσμος τινος τῇ πλάσει. ἢ γρήϊας ἐ
 45 κα. λέξεως δὲ γήμα ἐστὶν ἐξάλλαξις ὅ
 50 ἔθει κατα πῶς πλάσιν κόσμος, ἢ γρήϊαν ἡ
 55 παρέχουσι τοῖς λόγοις. Ἀλλὰ γὰρ ὅν ὁρισμ
 60 ὁποδόντες, φέρε καὶ ὅ καὶ ὄνομα τῶν γήμα
 65 τῶν ἀνατρώσμεν. Πάντα τὰ τῆς ἐννοίας
 70 καὶ τῆς λέξεως γήματα κτ' πᾶσαρς πρόπε
 75 γίγνεται ἢ τοι αἰτίας. καὶ ἂν ἐνδείαν, κτ' πλε
 80 νασμὸν, κτ' μελάθεσιν, καὶ κτ' ἐναλλαγή
 85 Ἀρκίον δὲ ἀπὸ τῶν τῆς λέξεως γήμάτων. τῇ
 90 πίνω ἐνδείας εἶδη τρία. ἀσιώδετον, ἀπὲ κρι
 95 νῶ, ἔλλειψις. τῷ πλεονασμῷ εἶδη ἑνδεκάτα
 100 ὁλογία, δίπλωσις, ἐπαναφορά, ἐπανάδοσις, ἐ
 105 πανάληψις, πείφρασις, ὀπίφρασις, ὠδρα
 110 νομασία, ἐπεξήγησις, ἐπιμονή, ὀπίτασις τῆς
 115 μεταθέσεως εἶδη πᾶσαρ. ὑπερβαθῶν, ἀνασπο
 120 ϕή, πῶληψις αἰτίας, πρεπίλευξις. τῆς δὲ
 125 ἐναλλαγῆς εἶδη ὀκτώ. ἐπερογγυές, ἐπεράριθμον,
 130 ἐπερόπῳπον, ἐπεροχημάτισον, ἐπερόχρονον,
 135 ἐτε-

ponemus numerum, ad Phæbamonis So-
 llæ, & Minuciani, qui de Arte scripsit, cæ-
 torumque Rhetorum sententiam. Incipie-
 is autem dicere secundum Phæbamonem
 definitione figuræ, tum secundū Tiberium
 figura est immutatio ratione, sententiæ aut
 tionis in melius, facta absque tropo. Ti-
 rius ita: Figura est, quod quidem naturali-
 mentem exponit, non tamen recte, sed
 tens ac immutans sententiam, ficti orna-
 alicujus aut utilitatis gratia. Dictionis
 o figura & immutatio ejus, quod sue-
 n est ad ornatum aut commoditatem ex-
 ita in verbis. Sed quoniam definitionem
 limus age & secundum nomina figuras di-
 amus. Omnes & sententiæ & dictionis
 uræ quatuor oriuntur modis, sive causis,
 propter indigentiam, vel propter abun-
 tiam; vel per transpositionem, vel per
 mutationem. Incipiendum vero à figu-
 dictionis. Indigentia species sunt
 s, asyndeton, præcisio, ellipsis. Abun-
 tia species undecim, tautologia, diplosis, e-
 naphora, apanadosis, epanalepsis, periphra-
 epiphraasis, paranomasia, epexegeasis, epi-
 one, epitasis. Transpositionis species qua-
 or: Hyperbaton, anastrophe, prolepsis cau-
 proepizeuxis. Immutationis vero spe-
 s octo: Heterogenes, heterarithmon, he-
 optoton, heteroschematiton, heterochro-
 non,

ἑτεροπρόσωπον, ἀποστροφή πρὸς ὧπα, καὶ
 ὑπερφία. Τῶν τῆς διανοίας σχημάτων ἡ δὲ
 σιῶπησις καὶ ὁ ὑπὲρ τοῦ ὅπου τῆς ἐνδείας
 πλεονασμὸς δὲ ἐξ εἰσιγμάτων· προδιόρθω-
 ῖσι, προκατάληψις, παράληψις,
 αὐτοπώσις, ὑπὸ μόνῃ. Δεῖ δὲ σημειώσασθαι
 τῶν τῶν σχημάτων τῶν τῆς διανοίας
 καὶ πλεονασμὸν ὅθεν ἐμπίπτει τοῖς ἀπὸ
 λέξεως, πλὴν δὲ καλεσμένον πλεονασμὸν ἢ
 ταυτολογία· καὶ τῶν καὶ ἐνδοιαν ἐν μονονο-
 ῖσι ἐμπίπτει, ἢ ἑλλειψις. Κατὰ δὲ μετὰ
 σιν πάλιν ἐξ εἰσι τῆς διανοίας σχήματα
 προσώποιοι, ἡθοποιοί, μικτὸν, ἐρώτη-
 σεις, ἀποκρίσεις. Κατὰ ἐναλλαγὴν δὲ σχή-
 ματα τῆς διανοίας πέντε· ἐρωτική, δι-
 πρήσις, διανοημὸς, καὶ ἀποστροφή· ποσαῖ-
 μέν περὶ σχημάτων ῥητορικῶν. Ἐπὶ δὲ
 πὺν ὅπως ῥητορεύειν ἐθέλοντα εἰδέναι χρῆσθαι
 μεθόδῳ δεινότητος, ἥτοι οἰκονομία ὑπὸ τηδε-
 τῆς τεχνικῆς, καὶ πάντα χρᾶσθαι δεόντων
 προσφυῶς, ἀλλὰ μὴ ὡς ἀληθεῖν περὶ καὶ φ-
 ρειν τὰς λόγους εἰδὼς ἀκριβῶς διδάσκειν δι-
 νότητα, ἀλλ' ἐκαστὸν ἑομογένῃ ὑποχρεθέντα
 δάξαι δεδιωημένον, μηδαμῶς περὶ παῖδιν τὴν
 πύχρουν, προσποιησάμενον νενοσηκέναι τὸν λ-
 θαργον. Δεινότητ' οὐ μεθόδ' οὐδ' εἶδ' οὐδ' εἰδέν
 πᾶσι χρῆσθαι ὑπερδῆ, προοιμίους, διηγήσ-
 σιν, ἀγῶσι, καὶ ὑπὸ λόγους. ποίαις ἰδέαις,
 ποίαις εἰδέαις καὶ λόγοις καὶ ποίαις ἐννοίαις
 μεθ

n, heteroprosopon, apostrophe personæ,
antistrophe. Ex figuris vero sententiæ
prosopeia & epitrochasmus sunt indigentia:
abundantiæ vero sex sunt figuræ: prodior-
thesis, epidiorthesis, procatalepsis, paralepsis,
anastrophe, epimone. Indicandum autem
est, quod harum figurarum, quæ sunt senten-
tiarum, per abundantiam nulla cadat in eas, quæ
sunt dictionis excepta ea, quæ vocatur pleo-
nasmus, aut tautologia, ex iis quoque, quæ
per defectum una tantum cadat species, nem-
pe ellipsis. Per transpositionem vero ite-
rum sex sunt figuræ sententiæ, prosopopœ-
ia, ethopœia, micton, erotesis, pectus, apo-
strophe. Per immutationem denique figuræ
sententiæ sunt quatuor, ironia, diaporisis,
anastrophe, & apostrophe. Ac tantum qui-
dem de figuris rhetoricis. Post qui cupit
cadere eloquentiam, eum oportet scire uti
methodo facultatis & structura artis idonea,
omniaque scribere decenter atque conveni-
enter, nec nugari, aut oratione uti turpi, ut
qui sciat accurate docere facultatem, nec se-
cundum Hermogenem, doctrinam tantum
possit promittere, promissa vero nunquam im-
plere, simulando morbum oblivionis. Est
autem methodus facultatis, scire uti omni-
bus, ubicunque conveniens est, præmiis, nar-
rationibus, contentionibus, conclusionibus.
Quibus ideis, in quo genere orationis, qui-
bus

sententiis, methodis, dictionibus, figuris
 reliquisque, ut & qua in persona & re,
 re namque oportet, quæ sint horum dif-
 ferentia, convenientesque eis adhibendæ
 rationes, docendumque probe accurateque
 æmulum quod, & ubi, & quomodo, &
 ille adhiberi par sit, & quousque extendi
 eat, item ubi unum, aut duo, aut plura
 verba usurpanda, & ubi plane non, rur-
 sum ubi utile adhibere constitutionem narra-
 tionis & narrationem, & ubi non modo
 constituere, sed nec narrare, verum
 præteritione ac reticentia ad finem decur-
 re. Sicut & Geometra ex iis quæ de Sarr-
 sen scribit, videtur horum non fuisse imi-
 tatus, ut & alius aliquis ex oratorum cho-
 rus. Ad hæc, cui sit conveniens uti
 præteritione, & quomodo, & quousque &
 non, & cui epilogo non uti, item qui
 figuris, in quo genere ac parte orati-
 onis conveniat uti, tenes hæc accurate pro-
 pter oratores falsos (non nunc fori purga-
 nta loquor) insolentes protervosque, qui
 in cælo se superiores arbitrantur, cum ta-
 men eos etiam pueri traducant. Cæterum
 quandoquidem a progymnasmatibus usque
 facultatis methodum omnem artem Rhe-
 toricam proposuimus, age, etiam ejus aliquas
 addamus definitiones vobis, addentes simul
 quædam alia, quæ possunt magnam af-
 ferre

δεδυνημένα τοῖς ῥηθρεύειν ἐθέλῃσι τεχν
 τὸν τῶν ῥηθρικῶν παρεκθέσαν λόγον λ
 καταπαύσαμεν. ἀλλὰ ἕντες μὲν ῥηθρικ
 ρισμοὶ καὶ καθελίκῃ καὶ ῥηθρικῃ παρ
 κᾶσματο, οἶδατε. Σπᾶσις δὲ δὲν ἄμ
 βήτησις λογική καὶ ἐκ μιᾶς φράσεως χα
 κτηριζομένη τῶν ἐν τῷ πολιτικῷ ζητή
 κειμένων, καθ' ἣν ἡ διαίρεσις γίνεται τῶν
 Φαλαίων τῶν εἰς πίσιν κρημιζομένων. ἡ
 σις δὲ ἐπὶ ἐπίνοια νοημάτων ἀρμοδίων τῷ ἰ
 κειμένῳ πρᾶγματι. Καὶ ἄλλως νοημάτων
 ἐπιχρημάτων πρᾶγματι εὐπρεπὲς ἀρμο
 τῷ ὑποκειμένῳ πρᾶγματι, ἰδέα δὲ πρᾶ
 λόγῳ ἀρμοδίῳ τοῖς ὑποκειμένοις πρᾶγμα
 τὲ καὶ πρᾶγμασι κατὰ τὴν ἐννοιαν, καὶ λ
 καὶ τῷ ὅλῳ τῆς ἀρμονίας διαποικίην.
 θοδὸν δὲ διοίκησις καὶ ποιοῦς χρηματισμὸς ἐξ
 ρότως πρὸς τῷ ἐννοίᾳ, καὶ τ' ἄλλα; ἡ
 εὐτακτὸν πρὸς τὸ οἰκεῖον συμφέρον οἰκ
 μένη. καὶ ἄλλως μεθοδὸν δὲ πρὸς τὸ
 σημονικὸς δὲ πῶς δὲ τὰ νοήματα ἐξάγει
 διαπίων πλώσεων, ἐγκρίσεων, διαθέσεων,
 μάτων, πρᾶσιν, καὶ τῶν ὁμοίων. πρὸς
 ἀρχαίᾳ ἢ ἐγγύθεν. ὁππῶς ἢ παρρη
 καὶ πῶς παρρη καὶ ἡθός, καὶ καθ' ὅσον τὸ
 ἢ φύσις τῷ φωνῷ προίχεται. Προί
 δὲ λόγῳ πρὸς ἀκροατῶν ἐν ἀκροατῶν
 ὑποδοχὴν τῆς ὑποθέσεως, ὅτι οἰκείως τὸν ὑ
 κείμενον λόγον διαπείθεις. Διήγησις ἐστὶν
 θεσις τῶν ἐν τῇ ὑποθέσει πρᾶσιν, ἢ α
 τὸ πρᾶγμα, ἐξ ὧς συνεστήκεν ἡ ὑπόθεσις
 Ἀλ

erre utilitatem illis, qui secundum artem secta-
 i volunt eloquentiam, reliquarum regularum
 rhetoricarum traditionem faciemus missam.
 Sed primum quasdam Rhetoricæ in universum
 Rhetoricæ exercitationis videte definitiones.
 Status est controversia rationalis, & ex una
 ocutione formata eorum, quæ sunt in quæsti-
 one civili, secundum quam divisio capitum in-
 tituitur, quæ ad fidem faciendam adducuntur.
 Inventio est excogitatio noematum aptorum
 ei subjectæ. Item aliter: noematum & epichi-
 ematum, subjecto negotio congruentium,
 opiam in se compræhendens. Idea est quali-
 as orationis, conveniens personis & negotiis
 subjectis, secundum sententiam & dictionem
 & totum harmoniæ contextum. Methodus
 si administratio & quædam quasi figuratio
 singularis sententiæ & aliorum. vel, est ordo
 conveniens ad utilitatem certam constructus,
 tem aliter: Methodus est ratio artificialis, qua
 porreat noemata adducere, per quales casus,
 eclinationes, dispositiones, figuras, personas,
 & similia. num a remotis exordiri, an ex pro-
 inquis per insimulationem, an aperte; quo
 nimi motu, quibus moribus, & secundum
 uos modos natura vocem exigit. Exordium
 est oratio, præparans auditorem ad probati-
 nem causæ, & commode orationem subje-
 tam disponens. Narratio est expositio rerum
 a causa, vel res ipsa, ex qua causa constat.

b 2

Con-

Ἀγών ἐστι πίσις καὶ ἀπόδειξις τῶν οἰκείων
 Φαλαίων. Λύσις δὲ τῶν τῶ ἀντιδίκῃ δι' ὅ
 χειρημάτων καὶ ἐργασιῶν καὶ ἐνθυμημάτων
 γιγνομένη. Κεφαλαιὸν ἐστὶ μέρος λόγου
 πείδειν ἔχον ὃ προκειμένον πρᾶγματ'
 νοημάτων καὶ ὀπιχειρημάτων συγκείμενον.
 Ἐπιχείρημα ἐστὶν ὀπινόημα, ὃ προκατασκευ-
 ζει τὸ προκειμένον ζήτημα, ἢ λόγῳ ἔξω
 ὡς λαμβανόμενον ὡς ἀπόδειξιν τῶν
 προκειμένων. Ἐργασία ἐστὶν ἀφωμοίωσις τι-
 πρᾶγματος ὡς τὸ ὑποκείμενον ὀπιχείρη-
 μα. Ἐνθύμημα ἐστὶ σιωπευομένη ῥηθε-
 κὸς συλλογισμὸς ἀτελής. καὶ ἄλλως; τὸ
 προηγουμένον ὀπιχειρηματὶ συμπερασμ.
 Ἐπενθύμημα δὲ ἐστὶν ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ πρᾶ-
 γματι διωλὴ συγκριτικὴ ὀπίτασις, ὡς
 ὑπερανδριμύτητα χαριζομένη τῷ ἐνθυμήμα-
 τι. Ἐπίλογος ἐστὶ λόγος ὀπί προειρημένα
 ταῖς ἀποδείξεσιν, ἀδροισμὸς πραγμάτων καὶ
 ἡθῶν καὶ παθῶν ὡς ἔχων, ἢ αὐξήσις καὶ διώ-
 μις τῶν ἡγωνισμένων. καὶ ἑτέρως δὲ μυρι-
 χῶς τὰ προειρημένα πάντα ὁρίζοντα. Ἀλ-
 λ' ἐκτεον τὰ περὶ ταῦτα. Ταῦτα καὶ τὴν ἔρμω-
 νος τεχνολογίαν τὴν πᾶσαν ῥητορικὴν ὡς
 χῶσαν διώαμιν, σιωπηλικώτερον ἐξεθέμεθα.
 προσθέντες βραχέα τινα καὶ τὰς ὁρίσας
 Φέρει δὴ καὶ τὸν Θεοδέκτην Φασηλίτην, καὶ τὸν
 τεχνολογῶν Μινδικίνω, ὃν ἔρμωγένης ὁ σ-
 φιστὴς ἀφασύρει, καὶ περὶ τὴν πᾶσαν ῥητορικὴν
 διώαμιν ἐκ τῶδε καὶ ὃ ἀψίνα σφαστερίζο-
 μεν.

Contentio est confirmatio & probatio nostrorum capitum, refutatio vero eorum, quæ sunt adversarii, facta per epicheiremata, tractationes, & enthymemata. Caput est pars orationis, demonstrationem continens propositi negotii, ex noematis & epicheirematis composita. Epicheirema est inventum, quod reparat propositam questionem, vel, ratio exterius assumpta ad probationem eorum circa quæ veriamur. Tractatio est comparatio alicuius ad subjectum epicheirema. Enthymema est syllogismus rhetoricus contortus, imperfectus. & aliter: allati epicheirematis conclusio. Epenthymema vero est in uno eodemque problemate dupliciter conjuncta dilatio, in ulteriorem concilians enthymemati. Epilogus seu conclusio est oratio post prædictas demonstrationes, collectionem rerum, morum, & affectuum complectens, vel, augmentum & vis eorum, quibuscum pugnavi-
mus. nam & aliter millies prædicta omnia deniuntur. Sed omittenda sunt, quæ superflua. Hæc secundum Hermogenis artem, quæ omnem continet rhetoricam facultatem, compendiose executi sumus, addentes pauca quædam, & definitiones. Num age, & secundum Theodecten Phaselitam, & qui de Art-
tripsit, Minucinem, quem Hermogenes Sophista ridet, quamvis omnem facultatem oratoriam ex eo & Apstine in usus suos con-
vertat,

b 3

vertat,

μεν Θ καὶ ὁμῶς ὅσα ἀκριβοῦσας εἰς τέλος
 ἄλλα προσποιησάμεν Θ νενοσηκέναι τὸν λήθα-
 ρον, ὡς ἂν μὴ τὸ πᾶσι μεθόδῳ δεινότητι Θ χρ-
 Φαν, κατὰ Φανῆς Ἀφίνης Φανείη ὡς ἐν πᾶσι
 λήψεως χήματι πάλιν ὀπιθώτερον ταῦ
 πειληφομεθα. Μινυκιανὸς ὃν ἔφη ἐκείνῳ
 πεχνογράφῳ Θ φύσεως θείας μετεχρηκός, κι-
 θάπερ πρὸ Ἰάτῃ καὶ Θεοδέκῃς, ὀλίγοις πᾶ-
 ροῖς ῥήμασι τὴν πᾶσαν ῥητορικὴν περιέλα-
 βύμεν, εἰπὼν ἔργα ῥήτορι Θ εἶναι εὐρεσιν, ἱσ-
 ξιν οἰκονομίαν, μνημοσύνην, ὑπόκρισιν, ἐκ-
 μηνσίαν. Δεῖ γὰρ τὸν ῥήτορα ἵνῃς τῶν τρι-
 εἰδῶν τῆς ῥητορικῆς ὁ προσκειμένῳ λόγῳ
 τί. καὶ εἰ ὅλον, ἢ μέρος Θ : γάσεις, εἴτε πε-
 γυμνάσματα. εἴτε εὐρεῖν πᾶ ἐκάστῳ τῶν ἀ-
 μόδια ἢ παρεπόμενα : προοίμια, διηγήσεις, κι-
 Φάλαια ἢ περὶ ἀγῶνας, καὶ ἐπ' αὐτοῖς ὀπι-
 λόγους καὶ τάξιν τῶν τῶν τηρήσαι, καὶ οἰκονομι-
 κῶς καὶ δεόντως, καὶ προσφυῶς ταῦτα ἀπαν-
 τῶ καὶ λόγῳ ἐξαγαγεῖν, οἷοις τοῖς χαρακτῆ-
 ρσι καὶ ποιαῖς ἰδέαις ἕκαστον τῶν μερῶν καὶ εἰ-
 δῶν, ποίαις ἐννοίαις, μεθόδοις, λέξεσι, καὶ χή-
 μασι, καὶ λοιποῖς. πᾶ δὲ τοῖς τέσσαρσι ἔ-
 σαι μίαν μέρεσι χρῆσθαι, καὶ ἔ-
 μη πᾶσιν, ἀλλὰ
 ποῖ. καὶ πᾶ δὲ ἔ-
 λόγῳ τοῖς τέσσαρσι μέρεσι
 καὶ πᾶς, καὶ μέχρι πᾶς δὲ ταῦτα ἐκφέρειν
 καὶ ἔ-
 δὲ τῶν πινὰ παρορᾶν. ὅπῃ μὲν ὁ προ-
 οίμιον, ἐτέρωσεν δὲ τὴν διήγησιν, ἀλλὰ χῆ δὲ ἀ-
 γῶνας, ἐν ἐπύροις δὲ τὸν ὀπίλογον. Πρὸς Ἰά-
 τοις

tet, nec perducatur ad finem, sed simul. Et
 idisse in lethargum, ne librum de apta gra-
 te scribens manifestus Apfines appareat,
 luti per figuram quandam præteritionis
 huc brevius ea comprehendemus. Minu-
 anus, quem laudat ille, qui de Arte scripsit,
 turæ divinæ particeps, quemadmodum &
 te ipsum Theodectes paucis omnino verbis
 mnem facultatem oratoriam complexus est,
 cens, oratoris officia esse inventionem, or-
 nem, dispositionem, memoriam, pronun-
 ciationem, elocutionem. Oportet enim ora-
 orem, cuius ex tribus generibus dicendi sit
 roposita oratio, & an totum vel pars, status
 el progymnasmata; postea quæ unicuique
 x his convenientia sunt, invenire, atque con-
 rrua, ut proœmia, narrationes, capita, & con-
 entiones, & post ea conclusiones, & ordinem
 a his servare, idem apte ac decenter hæc o-
 nnia mente ac oratione proferre. quibus
 haracteribus & qualibus ideis quæque parti-
 im ac specierum, qualibus sententiis, me-
 hodi, dictionibus, figuris, atque cæteris. U-
 o oportet, quatuor uti proœmii partibus, &
 ubi non omnibus, sed quibusdam. & ubi o-
 mnibus quatuor orationis partibus, & quo-
 nodo, & quousque oportet istas producere,
 & ubi eorum aliqua omittere. alibi quidem
 proœmium, alibi vero narrationem, alibi con-
 entionem, alicubi vero epilogum. Ad hæc

τοις δὲ τὸν ῥήτορα ἔχει τὸν λόγον ἀναλα-
 βάνειν ἀναμνησκόντα καὶ ὑποκρίνεσθαι
 προκειμένων ὅτι ἦδη καὶ πάθη καὶ λόγῳ, καὶ
 μαλὶ, ὡς ὁ δαιμόνιος Ὀμηρὸς καὶ ἑρμην-
 ειὴν πάντα καλῶς, ὡς δὲ τοιμμεῖσθαι τὴν λέξιν
 πᾶν ἢ θὸς καὶ πάθῃ καὶ πρᾶγμα καὶ λε-
 μενον τε καὶ ἐκφραζόμενον. Ἑρμηνείας ἢ
 φράσεως λόγῳ πρᾶξεις ἀρεταί, ἀνευ λέγων
 εἰρημαλισμένων, καὶ αἰνιγματωδῶν λόγων
 καὶ ὧν καὶ μίμησιν γεγραμμένων ἀσαφ-
 ρεῶν ἰνῶν, ἢ μακρολόγων ἐν ταῖς τοῖς δὲ
 τῇ γίνεσθαι ἢ ὅτι λόγῳ κακία. Αἱ δὲ τῆς ἐ-
 μμείας ὁ λόγῳ πρᾶξεις δρετὰ μάλλον
 ὁ διδασκαλικὸς καὶ ἱστορικὸς μεθεσκήκασιν α-
 δεσφύεια, σιωπρία, πιθανότης, μεγαλι-
 πρεπεία, ὡς Ἰσοκράτης καὶ Εμπεδοκλῆς, Διονυ-
 σίῳ, Φιλοφράτῳ, Ιαμβλίχῳ, καὶ πᾶσι παλαι-
 οῖς, καὶ τοῖς σοφωτέροις τῶν νέων δοκεῖ, καὶ τῇ
 Ἑρμογένει ἐν ταῖς ιδέαις. ὁ τῶν ὀνομάτων καὶ
 ἐκκλισμὸς νεωτερικόν ἐστιν, ὧν ἡ σαφύεια ἐκ
 μυριολεξίων καὶ σαφύεισμός γίνεσθαι. Ἐπὶ δὲ
 τῆς ὠραιότητος καὶ ὁ κάλλος. ἡ σιωπρία δὲ
 τῆς μεγαλοφύειας ἔργον ὁ ῥήτορ, ἡ πιθα-
 νότης δὲ τῆς τέχνης περέρχεται. τὸ δὲ μεγα-
 λοπρεπείας τῆς πολυμαθείας ἐστὶ. Καὶ αἱ παρ
 Ἑρμογένει δὲ ιδέαι ἐπὶ τῇ. ὁ δὲ ἕτερον δηλῶσιν,
 ἢ ὅτι τὸν ῥητορικὸν λόγον τὰς τέσσαρας ἐ-
 ρει ταύτας. Καὶ δεινότητι ἢ τοῖς πρέπασαν ἐ-
 κάσῳ οἰκονομίαν καὶ μετὰ χείρησιν. Ἡ σαφύεια
 δὲ καὶ ὁ κάλλος ὁ ῥητορικὸς λόγῳ κεκαλλιο-
 πισμέ-

orem non oportet orationem proferre
imitatione, sed propositorum exprime-
maiores & affectus, cum oratione, tum fi-
s, ut divinus Homerus, & exponere cun-
lecenter, ut formet oratione omnes mo-
affectus, res dicendas vel exprimendas.
utionis aut dictionis in oratione virtutes
quatuor, exceptis dico figuratis & æni-
maticis orationibus, iisque, quæ per imita-
em scriptæ sunt quorundam, obscure ac
bitiose scribentium: virtus enim in his est
um orationis. Elocutionis autem ora-
æ virtutes quatuor, præsertim in demon-
tiva & historica oratione, hæ sunt: Per-
uitas, brevitās, probabilitas, & gravitas,
madmodum Isocrati, Empedocli, Diony-
Philostrato, Jamblichō, & omnibus an-
is, & recentiorum optimis videtur, ipsiq;
mogeni in Ideis. Nam Græcitas verbo-
novum quid est. Harum perspicuitas
ur ex iis quæ in usu sunt & claritatem ha-
t: Est autem spectabilitatis & pulchri-
nis; brevitās vero magnanimitatis opus
ratore. Probabilitas venit ab arte, gra-
s à multiplici eruditione. Etiam Hermo-
is Ideæ septem nihil aliud ostendunt,
m quod rhetoricam orationem has qua-
r habere oporteat: Et vim, atque conveni-
em cuique dispositionem ac tractatio-
a. Perspicuitas enim & pulchritudo o-
b5 ratio-

πισμέναι δηλοῖ σαφυνίαν, ἄλλ' οὐκ ἔστι
 καὶ ἀκαλλῆς. ἡ γοργότης δὲ, σωτομίας
 τως ἐστὶ. τὸ ἡδὺ καὶ ἡ ἀλήθεια τὸν γὰρ
 νὸν λόγον ποιεῖσιν. Εἰ γὰρ μὴ προσφυῶς ἴ
 μοῖτο τὰ ἦθη, καὶ τῇ ἐμφάσει ὅτι ἀληθινὰ
 γὰρ χρῆσθαι τοῖς πειραστικοῖς, καὶ ταῖς ἐπι
 σιν ἐννοίαις, καὶ τοῖς διακινητοῖς χήρ
 ἄλλ' ἐναντίον ταῦτα ἐκφέρει. οὐκ ἂν π
 δοξῇ ρήτωρ. Τὸ μέγεθος δὲ, ὅτι ταῦτα
 τῇ μεγαλοπρεπείᾳ, ἔδεις ἀνιερῇ. Ἡ δὲ
 δὲ, ὡς περ' εἴημεν, τὸ εἰς τὸ δέον τέτοιον
 χρῆσθαι. Τέσσαρες ἐν ἀρετῇ ρητορικῇ
 σαφυνία, σωτομία, πιθανότης, μεγαλ
 πεια. καὶ ἐπ' αὐταῖς ἡ δεινότης, τῆς τέχνης
 ἀκροκόρυφον. Ὁρᾶτω γὰρ πᾶς ὁ βελλόμενος
 πλὴν βίβλον πλὴν μερικῶν χρονικῶν, προσδο
 μὲν, ἢ πᾶς πειράσας τῆς διηγήσεως ἔχει ρή
 κας ἀρετὰς, καὶ σὺν αὐταῖς ἐπεται τὴν δειν
 καὶ ρήτορα γράφοντα. Διὰ τῶν ἐρμαῖ καὶ
 τῶν, ὡν Ὁρφεὺς λέγει Διαδραμόντα, καὶ Δι
 τῶν ἀκρήμων ἐκείνων ἀτραπτῶν, αἱ Ἰσο
 τῆς, καὶ Λυσίας, καὶ Δημοσθένους, καὶ οἱ ὁμο
 νοι τῶν, καὶ μετ' αὐτὰς ὀλίγοι ἱνὲς διέ
 μιν ρήτορες, ἀλλὰ μὴ καὶ τὰ ἀγορεύματα
 ματὰ τὰ τῶν ἄλλα, καὶ τῶν κατὰ ἐναμθε
 μενα, καὶ οἱς ἄλλοις ὁ Σὺρτος ρήτωρ φησὶ
 ταῖς σφῶν ἐποξύλοις συμμορίαις ἐξογκ
 μεθα. Δὲ δὲ τὰς ὀρθῶς βελλομένους μ
 πάντῃ δίκαιον ἐξακρίβυντας βλαπτέσθαι,
 λὰ καὶ τῶν ἐπισηκῶν προσχρωμένους σώζειν

nis exornatæ ostendunt claritatem, non
 in plebejæ & inornatæ. Celeritas vero
 brevis in omnibus. Mores & veritas
 habilem orationem faciunt. Si quis e-
 minus apte mores imitatur, & vi oratio-
 veræ utitur circumstantiis & sententiis
 venientibus, & figuris diversis, sed con-
 io hæc effert modo, non videtur fidei di-
 is orator. Quod autem magnitudo ea-
 sit cum gravitate, nemo negat. Vis
 o, quemadmodum diximus, est, omnibus
 rite uti. Sunt igitur quatuor virtutes
 toricæ orationis, perspicuitas, brevis, pro-
 pilitas, gravitas. Et ab ipsis vis, quæ in
 principatum obtinet. Videat igitur qui
 t, qui volet, tum librum partitionem con-
 nientem, quæ quatuor narrationis com-
 hendit virtutes rhetoricas, & una cum ip-
 vim gravitatemque continentem, scriptum
 chetore ex Mercurialibus antris, quæ Or-
 us peragrasse dicitur, & circumjectis ibi
 libus præruptis, quas Isocrates, & Lysias,
 Demosthenes, earumque coætanei, & una
 nipsis pauci aliqui occupaverunt orato-
 . Non autem ista fori purgamenta, eo-
 n semper modo vetustis illis ornata, neq,
 s, quibus Syrus Rhetor dicit, & ligneis
 tris conversationibus inflamur. Opor-
 autem probe consulturos non, exigendo
 omne nocere, sed afferendo id, quod æ-
 quum

τὰ Ἰπικηρήματα λαμβάνοντα ἐκ τῶν
 πωρεστικῶν. Προσωπικόν. Μεγαλεργό-
 σιν οἱ Βυζάντιοι, καὶ δέονται καὶ τὸν ἰσχυρὸν ὄρου
 Πράγμα. Ἀλλωστε καὶ ἡ ὄρυξις πολλοῖς ἐν-
 ρει παιδείας καθέστηκεν. Τὸ πρῶτον. Καὶ τα-
 συμφῆς ἔσθις τῆς γῆς παύτης καὶ χαυνώδους α-
 ἔχῃ πετρῶδους καὶ τετρανώδους. Χρόνῳ. Α-
 ἔδῃ χειμῶν ἡμῖν ἐνοχλεῖ συσέλλων τὰς χεῖ-
 τῶν ὀρυσσόντων, ἀλλ' ἑαρέσιν. Τρόπῳ. Τέ
 ὀργάνοις σιδηρέοις χρῆσώμεθα πρὸς
 καιρὸν ὑπεργίαν. Αἰτία. ἵνα μὴ οἱ πολέ-
 ραδαίνοντες δι' ἐκείνους ἰσχυρὰ ληΐζων-
 ται ἡμέτερα. Αἱ ἐργασίαι λαμβάνονται ἐκ
 των. Παράδειγμα. Καὶ γὰρ ὁ Ξέρξης πα-
 πτε τοῖς τε κατετίλμησεν ἔργα, ὅθεν καὶ τὸν
 θῶ διώρυξεν. Παραβολή. Ὁρᾶτε, ὡς ἐκάς
 καὶ χθόνια ζῶα, καὶ πηλὴν ὄρυξιν ἐργάζον-
 ται ὁ μὲν ὄρνις καλὰ πει δρύας. Εναντίον. Ν-
 δὲ τὴν γῆν ἀναχώνουσι τὸ καινότερον, καὶ μι-
 μηξ. Μείζον. Εἵπερ γὰρ καὶ μέγα ἔργον, α-
 σκ αἰθέρα πεμνον, καὶ γεωργῶμεν ἀέρα, ὑπ-
 ἀνθρωπίνην τυγχάνον διώαμιν. ἴσον. Αἱ
 ἐμμετρον ἐστὶ πρὸς τὴν ἡμετέραν ἀναλογία
 ἔλαττον. Ἐλάττωτές εἰσι Μιλήσιοι, ἀλλ' ὅμοι-
 καὶ αὐτοὶ πεπολήκασι τὸ τοῖς τε ἔργον, κα-
 εἰς πέρας ἐξέθεντο. Ἐὰν ἐκθυμήματα ἐκ τ-
 ἐξ πωρεστικῶν. Προσωπικόν. Καὶ μὲν ὁ Ξε-
 ρξης καὶ οἱ Πέρσαι, καὶ μεγαλεργοὶ, καὶ δὲ καιν-
 γοί, καὶ θάπερ Βυζάντιοι. Πράγμα. Ἐτα κα-
 ἔργον ὁπτελές καὶ ἐπεδανὸν ἐν ἀνδράσι καθ-
 ἔθηκε. Αἰτία. Καὶ τοι γε ἐκείνῳ μὲν ὁ Πέρσης
 κενι

non est, utilitatem afferre. Epichiremata
 sumuntur ex hisce sex circumstantiis: Persona:
 Persona claraq; opera Byzantini fecerunt, par
 est, ut & Isthmum perfodiant. Res,
 & aliis fossio pars est disciplina. Lo-
 Cum praesertim terra sit fungosa mollisq;
 b saxa haud penetrabilis & dura. Tem-
 Sed nec hyems nobis affert molestiam, ma-
 odientium contrahens, verum ver est. Mo-
 Et utemur instrumentis ferreis, ut fa-
 rem expediamus. Causa: Idq; ideo;
 osles per Isthmum hunc irrumpentes nostra
 viant. Tractationes sumuntur ex hisce:
 nplum: Nam etiam Xerxes olim ausus est
 edi tale opus, ut qui etiam Athon perfode-
 Simile. Videte quomodo & terrestria a-
 alia & volatilia fodiant. Nam aves
 lem excavant arbores. Contrarium: Mus
 terram effodit, ut & formica. Majus:
 licet sit difficile opus, non tamen caelum ex-
 dimus, nec excavamus aerem, quod est po-
 n supra vires humanas. Aequale: Sed con-
 tiens est nostrae conditioni. Minus: Infirmi-
 s sunt Milesii, & tamen ipsi quoq; ausi sunt
 ile opus, & tentare proposuerunt. Euthy-
 mata quoque ex sex sumuntur circumstantiis,
 sona: Ac Xerxes quidem & Persae nun-
 am tam magna aut nova susceperunt opera,
 Byzantij. Res. Sed nec opus ipsum tantam
 uirit impensam, nec tam difficile. Causa:
 rro ipse quidem studio novitatis id adgressus
 est,

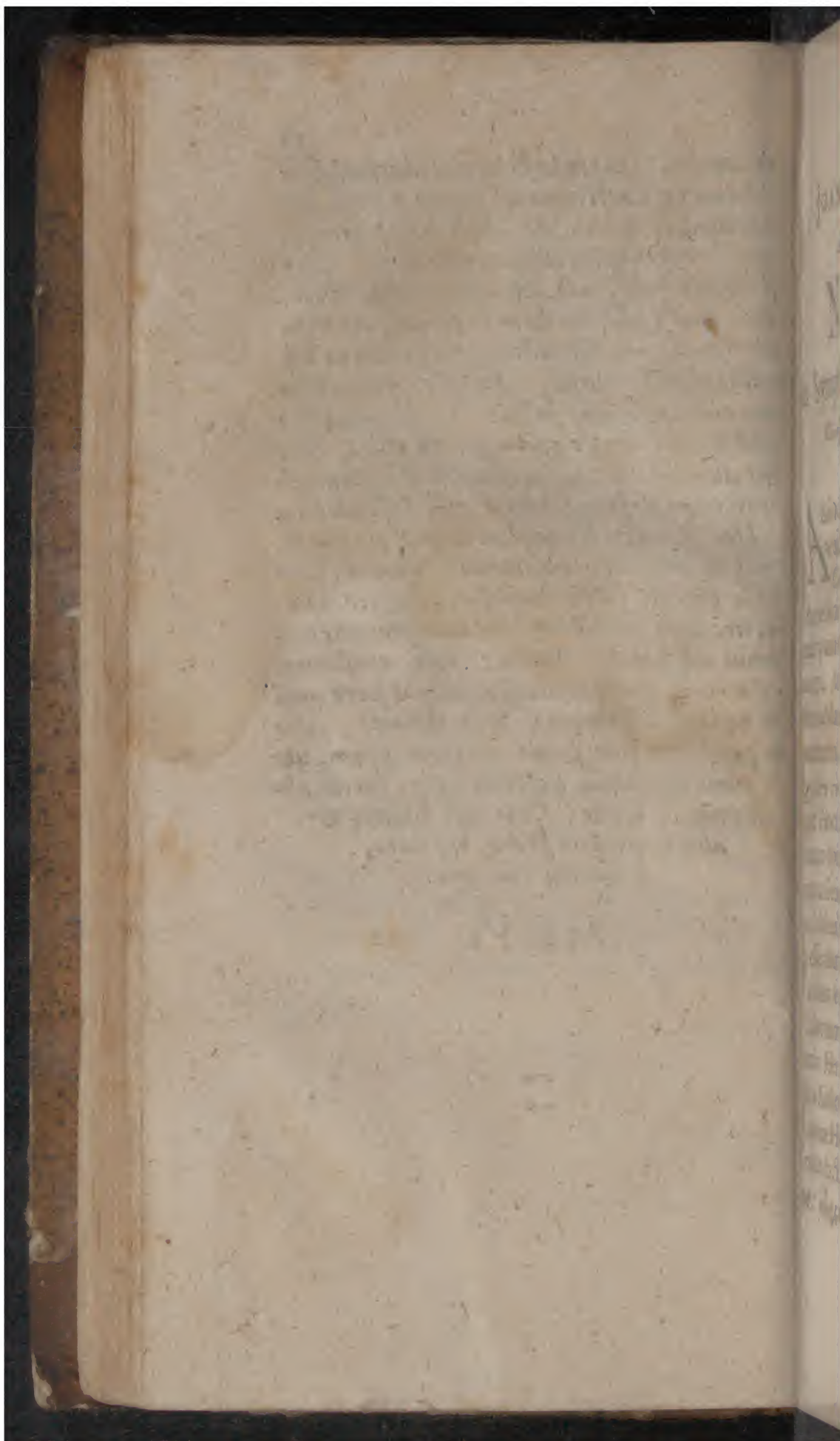
κενοδοξία νικώμεν; ἡμεῖς δὲ ἵνα τὴν ἐ-
 τῶν ἐχθρῶν ἀποκρυσώμεθα. Τρόπ. ἡ-
 κείν, ὅτε ὄργανοις τυχὸν ἰαχυροῖς: ἡ-
 πολυχειρεία καὶ σιδηροῖς ὄργανοις. Χρόν. ἡ-
 λωσεν καὶ χειμῶν. ἐκεῖν ὥρυξε, καὶ
 μετ' αὐτὸν ὅτι κειμέν; ἡμεῖς δὲ ἐαρόντ.
 π. καὶ κείν μὲν ὅρ. λιθῶδες: ἡ-
 γὴν ψαμμώδη. Τὰ ἐπὶ θυμῷ ματὰ ὁμια-
 τῶν ἐξ πειρατικῶν. Πρόσωπον. Ὁ μὲν τῶν
 ζόνων αὐτῶν πολέμων καθεσῶτων, ὅμως ἡ-
 ὅς πλεονεκτεῖν ὅτι χεῖρεται φαυλοτάτα: καὶ
 δὲ ὁ δένος ἡ ὅς μὴ ζημιωθῆναι, ὅτι ἡμεῖς
 χρόνι ὑποσησάμεθα. Πράγμα. Ἐἴτα ἐκεῖ-
 μὲν μείζον ἡμῶν ἔργον ἐπιχείρησεν; ἡ-
 ὅδε τὸ λάχιστον ὑπίσσομεν. Τρόπ. ἡ-
 τε Φιλάργυρον γνώμῃ ἔχων αὐτίκα διε-
 δίξετο; ἡμεῖς δὲ ἔχοντες ἐλευθερίαν ὅτι
 τελέσωμεν. Τόπ. ἡ-
 ποδημία καὶ ἀπασίας τῶν ἀναγκαίων τυγχόν-
 ἡμεῖς δὲ ἐνδημῶντες οἴκοι. Χρόνος. Καὶ κείνος
 ὑπὸ χειμῶν ἐμποδιζόμεν ὅτι ἤνυσεν
 γον ραδίως: ἡμεῖς δὲ ἐαρόντ ὅτι ἀνύσο-
 Ἀτία. Καὶ ὅτι γε ὅτι μὲν ἵνα τοῖς ἄλλο-
 οῖς ἐπεθήσῃ χάρακα; ἡμεῖς δὲ, ἵνα ὅτι ἡ-
 ρα φυλάξωμεν.

τέλ.

JOHA

nos autem, ut viam hosti intercludamus. Mo-
 Deinde ipse instrumentis parum validis, nos
 adminiculis multis, & instrumentis ferreis.
 ipus: Porro ipse fodit tempore hyberno, cir-
 strepente bello, nos autem existente vere.
 us: Ipse fodit montem saxosum, nos vero
 um fabulosam. Epenthymema pariter ex sex
 mstantiis: Persona. Et ipse quidem cum
 nis occupatus esset bellis, simul ex immodico
 endi studio suscepit opera parum utilia. Nos
 us alterius rei causa, quam ne damnum af-
 tur rebus nostris, laborem hunc suscipiemus.
 : Deinde majus ille quidem adgressus est opus,
 nos ne minimum audebimus? Modus: Iam
 ille pecunia fuerit studiosus, celeriter id o-
 nit, nos vero cum sumus liberales, prompte per-
 emus ad finem. Locus: Ipse constitutus
 e a rebus omnibus necessariis, nos vero quasi
 ni nostra. Tempus: Ipse obstante hyeme
 us perducere non potuit ad suum finem, nos
 o cum incipiamus existente vere, facile ab-
 olvemus. Causa: Cum ipse faceret &
 aliis imponeret frena, nos vero,
 ut nostra tueamur.

FINIS.

JOANNIS SCHEFFERI

Argentoratensis

NOTÆ

i Synopsis Rhetoricam Anonymi, qui Matt. Camariota putatur.

A Δείλδ) Hoeschelius, qui primus hunc auctorem edidit in lucem, *Matthæum Camariotam* nominat in titulo. Sed hoc arte fecit secutus Maximum Margunium, Episcopum Cytherorum, a quo nostrum hunc recepit. Atqui ne ipse quidem esse, sed videri esse Matthæum illum dicit opusculi hujus auctorem, οἶμαι, inquit, Ματθαῖος ὁ Καμαριώτης τὸ σύγγραμμα εἶναι, in epistola, cum qua Hoeschelio hunc mittit. Interim Camariotam epitomen Hermogenis scripsisse memorat Gesnerus, exemplumque ejus extare ait in bibliotheca Memmiana. Sed illum puto esse aliam ab hac nostra, cum quia noster non solum sequitur Hermogenem, sed & alios, ut Tiberium & Phœbamonem in figuris, imo acubi Hermogenem reprehendit; tum quia & in Bibliothecæ Oxoniensis Manuscriptis est epitome Hermogenis per Matthæum Camariotam facta, sed longe alio initio, isto nempe: ῥητορικὴ δὲ δύναμις πικρὴ &c, Nisi

si forte legitimo initio destitutum fuit exen-
plum illud, quo usus Hoeschellius, supple-
dumque sit ex illo bibliothecæ Oxoniensis,
quo videbunt amplius, qui copiam illius po-
terunt habere. Quod si auctor libelli hujus e-
set Matthæus ille, non obscura ætas ejus fe-
ret, cum is vixerit captæ Constantinopolis
temporibus, quod colligitur ex epistola ejus
de illa occupatione, quam Grætzerus in notis
ad Cantacuzenum laudat.

Ρητορικῶν) Ad distinctionem dialecticæ C-
rationis. Cassiod. in Comp. Rhet. *Duo sunt
orationis genera: alterum enim perpetuum est
quæ Rhetorica dicitur, alterum concisum, quæ
Dialectica.*

Τετάρτη) Ita Aristot. lib. 1. Rhet. c. 3. a
τῶν ὑποθέσεων vocant; Latinis fere *genera cau-
sarum* nuncupantur. Cæterum hæc, duo
tantum fieri Hermogenes videtur, quando
ait lib. 1. de Invent. ἐν προβλήμασι γὰρ
κρίνομεν, ἢ βεβληόμεθα *In questionibus ci-
vilibus aut judicamus aut deliberamus.* Ter-
tium genus, quod in laudatione versatur
omittit. Nec alias illius apud eum mentio oc-
currit. Quæ res iterum efficit, ut non Epi-
tomen Hermogenis hanc esse putem.

Πατηρικὸν) quod ἐγκωμιαστικὸν, aut
ἐπιδεικτικὸν est aliis. Videtur autem rectius
sic appellari, quotiens δεικτικῶ & συμβεβλη-
τικῶ opponitur. Nam ut ista sic dicuntur ab
iis,

bi solent proponi, ita hoc quoque debet.
 ita sicut *δικανικὸν* est, quia habetur a-
τὰς δικαστὰς, & συμβουλευτικὸν, quia
τὴν βεβλήν, sic *πανηγυρικὸν* sit, quoniam
τὴν ἐν πανηγυρί. Contra rectius ἐγκω-
πικόν, quotiens *κατηγορικῶ* opponitur &
ρεπτικῶ: quoniam sicut horum est adhor-
 vel accusare, ita illius esset laudare, atque
 propositi respecto sic omnia similiter di-
 ntur.

ὁ δίκαιον) Aristoteles addit etiam contra-
 & iudicialis finem facit *δίκαιον καὶ ἄ-*
ν, demonstrativi καλὸν ἢ αἰσχρὸν, delibe-
συμφέρον ἢ βλαβερόν. Nempe quia
 ique genus duas quasdam quasi habet
 tes, & ex iis quæque suum finem. At no-
 tres tantum illas commemorat, vel quod
 lis fines etiam intelligantur contrarii, vel
 hi tres sint præcipui, magisque specten-
 Nam & qui vituperat, id facit ideo, ut
 sis turpibus sequamur honesta, & qui ac-
 t, ideo id facit, ut omnis in iustis sequamur
 iusta & iusta, & qui dissuadet, propterea id fa-
 ut omnis in iustis sequamur utilia & sa-
 ria. Ut sic præcipui ac quasi ultimi fines
 n oppositorum generum sint illi quia à no-
 commemorantur.

Ἐξὲν ὁ Τερσεύς Ερμολένης) Ergo prius
 Progenes Progymaniat Rhetorica pro-
 nit, secundum hunc auctorem. Svidas
 cum

cum cætera Hermogenis commemorat, his mentionē facit nullam. Nec credo apud alios de hac re proditum esse. Quid scripsisse quæ tamen progymnasinata certum est, constat vel ex Prisciani progymnasmatibus, quæ Hermogene desumpta esse, ipso titulo eorum indicatur. Scio vitiosum nomen Hermogenis visum aliquibus eo loco, putatumque Aphthonii scribi oportere. Sed repugnant libri omnes: repugnat ratio tractationis; repugnat ipse exercitiorum numerus, qui in Prisciano ex mente Hermogenis, ut mox noster testatur, est duodenarius; in Aphthonii vero maior, ut in quo hodieque quatuordecim exercitia leguntur. Porro præter Priscianum progymnasinata Hermogenem scripsisse docet catalogus Bibliothecæ Regiæ apud Galliam a Cl. Viro, Christiano Ravio mihi communis, in quo inter alia leguntur, eorumque aliquod compendium Matthæus ille, de quo ante actum, fecisse commemoratur. Extrema enim Matthæi Camariotæ epitome Rhetoricæ Hermogenianæ, ejusdemque epitome progymnasinatum, ut sic dubium nullum relinquitur. Interim quæ noster tradit, non accipienda eo modo, tanquam ante Hermogenem nulla in usu fuerint progymnasinata (hoc enim falsum esse vel unicus argueret Svetonius) sed quoniam ipse primus iusto certoque proposuit numero, primus aptis comprehendendis regulis ac præceptis,

Εἰς ὕπερον δὲ ταῦτα) Ergo & Aphthonius
 ipse ad imitationem Hermogenis. Suidas
 id aliter. Αφθόνιος σοφιστὴς ἔγραψε ἐκ
 Ἑρμογένους τέχνην περὶ γυμνάσματος. Puto
 id velle, quod Hermogenes artem nudam
 diderit, Aphthonius ad eam aliqua elat ora-
 vit exempla. Sane & in Prisciano, quem
 utum esse ac fortassis fide bona transtulif-
 Hermogenem diximus in præcedentibus,
 la legimus exempla, integra puto & ela-
 rata. Sed de hac re viderint, qui copiam
 eorum antiquorum, interq; eos epitomen,
 am antea laudavi, habent.

Μὴ δὲ διδασκαλία) Priscianus expresse:
 endum autem, quod & laus & vituperatio
 uno eodemq; genere referantur demonstrati-
 quod ex iisdem locis utraque proficiscuntur.
 tendit igitur hic locus clare, sicut supra in-
 ebam, non alia esse Prisciani & Hermogenis
 ogymnasmata.

Αἱ εἰδικαὶ τάσεις, αἱ δέκα καὶ τρεῖς) Non
 to alios per εἰδικὰς τάσεις, quam eos in-
 ligere status, qui tribus (tot enim Hermo-
 nes & plerique veterum faciunt) vulgari-
 is subjiuntur, conjecturali put, definiti-
 , & qualitatis, & propriè sub tertio, quali-
 is nempe, locum habent; ille enim solus, ut
 Hermogenes loquitur γενικὸς ἐστίν. Porro hos
 non eodem omnes numero commemorant,
 i plures, alii pauciores habent. Noster fa-

cit tredecim, numero amplissimo, qui hæc habere nomina videntur: Negotialis, Rationalis absolutus, Comparativus, Remotionis, Relationis, Purgationis, Deprecationis, Scrip-
 Ratiocinationis, Contrariarū legum, Am-
 gui, definitionis legalis, Translationis.

Αἱ μερικῆ) Nam & hi status partes habent, quomodo absolutus dividitur in simplicem & duplicem, & hic iterum in duplicem conjunctione aut divisione. v. voss. l. Inst. Quanquam forte rectius per τὰς μερικὰς intelligamus τὰ μέρη τῶν γένεων, ut Hermogenes appellat, seu κεφάλαια, id est locos, quibus ex Hermogenis doctrina utitur in statuum tractatione. Numero sunt quiddecim, Propositio, persona, causa, probabilitas, voluntas, facultas, conjunctorum frequentio, qualitas communis, quantitas, locus communis, sententia, fines quatuor causarum, ventus, consequentia, testimonia. Habent hæc κεφάλαια partes suas, atque aliter & aliter, maiore minoreve numero pro diversitate statuum adhibentur, ut prolixè docet Hermogenes in Partitionibus.

Παρεπόμενα) Patet ex sequentibus, quod per hoc vocabulum intelligat, nempe quod in progymnasmate, sed ut noster notat, abutitur, five κεφάλαιον vocatur.

κεφάλαια) Sic appellant Rhetores, in quibus vis contentionis consistit, quæstione
 inc

identes, quibus status firmatur. Latini etiam *controversias* appellant. Calsiodoro *firmamenta* esse puto. Neque aliud quid sunt, quam loci, unde Oratores sua desumunt *ἑπὶ τὰ ῥήματα & ἐνθυμήματα*. Hæc, quæ κατὰ τὴν ἀπὸ Græcos κεφάλαια vocantur.

καταχρηστικῶς) In progymnasmatis, oppositor. Opponit enim τῶν τελείων λόγων, per quos nil aliud intelligit, quam perfectas pu- casque & serias orationes. Nimirum in il- non est status proprie, ergo nec κεφάλαι- proprie, quod subsidio veniat statui, sed prius locus, unde argumentum procedit. que hoc opinor voluisse.

ἢ ὅθεν τῶν παρεπομένων) Eo puta modo, in progymnasmatis proponi ac tractari ent. Nimirum ista series locorum, sicut dicitur à Sophistis, supervacua fore, ac nugatoria est in iustis orationibus, quia parum accomodata causæ aut proposito negotio, ideo rejicienda, quando ne Sophistæ qui in eo fine proponunt, tanquam isto sem- modo adhiberi debeat, sed ut constet, un- in quid ejusmodi quis incidit, laudem a, confirmationem, descriptionem, mate- n scribendi possit desumere. Aut hoc no- innuit, aut locum non intelligo. certe modo illud ὅθεν aliter defendi possit, non eo.

καὶ αἱ αἵσις) progymnasmatibus op-
c 4 ponit,

ponit, unde iustas per hoc nomen intelligi orationes manifestum est. Nimirum sicut te dixi, status tantum sunt in iustis orationibus. Porro notandum, quod de statibus stendit, non ad iudiciale solum genus, sed reliqua pertinere. ὅφ' αὖ enim ait, quod omnia tria genera refertur. Contra sententiam non pauci alii, sed noster rectius. Vide V. Inst. Orat. lib. I. c. 6. §. 7.

οἱ ἔδῃ πιν(Θ) vitiosa lectio: puto scribendum οἱς δῃ πινος.

τῶν σάσεων) Iterum hic iustae intelligenda sunt orationes.

ἐκ πασάρων) Ita Cicero ab initio Partium, Quintilianus in praefat. lib. IV. & Fortunatianus lib. II. *Partes orationis quatuor: principium, narratio, argumentatio, peroratio.* Sulpitius Victor: *Partes orationis sunt quatuor: exordium, narratio, argumentatio, peroratio, conclusio.* Omnes propositionem omittunt, velut non esset necessaria, quam tamen Aristoteles una cum fide solam ἀπλῶς necessariam vult esse. Sed nimirum omnes, ut connotor, eam sub argumentatione complectuntur, velut ejus aliquod initium. Vide Fabi. l. IV. c. 43. Cæterum id quoque observandum, quod quando quatuor orationis nota facit partes, in eo recedere videatur iterum ab Hermogene. Ejus enim sententia oratio ex pluribus, sex videlicet componitur aut partem, quarum nomina hæc sunt: πρῶτος

προκατάξεις, vel προδιήγησεις, διήγησεις,
κατασκευαί, κατασκευαί, λύσεις, επίλογος
folat, qui volet, Sturmiuni ad II. Herm.
conventionem. Nili putamus generalissimas
eorum partes reliquis omnis tradere volu-

Αντιθέσεις καὶ λύσεις) Nempe quia hæ-
tes sunt ἀγώνων live contentionum.

Πανηγυρικὸν) Non illud intelligit, quod
totum valet in tertio causarum genere, a
liberativo & iudiciali diverso, sed quod in
omnibus, μοῦρ; πέλειον vocatur, hoc est, per-
fectum omnibusque numeris absolutum, quo
concione totius civitatis splendidissime
dine uti valemus. Opponit autem hoc πο-
πικὸν προοίμιον, quod in illo quidem sola
efficiat perspicuitas, in hoc requiratur insu-
per & dignitas, & amplitudo, & ornatus, illud
privatis causis, hoc in publicis gravissi-
isque adhibeatur, vide pluribus Sturm. ad
erm. lib. I.

ἐκ πασάρων) Hoc totum est ex Hermo-
ene, quem vide lib. I. cap. ult. Adde Vossium
b. III. Inst. Orat. cap. 2. §. 5.

ἐκ προτάσεως) ejus nimirum rei, unde ex-
ordium desumitur, ὑπολήψεως puta, seu su-
picionis alicujus, ὑποδιαρέσεως seu subdivi-
sionis, & deinceps.

κατασκευαί) cui fere juncta esse solet λύ-
σεις, id est refutatio eorum, quæ ab adversario

dicuntur, aut videntur dici posse, item ἐργα
αἰτίων, causarum argumentorumque per
tiones varias confirmatio & amplificatio
lustrior.

ἀξιώσεως ἢ ἀποδόσεως) Diversa fa
Hermogenes pro iisdem accipere videtur;
enim constare procemium cum ex aliis, tum
ἀποδόσεως, ἥ τις ἐστὶν ἀξίωσις, ex assumptione
quæ est oratoris petitio. Puto tamen id tantu
velle Hermogenem, quod in ἀποδόσει præ
pue ἀξίωσις tractetur, hoc est petitio alio
attentionis, gratiæ, ac huiusmodi. Nostri
vero per ἀπόδοσιν, τὸ προσῆχον, ut appella
indicare, quod fit, quando sui iudicem ora
admonet officii.

ἐξ ὑπολήψεως) quam conjunctam si
habet persona vel res, qua de agitur: bonam
bona; malam, mala. & quæ fere gaudium
gratiam, invidiam, iram, vel alium aliquem a
fectum gignit in eo, apud quem agitur, vel i
lo, qui agit, unde postea exordium formatu
v. Hermog lib. I. Part. cap. I. Fabio est exo
dium per occupationem, Græcis aliis προίμ
ἐξ τῆν ὑπόληψιν. Exemplum ejus est in ora
tione Tullii pro Milone, Cluentio, Roscio &
aliis.

ἐξ ὑποδιαίρεσεως) cum quod alias unum
esset ac simplex, ingenio oratoris dividitur i
plura, & de omnibus dicendum esse, contr
quam primo intuitu videbatur, ostenditur.

ἐξ

ἐξ ὧν (ἐξ ὧν) quando in accusatione di-
 r: poteram de majori crimine agere, sed
 ero contentus. In defensione: putabam
 premium mihi fore paratum, nunc me accu-
 video.

Ἀπὸ κατὰ (ἀπὸ κατὰ) quando ab insigni eventu vel
 e, vel in eis, apud quos loquimur, ostendi-
 comprobari id, quod petimus, adeoque
 esse, ut de eo agamus, petitionemque ob-
 amus. De his omnibus generibus cum cu-
 git Herimogenes in Partitio. toto libro pri-

Τὰ πρόσωπα καὶ τὰ πρᾶγματα) quorum
 npe respectu instituendum est exordium,
 ræcipue, quod est ἐξ ὑπολήψεως, quan-
 am non in exordiis solum, sed reliquis ora-
 um partibus necessaria sit horum obser-
 io. Vulgo de causarum sive rerum divi-
 ne tantum agunt, omissa divisione per-
 um, verum perperam. Vide Voss. Inst. O-
 III. cap. 2. § 2.

Ἐνδοξα, ἄδοξα) Fabius l. 14 c. 1. reddit
 esta, humilia, dubia vel aucipitia, admirabilia,
 & naturam cujusque explicat ac ratio-
 n. Eodem modo vocat Curius Fortunatia-
 lib. II. & Sulpitius Victor in Inst. Orat. Au-
 tinus ita de hac re: Themata, id est figure
 troversiarum quatuor, ἐνδοξον, quod nos opi-
 nis bonæ ex utroq, bono possumus dicere, ἀμ-
 δοξον, quod nos opinionis ex utroq, bono &
 male

malo confusa possumus dicere, τὸ ἄδοξον, nos opinionis mala possumus dicere. Quam facies controversiæ, quæ Græce ἄδοξον dicitur, quam nos non ut vulgo, mala opinionis, sed aliæ opinionis, id est humilem & sordidam possumus dicere. Ita Augustinus verba ista addit, simulque in totis causis ac controversiis ostendit observari, indeque illas sua habere nomina.

Τρεῖς δὲ τρόποι) Ipsa sunt Hermogenis verba ex lib. II. de Invent. ubi de narratione loquitur.

ἀπλῆς) cum res aut factum enarratur absque expositione causarum, aut descriptione, qua velut ob oculos res ponitur. Hinc enim duabus rebus maxime narratio amplificatur.

ἐγκατάσκει) quando & modus innotescit facti, & illius exponuntur causæ. Idem & ab aliquibus confirmata narratio appellari solet.

ἐνδιάσκει) quando per ὑποτυπώματα res velut oculis subjicitur, omnesque ejus circumstantiæ ubi, quando, quacumque occasione, apud quos, &c. quid gestum.

ὅς καὶ χαρακτῆρας) Ita mox: τρεῖς δὲ γένεων τρόποι, οἱ καὶ χαρακτῆρες καλεῖσθαι. Quod si concedimus, non penitus oneratur doctrinam de tribus Characteribus Hermogenes, ut putant, sed hic quidem proprius fuerit

et, alio quodam fine, ac mox inde Idæis
 rationes eorum accuratius tractaverit. A-
 lixi fine, quia in eo quidem loco tantum
 strabat Hermogenes, quomodo inter ali-
 am hac ratione, id est per triplices hos
 tionis τρόπος sive modos narratio augeri
 te dilatarı possit.

τινές) Ostendit, non omnium, ac ne mul-
 um quidem hanc fuisse sententiam, quod
 eadem οἱ τρεῖς τρόποι διηγήσεων, velut
 toteles appellat εἶδη, ut Latini, *formæ nar-*
ationum, & οἱ τρεῖς χαρακτῆρες λόγου. Et
 fecto distinctis de eis tere locis agunt: de
 in Elocutione, de istis in Dispositione. In-
 si rem bene examinamus, parum diffe-
 t, aut nihil, quando triplices istæ narra-
 nes absque triplici illo caractere esse
 ueunt. Nam ad narrationem ἀπλῶν suf-
 character simplex, ad ἐνδιάσκευον requiri-
 mediocris, ad ἐγκατασκευον magnificus &
 vis; ipsaque tere illa ratione character
 sque, qua istiusmodi narratio formatur,
 de subsequencia.

τῷ πανηγυρικῷ) Omnia hæc aliunde no-
 habet, quam ex Hermogene. Is enim de
 talibus nil differit. Vid. interim, quæ hæ-
 Vols. I. VI. Inst. c. 7. §. 29.

ὁμολογούμενων) Notabilis definitio demon-
 strativi generis, in qua id potissimum notan-
 um, quod non quævis bona aut mala dicat
 noster

notter sibi sumere laudanda vel vituperanda
 sed τὰ ὁμολογούμενα, hoc est ea, quæ ab
 omnibus sic reputantur, qualia sunt e. g. de
 victores in ludis Olympicis, qui fortiter p
 patria occubuerunt in pugna Marathonica
 ejusmodi. Hi enim ab omnibus, apud qu
 illius modi orationes habebantur, boni hal
 ti, ac proinde laude digni æstimati. Atque h
 sufficere arbitror ad consensum illum de b
 nis aut malis, ut materiam dent generi d
 monstrativo. Non omnium simpliciter
 necessarius, sed eorum omnium, apud quos
 ramus. Ex quo tamen sequitur, laudation
 rerum reconditarum, item earum, quæ a mu
 tis vituperantur, locum proprie in hoc gen
 re non invenire. Ac profecto πανηγυρικὴ
 de iis habitos apud veteres esse non existima
 nisi postquam eloquentia alicubi ex publico
 in scholas umbramque, & paucorum audito
 ria compulsa est.

Τὸν πολιτικὸν καὶ δικανικὸν) Pro eodem
 genere orationis ponit. Et sic Hermogene
 sæpe πολιτικὸν γένος, genus orationis polit
 cum, accipit pro forensi, quod in accusand
 aut defendendo occupatur.

καὶ λόγοις τὴν ἱστορίαν) Locus notabilis d
 Historico dicendi genere seu caractere, not
 quod quæ de eo Rhetores proponunt, exha
 nat totum, quod in Historico genere est ob
 servandum, sed, quod habeat multa huc per
 tinen

ntia. Vide quæ de hac re dixi in opuscu-
e Stylo.

Ὀμνῶ δὲ) Notabilis & hic locus de
ore orationis allegoricæ. Puto autem
genus intelligi, quo secreta naturæ præ-
aque morum traduntur sub fabulis. Flu-
uctor extitit non simpliciter, sed apud
cos Homerus, atque ita post oratoribus
sionem præbuit excolendi illud etiam in
bus argumentis.

Ἐπεὶ γὰρ) Ergo ex nostri quidem senten-
uatuor sunt dicendi genera, non tria,
tumque (quod à nemine ante traditum
mo) allegoricum. Et profecto frequens
ris hujus fuit usus apud veteres, non
as modo, verum etiam Philosophos, ut ex
sa Democriri, Pythagoræ, Socratis, &
um Philosophia constat. Codex sacer
alio genere gaudet magis, ipsiusq; Chri-
ctrina in plerisque fuit tradita per alle-
s. Sed ut verum fatear, non video,
modo hoc sit peculiare genus, à reliquis
ctum cum allegoria orationis sit figura,
si per se distinctum efficere genus po-
nescio, cur non idem possit alia figura.
affectionem potius existimo generis ma-
ti ac gravis, & sub eo comprehendendum
quo etiam pertinet, quod hoc genere sta-
it uti nos posse, quotiens quid attollen-
est in sublimitatem magnitudinemque:
item,

item, quod in sequentibus ubique fere tantum generum mentionem facit. P
undecunque hoc de genere Allegoricæ ha
at, non sine habet ex Hermogene, qui
nullam plane facit mentionem.

Τὴν σύστασιν ἔχουσιν) Hoc iterum est
mogenis ex lib. III. Invent. cap. 2 & 7.

κεφαλαίων) dixi de his supra non
& definiet noster in sequentibus, ubi plura
pertinentia trademus.

δὲ θελίκως εἰσάγειν) Reddidi *simpli*
adducere, quia sic Hermogenes locutus
Verba sunt in dicti libri c. 4. εἰ μὲν δ
μῆς, εἰσάγωμεν κεφάλαιον, ἀπλῆς δ
τῆς θέσεως καὶ τῆς εἰς ἴσον καὶ ἀσκήσεως
ρήσομεν ὅτι ὧν ὁ περὶ χειρημάτων μὲν π
σεως. Porro simplex intelligendum est
loco in respectu ejus, quod sequitur de
te adversarii. Illud enim tractandum
σσι, ὑποφορᾷ, & cæteris, quæ hic non
necessaria. Vide ipsum Hermogenem.

καὶ πῶς λοιποῖς) paulo ante me me
cum ageret de oppositione ac solutione
ex quibus componantur, ostenderet.

ἐξ ὧν γίνεται) Non quidem simp
ac necessario, sed sæpe tamen, & quæ
causæ conditio permittit, quam semper
tendere orator debet. Quare ipse etiam
mogenes non μέγας, verum κῆσμον καὶ
λαίων appellavit.

ἡ ἐργασία) Hermagoras, ut ob-
 at Cassiodorus, appellat *ἐργασίας*. Tul-
 vertit *attributa*. Nos *circumstantias* ex Fa-
 reddimus. Alii *elementa* vocant, ut prae-
 is Cassiodorus testatur. Et profecto Theo-
 sunt *σχῆμα & πράγματα* apud Au-
 num. Sunt autem numero fere sex: Per-
 , Res, Locus, Tempus, Modus, Causa,
 quomodo epicheirema constituent, ex-
 do exponitur in fine hujus opusculi à no-
 autore.

ἡ ἐργασία) puta, *ἐπιχειρημάτων*: ita e-
 plene Hermogenes appellat. lib. III. cap.
 de hac re prolixè loquitur. Alii, interque
 Curius Fortunatianus lib. II. *ἐξεργασίας*,
 ne *elocutionem* vocant; à quibusdam
 que expolitio nuncupatur. De re ipsa
 que Fortunat. d. I.

τὸ ἐν ὑμῶμα σύγκρισις) quia fit *ἐν ὄγ-
 σιν*, hoc est, comparisonem vel adversan-
 a, vel relativorum, vel privantium, & ha-
 um, vel affirmationis & negationis, aut a-
 à se dissidentium discrepantiumque. Vi-
 Hermog. lib. III. Invent. c. 7, & ad eum no-
 Sturmii. Enthymema porro Ciceroni, tale
 dem, quale hoc in loco noster intelligit,
clusū ex contrariis, Fabio *probatio ex pu-
 ntibus*. Nam alias laxius accipitur, ita ut
 umentum omne significet, quod Curius
 tunatianus lib. II. *ratiocinationem* vocat, &
 d in

in quinque genera partitur, ἐλεγκτικόν, ;
μικρόν, δεικτικόν, πρῶτον δειγματικόν, συλλογικόν.
κόν. adde ejusdem lib. III.

Τὸ δὲ Πιχειρήματι καὶ τῆς ἐργασίας)
trumque enim enthymemate firmatur.
ργασία primum ac proxime, δὲ Πιχειρήματι
consequens. Nam ut ἐργασία firmat ἐπι
ρήμα, sic ἐνθύμημα ἐργασίαν. Hermogenes
ὡς περ ἡ ἐργασία κατασκευάζει τὸ δὲ Πιχει
ρήμα, ὅτω καὶ τὸ ἐνθύμημα κατασκευάζει
ἐργασίαν.

δεύτερον ἐνθύμημα) quoniam maxi
confirmationis vel expolitionis gratia
jungitur primo ἐνθυμήματι seu probandum
& ejusdem conclusioni, fitque quasi con
ata conclusio. de quo, & generibus ejus
multa habet Sturmius ad Hermog. lib. II
Inv. c. 7.

Πλατὼν) suppl, τὸ δὲ Πιχειρήματι
enim vocat Hermogenes, qui de eo agit
libro cap. 16. toto. Nempe quoniam p
puum post elaborationem δὲ Πιχειρήματι
habet locum. ut, epicherema est. Non οἱ
hosti aliquid postulanti obtemperare. sequitur
ργασία sive expolitio per exemplum: ne
maiores nostri obtemperarunt Xerxi terram
aquam postulanti. nunc subjungitur π
seu fictio: quod si quis tunc suasset obtemper
dum Xerxi esse, nonne cum omnes obruiss
pidibus?

αὐτοῦ) De his, & sequentibus supra fecit
 nem, ubi de partibus spectantibus ad
 αὐτοῦ seu caput. Nunc quid per singu-
 lū oporteat, exponit. Habet autem
 que ex Hermogene prædicto lib. III.
 Exemplum dat huiusmodi: suadet
 m, cum adventantem videret hostem,
 m esse perfodiendum, πρόστασις seu
 titio est: *Isthmum perfodere debemus.*
 & seu subsumptio sequitur, & conti-
 d, quod dicere adversarius posset. *Sed*
difficile videtur. Huic occurritur
 τῶν, qua id negamus. *Habemus in*
, quod respondeamus, quoq; ostendamus
hoc esse. Tum hoc totum clauditur
 u solutione: *quid enim? anne res est*
odere? Hæc postea rationibus & cau-
 amplificantur & illustrantur.

ύσις) Quæ Latinis *confutatio*, vel *re-*
Cassiodoro etiam reprehensio. v. Her-
 o. III. Invent. c. 5. toto.

ένστασις) disserit hic de triplici refu-
 tione, ad modum Hermogenis. De έν-
 de Vofs. Inst. Orat. c. 5. §. 9.

παράστασις) per hanc intelligit ratio-
 læ juvat primariam depulsionem, c-
 confirmat, estque velut depulsio sub-
 ut, sum immunis à reddendis rationibus,
 dversarii, quæ in se habent κσφάλευ-
 c refutantur primo ένστασι, & inficia-
 d 2 tione,

tione, non est immunis. deinde ἀντιπαρε-
 hoc est ratione, qua ἐνστασις juvatur;
 immunis esses, non tamen ideo id factum, ut
 patria.

καὶ τὸ βίαιον) De quo Hermog. ca-
 quenti, & Vossius prædicto loco. Facit
 duplex Hermogenes, unum quasi ἀντισ-
 cum quod dicit adversarius, invertitur,
 ipsum torquetur, ut, occidisti, quia adstu-
 terfecto. λύσις hujus fit per βίαιον, im-
 adstiti, non occidi, nam si occidissem, con-
 me in fugam. Alterum, quando consensu
 adversarii negatur, & probatur contrari-
 οὐκ ὁπότε) de quo non puto Ho-

genem quid tradere. Nam quod est in
 titutionibus, id huc non pertinet.

εἰς αὐξήσιν) Quando nostra attol-
 & adversarii deprimimus, hæc enim pro-
 pilogi pars est, ac in se continet δένωσις
 ἔχθρη, vel quid simile. Vide Curium
 natianum lib. II. Rhet.

ἀνακεφαλαίωσιν) quando summa
 ta, quæ Græcis, uti supra dictum, sunt κε-
 λαια, repetuntur. Cassiodorus à quibus
 ex Latinis renumerationem ait appellari.

καὶ δὲ περὶ λόγιαν) hoc est δευτέρως
 δείξιν, seu ἐπεργασίαν; Posteaquam enim
 demonstrata multis argumentis, signis, &
 plis, deinde hæc omnia repetuntur, & con-
 ta in unum locum coguntur, ut videantur
 ta esse copiosius, & sic δευτερολογία nihil

ἐπὶ ἀληθείᾳ. Hæc Sturmius ad Part.
 rog. ubi mentio fit hujus rei.

ιδεῶν) De quibus peculiariter agit Her-
 genes libris duobus integris. Sunt autem
 imitatione Platonica dictæ, nil aliud,
 quædam formæ seu figuræ orationis,
 non tam cerni, quam animo cogitari
 solent. Aristoteles τὰ εἶδη λόγου appellat. a-
 lectis Cicero, χαρακτῆρας nominarunt.
 quam hæc non nihil differant ab ιδέαις,
 nostri sententia, qui ista εἶδη λευχαρὰκ-
 ται συντίθεσθαι λέγουσιν ἰδεῶν. Vnde &
 eos certum est, qui doctrinam veterum
 characteribus evernisse, eique suam de Ide-
 osuissæ Hermogenem existimant. Ea
 potius, quæ ab ipsis generalius erant ex-
 plicavit. Et sic Vossius
 em vide lib. IV. Inst cap 6. §. II. ubi & o-
 t, proprie nil esse aliud Ideas, quam tri-
 characterum quasdam veluti affectiones
 Sturmium lib. III. de Elocut. c. 6.

πρῶτον) Sicut quidem vult Hermogenes. v.
 lib. I. de Id. Cur autem tot, & neque plu-
 eque pauciores, id interpretes Hermo-
 sic declarant, quia primo perspicuita-
 habere omnis debet Oratio, cum sine ea
 intelligatur, deinde justam magnitudi-
 ut aures impleat, tertio pulchritudinem,
 am placeat, quæ corrumpitur, nisi quar-
 cedat nobilitas, qua quasi fluat. Jam
 d3 ut

ut fluxus iste sit decens, opus quinto estimo, indole, moribus, quæ sexto sola commendat veritas. Denique ut ista iusta ratio neque sese habeant pro diversitate argumentorum, opus est septimo vi quadam elocutionis, ad expedienda ista. Adde Sturmium locut. lib. III, c. 6. seq. Voss. Inst. l. 6. 13.

σαφής) *claritatem* reddit Sturmius *apertum orationis genus*, *Perspicuitatem* appellasse Fabium Scaliger existimat. *Perspicuitatem* vero *evidentiam* lib. IV. Poet. c. 1. *Perspicuitas* vocem retinet & Vossius in vi huius nominatione: usurpatque non raro se etiam Sturmius. Agit autem de hac *homogenes* lib. I. de Id. cap. 1.

μέγας) Sturmius modo *amplitudinem* vertit, modo *magnitudinem*. cæteri ferme omnes retinent posterius vocabulum. apud Herimog. dicto lib. c. 4.

κάλλος) *Pulchritudinem* reddunt omnes.

ρογρότης) Sturmius hæc virtus est *celeritas* Trapezuntio *velocitas*. Sed notat Scaliger prædicto loco, Græcum plus significare. Sturmius rectissime *incitatum* sive *concitatum* de *genus* appellari putat.

ἡδύς) *Affectionem* vertit Trapezuntius iudicio Scaligeri apposite. Cæteri *orationis moratam* reddere maluerunt.

ἀλήθεια) Ἡμεῖς omnes *veritatem* ap-
pauit.

δεινότης) Trapezuntio *gravitas*, Sturmio
addito *occulta gravitas* in peculiari de vir-
tute hac Hermogenis libello. at in II. de Ideis,
pariter de ea agitur, *aptam dicendi figuram*
ait. Scaliger à Fabio & aliis *vim* seu *acri-
tatem* vocari dicit, idque cæteris præfert; un-
de & Vossius *vim dicendi* exponit, rejecta
Hermogenis interpretatione, qui *prudentiam*
interpretatus est.

Ἡ γὰρ ἀλήθεια) non tantum nostri ju-
dicio, sed ipsius Hermogenis auctoritate, qui
capite de moribus hoc genus illi subjicit.
Θ, ait, τῶν ἐν λόγοις ποῖα ἐπείκεια, καὶ
ἀλκία, καὶ πρὸς τοῖς κατ' αὐτῶν ἐμ-
πομένον ἀληθές, habuit haud dubie in ani-
mæ verba noster, cum ista scriberet.

γενικῶς) quia in plures dividuntur species,
reliquæ non dividantur.

εὐκρίνειαν) Trapezuntius *elegantiam*,
mius *perspicuitatem* reddidere. *Distinctio*-
appellare maluit Ger. Vossius. Quin-
& distinctio id potius videatur, unde nati-
εὐκρίνεια. Cum enim distincte omnia pro-
untur & exponuntur, fit *εὐκρίνεια*, quæ
aliud, quam judicandi facilitas & prom-
ptitudo, propter remotionem obstaculi o-
ccurrit, quod etiam in pura oratione quoquo
lo exoriri potest.

καὶ τὴν καταρότηα) Recesit ab ordine Hermogeniano noiter. Hermogenes enim hanc speciem alteri præmisit, & merito, quia hujus quasi custos est. Porro virtus hæc Sturmio vocatur *puritas*, à Vossio *simplicitas* cui nihil esse aliud putatur, quam oratio κατὰσκευα. Naturam ejus explicat Hermog. lib. 1. Idear. cap. 2.

σεμνότηα) *gravitatem* omnes reddunt Aristoteli, teste Scaligero, est μετρία βαρύτης non simpliciter βαρύτης. cæterum ea virtus est, in qua auctoritas & dignitas, v. Hermog. ib. c. 5.

Περίβολὴν) Trapezuntius *circumductionem* vertit, quem reprehendit Scaliger & *comprehensionem* ait appellandam. Vossius videtur malle *cumulationem* dicere, quia orationem hac virtute instructam vocat *cumulatam*. Sturmio est oratio *exaggerata*, ut sic etiam *exaggeratio* vocari possit, quomodo & aliquoties in commentariis appellat Hermog. d. lib. c. 18. ubi ostendit eam esse virtutem, cum oratio allatis variis circumstantiis non amplius est nuda, sed fit ampla & magna.

Τραχύτητα) *asperitatem* vertunt omnes. Fitque amaritudine & acerbitate orationis quando evadit ingrata auribus & animo, propter reprehensiones. vid. Hermog. dicto loco cap. 6.

λαμπρότητα) reddunt omnes *splendorem*

Sc

ger tamen etiam *illustre* seu *luculentum*
 us, Vosius *festivum* dici posse putant.
 autem ea virtus, qua commemoramus res
 nas, vel à nobis præclare gestas, quo ma-
 n demus fiduciæ significationem, v.
 m. d. l. c. 8.

κμήν) Scaliger vertit *vim* orationis, cæte-
 rique *vigorem*, id quod ego rectius opi-
 cum vis aliquid amplius significet, ac sic
 δεινότης exponatur. Hermogenes hac
 illam intelligit virtutem, cuius beneficio
 ia sunt valida & lacertosa, roburque, ac
 us habent. Vide eum libro dicto cap. 9.

σφοδρότης) *Acrem* & *vehementem* di-
 figuram Sturmius appellat. *Vehe-*
tiam Trapezuntius & cæteri appellant. Est
 malperitas adversus inferiores vel æqua-
 v. Herm. cap. 7.

πίεκειαν) Trapezuntius *modestiam* appel-
 equanimitatē verti rectius Scaliger & Vos-
 ex Terentio existimant, cum modestia pa-
 latius. Sturmio est *moderatio* & *mitigatio*,
 in orator non solum de jure suo remittit,
 cum etiam cum vulgo se comparat, etsi non
 è vulgi numero. Vide Hermogenem lib.
 ap. 6. ubi & *æquabilitatem* Sturmius non
 quam vocat.

Φέλειαν) qua tollimus omnia, quæ no-
 obstant, ut in nobis significationes vitio-
 in advertario significationes virtutum,
 d s atque

atque ita sine calliditate nos & adversari
judici proponimus *simplicitatem* vulgo r
dunt. Scaliger *virtutem* vocat *quotidiana*
cutionis, non apud plebem solum, sed lectorum
vium, qualem Gracchorum matri M. Tullius
tribuit. Agit de hac Herm. lib. II. c. 3. de I

Αλήθεια) de qua Hermogenes dicto
bro cap. 2. estque virtus, qua significatio
morum simplicitatem & cadorem, vera si
vitate ac modestia, prudentia etiam & url
nitate. λόγος ἐνδιάθετος.

Βαρύτης) *gravitatem* uno verbo vocat
Vossius. Sed est ambigua hæc vox, & de
fere genere usurpatur, quod oppositum
tenuitati. Igitur cum additis *gravitatem*
objurgando & *expostulando* Sturmius
terpretatur, quia non illud, sed hoc virtus
hujus est officium. Scaligero est *oratio succ*
dens. v. Hermog. d. I. c. 8. differentiam in
σεμνότης, Βαρύτης & δεινότης hanc facit
Sturmius, quod σεμνότης sit gravitas, c
consideratur natura rerum, cujusmodi sunt
divinæ ac cœlestes: deinde humanæ in quibus
majestas Reip. consistit. Δεινότης gravitas
propter decorum ab Oratore observatum
personis, locis, temporibus. Βαρύτης vero
gravitas, propter molestiam audientis, & pro
pter auctoritatem objurgantis & expr
brantis.

αὐτὴ καὶ ἐαυτήν) Habet ex Hermogene

lib. II. de Id. c. 2. cuius hæc sunt verba: *Gravitas vero* (ἡ βαρύτης) *cadit ipsa quidem in hoc moratum dicendi genus, veruntamen non illam* (scribendum, illud) *complet, atque constituit, ut facit simplicitas, & moderatio, & veritas, & expressi mores personarum. Neq; per se ipsum potest considerari, ut illa perse singula forma: sed opus habet simplicitate, aut moderatione, aut alia aliqua forma morati generis. In Græco est: ἀλλὰ δὲ αὐτῇ ἀφελείας ἢ ἐπεικείας, ἢ πινὼ τῶν ἄλλων ἠθικῶν πὶ πάντως πρὸς εἶναι.* unde constat illud καὶ inter ἀφελείας & ἐπεικείας non conjunctive simpliciter, sed magis disjunctive intelligendum esse, nec de solis duabus istis virtutibus, sed & aliis Hermogenem loqui.

συνίετα) Non simpliciter: habet enim duas res proprias, sententias, & earum tractandi rationem, quæ qualia hic requirantur, docet Hermogenes in hac Idea: sed in respectu verborum, membrorum, compositionis &c. De quibus ipse Hermogenes: Genus autem verborum, aut etiam cætera partes dicendi, quæ post verba sequuntur, eorum nullum est, quod proprium quidem sit gravitatis. Illud tamen ausim dicere, quod præ cæteris dicendi formis magis conveniant illæ partes, quæ in morati dicendi generis partibus conveniebant, hoc est in simplicitate & æquabili dicendi forma seu modesta, præterea etiam, quæ in oratione affecta & veluti ex animo expressa. & hæc noster respexit.

ἐξ ὁκλῶ) de quibus quid Scaſiger ſentiat, op-
 ræ pretium eſt videre librum ejus IV. de Poe-
 c. 1. ſimulque addere Voſſium lib. VI. Inſt. Or-
 cap. 7. §. 12.

ἀγνοίας) Ita vitioſe editum eſt ab Hæ-
 ſchelio, ſcribendum ἐννοίας, ex ipſo Hermo-
 gene, qui de his & ſequentibus prolixè ag-
 lib. 1. de Idæis cap. 1. Intelligit autem per ἐ-
 νοίας non quæ vulgo tantum ſic dicuntur
 Græciſque alias ſunt νόμῳ, ſed in univer-
 ſum omnia pronuntiata, quæ alias νοήματα
 & ἐννοήματα. Vide Sturmium lib. 1. de univer-
 ſa ratione elocutionis c. 6. incipit porro à ſen-
 tentiis, non quod alii faciunt in harum rerum
 conſideratione à verbis, quia de verbis cogita-
 re nemo rite poteſt, niſi prius de ſententia ve-
 bis formanda cogitaverit.

μεθόδῳ) Sic appellat tractationem, ἐ-
 ρησίαν, elocutionem, quæ conſiſtit in apta
 convenienti ſententiarum prædictarum diſpo-
 ſitione, amplificatione, comparatione, ac ſi-
 milibus. Nec enim aliud Hermogeni μεθ-
 ὁδῳ, quam χῆμα διανοίας ut docet pluribus
 Sturmius prædicto libro c. 15, & confirmat
 Voſſius Inſtit. VI. c. 6. §. 12. hoc eſt, conforma-
 tio certa & excogitata ſententiæ, per idone-
 um elocutionis habitum ornatumque. Non
 autem ipſe primus hoc vocabulum ſic uſu-
 pavit, ſed accepit a Theodeſte, qui de ſi-
 Rhetorice ſic diſſerit in Compendio Rhetorice

Hei

ermog. *Finis Rhetorices est non simpliciter
persuadere, sed persuasibilibus methodis uti.*
caliger *Instructionem* dici posse putat.

λεξέων) verba intelligit, quæ ad habitus
rædicti sive methodi constitutionem confor-
mationemque requiruntur, de quibus multa
turmius lib. II. cap. I. & seq. dicti operis.

χημάτων) quæ ad verba, de quibus egit
proxime, pertinent, non dispositionem, quæ
methodo continetur. Debent nempe verba
habere proprietatem vel natura sua, vel tra-
ctatione, cum ad explicationem apponuntur
aliis, vel potestate, ut melius sonent, plus si-
gnificent. Ea proprietas seu habitudo, seu
qualitas & modus, fit idonea omnium con-
formatione, hoc est, χήμα efficit, quod nil
aliud, quam certo aptoque modo positum vo-
cabulum, latiusque aliquanto patet, quam
quod à Latinis figura nominatur.

κώλων) *Membrum* omnes reddunt. In-
telligitur autem membrum sive pars periodi,
quæ alias a Græcis κόμμα quoque dicitur,
non ea tantum, quæ κώλον, unde oratio fit
vel κομματική, vel κωλική. vide de his Stur-
mius lib. III. dicti oper. cap. I. & sequentibus
agentem accurate.

συνθήκης) Hæc eadem, quæ & σύνθεσις.
Ita enim ab Hermogene ipso vocatur lib. I.
de ideis cap. I. quæ eidem mox συνθήκη. Di-
stingunt Trapezuntius & Scaliger, ac συνθήκη
qui-

quidem vocant *compositionem*, σύνθεσιν *ver*
collocationem. Ac compositio quidem Scal
 gero iordo partium inter se cohærentium
 elementorum puta, syllabarum, dictionum
 collocatio vero, elementorum vocumq; nu
 merosa collocatio, non qualiscunque, sicut
 compositio.

ἀναπαύσεως) quæ non solum est in cor
 clusione, sed omnibus orationis partibus, &
 in una parte interdum aliquoties. Id enim a
 git ἀνάπαυσις, ne membra nimium excu
 rant, & sint enormia: item ne alicubi ruat o
 ratio, aut præcipiter, sed decenter desinat.

ῥυθμῶς) qui oritur ex decenti illa σύνθε
 σι & ἀνάπαυσι, exque iis spectatur, sicut
 ipse docet Hermogenes. Scaliger paulo aliter
numerus est conveniens sententiæ sonus ex com
positione & dispositione partium. ἀνάπαυσιν
 clausulam omittit. Sed forte sine causa ar
 gutus est.

ἀγωνιστικά) Tales intelligit, quæ potissi
 mum ad ἀγῶνας, hoc est, contentiones per
 tinent. Proposuit autem illas, quas nosse
 innuit, figuras Hermogenes toto lib. IV. de In
 vent. ubi λόγος χήματα appellat, hoc est, ut
 rectissime exponit Sturmius λόγος ὁπιοχειρη
 ματικῶς, ἐργαστικῶς, ἐνθυμηματικῶς vel ut u
 no verbo noster, ἀγωνιστικῶς, qui opponitur
 λόγῳ πανηγυρικῶ, quia non, ut iste, tam re
 quirat πίσιν, & δόξαξιν, quàm ἰχθυὶ & πάθος
 atque

ne ideo dicendi genus ἀξιωματικὸν & am-
 n. Alias figuræ λογικῆ Fortunatiano
 l. quæ sunt in compositione elocutionis,
 pponuntur figuris λεξιῶν & δαυόας
 um p. m. 73,

ἀειμὸν) Sic perperam Hoeschelii editio,
 ἀειμὸν scribendum esse, nemo igno-

δοιβάμονι τῷ σφισῇ) Quis hic fuerit,
 quando vixerit, vix arbitror constare. Svi-
 nudumne jus affert nomen. Vossius in
 rhetorices natura cap. 9. Apfimi seniori
 git. quod si probamus floruerit paulo an-
 tempora Constantini, cum Apfines ille fue-
 ater Onasimi Sophistæ, qui sub Con-
 stantino floruit, ut Svidas ait. Sed necesse est
 xerit longo ante, cum secutus eum sit
 Hermogenes, quem Marci æqualem ipse ille
 as facit. Verum & Apfinem secutus di-
 Hermogenes in sequentibus apud no-
 n, ut vetustior fuerit Apfines, quam Svi-
 outaverit, aut alius sit Apfines, de quo ipse
 ocutus, quod postea videbimus. Phæ-
 onis Sophistæ alicuius librum de figu-
 rhetoricis in bibliotheca Johannis Sam-
 extare ait Simlerus in Epit. Gesneriana,
 tur & in catalogo Mss. biblioth. Regis
 arum, an hujus nostri sit, ignoro.

Μινυκιανῶ) Minubianum vocat Vossius
 to libro, sed Minucianum etiam est Svidæ,
 , qui

qui eum facit Albeniensem, Nicagoræ filium
& Galieni Principis ætate ait floruisse, ut
bit Simlerus, At in florentina Svidæ ecce
ne non est Γαλιήνῃς αὐτὸν ἐγάζετο, sed Γο
fine ullo addito. γεγενῶς αὐτὸν ἐπὶ γαληνῶν
puto Galeni medici ætatem intelligere.
autem Galenus sub Antonino Pio & Antono
Philosopho, hoc est, illo ipso tempo e
Hermogenes, quod omnino necesse est,
noster postea scribit, aliqua ex eo hausit
plurimum est Simlerus similitudine vocabuli, &
medico Imperatorem accepit.

Τεχνοζεάφω) Ita eum vocat, quia
plurimum præter alia etiam de arte Rhetorica,
meminit & Suidas. Puto hoc de figuris
tem ejus operis fuisse, quemadmodum for
sis & illud de Epicherematis, quod subje
est Apfini in corpore Rhetorum Græcorum
ab Aldo editorum, & ab aliis Nicagoræ tu
tur, de quo videant, qui orio abundant.

καὶ τοῖς ἄλλοις) è quibus & Tiberius
quo mox.

Τιβέριον) Quis hic fuerit Tiberius
quando vixerit, incertum. Meminit T
alicujus Philosophi & Sophistæ Suidas, mu
ejus de Arte Rhetorica scripta commen
rat: qualia sunt de formis, de apparatus
dispositione, & compositione orationis,
lia. sed nec ætatem ejus ostendit, & de
parte nihil memorat, ut dubitem, an ide

nostro. At Tiberiide figuris seu sche-
 matis liber M^s. Venetiis apud Diegum Hur-
 tado in laudat Simlerus in Epitome Gesneri,
 magis censeo esse nostrum.

χῆμα δὲν) Sic Alexander Rhetor de Fig.
 εἰν ἐξάλλαξις λόγος ὅτι τὸ κρεῖττον
 εἶν, ἢ καὶ Διάνοιαν ἀνὰ τρόπον, cujus
 itionis explicationem vide apud Vossium
 Inst. c. i. §. 2. Observa autem, quod hic
 λόγος, item pro τροπῆς scribat τρόπον,
 nim rectius esse videtur.

χῆμα εἶν τὸ μὲν καὶ Φύσιν) puto hic de-
 liquid, ac scribendum χῆμα Διανοίας,
 ur enim post: λέξεως δὲ χῆμα. Porro
 nostri verbis emendanda & supplenda
 quæ leguntur absque sensu in prædicto
 andro Rhetore his verbis: οὐρίζονται δὲ
 αἱ ἰδία ἐκάπερον τῶν χημάτων, τὸ μὲν
 νοίας ἔστω. χῆμα ἐστὶ Διανοίας, μετέ-
 ρως Διανοήματι, ὅτι καὶ καὶ Φύσιν
 ἴσως πρὸς τὸ χρησιμώτερον τὴν ἀναγ-
 Διάνοιαν. ὁ δὲ τῆς λέξεως χρείας χά-
 uid enim hic, τῆς λέξεως, χρείας χά-
 ribendum sine dubio τῆς λέξεως, τὴν
 χρείας χάριν, ut sensus sit τῆς δὲ λέ-
 χῆμα εἶναι μετέπλασιν, πλάττειν
 ὁ χρησιμώτερον τὴν λέξιν, sicut illa al-
 ἡν Διάνοιαν. Considerent & videant,
 libris melioribus sunt instructi nobise-

ε

nim

nim præter Aldinam veterem anni MDV.
alia nulla editio est ad manus.

καὶ πένταρχος τρόπος) Non ergo nova
ita Scaligeri inventio, schemata dividuntur
classes quatuor, ratione essentiae, quantitas
qualitatis & situs, lib. III. Poet. c. 32. ac
te ex hoc aut simili, tunc parum noto ha
minimum falsum est, quod neminem ante
certas species deduxisse figuras affirmat. (Ge
sule & Scholia Anonymi & Figuris.

καὶ ἑνδεκα) Vossius vocat schemata se
dum essentiam, quæ figurantur subiecto
lib. V. Inst. c. 2. ubi vide alia huc pertine

καὶ πλεονασμὸν) possent dici schemata
quantitatis cum Vossio, ex præd. loco.

καὶ μετέθεσιν) conveniunt schemata
bus situs.

καὶ ἐναλλαγήν) conveniunt schemata
bus qualitatis. Habet autem hæc ipsa nomen
quis Scholiorum Græcorum auctor de figuris
ab Aldo editus cum aliis Rhetoribus, sed
rupte, quem iccirco emendare ex nostro
bebimus, ἴσμεν, inquit, ὅτι πάντα ταχέως
καὶ δ' γίνονται, ἢ ποι αἰτίας. καὶ ἑνδεκα, καὶ
ονασμὸν, καὶ μετέθεσιν, καὶ ἐναλλαγήν,
plendum utique, καὶ δ' τρόπος γίνονται
sequitur illud ἢ ποι, quod sine hoc non con
Observandum amplius, quod quæ in Scholia
re illo sequuntur, ad verbum omnia con
ant cum nostro, adeoque dubium vix est

quin ex eo noster hauserit. Ex quo
 qui videtur, quod is Anonymus non sit
 uam Tiberius ille, de quo supra quære-
 Sed hoc melius perspicient, qui Ms.
 cum his conferent. Sive autem hic,
 us sit, Christianum fuisse necesse est,
 et Apostolum, dicatq; ὡς ὁ θεὸς ἀπό-
 ρησι.

πὸ κοινῆς) Definit hanc figuram, ut o-
 liquas, prædictus auctor, istis verbis:
 ἐστὶ λέξις ἀπᾶς μὲν λεγομένη, πολ-
 δὲ νοούμενη καὶ συντασσομένη. cum una
 vel quidem ponitur, sæpius autem subin-
 ta, & ex priori repetenda est. ita e.g.
 quæ visum est, Caesar respondit, exple,
 est respondere. agunt de hac figu-
 matici.

πλῶσις) Vulgo ἀναδίπλωσις. none-
 am intelligere cum ea definitione apud
 auctorem intelligimus etiam ex eo,
 am ante δίπλωσιν, eandem mox ἀ-
 ωσιν appellat. Latinis est *reduplicatio*.
 νάδοσις) Est ea ipsa, quæ vulgo ἐπά-
 ex prædictis argumentis colligimus.

φρασις) Est periphraseos genus. Au-
 nymus. περὶ φρασις δὲ λόγος πρὶν
 ξαιρέτως ἰπὶ φωνῇ μὲν, ὁ δὲ χη γί-
 νασσομένης καὶ ὁ νόμος καὶ ἰ-
 ἔγεται. ὡς ἵνα εἶπω ὁ δὲ ναὶ ὁ χολαστικὸς
 ὅλ. ὁ φόρος. ὑποτασσόμενης δὲ
 πφρασις. οἷον ὅλ. ὁ φόρος ἦλθε καὶ
 62 ὁ δει-

ὁ δὲ ναὶ ὁ χολαστικός. Tota ergo differentia
inter paraphrasin & epiphrasin ratio est
quod in illa quidem figuratum præponitur
in hac postponatur non figurato, sicut ille
etor vult.

Ἐπίτασις) Puto non aliud intelligere graece
quam quod alias ἑπίθετον graece, latine
positum vocatur, sive additum ad nomen.
etor prædictus sic definit: Ἐπίτασις ἐστὶ
μονῆς μὲν οἰδοῦ, τῶν δὲ ἐπίσης δὲ δη-
πεῖσθαι, ἀλλ' ἐξαλλαγήν ἔχον ἐπὶ τῷ
ὥς ἵνα εἴπω πρὸς τοὺς ἀσπασίαντες Ἀλεξάν-
δρῳ καὶ μεγάλῳ, ὅτι κίων ἐστὶ τῷ μεγέθει,
ἐπὶ εἶν. Epitasis est species quidem epim-
qua tamen non aequaliter exponit factum aut
sed eam latet in maius continens exa-
Ut cum quis de corpulento & procero loque-
pellet eum propter magnitudinem columnae
monem. Sane aut parum, aut nihil diffi-

Πρόληψις αἰτίας) Sic plane appell-
pe laudatus Scholialtes, sive is ipse est
rius, sive alius, de quo nil pronunciamus
finit autem παρεμβολὴν τῆς θεωρίας
ἐρῶμεν, ἐν μέσῳ τῆς δεξιᾶς & λόγῳ ἐκ τῆς
δεξιᾶς & λόγῳ, καὶ αὐτῶν οἶον, ἐταῖρε πα-
χεις, σῖτον, οἶνον, ἔλαιον, μὴ κλέψης, ἡ
ἐγνωσθῆς. Patet, aliud quid esse, quam
vulgo Prolepsis, Latinis occupatio vocatur.

Προεπίτευξις) Alia est Figura, qua

go dicitur *Πίλεις*, & fit, cum inter duo
plura nomina interseritur verbū, quod
ari alias solet in finem. Consule prædi-
n autorem, quæ figuræ hujus hoc dat ex-
olum: *ὁ δαίνα ἐποίησε: καὶ ὁ δαίνα, ἢ ὁ δαί-
να, καὶ ὁ δαίνα, γενναῖοι εἰσιν καὶ ὁ δαίνα.* Vicio-
st scriptura & primo sic distingvenda: *ὁ
α ἐποίησε, καὶ ὁ δαίνα.* deinde alterum *ἢ ὁ
α* ut superfluum delendum, quamquam
in retineri possit. Sensus est: *hic fecit, &
hic aut ille nati sunt, & iste.*

ἐπερογενές) fit, cum ab uno genere trans-
is in aliud, nec dissimile est figuræ, quam
ant *enallagen generis*, quamquam potius sit
osis nominis, quod subintellectum respon-
genere diverso appposito adjectivo. exem-
m auctor dictus dat hujusmodi, *τὰ πῶδε
λασαν φοβερά ἐστιν, ἐρημῖαι ἔσται.* figura
grammatica.

ἐπεράριθμον) quando singularis ponitur
plurali. Grammatici hanc *enallagen nu-*
i vocare solent. In anonymo figuræ hu-
exemplum est ejusmodi, *τὰ παῖδια παίζ-
καὶ πίπτοι:* in quo nihil video figuræ
convenire, fortasse scribendum est *παῖζε
πίπτοι.*

ἐπερόπλοπν) Antiptosin vel *Enallagen ca-*
m appellare quidam solent. Exemplum
ἄρχα τῆς πλῆθους, ἄρχα τῆς πλῆθους pre-
rat

rat urbis pro imperat urbi. Pertinet & figura ad Grammaticam doctrinam.

ἐπὶ προσημιάσειν) cum verbum mutatur in participium. exemplum dat anonymus huiusmodi: ἀντὶ τῶ ἐπεῖν, ἐπὶ δὲ ἔτρεχεν ἐγώ. (sic legendum, non ὁ ὁδεῖνα, ut est in aliis) τὸ δὲ ἐγένετο, ἔπειτα τρέχων τὸ δὲ ἐγένετο. Ita vide. Est autem, & hæc ex Grammaticis figuris.

ἐπὶ πρόχρονον) cum tempus verbi unum mutatur in aliud.

ἐπὶ προσωποπῶν) cum personam aliam introducimus loquentem ea, quorum ipsi sunt auctores. Anonymus exempla hæc proferat: πάντες αἰγύπτιοι τὸ δὲ λέγουσι περὶ ὑμῶν βασιλεῖς ἐν ῥῶν ἀνακλῆσας, τὸ δὲ καὶ τὸ δὲ. h. e. omnes Aegyptii hac de vobis loquuntur, nempe quæ subijcienda sunt, & hic deus subintelligi.

Ἀποπροφῆν προσωπῶν) referri & haberi ter figuras dictionis cum à nostro, tum à nonymino, notandum. Putabat Vossius huiusmodi hominem hoc solum facere. Cur autem inter hoc genus referatur, causa est, quia aliis dici potuisset in tertia, sic in secundam mutatur persona. Vid. Sturmium cap. 22. locut. Etiam illud hic non plane prætereundum, quod quam noster & Scholiaſtes in positione appellant ἀποπροφῆν προσωπῶν, ita Scholiaſtes idem in enumeratione fi-

penitus onittat, ut proinde nomen ejus
his eo loco restituendum videatur.

ἀνίσροφη) cum dictionum significatus &
invertitur. Exemplum tale dat Scholia-
stas: ἡχῶν ἐπέρου, ἀντὶ τῶ, πεβῶν ἤχασα.
Aldina, verum vitiose, scribendum ἐπέση-
vel ἐπέουσα. Sensus: *frangens cecidi, pro-*
ens fregi.

Ἰπποχασμός) Mentionem figuræ hujus
ut quoque Aquila Romanus, verum noster
er usurpat, ut ex auctore ejus intelligimus,
nem dixisse Scholiastem sæpe nominatum,
nim ita: Ἰπποχασμός ἐστιν ὀνομασία
κλήσεων καὶ μόνων ἀπαρίθμησην γενο-
ν, ἀντὶ τῆς περὶ αὐτῶν διηγήσεως, ὥς ἵνα
αἰτιώμενός πνα ὡς πολλὰ κακὰ πεποιηκότα
ἀπαρίθμηται αὐτὰ λέγων: τόδε καὶ τόδε
πραγματοί: τὸ δὲ πῶς μὴ λέγω. Ex-
plum quod hic adducit, Latine ita sonat:
Et illud tu fecisti, Et quomodo, non dico.
et omnino differre, nisi dicamus per illam
m velocitatem narrationis diversarum re-
n, hic intelligendam esse simplicem earum
minationem, absque expositione earum.

περὶ διόρθωσις) de hac vide Aquilam Roma-
n. Exemplum ejus Scholiastes tale profert:
διηγέμεν πνι ξίνον πρᾶγμα περὶ θε-
τεύσω λέγων. ὅτι θαυμάσις μὲν ἀκῶν
ἵσθαι ἀπισήσις ἐγγέρονε τὸ πρᾶγμα ὃ
αὐτὸ τόδε ἐποίησεν. Est quasi mitigatio

sequentium. 'Adde Alexandrum' Soph

ὑποδιόρθωσις) figura præcedenti oppo-
ta, cum talis mitigatio postponitur.

minit ejus præter Scholiastem etiam Her-
genes de Inv. lib. IV. c. 12. Latini non dis-
tingvunt, sed genus utrumque *correctionem*
pellare solent. Adde Alexandrum.

παράληψις) de hac consule Jul-
Rufinianum, qui Latine ait hanc figuram
ci *præceptionem* seu *anticipationem*, fieri quod
ultra asserimus & defendimus, quæ contra
nos adversarius dicere posse videbatur.
Istæ alias & hæc *prolepsis* à quibusdam
minari.

Παράληψις) Nota hæc figura. Sed
noster paulo aliter usurpat, quam ut solet
Cicero: nempe ut significet ὑποσιώπησιν.

enim Scholiastes, ex quo sua noster ha-
bet παράληψις δὲ ἢ τοι ὑποσιώπησις ἐστὶ
Est autem ὑποσιώπησις, quando quod ob-
scure est, non dicimus, sed obscure ac per-
obscure potius innuimus, ut exponit Vlpianus
Rhetor. vide Voss. Inst. Orat. lib. V. cap. 6.

ὑπὸ μόνῃ) Nota & hæc. Vocant quodam
ἐξερρασίαν, ex Latinis aliqui *congeriem*.
Sturmium de Elocut. cap. 34.

τῶν τῶν χημάτων) habet etiam hoc
etiam sæpe Scholiastes, ut vix dubium sit,
vel Tiberium, vel Phæbamonem. Cæte-
rum apud ipsum legitur τῶν χημάτων οὐκ

circulo, & mox ἔδε ἐν συνεμπίπτει. Typo-
phine culpa, an quod ita ipse scriplerit haud
rim.

ἄλιν ἐξ ἑοσι) Perperam in dicto auctore
i conjunctim, spirituque contrario: quod
co corrigendum est ex nostro.

ἀποκρίσις) In eodem est ἀποποίησησι. sed
nostro centeo corrigendum.

προσπύια ἢ ὑπύια) de utraque figura, &
is differentia ab altera, vide Aquilam Ro-
mum, præter alios Rhet.

Μικτόν) Quale intelligatur genus nec ali-
e cognosco, nec ex Scholiaste, qui hac
ate non modo valde corruptus, sed multis
que locis laceratus est. Puto autem il-

esse, cum utraque figura præcedens jun-
tur, unaque cum altera miscetur. Hujus-

di est oratio duplex una mentis accusan-
corpus, altera corporis accusantis men-

Gregorii Palamæ, Archiepiscopi Thessa-
censis, quam iccirco χαρὰ κλημι μικτῶ
tam dici existimo.

Πεῦσις) Habent pro eadem figura hanc
æcedentem Rhetores. At noster distin-

, quod est observandum. Scholiastes:
φέρσι δὲ ταῦτα τῆς ἐροήσεως καὶ τῆς

τως (sic scribendum est, non πέψεως, ut
na habet) ὅτι αὐτοῖς καὶ ἀνάγκη ἀποκρι-

πεῖ τίθενται οἷς βεβλόμεθα λόγοις. Cæ-
manca sunt. Itaque quid velit, non sa-

tis video: forte hoc, quod in ἐροτήσι nec
sit subdi responsionem, in πένσι non sit.

Διαπύρησις) apud dictum auctorem
sic, & cum geminata littera Διαπύρρησις
peritur. Definit eam ζητήσεως πρὸς πόνησιν
Aquila Romanus Latine explicat *addubitatio*
nem, quem vide. Vocatur quoque δῶπε
Vide Vossium in Institutionibus Orator.

Μεθόδω δεινότητι) Revertitur no-
iterum ad Hermogenem, cujus exstat liber
gularis sub hoc titulo.

νεύσσει κέναι τὸν λήπεργον) Invehitur
ster in Hermogenem, tanquam plus prom-
sisset, quam posset præstare cum suscipere
πρὸς δεινότητος scribere; ideoque ut sub spec-
siori excusatione coeptū relinqueret incon-
ctum, simulasset morbum oblivionis. I-
spexit ad repentinum Hermogenis morbum
aut subitam oblivionem, de qua qui scire
volet, Svidam legat in ipsius vita. Ceterum
qua fronte hoc noster faciat, non video,
quatenus commune est Græculis, nugari,
per mutua convitia velle inclarescere.

ἐνὶ καὶ δυσι, καὶ πλείοσι) puta in me-
non nunquam oratione, quibus via para-
ad sequentia, & interim auditor veluti reser-
tur. Hæc intelligit exordia per illa δυσι καὶ
πλείοσι. Vid. Vossium Inst. Or. lib. III. c.
2. §. 2.

πρὸς καταπύρρησιν) De qua Hermog. lib II

vent. c. i. ubi alias vel ὑποδήγησιν docet
 appellari, nempe quia quæ recentioribus διή-
 γησις, ea priscis etiam κατὰ σασις, ut Sturmi-
 is testatur. Est autem præparatio quædam
 per expositionem personarum ad maiorem
 idem facti, quod narrandum est. Vide
 Fossium Inst. III. cap. 3. §. 3. exemplum est in
 Verrina sexta.

Διασκευάσαι) Videtur hoc membrum op-
 onere priori ac sic Διασκευάσαι usurpare
 pro ἀποκαταστήσαι. Alias Διασκεδῆ si in
 narratione consideratur, aliud quid, quam
 ἀποκαταστήσαι, nec tam pars ejus, quam spe-
 cies, ut ex Fortunatiano discimus, qui l. II. de-
 finit eam, *quæ res gestas non tam docet, quam*
exaggerat.

μὴ δὲ διηγῆσθαι) Hæc, & quæ sequum-
 ur, corrupta mihi, & mutila videntur. Sa-
 lic sententia, & præcedens ἀλλὰ requirunt,
 ut post διηγῆσθαι colon, uti vocant, pona-
 ur, non punctum majus, eique connectan-
 ur sequentia, usque ad ἀδελφῶν, quod
 majori puncto à reliquis separandum.

ὁ γεωμέτρης) Locus obscurus, quis enim
 hic geometra ille? Num aliquem ex mathe-
 maticis veteribus intelligit? at quem? Num
 otius est nomen alicujus auctoris, sic ex offi-
 cio seu munere, aut virtute singulari formati,
 sicut Johannis aut Saxonis Grammatici, Attei
 philologi, Solini Polyhistoris, qui scripsit de Sar-
 do-

dorum vel urbe, vel populo, nobis hodie
cogniti? In hoc magis inclinem. Lauda-
nim & Johannem Geometram, auctorem H-
mnorum quorundam in Mariam Simlerus:
catalogo Bibloth. Vaticanæ.

καὶ λοιπὸς ἅλλ(Θ) Omnia hæc valde si-
obscura, nescio an non mutila, 'ego sane
ex his elicio, quod mihi, satisfaciat. Ag-
forte alii, qui libris melioribus erunt instru-

καὶ ἡ μηδαμῶς) scilicet ἀγωνίσασθαι,
quod non qualemunque confirmatione,
sed contentionem specialius: sic dictam
telligit, quæ in pugna quadam cum advei-
rio consistit. Hæc non in omnibus causis
generibus est necessaria.

τὰ ἀγορεύα κατὰ γράμματα) Sic appellat m-
tam oratores, quam causidicos & rabu-
fœcem fori, atque his opponit declamato-
aut Sophistas ineptos in Scholis.

οἱ καὶ τῶ ἀι.θέρ(Θ) Cum his omnibus, c-
prædicta sunt, promiscue, ac sine discrimi-
tuntur: ut qui cogitant, non tam quid
debeat, quam quid possit, ut ex eo meliori-
putant orationem, quo figuris, sententiis
cute dictis, ut ejusmodi magis abundat,
utilia ea sint ac necessaria sive non sint.

μετὰ κυλλίοις) qui prima etiam
cendi præcepta ex idoneis magistris per-
perunt.

ἐκ πρυτανείων) Sic appellat partes

tionum. Nempe nihil aliud in progymna-
tibus agitur, quam ut quæ cuiusque par-
sit tractandi ratio in integra oratione, di-
atur. Huc enim pertinent Narrationes,
onfirmationes, Refutationes, Laudationes,
mplificationes, Comparationes, & id genus.
odem modo in sequentibus ῥητορικὸν πρῶ-
γυμνασμα nil aliud, quam exercitatio per sin-
gulas orationis partes, quarum ibi definitio-
s proponuntur, quod vel ex ipsis definitio-
bus apparet.

ἐκ μιᾶς Φράσεως) ut: *occidisti Clodium*
Milo, est intentio adversarii. Respondet ipse
τὴν ἀντιπερβολὴν seu depulsionem: *occidi, sed*
recte. ex hac Φράσι oritur status a parte Mi-
nis: *Milo recte occidit Clodium*. Hic enim
elut consistit, & pugnat cum accusatore, al-
tis argumentis velut armis, quibus monstret,
recte Clodium occidisse.

ἐν τῷ πολιτικῷ ζητήματι) quod conjun-
um est cum statu, & respicit utramque par-
tem, ut in præcedenti exemplo, *an Milo recte*
Clodium interfecerit? Porro quæstionem hanc
Aristoteles definit ita, quod sit ἀμφισβή-
σις λογικὴ ὅτι μέρους, ἐκ τῶν παρ' ἐκά-
στης κειμένων νόμων ἢ ἐθῶν, περὶ τοῦ νομι-
νῆτος τοῦ δικαίου, ἢ τοῦ καλοῦ ἢ τοῦ συμφεροντος,
ἐν παντὶ ἢ ἐν πινυν. Controversia in disse-
ndo posita, siue ratione dicendi expedienda, rei
singularis ex unius cuiusque populi con-
stituta.

ritutis legibus aut moribus, de eo, quod videtur
esse, aut iustum, aut utile: de his vel omnibus
aliqua eorum parte, Vocatur autem ζήτημα
πολιτικόν, aut quaestio civilis, in respectu
ζητήματα φυσικά & λογικά. Adde Ca-
lliod. p. m. 336. Sulp. Victorem p. 240.

ἡ Διείρεσις prout enim status est, ita
κεφάλαια adducuntur seu argumenta, vi-
a re delumpta, vel a persona. Unde Hermo-
genes lib. 1. part. cap. 1. ἀμφοισβήτησιν τῶν
ἐπιγνῶσι, ῥα δὲ ἰον ἤδη τὰς διαρέσεις συνιδεῖ
τὰς εἰς τὰ κεφάλαια τῶν ζητημάτων. Qu-
estionem si qui teneant, facile deinceps erit par-
titiones simul intelligere, quae applicantur capi-
tibus.

Νοημάτων) addit mox καὶ ἐπιχειρημά-
των. vulgo de noematis nil hic loquuntur
Intelligit autem noster per noëmata, quae
Hermogeni etiam ἐννοιαί, hoc est pronuncia-
ta quacunque forma, & de re quacunque
quae sunt veluti materia Idearum, & ad elo-
cutionem alias referuntur. Ex quo puto
nostrum statuisse, inventionem non ad argu-
menta tantum pertinere, sed & verba elocu-
tionemque.

Ἰδέα) de quibus vide, quae notavi supra
κατὰ τὴν ἐννοιαν) non tam externam sen-
tentiarum intelligit formam, quā res sub ei
comprehensas. Vult, Ideam duo ante omni
respicere, res & verba.

ἀρ

ἀρμονίας διὰ πλοκὴν) Hoc tertium est,
 Idea requirit, nempe ut res & verba de-
 ia, decenter per omnes orationis partes
 onantur, secundum ista septem, quæ in
 singulis alia aliaque pro diversitate ea-
 Hermogenes requirit.

μέθοδος) Non eam hic intelligit, quæ
 ars Idea, verum illam, quam in præce-
 ibus cum addito vocavit μέθοδον δεινό-
 ρου.

ἐπισημονικὸς) Habet ista omnia
 ermogenis lib. II. de Idæis cap. 9. quo ta-
 loco Hermogenes non per ἐπισημονικὸν
 ponit, sed per χεῖσιν ὁρῶν τὴν πάντων εἰδεῶν,
 usum omnium Idearum. Sed nempe
 o uti potest, nisi qui sciat uti. Igitur &
 Hermogenes in sequentibus; ἐστὶ δὲ τὸ
 εἰλης καὶ τελεωτάτης ἐπισημῆς οἶμαι, τὸ
 αὐτῶν τοῖς καιροῖς, εἰδέναι τε καὶ δύνασθαι.

τὴν Φωνήν) De hac nihil Hermogenes; ra-
 quia δεινότης pertinet ad elocutionem: at
 in Actione seu Pronunciatione confide-
 a. Puto hoc nostrum addidisse de suo,
 ue iudicio & causa.

λόγος παρὰ σκοδάλων) Ita Scholiastes
 honii, ut testatur Voss. Inst. Or. lib. III. c.
 & Cicero i. Rhet. v. Victorinum.

ἀγαθεύεις) Exordii officium esse, ut ora-
 m disponat, non memini me alias legere.
 itan respexit eo noster, quod partitio in-

ter-

terdum præmitti solet narrationi. Sed rarum est, nec ideo pars exordii vocari potest. Deinde etiam Διάρτεσιν partitionem dici existimo. Puto aliquid deesse his verbis, οἰκείως εἰς τὸν ὑποκείμενον λόγον Διάρτεσιν scribi oportere, ut Διάρτεθις referatur ad ἀκροατὴν, non vero λόγον. Ita convenit definitioni Cassiodori, qui exordium vocat *tionem, animum auditoris idonee comparant, ad reliquam dictionem,*

ἢ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα) quomodo narratio estum ipsum, & non potius ejus expositio declaratio? An per αὐτὸ τὸ πρᾶγμα narrationem intelligit nudam, per ἐκ θεσιν obliquam quæ aliquibus καταστάσις vocatur? Num tunc respicit ea genera orationum, in quibus non proponitur narratio, sed factum velutum per se intelligitur, sicque intellectum servit loco narrationis?

κεφάλαιον) quod sic absolute & καθ' ἑαυτὴν dicitur, non κεφάλαιον γενικῶς παρὰ τὸν ἑαυτὴν enim idem est, ac Status.

τὸ περικείμενον πρᾶγμα) de quo ter nos & adversarium est quæstio, quod ille suo, nos nostro usui vel confirmamus, refutamus. Igitur & Sopater caput definit quod continet propriam argumentationem & confirmationem & ejusdem propositionis ab aliis dicitur. Vid. Hermog. lib. III. Invent. c. 2. & ibi Stur-

νοημάτων) quæ hic differentia inter ματὰ & Πηχηρήματα? constant sane epiche-

ex noëmatis, seu sententiis & propositi-
 nis, nec enim puto per νόματα hic intel-
 ligi γνώμας ethicas aut politicas sub perso-
 nis rolatas. Existimo, propositiones sive
 sententias intelligere, quæ per epicheirema-
 ta confirmantur, vel infirmantur, ut Peri-
 cleus est proditiōis, quod fructus illius non
 fuisset Archidemus. In hac controversia e-
 πὶ Φάλαρον à parte Periclis, necessarium
 est prodita patria testimonio quodā convincar.
 Ex mente nostri constabit ex duobus, pri-
 mo νόματι seu noemate, quod nil erit aliud,
 nisi simplex quædam propositio, quæ de-
 betur causâ, cur sit necessarium, quia in o-
 mni de qua controversia est, oportet testes
 adducere. Deinde ἐπιχειρήματι seu epiche-
 iremate, quo hoc probatur à suis circumstan-
 tiis quia iustum, quia æquum in persona tantī
 & sic deinceps. Nisi quis per νόμα in-
 telligendum putet illam ipsam propositionem
 nam in omni capite, quod fortasse melius,
 in altera sæpe omittitur, statimque argu-
 menta proferuntur, atque ita ἐπιχείρημα in-
 ducitur. Certe nihil aliud per νόμα, quam
 istiusmodi intelligendum hoc in loco, vel
 docet, quod statim in sequentibus ἐπι-
 χήμα ἐπὶ νόμα definitur, quasi quod noë-
 matum illud sequitur. Ut proinde id sit, quod
 homogeni ὁρισμὸς κεφαλαίος.

ἔξωθεν ὡς λαμβανόμενον a circum-
 stantiis nimirum sex: persona, re, loco, tem-
 pore,

pore, modo, causa, de quibus & Hermogenes
lib. III. de Invent. cap. 3. & noster infra in e
emplis, quæ argumentum ejusmodi latissimè
instruunt, unde & epicheirema *latior ratio*
natio vocatur. Cassiod. *Epicheirema est desci*
dens de ratiocinatione latior excursio Rhetor
sylogismi, latitudine distans & productione s
monis a dialecticis syllogismis. Neque aliud v
luit Hermogenes prædicto libro c. 6. quan
dicit, ἡ γένεσις τῶν ἐπιχειρημάτων ἀπὸ τῆς
στάσεως, quam quod noster ait.

ἀφομοίωσις) quia consistit in allatione
emplorum ac comparisonum cum rebus
liis. Vid. Hermog lib. III. Invent. & noster
infra in exemplis.

συνεσχεμμένον) propter vim, quæ ei in
pertinet autem hæc definitio ad omne gen
argumenti Rhetorici, quod est efficacius
robustius. Juvenalis quoque hoc respectu lat

-- *curtum sermone rotato*
torquet enthymema --

ἀτελής) quia ei deest alterutra præmissa

σμπέρασμα) Hoc sensu Hermogenes

surpat. Primo enim jubet poni κεφαλ

πρότασιν, quam supra ὁρισμὸν & νόημα d

mus appellari, propositionem argumenti,

cendi gratia, dein ἐπιχείρημα ad confirm

tionem pertinens, mox ἐργασίαν seu tra

tionem aut expolitionem ad illustrationem

livam commotionem, postremo ἐνθύμημα

ad vim, quia in se habet acumen, vid. ipsum

III. Invent. cap. 7.

θύμημα) Hermogenes prædicto loco
 nit: ἐπὶ θύμημα ἐστὶ κυρίως ἡ τὸ φθάν-
 θυμήματι ἔργον ἡπινόμενον ἐν θύμημα.
ymema est ad propositum enthymema al-
enthymema, cogitatione adinventum.
 quæ superus notavi.

λογ. ⑥) Est ipsissima Scholiastis Aph-
 definitio, quam explicat Vossius Inst.
 cap. 6. §. 1. Habet noster plerasq; de-
 nes suas ex eo auctore.

Ἰεκτὴν Φασιλίτην) Fuit hic Filius Ari-
 , discipulus Isocratis, Platonis, & A-
 is, ut refert Svidas, aut hujus ipsius filius
 n patriæ ac nominis, ambo enim ora-
 ræcepta edidere. Meminit illius e-
 utarchus in vita Isocrat. ubi & tragœ-
 ipfisse, & in via sacra sepultum esse ait.
 ianus lib. XI. cap. 2. ubi memoriam
 incredibilem testatur habuisse. Ery-
 ait in præfatione ad antiquos Rhetō-
 Eronem hunc secutum esse in suis de
 e libris.

Ἰννην) Scribendum omnino Μινγκιανον.
 Luciano autem dixi in præcedentibus.
 rhodie Epicheremata sub ejus nomine,
 vel junioris sunt, vel plane alterius a-

ῥογῆ) Ubi hoc fiat, nescio, id scio, quod
 ani nuspiam expresse mentio occurrat
 quæ ex Hermogene habemus. Puto
 turam esse nostri, adversus quam for-

tasse hoc ipsum dici posset, qui nimirum
quod, cum pleraque ex Hermogene ha
ipsum tamen & hoc, & locis aliis incesse
ducatque?

τὴν πᾶσαν ῥητορικὴν δύναμιν) Obse
dum hoc est. quam autem vere id assevera
ster, dici nequit, quia opera Minuciar
habemus. Id subit mirari, quare cum
sua hauserit Hermogenes, hunc potius
sequi maluerit, quam istum? Videor
quid Græcæ nugacitatis ac invidiæ in
præcedenti loco observare.

ΔΨΙΥ8) Suidas mentionem facit de
hujus nominis, quorum unus Atheniensis
ter Onasimi, qui filium habuit Apsinem
rein. Alter Gadareus, qui fuit discipulus
raclidis Licii. Ut sic tres fuerint, prodi
da, Athenienses duo, pater & filius, Ga
dareus unus. Ex his neuter intelligi po
loco videtur. Nam Atheniensis ille pr
xit longe post ætatem Hermogenis, qu
stat ex eo, quia Onasimus vixit tempore
stantini, uti supra diximus. Adhuc rec
fuit posterior, ut ejus nepos. Gadareus
aliquanto post Hermogenem floruit, qu
ligitur inde, quia Heraclides Licius, cu
citur fuisse discipulus, vixit temporibus
uti ex Philostrato apparet. Quare se
ut aut præter istos tres sit alius quartus
non memoratus, omnibus illis vetustic
noster hoc in loco somniaverit. Ex

ὡς Τέχνη ῥητορικὴ ab Aldo edita cum
 usdam alius Rhetoribus Græcis, qui quis
 e unus ex prædictis, parum constat.
 us in Institutionibus Atheniensi juniori
 lit. *Apsines junior*, inquit lib. III. cap. 1. §. 2.
 arte sua quadam facultati oratoria adji-
 cuit. Sed fallitur Voslius, ut puto, fili-
 que Atheniensis ejus miscet cum Gadareo,
 quia apud Simlerum sequebatur. Sim-
 certe non ipsi, sed Gadareo tribuit, qui
 eniensi utroque fuit antiquior, ut jam di-
 est. Quod probabilius etiam ex eo
 Basilici hic Gadareus dicitur fuisse di-
 ulus, quem Aldinus ille statim ab
 o artis suæ magnopere commendat, &
 ellat divinum. ὁ δὲ τοῖς βασιλικὸς
 εἶναι προσέθηκε inquit, atque ita Simleria-
 conjecturam firmat.

ὅτι ἀπελθὼσας εἰς τέλος) Nam liber ὅτι
 ἁπλῶς absolutus non putatur. Itaque &
 par Laurentius pluribus locis omissa scri-
 exempla, reliquamque expositionem.

ὅτι λήθαρον) Dixi supra de hac re. Appa-
 utem Græculi libido traducendi, qui non
 habuit semel hoc objecisse nostro, nisi
 ra vice repeteret.

καὶ ὁ τεχνόγραφος) quis? Apsines?
 enim Hermogenes, qui, ut supra dixi, e-
 aperte mentionem facit nullam. Nisi for-
 lura scripsit, quæ noster vidit, nos amisi-
 s. Sed ambigo.

τάξις, οἰκονομία) velut diversa ponit
 sius lib. I. Inst. cap. i. §. 3. & lib. III. cap. i.
 pro iisdem habet. At omnino distinxere
 res. Adscribam verba Sulpitii Victoris, qui
 lucem afferunt. In dispositione hæc sunt
 cum ea, quæ Græce appellatur οἰκονομία.

est, ut secundum textum naturalem singula
 sequamur, primum in partibus elocutionis,
 scilicet primum exordium, deinde narratio
 partes argumentationis, peroratio extrema.
 bene huic ordini οἰκονομία proxima adiuncta
 quæ hoc distat a superiore, quod ille quidem
 naturalis, hic ordo artificiosus est. Distinxit
 etiam Vitruvius quanquam alio in argum
 to, ac τάξις quidem, quæ Sulpitio est ordo
 pellavit ordinationem, οἰκονομίαν vero dist
 tionem lib. I. Architect. c. 2. Porro quæ sit
 οἰκονομία, patet ex prædicto Sulpitio, qui
 non modo huius beneficio ait ordinem pri
 mum naturalem, quandoque immutari, sec
 am partes nonnunquam aliquas omitti.

μνημωσύνην) Ordo valde turbatus:
 cedit enim ἐρμηνεία, sequitur ὑπόχρεσις,
 dit μνημωσύνη apud alios Rhetores. & for
 ita posuit Theodectes. Interim notandum
 quod & ipse μνημωσύνην seu memoriam
 Rhetorici officii partes retulerit. Refellit
 Vossius in Instit. ab initio & locis aliis, sed
 falsam hic esse scripturam.

ἢ ὅλον, ἢ μέρ (C) scilicet ἡ λόγος seu
 tionis, variat enim oratio una sæpe in p

, nec idem est character narrationis, qui
 rentionis

τάσεις) justas intelligit ac integras oratio-
 dixi supra.

μόδια ἢ παρεπόμενα) vitiosa scriptura & di-
 ctio. Scribo, ἀρμόδια ἢ παρεπόμενα, πρῶ-
 ται &c. παρεπόμενα hic dicit in respectu ad
 cedens πρῶτον μάλιστα, in quibus vult ef-
 παρεπόμενα, quæ in integris orationibus κε-
 λαια, id est argumenta, rationes, dixi in
 cedentibus

νῶ) dum Inventioni operamur.

τῶν μερῶν) quia non omnes partes eosdē
 racteres aut ideas habent. vide supra.

ἢ λοιπῆς) de quibus supra, ubi de Ideis.

ναμιμνήσκῃ) Exequitur ut in præcedē-
 is, ita porro partes, quarum supra simpli-
 proposuit vocabula. At hujus nulla facta
 tio, μνημοσύνης quam ante diximus valde
 immodo positam esse loco, vocabulumq;
 m vitiosum videri. Sane si hic locus con-
 ut cum isto, putet quispiam, non μνημοσύ-
 verum μίμησιν, nostrum scripsisse.

ἰσχυμαλισμένων) ubi nil simpliciter, omnia,
 figuras proponuntur.

ἑσάρες ἀρεταὶ) tot fere omnes numerant
 am alii aliter appellant. Aristoteli lib. III.
 t. sunt perspicuitas, puritas, dignitas, decen-
 vel si Græca malimus, σεφνεῖα ἐλληνισ-
 , ἀξίωμα, πρέπον. Crasso apud Cic. III. de
 t. puritas, perspicuitas, ornatus, decor. Fabius,

quoq; lib. VIII. cap. 1. in singulis intuendum, & ut sint Latina, perspicua, ornata accommodata, in præcedentibus: Nam cum Latina, significata, ornata apte sint collocata, quid amplius laudemus. At aliter Sulpitius, In elocutione, inquit hæc observanda sunt, latinitas, perspicuitas, robrior, compositio, tum decens vel decorum. Ut plura, ita Alcuinus requirit pauciora. Ubi enquiretur, qualis esse debeat elocutio, respondet: facunda debet esse, & aperta.

συνομία) Hanc virtutem generatim quæri in omni elocutione, neminem docere deo. Nec apparet satis, quid per eam intelligat. in sequentibus dicit, idem esse ac *ρογρότη* at, ut opinor, hæc in oratione omni non est necessaria. Conciliū sane genus, uti Græcum significat, alicubi adeo non necessarium, ut potius sit vitiosum. Sed fortasse illud innuit, quo nil deest, nil abundat. Quicquid sit, brevitas aut celeritatem inter generales orationis virtutes, præter nostrum, nemo refert.

πιθανότης) Quomodo hæc virtus sit elocutionis, parum liquet. potius effectus est & *πονη* seu decori. Decora enim oratio, laus est talis, qualem ingenium & mores personarum, ratioq; rei requirit, efficit, ut ei fides habetur. Et sic ipse noster in sequentibus.

μεγαλοπρέπεια) Per hanc intelligere τὸ ξίωμα, seu ornatum, vel, ut Sulpitius appellavit nitorem existimo. In sequentibus appellatur *μεθ*, quod ab ἀξίωμα non multum differt.

Ισοκράτει) qui ætate Platonis vixit. Patet
 enim ex hoc loco, aliqua de elocutione Rhe-
 torica scripsisse, eaq; vidisse nostrum, eorumq;
 respectu hic laudasse. Tzetzes Chiliad. 9. de ar-
 te integra opus edidisse testatur.

Εμπίδοκλει) Miror, quod hunc alteri post-
 ponat. Fuit enim hic vetustior, imo autor artis
 Rhetoricæ esse, primusq; scripto eam compre-
 hendisse dicitur. Vid. Laertium.

Διονυσίῳ) Halicarnassensi puto.

Φιλοστράτῳ) constat ex hoc loco, etiam
 Philostratum de arte Rhetorica quid scripsisse.
 Iam autem seniore intelligi, cujus ῥητορικὴ
 καὶ τῶν ῥητορικῶν ἀφορμῶν lau-
 das. Suidas. Vixit hic temporibus Neronis, ut
 eodem cognoscimus.

Λαμπίχῳ) Ergo & hic non nulla scripsit in
 Rhetoricis, in quorum respectu inter Rhetores
 laudatur. At hoc neq; Eunapius, neq; Suidas
 commemorant, ut tanto magis sit observan-
 dum. Vixit tempore Constantini, nescioque
 an inter παλαιὸς relatus sit à nostro.

Ἑλληνισμὸς, νεωτερικὸν ὄν) Quam & i-
 m aliqui, ut virtutem elocutionis singulare
 dabant, & ab aliis puritas & καθαρότης ap-
 latur. Porro Ἑλληνισμὸν cur novū aliquid no-
 esse dicat, ego equidē non video, cum eo u-
 sit Aristoteles lib. III. Rhet. c. 5. Forte locus
 is non occurrebat, aut ætate nostri magis à
 quibusdam illa pars exigebatur, propter bar-
 barismos, quibus lingua Græca tum scatebat.

ὥη ἢ σαφήνεια) exponit præcedentes quatuor virtutes, ac quomodo etiam illa continentur, quæ requirunt oratores alii, ipse etiam Hermogenes, ostendit, quam benè, ipse videtur. Equidem Hermogeni in Ideis non fuit profectum, quatuor istas monstrare virtutes, aut septem ideas amplificare, sicq; numerum eungere, multo minus istis opponere, sed præter ista quatuor, quæ in omni oratione requiruntur, ostendere septem, non contraria istis quatuor, sed tamen diversa, quæ in orationibus veniuntur modo plura, modo pauciora, præter rationem argumenti ac materiæ, quæ tractantur.

Μυμιολεξιῶν) sic appellat, quæ à multitudine usurpantur, quomodo apud Pollucem 6. cap. 53. μυμιόλεκτον ex Xenophonte est, ac πολλοῦ ὅλκην, γνώριμον, ἄλλων. Igitur idem ac καθαρόν, ἀκατασκεύον, simpliciter artificiosum, omnibus notum.

σαφηνισμὸς) non video, quomodo hæc altera sit pars, quæ ad σαφήνειαν requiritur. Φήνεια Hermogeni efficitur ἐκ λόγου καθαροῦ, seu ut noster, μυμιολεξιῶν, de σαφηνισμῷ nil loquitur, & quid est, σαφήνεια fit ἀπὸ τοῦ σαφηνισμοῦ? perspicuitas fit à perspicuitate. Tautologiam sapit. Sed forte per hoc non noster respexit ad tractationem, & non modo verba clara & pura ad perspicuitatem requirit, verum & verborum collocationem, & stationemq; totius orationis non intricatam sed planam simplicemq;, ipsiq; respondentem naturæ.

ἢ δὲ τῆς) Ostendit unde prædicta virtus oritur, quomodo facit & in sequentibus virtutibus. nam in præcedentibus non tam monuit, unde proveniat, quam quæ partes ejus sunt, quæ ipsam constituent.

ἢς ὡραιότης καὶ ἡ κάλλος) puto hic videndum esse ex sequentibus ἔργον ἢ ῥήτρον. Ut monstrare, quæ in oratore requirantur, ut virtutibus istiusmodi ornare orationem suam possit. Ac ad primam quidem, id est perspicuitatem, duo ait sunt necessaria, ὡραιότης καὶ κάλλος. Quid per duo ista significet, non ut assequor, nisi velimus referre ad animum, quomodo mox συνέμιαν quoque inde deducit. Ac hoc quidem pacto ὡραιότης opponi obscuritati, aut tenebrositati posse videtur, καὶ ἡ κάλλος negligentiae, supinitati, tumultui, foeditati, quasi dicat, requiri ad virtutem perspicuitatis in oratione exprimendam, ut orator ingenium habeat apertum primo, deinde exitum & laboris patiens, vel quod alias uno hacque verbo, elegans vocari solet.

ἢς μεγαλοφύας) Magnanimos enim oratione uti non prolixa, sed brevi certum. Hinc Tacitum *Imperatoria brevis*, pro ea, ut Imperatores virosque graves decet. Vide lib. I. Hist. c. 12. In oratore igitur ut ingenuus elegans, sic animus magnus requiritur. τέχνης) ex qua novit pro natura rebus loqui, omnia convenienter personis, temporibus, locis dicere, quæ cuncta docet ars Rhetorica.

Rhetorica. Et hoc tertium, quod in Ora-
re necessarium præter animum magnum
ingenium elegans ac apertum. Ars vi-
cet, qua ista omnia idonee ac decenter
proferre, orationique suæ fidem facere.

τῆς πολυμαθείας) Quartū quod in ora-
necessariū, varia eruditio, puta de diis, de res-
turalibus, de republica illiusque multiplici
ministracione, de bello, & pace, de legibus
jure, & quæ alia sunt hujus generis. Iste
nim sunt, quæ orationem reddunt gravi
quotiens ei admiscuntur.

αἱ παρ' Ἑρμωγένει ιδέαι ἐπὶ αὐτῷ) dixi di-
aliquid in præcedentibus, & in sequentibus
paret, quam oborto, quod ajunt collo alio
harum idearum ad virtutes præcedentes re-
rantur.

καὶ τὸ κάλλος ῥητορικῶν λόγων) duas
Hermogenes recenset ideas, sub una vi-
αι Φήνειας. De priorē certum est, de po-
iore minus. Sane omni pulcritudini,
Hermogeni κάλλος, aut venustati inest
Φήνεια seu perspicuitas, non tamen vice
quicquid perspicuum, id statim pulcru-
ornatum. Nec profecto verum esse
quod sequitur, ὅτι ἰδιώτης καὶ ἀκαλλῶ-
γος σαφήνεια εἶναι, vel plebejum & incu-
tum sermonem carere perspicuitatem.
tra enim sentit Hermogenes, ut qui in po-
cuitate vel maxime requirit sententias o-
bus notas, voces communes vulgares

formationem orationis decentem, rectam
simplicem, quæ omnia insunt etiam plebe-
que vulgari orationi, quæ nec aliis rebus ab
oratione ornata comptaque & gravi distin-
guatur.

ῥεζῆτης συντομία) Tertia idea, quam comparat
cum virtute secunda, & eandem ait esse. Ego vero
tutum censeo differre. *συντομία* enim talis in oratio
brevitas, quando quæcunque ad amplificationem,
elutrationem, circumductionem faciunt, præcidun-
t omnia, eaque afferuntur tantum, quæ simpliciter
sunt necessaria, sine circumstantiarum, causarum, &
nilium adjectione, etiamsi in ipsa oratione respectu
eorum formularumque omnia sint plena. Talis
est brevis Laconum fuit, in quotidianis etiam col-
loquiis. At ab hac longe differt *ῥεζῆτης*, quæ lo-
quax sepe habet rum, cum non modo necessaria, sed
sepe superflua adducuntur, & consistit in ipsa bre-
vitate quadam sententiarum, verborum, formularum,
*Quid igitur faciam? non eam? ne nunc quidem, cum
interfor ultro? Excluser, revocat, redeamne? Non, si
obsecrer.* Atque talis frequens in Sallustio, quem
causam hanc non pauci brevem appellant.

ἡ δὲ καὶ ἡ ἀλήθεια) quarta & quinta idea, com-
paratur cum virtute tertia.

ἡ μίξις) sexta Hermogenis idea.
ἡ δεινότης) quam distingvit noster à reliquis qua-
tur virtutibus, licet non faciat diversam, cum nil al-
sit, quam idoneus illarum virtutum usus. Vide
e ipse de ea habet in præcedentibus, & nos ante
imus.

τὸ ἀπεργάζεσθαι) recte: quandoquidem absque hac
quæ virtutes omnes nil efficiunt, neq; finem suum
sequuntur.

ἡ μερικὴν χρειαζήν) Quem noster librum indigitet
promptum est definire: neque enim quisquam
quantum nos scimus, qui in Rhetorico argumen-
librum ediderit sub hoc titulo. Quia tamen sequi-

tur, κατὰ τὴν ἑξῆς ὑπόθεσιν, inducor, ut existimem, Hermogenis partitiones significari. Sed obstat, quod Rhetorem eum laudet in sequentibus, contra vitare soleat Hermogenem. Vix enim dici potest celeriter sui dememinisse. Ergo magis est, ut possumus aliquid hic laudare opus Theodectis aut Minuciani potius, quod firmatur eo, quoniam ipsum Minucianum in precedentibus appellat φούσας ἐπετεχένον (distinguenda enim omnino ea sunt a precedentibus τεχνον γὰρ φούσας, & ad Minucianum intendenda.) Jam vero illud optime cum eo convenit, quod de antro Mercurii sequitur. Imo videtur non nihil aliud agere his verbis, quam ut reducat notitiam illum ipsum auctorem, unde ista, quæ de virtutibus orationis tradidit, desumpsit. Ille autem non Hermogenes, sed ut ipse ait in precedentibus, Minucianus est. Quod si ipse non dixisset, constare tamen poterat ex eo, esse alium, quam Hermogenem, quia significatur, quoniam expresse loquitur de quatuor virtutibus orationis, de quibus nihil scripsit Hermogenes, sed Ideis septem, quæ modo majore, modo minore numero in virtutibus istisprehenduntur.

ἐρμαιοῦν ἀντρον) Alludit ad fabulam de Orpheo, qui dicitur lyram accepisse ab Apolline, qui eam princeps acceperat a Mercurio inventore ejus in Cyllo monte Arabiæ. Vide Hygin. lib. II. Fab. vel respicit fabulam aliam de Mercurio cumulum nescio quod bonorum servante in antro, unde sumfisse eruditionem suam agebat Orpheus. Fabula est apud Zetzelum Orpheum ipsum in libro de gemmis. Adde Junii Magiorum Cent. VII. ad 86.1

τὴν ἄρτα καὶ τὴν ἡἄρτα ἐναμβεζυόμενα) Genuerit quendi proverbiale. ut existimo, puto autem significare illos, qui antiquum semper obtrinent, & ea oberrant chorda, denique ut ad propositum nostrum applicemus, semper exordio, semper narratione consistere existimant, semper eo modo apud populum, in Senatu, eo modo in causa favorabili, quo in oratione dicendum arbitrantur. Ἄρτα nempe ille sonus, qui

erredunt pueri, cum primum loqui incipiunt, Grammatici observant, sicut autem non pa- modo, sed quosvis alios appellant, imo hoc u- geminant perpetuo. Atque hinc proverbii oc- n eos, qui puerulorum more absque iudicio ea- semper ac ubique recantant. porro pro $\pi\delta\ \kappa\alpha\iota\ \epsilon\alpha$ geminata littera scribendum $\kappa\alpha\iota\tau\epsilon\alpha$, ut sit, $\kappa\alpha\iota$ ic enim ipsa ratio proverbii postulare videtur. em semper sonus reprehenditur.

$\epsilon\varsigma\ \Theta\ \rho\eta\tau\omicron\rho\epsilon$) Quis hic Syrus Rhetor? An hoc um ejus nomen? num potius desumptum a pa- Syrum sane proprio nomine scio neminem Rhe- . At ex Syria quosdam, interque eos Andrio- m Syrum, qui vixit temporibus Taciti & Aure- nperatorum, uti discimus ex Eunapio vita Por-

Item Sopatrum Syrum ex eodem auctore, cit post tempora Constantini. Sed & magister mblichius fuit Syrus, natus Chalcis, Syriae, quæ licitur, civitate notissima. Ac fortasse non alius loco indigitatur, quandoquidem & nominatus superioribus.

$\pi\alpha\iota\varsigma\ \sigma\phi\omega\acute{\nu}\ \upsilon\pi\omicron\zeta\upsilon\lambda\omicron\iota\varsigma\ \sigma\upsilon\mu\mu\omicron\epsilon\iota\alpha\iota\varsigma$) Censeo hæc ipse Syri illius, quibus ineptos oratores tem- suorum exagitabat. Imitatus autem in his, que eorum auctor, Hermogenem videtur, qui o vocabulo compellare tales solebat. Sic enim de Ideis, cap. 5. $\pi\alpha\rho\acute{\alpha}\delta\epsilon\iota\gamma\mu\alpha\ \tau\acute{\alpha}\tau\epsilon\ \Delta\eta\mu\omicron\sigma\tau\epsilon\iota\kappa\acute{\alpha}\nu\ \lambda\acute{\alpha}\beta\omicron\iota\varsigma$, $\kappa\iota\delta\eta\ \gamma\alpha\rho\ \epsilon\pi\iota\ \omega\zeta\epsilon\iota\ \delta\iota\ \tau\omicron\iota\varsigma\ \upsilon\pi\omicron\zeta\upsilon\lambda\omicron\iota\varsigma\ \tau\epsilon\phi\iota\sigma\tau\epsilon\iota\varsigma\ \pi\acute{\alpha}\rho\mu\omicron\pi\omicron\lambda\alpha\ \epsilon\upsilon\sigma\omicron\iota\varsigma$ Hujus exemplum apud henem non invenies, nullum enim est: sed apud s ligneos scriptores multa invenies. Sunt au- $\epsilon\zeta\upsilon\lambda\omicron\iota$ apud Hermogenem, rudes crassique, ut ius ostendam.

$\mu\omicron\epsilon\iota\alpha\iota\varsigma$) suspectum mihi est hoc verbum, quid $\mu\omicron\mu\omicron\epsilon\iota\alpha$ faciunt hic loci? $\sigma\omicron\mu\mu\omicron\epsilon\iota\alpha$ Hesychio $\sigma\upsilon\sigma\tau\eta\mu\alpha$, $\omega\lambda\eta\theta\epsilon$, $\sigma\upsilon\gamma\gamma\mu\alpha$ (sic enim distin- im puto apud eum, aut scribendum $\omega\lambda\eta\theta\epsilon\varsigma$ $\mu\epsilon$) At quid hoc ad Sophistas? Sed videant, re melius libelli hujus accipiant exemplum.

$\epsilon\zeta\epsilon$

ἰσογυλόμεθα) Notandum, quod hoc verbum
 α hic scribatur, alias geminata litera scribi solet
 detur autem verborum istorum auctor alludi
 præcedens ὑποζύλοις, tanquam ligneos istos ser
 sequantur in animis audientium timores, sicut
 tritu durioris materiæ in corpore delicatiori
 tumores livoresque. Nimirum per ὑποζύλους
 asperas, & insolentes intelligit figuras, ut cum
 as vultures aves vocat πέφας ἐμψύχας, anima
 ethra. quod exemplum adducit Hermogenes, &
 phoram σκληράν, πυχείαν, hoc est crassam, duram
 asperam, rudem appellat. Tales igitur figuræ
 audiuntur, lædunt veluti ac tumores faciunt.

βδλενομένης) causa nimirum suæ, si quan
 etare illam debent in iudicio.

ἐξαιρεθέντες) cum sit res invisa, summum
 jus, & intima quæque ejus eruere proponerequ
 de fit, ut sæpe bona perdatur causa, nec interdum
 prodesse reo potest, quam nimia adversarii ve
 tia. Adde Tacitum II. Hist. cap. 10.

πὲ ἐπιχειρήματα) Exemplo monstrat tract
 argumentorum Rhetoricorum. Sunt autem
 sumpta ex Hermogene lib. III. & aliis de Inven
 tolet, ibi legat.

I
IOANNIS SCHEFFERI
ARGENTORATENSIS

SPECIMEN

LECTIONIS
CORNELIANÆ.

IN Cornelio Nepote illustrando emendandoque per hos annos triginta circiter, præsertim in Germania, fuerunt occupati, quicunque fere res professi sunt humaniores. Actum agere videbor, si quid ego, post tot eruditæ aliorum, in eo tentare vo-
Et profecto si scribere aggredere quod probare se deberet, viris doctis, si rara, ingeniosa, elaborata amant, ipse quoque tali dignum me cendicare. Nunc cum mihi sumam ea munda, quæ, quia minuta sunt & levia, omisere, laudem quidem nullam con-
quam nec desidero, reprehensionem spero non incurram, si incipientium optui accommodando, ea consigna-
quæ juventuti studiosæ possunt esse & fuisse quondam meis Auditoribus

A

cx

experiundo didici. Nempe docti adiutori sibi ipsis possunt esse : at vero pueri duntaxat sæpe omnibus sunt Magistris, sæpe committuntur iis, qui ignorant ipsi salutem explicandi rationem, suoque putant hunc fecisse officio, si utrumque vernacula esse care lingua discipulos suos assuefecerint quæ Latine ipsis proponuntur. Dandum est opera, ut ab hoc errore utrique liberentur, & Magistri videant, quo pacto informare debeant discipulos, & discipuli credere tempestivè discant, plura esse ratione bonorum scriptorum notanda, quam simplicem superficialiumque orationum verborum sensum. Dabo autem hic exempli Nepotis non totius explicationem id enim & nimis longum foret, & haud necessarium, sed particulæ unius tantum scilicet Miltiadis, ex qua facile ratio ris etiam in cæteris intelligetur. Quam annotamus, sunt hujusmodi.

(Miltiadis Cimonis filius Atheniensis) sunt verba tituli, quem vitæ huic præfixit Cornelius. Atque ita etiam in sequentibus ut; *Themistocles Neocli filius Atheniensis*, *Pericles Lysimachi filius, Atheniensis*. *Pausanias Lacedæmonius*. *Cimon Miltiadis filius, Atheniensis* &c. Itaque hæc verba recipi debuerant in textum & narrationis formulam quemadmodum nec præfigi eis novum titulus, quod fit hodie in omnibus editionibus.

CAP. I.

T antiquitate generis, &) Repetitio
conjunctionis emphatica, quo effica-
cis insinuetur numerus causarum con-
currentium, qui non vulgaris, nec in omni-
bus obuius.

generis) gentis, familiæ, ut solent optimi
scriptores.

majorum) sic per variationem reddit, quod
ante genus dixerat.

(sua modestia) moderatione, in tanta gene-
ac majorum gloria, per observationem
custodiam diligentem æquabilitatis ejus,
am in cujusq; vita exigebat libertas civi-
lis. Locus totus observationes continet
liticas, de quibus post dicetur.

unus omnium) solus ex omnibus, vel ante
omnes alios.

floreret) Non tam potentiam notat, quam
ignitatem spectabilem, conjunctam cum
lore. Vult enim, Miltiadem ex causis
edictis in existimatione magna fuisse a-
d omnes, omnes in eum coniecisse oculos,
ines eum prosecutos esse favore, sicut fit,
in pulchre florentem arborem aut her-
m cernimus, quo respicitur figurato illo
rbo.

ut non solum) est periphrasis sententiosa
atis maturæ ac virilis, vel saltem proxi-
æ, quo explicetur causa non levis obsequii

A

2

prom-

prompti, quod oraculo Athenienses præbant.

iam) expletiva est particula, servans elegantiam ac Latine loquentium consuetudini.

sed etiam) relativum præcedentis *notum*.

confidere) plus est, quam *sperare*, in rebusque certitudinem eventus ex causis minimis fallacibus, cum in sperando insit ambiguitas, cum spes sæpe decipiatur.

cives possent sui) pro *eius*. Cicero lib. X ad Attic. *Indulsi quidem illi suus pater sent*. Et sic optimi Scriptores non semel.

cognitum judicaverant) Hoc est, judicaverant, postquam cognoverant. Nempe *cognoscere* ad res gestas & eventus referuntur, isque dicitur cognosci, cujus ingenium, mores, virtutes intelliguntur ex ipsius actionibus. Hactenus autem nil adhuc præstiterat Miltiades. Itaque confidebant, cognitum tamen ipsum nec dubitabant Athenienses.

cuius generis) supple, *colonorum*. *Genonorum pro colonis*, quod est frequentum bonis Scriptoribus. Vide Indicem nostrum ad Phædrum, & quæ ad loca ibi citata observavimus. Adde & Freinsheimianæ curas.

demigrationis) pro simplici *migrationis* numeri & elegantiam gratia.

per

petere Societatem) vellent socii esse mi-
 grantium Abstrahum pro concreto, ele-
 gentiæ gratia, *Peterent*, studium significat.
deliberatum) Pleonasmus; sequitur enim,
consulerent. Et ideo fuerunt, qui dice-
 rent delendum, cum præsertim *deliberari* o-
 mula non facile dicantur. Sed sic noster
 im post in Themistocle c. 2. *Deliberanti-*
Pythia respondit. Pleonasmus quoque ta-
 men non infrequentes. Ut mutandum ni-
 videatur, cum præsertim retineant co-
 is antiqui, etiam optimi. Vel si quid mu-
 dum, mallet delere sequentia, *qui consu-*
it Apollinem. Magis enim glossam sapere
 entur. Quæ & Schoppii sententia fuit.

potissimum) elegantiae ac Latinitati fer-
 tis particula, qua & alibi sic noster utitur.
 de Indicem. Terent. in And. *Sed quem*
nunc potissimum exoptem mihi. Cic. de Of-
inante certarent, quis eorum potissimum
urnaret. Habet autem semper notam
 mentiae, usurpaturque, cum fit respectus
 lios aut exclusos, aut certe excluden-

uebant) occupatas scilicet, sede, domi-
 & imperio. Erant incolæ ac domini
 regionis: ejectis incolis prioribus. Hoc
 istoc loco id verbum.

mis) plene, alias omittitur.

nsilentibus) Proprium & solenne ver-
 bum

bum de iis, qui sententiam oraculi explorant in re dubia.

nominativum) Significanter, & in respectu ad solitas alias oraculorum ambages, id est non per obscuras descriptiones committit eis Miltiadem Apollo Delphicus, si eius nomine prolato, quod alias non solent

imperatorem sumerent) Variatio præcedentis, *duce uterentur*.

id (i) transpositio elegans, pro *si id*, quod evitetur concursus earundem vocalium prior, & ideo receptissima optimis Scriptis, in similibus aliis.

Hoc oraculi responso) Elliptice, pro, *ex responso*: notat autem *ex* præpositio causa significatque *ob* vel *propter*, sicuti apud istum sæpe. Vide Indicem. *Responsi* vox propria & solennis de oraculis.

delecta manu) multitudine colonum turorum.

classe) Ablativus instrumenti, quem legit præpositio *in*, vel *cum*, per ellipsin omittitur. Vide Sanctium.

accessisset Lemnum) Observandum, quod *accedere* de navigantibus hic usurpetur, datur autem *classe* ex superioribus etiam trahendum.

& incolae eius insule) supra, *quicquid regi tenebant*, variatione observanda, & quæ priora illustrantur. Est autem utrum

per hras Lemniorum, qui mox simplici-
bus nominantur.

(*in potestatem*) sub imperium, ut deinceps
uti Atheniensium essent, amissa liber-

(*ut*) pro, *Et ut id*, elegantiae causa, ut
ut non syllaborum ingratus evitaretur
ut urfus.

(*a sponte facerent*) Non tam verbis hæc
respondeant præcedentibus, quam senten-
tiæ quam Cornelius habuit in animo. Præ-
terea enim *redigere in potestatem Athenien-*
si, quod Lemnii *facere* non debuerant, sed
contra redigendi obtemperare, ac se pote-
sti Atheniensium subicere. Debet hoc no-
tari, tanquam singulare quid, cujus tamen
in aliis plurima reperiuntur etiam a
optimis Scriptoribus.

(*postulasset*) plus est, quam *petiisset*, habetq;
electum ad vim paratam, nisi petitis satis-
factum & obtemperetur. Curtius lib. IV. cap. I.
postulabat autem magis, quam petebat, ut ma-
gis sibi restitueret.

(*irridentes*) absolute poni observandum.
Intelliguntur tamen irrisisse minas postula-
tis ejus occultas.

(*um ille*) relativum præcedentis *nam*,
continent autem ista periphrasin negatio-
nis ex ratione situque loci formatam.

(*homo navibus*.) In his omnibus est ellipsis
positionis. Integre scribendum fuisset:

à domo cum navibus proficiscens cum vento quilonē. Quarum particularum tam frequens repetitio quoniam ingrata, ideo recepta est ab iis, qui cultius loquebantur, uti servare, nota styli sit plebei, quare res Hyginum aliquid jam actum. Videat Smetius in capite de Ellipsi.

venisset) Supra, *accessisset Lemnum*, variatione notabili.

adversum tenet) supple *locum*, hoc enim per ellipsin in vocabulo *adversum* omittitur est. Sententia: ventus ille fiat ex eo loco, qui est adversus proficiscentibus Atheniensibus. *Tenere locum* dixit noster etiam in præfatione operis. *Materfamilias primum locum tenet adium.* Schotti observatio hic sine dubio frustranea.

Cursum direxit) Est hæc inter nauticas locutiones, proprieq; ita usurpatur hoc locum.

Ratione Philosophiæ observanda veniunt ex hoc capite

I. Quænam sint, quæ cui? apud cives su conciliare possint gratiam, existimationem & favorem; antiquitatem? nempe generis gloriam majorum, & propriam modestiam.

II. Esse quidem hæc singula ad hoc efficiendum idonea, quoniam æstimentur dignanturque multi propter solam generis antiquitatem, alii, propter solas parentum

et clare gestas, alii propter solam virtutem

I. Fieri hoc autem maxime, ac in grammummo, cum ista omnia in uno aliquo concurrunt. Unde hic Miltiades *unus omnium* verbis emphaticis floruisse dicitur.

7. Sciendum, antiquitatem generis & etiam majorum non semper esse eadem, sæpe diversa distinctaque, posseque aliando quem longa serie commemorare visum suum, sed ex eo monstrare paucos rebus estis claros. Contra alium majores numero paucos, sed eos tamen omnes gloria habere.

V. Modestiam esse virtutem, quæ in libera republica, qualis fuit Atheniensium, maxime sit necessaria ad consequendam reverentiam apud cives & existimationem, notam.

VI. Dari etiam in libera republica, licet æquum ejus sit æqualitas, & ne quis ante alios emineat, facultatem superari alios, & conspectiorem sese faciendi, modo hic Miltiades *unus omnium* floruisse dicitur.

II. Virtutes quæ se exerunt in ætate mobili, spem quidem bonam posse facere, virtutem alios reddere certos, cum ætas mutabilis, sæpeque à bono deflectat.

III. Contra se habere cum virtutibus, A 5 quæ

quæ cernuntur in ætate virili, quia animi
rorum sint constantiores.

IX. De neminis futura vita certo quæ
posse judicari, antequam quis pervenerit
ætatem maturam.

X. Nihil paulo gravioris negotii feli-
ter posse expediri, sine voluntate ac consen-
suum, etiam paganos credidisse, nota-
dum, unde hic Athenienses Delphos no-
tunt scitatum de coloniæ deducendæ du-

XI. Ducere colonias in regiones oc-
patas jam ab aliis, ejectisque veteribus in-
lis sedem ibi statuere, frequens usitatum
antiquis fuisse, ex hoc & similibus exem-
notandum.

XII. Rerum prospere gerendarum
sæpe pendere non tam à multitudine, quàm
duce bono, ipsius Apollinis sententia.

XIII. Patriæ commoda promovenda
ubi sese offert idonea occasio, etiam si nulli
id certis obligati simus vel instructi man-
tis. Sicut Miltiades Lemnum subjecit
theniensibus quæsiuit.

XIV. In re gravi non ludendum jocis, qui-
re joci tales jocantibus damnosum esse so-
let.

XV. In humanis rebus sæpe, quæ im-
possibilia videntur, evenire nil ergo temerè
impossibili habendum, contra quam fuit
Lemnii, qui dum Athenas solas cogitan-
ri non posse putant, ut Miltiades profecto
domo Lemnum venire queat vento ad-

neque cogitant, etiam alibi domum sibi
parare Miltiadem posse.

VI. Negocium principale nunquam
interdum negocii minus principalis &
efflorii conficiendi gratia.

VII. Obiter suscepta in militia sine
secore inconfecta etiam possunt omitti à
udenti duce, maxime si nihil adhuc im-
parum in ea fuerit, ut exemplo Miltiadis
paret.

Styli exercitia proponi possunt ista.

. Dissertatio de necessariis emergendi
et alios remediis, in libera præsertim re-
publica, exemplo Miltiadis.

I. Explicatio antiquitatis de colonis.
fuerint coloni, quibus causis & quo fi-
ucti alias in terras. modus eorum de-
uendorum, forma imperii, qua regeban-
effectus varii & commoda ex colonis.

I. Oratio petitoria, qua quis nomine
Atheniensium Miltiadi offert imperium in
colonos in Chersonesum deducendos, petit-
ur, ut hanc operam præstare velit reipu-
blica, cum præter propria merita, huc cum
petit ipse Delphicus Apollo.

V. Oratio responsoria superiori, ex per-
Miltiadis formata.

I. Hortatoria oratio, qua Legatus Mil-
iensis postulat à Lemniis, ut submittere se
potestati Atheniensium, nec exspe-
ctare, donec vi & armis istuc compellantur.

CAP.

B*Arbarorum*) id est, Thracum, ut con-
 ex superioribus significanter.

disiectus) devictis, ut ostendunt sequen-
 tia, quanquam verbum sit hoc loco elega-
 in respectu videlicet ad multitudinem &
 gam barbaricam in diversa institutam,
 naturque cum fundamento quodam obli-
 vationis. De cætero minus est, quam ca-
 usurpaturque de sparsis, sine interfectione
quam petieras) supra: *quo tendebat*, per
 riationem.

multitudinem) eleganter, non *manum*
 in superioribus, quia loquitur de iis, qui
 gros colore debebant.

in agris collocavit) assignatis sedibus
 domiciliis, in privatos propriosque cujus
 bet usus. Id enim est *collocare* hoc in loco

crebrisq; excursionibus) eorum scilicet
 quos prælidii causa in castellis illis habet
 ut colonos novos tuerentur, eisque alias
 sent utiles. Proprie autem excursions præ-
 fidiariorum aut in loco alias munito con-
 tutorum sunt, fiuntque prædæ causa.

neq; minus) Est transitio sententiosa.

virtute militum) fortitudine, ut sæpe ai-

devicisset hostium exercitum) supra, *bar-*
rum copias disiecit, variatione annotanda

res constituit) illorum militum suorum
 colonorum, ut non modo possent coale-
 re in civitatem iustam, per leges sanction-

necessarias, sed & per legum sanctionemque illarum æquitatem in ea firmi manebat. Hoc enim omne innuit illud *confi-*
me. Locus præterea totus conjunctus est politica observatione.

(*q. 3. ipse ibidem*) Omnes editiones verba præcedentibus nudo segregant committunt. Mihi nil commune cum eis habere videntur, neque enim quidquam hoc ad constitutionem rerum, uti nec ad prudentiam, de quibus ante. Amorem loquacitatis & consortii cum colonis novis tantum significant. Puto igitur ante ipsa scribenda punctum & novam periodum faciendam. (*in dignitate regia*) pro *in dignitate*, per ellipticum. Debet autem dignitas hic intelligi cum actu amoris & obsequii apud colonos, ut imperare, nec imperia illa detrectantur.

(*namvis carebat*) Indicativum tamen *quamvis* non notandum, nam subjunctivus frequentior ad sociatus reperitur. Solent tamen hoc modo Horatius, Ovidius, alii. Vide *de Constructi*. p. 264. & *Sanctium* conjunct. p. m. 245.

(*mine*) Scilicet *regio*, quod ex superiori, alio genere, huc trahendum, uti fit in aliis. *carere* autem hic non notat defectu rei necessariæ, & ex commolestiam, implicem absentiam. Non tribuebatur stipendium regis à civibus, idque volente ipso, &

& in respectu reipublicæ, quâ constituen-
imperio) potestate jurisdictionis dicunt. Si
 id consequi non quadrat. Quid enim e-
 consequi dignitatem regiam potestate jurisdic-
 tionis? Per dignitatem regiam est potestas
 jurisdictionis, hæc per illam. Igitur *imperium*
 accipio de voluntate, prodita per iussa
 mandata, ut sit sensus, consecutum Milti-
 dem dignitatem regiam, non quod vel
 eam, quæreretque sese tali modo coli, cu-
 tumve illum imperaret suis, sed ratione il-
 lã quæ in sequentibus explicatur. Deest porro
 hic, ut mox in sequenti *justitia*, præposita
ex, quæ significationem habet causæ, loci
 quoque totus politicam habet observationem
quam iustitia) quæ potestatem & auctori-
 ritatem eam, etiam non affectatam, ul-
 offerebat. Hoc enim observationis fun-
 damentum subest. Opponitur quoque hic
 iustitia imperio, quod notandum.

neque eo secius) Variatio superioris,
minus. Est autem *secius* comparativus à se-
 de quo alii. Utuntur porro his formulis
 re non ita frequenti usitataque, cum res
 etu quodam ad obscurationem politicam
 vel moralem.

à quibus erat profectus) Non simplicitate
 ut deberet reverti, monente pristina con-
 ditione, sicut vulgo proficiscuntur alii,
 cum mutatione conditionis illius, nec
 modo Atheniensis futurus, quo ante fue-

profectus sit disjunctus quodammodo, ver-
ba hæc contineant moderationis in Mil-
tiade quandam explicationem, ostensa ejus
magnitudine ac veritate.

ficta præstabat) qualia requirunt leges
abiqui à cive, versante in eadem civitate,
non honestam modo significant volunta-
tis promptitudinem, sed justitiam tribuendi ne-
cessitatem.

in rebus fiebat) Est hæc conclusio præ-
sentium judiciofa, politicam simul obser-
vationem insinuans.

ut miserant) supple, *ipsum*, Miltiadem
scilicet. Utitur autem ellipsi propter for-
mam subsequentem, in qua quia casus re-
ferrebat alius, minus eleganter repeti
nomen poterat. Dicuntur quoque ista
periphrasin de Atheniensibus, opposi-
tis evidentiore vim, & observationis
indicæ significationem, quæ hic latet.

perpetuo imperium) illud *perpetuo* significa-
tionem habet dignitatis regis, de qua in su-
perioribus, & cum variatione quadam poni-
tur hoc loco.

constituta) Notabilis locutio: *Constituere*
consensum, pro, *constituere res in Chersoneso*
modo supra fuerat locutus.

per pactum) Latine, pro, *ob vel propter pa-*
ctum. Per *pactum* promissionem intelligit
à Lemniis factam, se sub potestatem
Atheniensium venturos, cum domo navi-
bus.

bus vento aquilone fuisset profectus, de quo supra, & statim post.

tradant) cum significatione obsequii subjectionis ponitur.

dixerant) pacto promiserant, *dixerant* quia promissio illa joco, non serio erat facta nec ut haberet effectum quendam juris, sed serviret irrisioni.

vento borea) Supra, *vento aquilone*.

se se deduros) Supra *traduros*, & paulo ante *in potestatem Atheniensium concessur* triplici variatione.

domum habere) fixum ibi se habere, domicilium, fixam sedem. Chersonesi sua esse civitatem. Nam hoc significat *domum* isto loco. & est plus, quam ædificium, quod quis potest habere etiam in civitate peregrina. Sic *exulare domo* apud Terentium, apud alios alia.

incolebant) Supra *tenebant*, in re simili.

ceciderat) verbum proprium in re, cui eventus vel est, vel putatur esse maximus, parte à fortuna.

dicto) Supra *pacto*, id est promisso & sponso, quomodo & paulo ante, *dixerant* ubi vide, quæ notavi.

sed secunda) Oppositio judiciofa Scriptoris, quæ deditionis vera explicatur causa, quæ simul observationem politicam in se habet comprehensam.

capit) circumventi, sic ut elabendi in

migrarunt) compositum pro simplici
arunt, alias non fuisset opus præpositio-
ne, quæ præmittitur.

x hoc capite notamus ratione Philo-
sophiæ.

Bella cum nationibus barbaris minus
difficilia, & ex eo longa, atque ea, quæ
ingeniosis, prudentibus, & circumspe-
geruntur.

Barbari facilius compelluntur in fu-
ram, quam afficiuntur clade ac cæde, quo-
rum proprium, cito sese recolligere
ga,

. In regione recens subacta, & nescia
quid per munitiones & castella consu-
am securitati & diuturnitati imperii,
ine his est nulla-

. Non omnia loca munimentis & ca-
sponendis æque sunt idonea, partim
ctu munitionis ipsius, partim respectu
& usus, quem præstare munimenta illa
nt.

Sedis figendæ durabilis primum &
primum medium est agrorum occupatio
ltus.

. Ad res cum successu durabili bene-
ndas & prudentia est opus, & felici-

. Prudentia non minus requiritur ad
rendas, quam felicitas, quia hæc sta-
B bili-

bilimentum est felicitatis, quæ sine illa res
diuturna.

VIII. Æquitas & iustitia est fundam-
tum, quo nova civitas aut respublica
potest carere, si in civitatem vere un-
concordem, & omnibus gratam de-
coire,

IX. Sine unius regimine, seu potestate
dignitateque regia novam conditam civi-
tem vix reperiatis.

X. Non mandata, præceptiones, neque
imperanti faciunt auctoritatem atque
enerationem, quam virtus.

XI. Iustitia virtus imperantium pro-
pria, qua auctoritatem apud cives suos
sequuntur, & confirmant.

XII. Manet etiam in colonis quædam
obligatio ad obsequium & officia præsta-
ndis, unde exivere.

XIII. Obsequio & officiis plus sapi-
entiam proficitur, quam imperii
dignitatis ostentatione.

XIV. Promissa joco & per irrisione
facta interdum dant occasionem exi-
specioso juris prætextu, ad quod alias
erat ratio idonea.

XV. Felix armorum successus formi-
dabiles & venerabiles facit, qui paulo
contemnebantur.

Exercitationes styli possunt dari.

Sententiæ elaboratio : *Non minus in arduis prudentia. quam felicitate adjuva-*

Amplificatio encomiastica prudentia Miltiades res Chersonesi constituit, primum obtinuit inter suos, & permittentiam Atheniensibus firmavit.

Oratio Legati ad Lemnios, petentis deditionem ex causa promissionis Miltiadi factæ.

Responsio Charum ad prædictam orationem,

Oratio invectiva in discedentes Charum, qua quis reprehendat stultam promissionem ejus, quod nunquam præstandum re stultius crediderant, per tractationem socii communis contra promittendi faciem, & habendi pro impossibilibus, præsens talia videri possunt.

C A P. III.

in iecto) proprie de itinere per flumina et maria.

rem fecit) omissa conjunctione, pro *Et fecit*. quomodo & in superiori capitulo *breui tempore barbarorum copiis disie-* *ta regione, quam petierat, potius, loca ca-* *donea commansvit*, pro, *Et tota regio-*
B 2 no,

ne &c. Nihil itaque hic mutandum videtur. *Fecit* proprie. hinc *pontifices*. Vide in 2, 5, 1, Ciceronem in Vatini. & alios.

qua) supple *via*, id enim per ellipsum omissum est. *Ducere copias hac istave via*, quenter occurrit. Deest quoque præpositum, ut fit in talibus.

traduceret) Istrum, puta, sive ducere trans Istrum. Sic enim plene sese habere beret oratio.

dum) Interea, dum; tamdiu, quam abesset.

Principes) respectu auctoritatis & gnationis inter suos, citra peculiare quiddam & durabile munus ac imperium. Nam quod sequitur, id post factum, cum Darius pontem deberet transire.

ipsarum) Joniæ puta & Æolides. In enim hoc vocabulum est referendum, quod liquet ex historia.

perpetua dederat imperia) regia, prioris libertatis statui adversa, quæ propterea Herodotus tyrannica vocavit. Vide Noster infra c 8, 3.

Sic enim putavit) Est hæc auctoris expressio politica, de hoc Darii facto.

Græci lingua loquentes) hoc est, Græci per periphrasim, quæ sic uti voluit, qui antequam non erant Græci amplius, quod sua libertate, subiecti fuerant Dario, adeo facti barbari potius & servi: & quia m

rationem politicam difficultatis, cui consilio obviam erat eundum.

(suo) principibus istis, quos perpetui imperii concessionem amicos dederat & obnoxios. *Amici* enim duplici ratione hic usurpantur, primum in oppositum subditos; & cum sensu honoris ac gratificationis, quia perpetua civitatum suarum acceperant imperia; facti erant reges, ut amici Darii potius, quam subditi, modo & amici populi Romani deinde quidam dicti. Deinde in opposito ad amicos, ac cum sensu studii & voluntatis, ut beneficio obligati, amaturi Darium essentur.

tuenda) regenda imperio à se concessio. Inter autem *tuenda*, respectu omnis alii imperii non satis tuti eis in civitatibus finis & propositi, ut ad eas tutum reditum haberet.

reesso) viribus ita privato, ut tueri concessio imperio & conservare non

retur) bene, & in respectu ad fidem, habebat ipsis Darius, ut liquet ex subsecutis. Quare autem *crederetur*, & non *retur*? An legendum, *cum illa custodia* *retur*? Ita haberet illud *cum* præcedens, ut respiceret. Sane locus hic mihi valde suspectus est.

rent) verbum proprium de peregre adven-

adventantibus & significantibus, alibi fecit
male) non est *prave*, *imprudenter*, *secus*
prosperare.

premi) paulo minus est, quam *pellere*, nam
 que vim hostium magnam, cui sustineamus
 sumus impares. Antecedit ergo *pellere*
 tanquam initium, mox sequitur *pellere*.

hortatus est) bene, tanquam in re
 ita facili, & ad quam non habiturus
 omnes sibi statim consentientes.

à fortuna datam) grandius sic loquitur
 sententiose, & cum fundamento pollicetur
 observationis.

transportaverat) proprie in respectu
 navigationem & naves, quibus proprii
 hominesque portantur. Supra *traduxerat*
 cuius hæc est variatio.

sed etiam) relativum præcedentis
lum, & fere semper membro potiori ad-

Græci genere) pro *de genere*, per elisionem
 præpositionis, frequentissimam in similibus
 locutionibus. *De genere* autem, pro quo
 nus, secundum genus. *Genus* quoque, pro
 pro gente, sicut sæpe. Notanda quoque, per
 tio, supra enim pro his usurpaverat :
lingua loquentes, qui Asiam incolerent.

Dominatione) vocabulum invidiosum
 argumento & proposito serviatur.
potestatem & imperium dixerat.

& periculo) respicit futurum. Notandum
 tum à dominatione, cui subiecti sint in-

s, sed & a periculo dominationis futuræ
lieros fore.

regem) Secundum excellentiam usurpa-
de rege Persarū. Intelligitur hic autem
rius, qui rex dicitur non sine occulta in-
lia, quam habet nomen apud populos li-
tatis studiosos. Non autem solus ipse
elligitur, sed una cum exercitu suo, quod
tandum. Nomine ducis totum exercitum
nificari, etiam in populari sermone est re-
tum.

paucis) pro *in paucis*.

accedere) animo approbante & con-
tiente. genus locutionis usurpatum in
pectu ad consuetudinem veterem indi-
di sententiam suam per transitionem
ancillamve partem censentium.

res conficeretur) efficeretur id, quod sua-
nerat. Per *rem* enim significat negotium,
quo datum fuit consilium.

obstare) malo sensu, & cum nota pertina-
studiique adversandi.

summas imperii) elliptice, pro *res summas*
perii. Res summa imperii est idem, ac
imum imperium. Hinc *rem summam im-*
perii, vel *summam imperii tenere*, pro *summum*
imperium tenere. Atque ita loqui noster de-
erat. Pro *summam* tamen maluit dicere
sumas, quia sermo hic de pluribus, tale im-
perium tenentibus.

regno ipsorum niteretur) Pro *in regno*, vel
regne

regno inniteretur. Illud *niteretur* elegans respicitq; fundamentum ruboris ac virium quod in eo habebant.

dominatio) Sine invidia usurpat, pro *potestate*, quam mox vocat.

quo extincto) Darii regno scilicet. Eleganter autem extincto, propter claritatem, tum Darii & Persarum regnum fulgebat.

abhorre à ceterorum consilio) Est oppositum præcedentis *ad consilium accedere*. Non autem non simplicem displicentiam, conjunctam cum metu gravioris mali contrarium admittatur.

ut) relati-um superioris *adeo*.

confirmari) oppositum superioris *extincti*.

sententiam plurimi essent secuti) Supra: *hoc consilium cum pleriq; accederent*, eleganter variatione.

non dubitans) Sic loquuntur in re, cui ratio manifesta, nec sollicite indaganda.

tam multis) Elliptice, pro *ex tam multis* quod significationem causæ habet, quasi ceretur, *ob tam multos*, quod *tam multi* continetur simul observatio in his.

ad aures regias) Eleganter, de cognitione per famam, aut tertium aliquem.

cujus) Est epicrisis, seu iudicium scriptoris morale.

ratio) Idem est, ac quod supra dixi *consilium*, *sententiam*, pro quibus eleganter

disparatur in respectu ad rationem quæ sub-
iungitur, & in sequentibus explicatur.

in valuit) vim habuit, efficere quid po-
tente obstante Histiaeo.

amicior) active debet intelligi, pro, qui
is amaret.

omnium libertati) emphatica oppositio
omnium, & *sua*, item *libertati* & *domina-*
tionis, qua declarat fundamentum sententiæ
observationis practicæ.

magis) refertur ad præcedens *magis*, quod
aperte ac virtute inest comparativo præ-
dicis *amicior*, est enim *amicior* & *magis ami-*
cilem.

In Philosophia ex hoc capite
notanda.

Pontium in bellis usus singularis, sic ut
eorum possessione pendeat non raro to-
rum fortuna, qui bella gerunt.

Regii in paulo ante liberam civita-
tis imperii firmamentum illius governa-
tibus committatur, eaque perpetua.

Imperia facilius retinentur in popu-
lo diversa utentem lingua per eos, qui &
utuntur lingua, quam qui alia.

Honores & munia tribuuntur sæpe
per canam rationem firmandæ potentiæ
alterio eorum, quibus tribuuntur.

Fidem nihil magis obligat, præsertim
gentis ministrorum, quam si sa-

B 5

lus

lus eorum proxime illigetur salutis nostrae.

VI. Adversa fortuna etiam amicos an commovere potest ad circumspiciendas novas.

VII. Occasio rerum præclare gerendarum semel fere tantum datur, ut propter sit imprudentis, eam præbitam dimittere.

VIII. Post cladem capitalem in regione peregrina longiusque dissita acceptam rati resumi arma, bellumque denuo inferri solent.

IX. Liberis paulo ante populis dominatione unius oppressis nihil gratius, quam libertatis recuperandæ occasio ostensa.

X. Alia fere dominantibus, alia militum animi expediunt.

XI. Conservamus sæpe alios non amicos ipsorum, sed commodi nostri causa, quod everfis ipsis solet periclitari.

XII. Studio commodi privati sacrificantur ea, quæ honesta, publicorum salutaria possunt esse.

XIII. Non diu possunt esse occulta, cum multis committuntur.

XIV. Virum bonum amiciorum libertati omnium oportet esse, quam dominationi suæ.

Styli exercitia hæc occurrunt.

I. Bellum à Dario Scythis illatum breviter consignari potest per explicationes causarum, modi, eventus ex Herodoto, Diodoro Sic.

Niolo, Justino, cæterisque, qui ad Justinum
adantur.

. Disquisitio politica, num prudenter
fecerit Darius, quod his peregrinæ, paulo-
ante liberæ gentis viris commiserit
terram, à cujus possessione pendebat ipsius &
totius exercitus sui salus.

II. Oratio suaforia Miltiadis potest ver-
bi directam & amplificari per proposita
duo capita generalia. quorum alterum
veritatem, eamque duplicem comprehen-
dit, alterum ostendit facilitatem totius
consilii.

V. Oratio Histiaei, priori opposita simili
modo poterit amplificari.

V. Disquisitio politica, num à proditione
criminis liberari possit Miltiades, & pro-
prie excusari, vel laudari, quod consilium
transgrediendi pontis, & deferendi Darii de-
bet.

VI. Invektiva poterit adornari contra
Miltiadem, quod studio privati commodi &
avidine dominationis occasionem liberan-
ti servitute Persarum arripere noluerit.

VII. Sententia quoque elaborari per
causas, contraria, testimonia & exem-
pla, quæ hic legitur: *vir bonus decet ami-
cius esse omnium libertatis, quam suæ
dominationi.*

CAP.

H^{ortantibus}) vide, quæ notavi supra 2.
^{amicis}) proceribus, consiliariis. tit-
 lus solennis & usitatus quondam in aulis ro-
 gum, præsertim Persicorum, nec tam bene-
 volentiæ, quam honoris causa dari soliti.
 Vide Curtium.

^{interferens}) eleganter de prætextu be-
 caussaque ficta suo arbitratu prolataque,
 qualis non antecedit bellum, quod fit al-
 in causa iusta, sed dum cogitatur, dum re-
 cessaria ad id procurantur, *inter ea feritur*.

^{hostem}) cum effectu belli sequentis debet
 accipi, non de solo animo.

^{Sardis expugnassent}) De occupatione per-
 vim usurpatur proprie. *Sardis* antiquum
 est, pro *Sardes*. Alii libri habent *Sardis*, quod
 idem valet. Ob Sardes autem nominatum
 fingit se iratum, quia caput fuit Lydiæ
 tius, & regia Cræsis.

^{præsidia}) grandius, pro militibus præ-
 diariis, ad amplificandam causæ magni-
 dinem, & prætextus speciosam iustitiam
 cum observatione digna.

^{ad Eubæam appulsa}) Plene additur præ-
Appulsa verbum proprium est, & nau-
 cum.

^{celeriter}) num ad *appulsa*, an vero ad *ce-*
rent referendum? Mallem prius dicere
 præ *celeriter* simul insit causa occupationis
 nem

empe quia ex nec opinato hostis venerat.

eius gentis) Eretrienſium.

abreptos) verbum grave ac ſignificans, poſitum cum reſpectu ad conditionem dum, quam ſubeunt, qui à patria excedere guntur.

ad regem) vide ſupra 3, 4.

ad Atticam) Plene, ut ſupra *ad Eubœam*.
ide Sanctium de Ellipſi lib. IV. p. 360.

copias) propriè de exercitu & multitudine militari.

abeſt) compoſitum pro ſimplici, nam ſequitur *ab oppido*, ut præpoſitio in verbo ſit poſita. Solent tamen ſic ſcriptores Latinifari.

oppido) Athenis ſcilicet. uſurpatur ergo de urbe magna, qualem tum Athenas ſiſſe certum.

tumultu) non tam terror belli & vehementer ſignificatur, quam terroris vehementer illius impetus plane improvifus.

am propinquo tamq̃) Repetitio emphatica cum inſinuatione cauſarum ſufficienti ad illum tumultum.

vermote) verbum elegans, uſurpatumq; cum reſpectu ad gravitatem & virtutem & inveniendum. Eſt enim minus, quam *ter-*

urſorem eius generis) Sunt enim & aliorum genera, quæ omnia tamen differunt à nunciis aut tabellariis cæteris, quod
in

in his spectetur singularis celeritas & felicitatio.

quam ceteri) quantum celeritatis possetur, si auxilio esse vellent.

creati) Solenne verbum de magistratibus.

qui exercitui praessent) Bene, nec abdat, quod metuunt, quia debebat reus Græcum verbum *σπατηγος*, quod aliter, per simplex *pratores* non bene poterat. cui praesertim apud Romanos essent praetores, qui non praerant exercitibus, ut qui iusscebant.

in eis) pro *inter eos*, quia sequitur, *in quos*.

contentio) notat non modo deliberationis ambiguitatem, & certaminis ardorem, sed & studium singulare tuendae suae sententiae, atque obtinendi ejus victoriam.

obviā irent) Oppositum *τὰ μὲν* *defendere*.

acie) id est, praelio, dicunt. Sed contenti praelio, etiam qui ex mœnibus cum hoste praeliantur. Itaque acies notat praelium in aperto campo, justo ordine dispositis militibus commissum.

unus) Ita supra I, I. *cum unus omnium* *xime floret*.

nitebatur) absolute. Notat studium firmum trahendi alios in suam sententiam.

primo quoque tempore) Illud *quoque* eleganter

Le

Etissima est particula, non otiosa, sed in-
dens vim prioris vocalæ. Tacitus usur-
pationem frequentissime.

traferent) locutio non trita, & ideo
utilis. vulgo *metiri castra* dicimus.

animus accessurum) Etiam hoc genus in-
veniens, de iis, qui antea timidiore, se re-
gunt, & animum recipiunt.

eorum virtute non desperari) Adhuc
aliquam de ea habere, tanquam nec-
omnino extincta. Eleganter.

hosteis) emphatica repetitio, ad inge-
niam rationum copiam, quibus consi-
mutatur.

eadem re) pro, *ex eadem re*, elliptice, i. e.
eadem rem.

et ardiores) eleganter, in respectu præ-
sentis, *animus accessurum*, quod est velut
positum huius; quasi diceret, animum
nihil amissuros, cognita ista hostium
ia, & ex celeritate, hactenus usurpata,
missuros aliquid..

advertent) paulo ante *viderent*, per
tionem.

deri) Nescio, num satis sit Latinum,
ur dimicare. Nemo sane diceret, *incipi-*
o agere: nam vel passive utrumque ef-
us, *incipitur hoc agi*, vel active, *incipiunt*
ere. Itaque mea sententia est rectius,
habet codex quondam meus, post à
exclero datus dono, qui pro *anderi*, præ-
fert

fert *audere*. Quanquam cum *auderi* elegatius respondeat, 18 *desperari*, pro *dimicare* malim legere *dimicari*.

Sequuntur nunc nonnullæ observationes.

I. Civitatis liberæ, si potentes reges habent vicinos, raro manent tutæ ac tranquillæ.

II. Ad res in locis mai vicinis cincti gerendas longe minori equitum, quam dictum numero est opus.

III. Bellis omnibus, etiam iniquissimis susceptis, causæ prætexuntur exterius nestæ ac decoræ.

IV. Quæ in vulgus fere sparguntur bellorum causæ, differunt plurimum ab eorum causis veris.

V. Veræ bellorum causæ raro satis nestæ, potentia nimirum amplificandæ diu, aut invidia vicini florentis.

VI. Nihil æque valet in bello, ac celeritas, quæ, præsertim ab initio, expeditur facile, quæ alias sunt difficillima.

VII. Inter artes firmandæ in populo libero dominationis est, transferre haud tores istiusmodi ex suis sedibus in regiones alias, & in eorum locum alios, qui sint regni imperii, substituere.

VIII. Periculum magnum, maxime propinquum sit, plurimum commovet animum solet.

I. Generosi atque imperterriti animi
num, ingruente & magno & propin-
quo periculo nil de spe animove remittere.

X. Ambigua fere solet esse deliberatio,
an hosti obviam eundum, an expectan-
do nec ipse veniat: num procedendum
an manendum intra mœnia.

X. Obviam ire hosti & militum pro-
prium augeat animos, & hostilium fere
male.

II. Fiunt non raro animosiores milites
quando sentiunt, de animo ipsorum
desperari.

I. Ut se copiae exiguae opponant &
obviam ingenti multitudini, res
vulgaris adversa, & ideo vix cre-
ditur aut opinata.

II. Audacia inopinata etiam confi-
dus antea terrori solet esse, eosque tar-

Stylus in his exerceri poterit.

Formetur oratio consilarii, Dario sua-
bellum contra Græcos, & ut ipsos
suo subijciat.

Per modum Manifesti, quod appel-
latur die, scribatur declaratio causarum,
an impulerint ad inferendum
bellum.

Disquisito fiat per modum examinis
num causæ belli à Dario prolatae,

C

fint

in decem millia possint adversus ducen-
decem millia ? Itaque fuit cupiditas
mirabilis.

mirabat) significans verbum, & expri-
cum magnitudine vehementiam &
cupiditatis adversus omnia, quantum-
dua.

factum est) Variatio superiori cap. 2.
rebus fiebat. continetque significatio-
causæ, præ per transitionis hanc for-
elegantèr insinuat.

merit) non tam potentiæ respectu,
in consilii, quod dederat, de faciendis ca-
Nam *Miltiades valet*, idem est, ac
supra dixerat sensu contrario, *Miltia-
non valet.*

si) bene, ac in respectu cæterorum
m, qui obstabant; usurpatur quippe
quod obtinetur cum difficultate &
in quasi reluctatione.

erunt) compositum pro simplici, ob
sam præpositionem.

postero die) Illud *deinde*, appositum
onomatopœum, potest, & solet alias ab-

one) castrorum, ut arbitror.

arte) non debet hoc à præcedenti-
elli, per interjunctum comma, co-
enim; *acie è regione instructa nova ar-
us*, instruxerunt aciem suam tali
ut re posset circumveniri à multitu-
dine

dine hostium, eratque modus ille ante inusitatus, quia nunquam ipsis tam parum contra tantam multitudinem fuit pugnum: tum vero ex nova causa noviter cogitatus & adhibitus cum fructu. Non commode, *nova ars*, hic *novum consilium* applicatur, cum ipsam speciem & ordinem aciei respiciat.

namq; arbores) Varie tentant vel fore re, vel explicare locum hunc, sed sine cessu. Manent nihilominus obscura & bigua omnia, nisi hæc includas parentem qua sola unicaque locus hic integritatidentiaque suæ restituetur verba iniqua *namq; arbores multis locis erant rara*, quæ mune nihil habent nec cum iis, quæ praece dunt, nec cum iis, quæ sequuntur.

hoc consilio) Hoc exponunt jam de nova, jam de arboribus frustra. Nec tur locus, si dicas, *non sane erant hoc consilio* sed quia erant consilio solenti aciei accommodantur. Nihil tale vult is locus. Et quis so Latine ac intelligenter loqueretur pro, *arbores existentes ibi accommodantur hoc consilio* ad hanc rem, diceret, *arbores ibi hoc consilio*? Itaque hæc quidem omnia cassum disseruntur. Verba, *hoc consilio* ferri debent ad superiora, *sub montis radice acie è regione instructa*. Datur nempe cur aciem instruxerit sub montis radice diciturque id factum non temere, se

colliari *consilio*, ut montium tegerentur
 indine. Et hæc quidem una fuit sed fuit
 æra, ut impediretur equitatus hostilis,
 quin ipso circumvenerit ac claude-
 re ergo. huc faciebat tractus arborum ad
 in montis enatarum. De quo quia ni-
 tecefferat, idcirco additur in paren-
 thesi, *namq; arbores erant multis locis rare*.
 denique ne arbores quidem solæ face-
 re poterant, nisi pro earum ratione acie
 ita, idcirco & hoc factum ostenditur,
novam quadam arte. Hæc simplicissi-
 missimaque hujus loci vexatissimi ex-
 positio. Qui proinde totus ita debet scribi,
*lingui: Deinde postero die sub montis ra-
 acie è regione instructa nova arte, vi sum-
 mium commiserunt (namq; arbores multis
 cent rare) hoc consilio, ut & montium & c.*
hoc consilio est positum pro cum hoc con-
saepe. Et hæc quidem monui jam
site annos undecim ad primam Phæ-
tionem quod hætenus à nemine ob-
am miror.

tu) longitudinem notat sine copia
 litudine.

multitudine) pro ne à *multitudine*, per
 præpositionis.

derentur) militare verbum, id est, in-
 entur, per circumventionem hosti-
 ergo juxta & à fronte.

magnum) ut qui plus prodesset ho-
 stibus

stibus ad victoriam obtinendam, quam
Continent hæc simul judiciosam causam
explicationem.

tamen) relativum præcedentis *etsi*.

fretus) fiduciam significat singularem
bi alias non solet esse.

configere) Simpliciter, quod supra
phrasin *prælium committere* extulerat, v
tione eleganti. Mox pro his usurpat *dis
re*, quod hic statim observandum.

subsidio venirent) Atheniensibus v
cet, qui hic subintelligendi. deest eni
Pro *subsidio*, supra posuit *auxilio*.

produxi) hoc est *duxit, eduxit*.

tanto plus virtute) Rarius loquendi g
Tanto, ponitur elliptice, pro *in tanto* n
vel *opere*, quemadmodum frequentissime
junctim dicimus *tanto opere*, ac idem est
tantum. *Plus* quoque debet intelligi cu
spectu comparisonis membri ejus,
deest, scilicet, *quam Persæ*.

ut decuplicem) Illud *ut* refertur ad
Pro *decuplicem* legitur *decemplacem*,
nonnulli præferunt, sine necessitate.

perterraverunt) Persas nempe,
omissum obsequens *Persæ* hic inte
dum est.

non castra, sed) remotio elegans,
clarandam terroris magnitudinem, cu
servatione consuetudinis alias recept.

qua pugna) Per iudicium hæc apponun-

adhuc) Pro *adhuc*, quod elliptice usurpa-
r pro *in q³ ad hoc tempus*.

est nobiliss) Periphrasis superlativi, ad at-
tollendam claritatis magnitudinem. Quo
rtinet & neutrum positum absolute pro
jectivo, respondente substantivo præce-
nte. Vulgariter debuisset dixisse, *qua pu-
na nulla adhuc est nobilior*. Sed alterum est
indius. Itaque & plus est quodammodo,
im si dixisset, *ea pugna est nobilissima*, quo-
m cum comparatione dicitur, *qua pugna*
nil est nobilius.

nobiliss) notius, clarius, celebrius, respe-
famæ,

nulla enim) etiologia, seu causæ explica-
tione, pertinet & ipsa ad attollendam facti
gnitudinem, cum observatione con-
cta.

am exigua) oppositio *manus exigua*, &
earum opum est emphatica, eodem sine in-
uta.

antas opes) supra *copias & exercitum* dixit.
ganter autem hic vocantur opes, pro
r spei magnitudinem, quam in earum vi
locatam Darius habuerat.

Philosophia huius capitis continet has
observationes.

I. Res est admiratione digna, si admo-
C 4 dum

dum pauci contra multitudinem ingenitro ultro cupiant descendere in aciem, multitudo fere sit terribilis natura ipsa, & Hercules par duobus feratur.

II. Acierum instruendarum ars est regularis, conducens plurimum ad obtinendam victoriam, nec semper eadem, sed & alia, pro locorum ratione, & conditio hostium.

III. Quando paucioribus adversus multos plures est negociis, providere debent, a tergo sint tuti, nec undiquaque circumniantur.

IV. Tergum præstari tutum potest per conditionem locorum, si ab eo alti & pervii sint montes.

V. Equitatus est inutilis in locis, arboribus frequentibus consitis.

VI. Numero & multitudine copiat plurimum plerumque fidunt barbari, pietatemque contemnunt, sed suo sæpe damno.

VII. Hosti auxilia expectandi non dandum spacium, ut ea sibi jungat, sed prælium placuerit, ante configendum.

VIII. Pauci, virtute præstantes, multorum superare possent multitudinem numerabilem.

IX. Castra solenne refugium eorum sunt prælio superati.

X. Successus inopinatus virtusque in per-

data longe terribilior hostibus, quam si
prævidissent, vel fuissent saltem suspi-

Stylus per hæc exerceri poterit.

I. Fiet descriptio prælii inter Persas &
Græcos in campis Marathonis, per colle-
ctionem eorum omnium, quæ de eo apud
Græcos & Latinos Scriptores reperiuntur.

II. Ethopœia, qua repræsentetur id, quod
contingere potuerit Datis, cum sibi obviam
venire Athenienses, & palam prælium in-
tere audivisset.

III. Encomium Græcorum, qui pro pa-
trio fortiter pugnantes occubuerunt in cam-
pionibus Marathonis.

IV. Poterit eorundem scribi titulus se-
pulturæ.

V. Laudatio Miltiadis ob prudentiam
in filiiante pugnam, & fortitudinem in
bello.

VI. Elaboratio sententiæ; *etiam exigua
copia aliquando prostravit copias ingentes.*

C A P. VI.

Ujus victoria) Transitio cum insinuatio-
ne observationis secuturæ.

in alienum) Simpliciter, pro *non alienum*
ex loco à nostro instituto, sicut alias Scripto-
res solent, quod notandum. Collocantur
que verba hæc numeri elegantioris

C s

gratia

gratia isto loco, cum respectu ordinis naturalis post verbum *tributum* stare debere.

docere) plus est, quam *exponere*, *narrare* insinuatque simul rei notabilitatem, pertinentem ad vitæ quandam informationem.

quo facilius) expolitio per declarationem finis, id est commodi, quod secum trahit ista commemoratio.

eandem esse) Sententia, observationem practicam complectens.

civitatum) rerum publicarum, populum sub certis legibus, quibuscunque nique viventium. Prorsus, lato sensu patitur, sicut apud Tacitum in vita Agricola initio, *magne parvaeque civitates*.

naturam) indolem, ingenium, animam. Aliud est *consuetudo*, & naturæ hujus potest effectus aliquis, aut consequens.

ut populi nostri) Amplificatio per exemplum. Placet itaque conjunctio, quæ invenitur in Ms quodam meo: *ut enim populi*. Quod autem codex Leidensis pro *nostri* habet *Romani*, sine dubio ex glossa est.

nostri honores) non passive, quos habebat, sed active, quos tribuebat bene meritis.

tenuis) sumptus & pretii respectu; res, quæ possent tribui citra magnam peniarum impensam.

gloriosi) qui gloriam afferunt & celebrationem, bono sensu.

effusi) oppositum est utrique præceden-
um, *rari* & *tenuis*: referturque & ad nume-
um, & ad pretium, usurpaturque, cum in
utro tenetur modus, simul significans est
mitheton, quod arguit neglectum debiti
dicii.

obsoleti) oppositum est τὸ *gloriosi*, & signi-
cat id, quod quotidiano usu detritum, fa-
um est contemtibile, ut frequenter habita
debita vestis.

apud Athenienses fuisse) Pro *Atheniensium*
fuisse, sicut supra, *populi nostri fuisse*, per va-
riationem. Repetendum autem ἀπὸ κοινῶν,
quod item habetur supra, *honores raros &*
hæc &c.

huic Miltiadi) ἀκτινῶς, cum singulari
illud *huic* est positum.

qui Athenas) descriptio encomiastica
attentæ serviens per comparisonem cum
pæmio statim memorando,

imago poneretur) pro superiori *depingere*-
re, eleganter, quia non tam ad picturam,
quam locum ordinemque respicitur.

præliumque committeret) Plus est aliquan-
tum, quam Germanorum *ansühren*, quia qui
hoc facit, non statim necesse habet, ut & ipse
pugnet. At vero qui committit, pugnat &
se. Miltiades non fuit pictus ambulans
ante suos milites, eosque ducens, sed hor-
tans voce, ipse quoque dimicans manu. Ita
mutuo se naturaliter hæc excipiunt.

Pri-

Primum est ducens, post hortans, et
prælium committens; qui ordo inver-
retur, si *prælium committens* explicaretur
ansubren.

Idem ille) Cum emphasi hæc dicuntur
majus imperium) cum fundamento p-
ctica observationis hoc & sequens adjicit.
largitione magistratum) malo sensu, p-
donatione, quæ fit, ut quis adipisci pos-
munia magistratus.

corruptus est) verbum elegans, quo vi-
hujus exprimitur natura.

Demetrio Phalereo) significanter, & c-
tacita comparatione muneris & meri-
tum, opponitur Miltiadi, rhetor belli de-
causarum patronus liberatori Græciæ.

Notabilia Philosophiæ ratione oc-
currunt.

I. An, quæ, & qualia sint virtutis reru-
que bene gestarum in qualibet civitate p-
mia, scitu & observatu dignum est.

II. Eadem poene omnium civitatum
est natura.

III. Honores quo rariores sunt & tenu-
res, hoc solent esse gloriosiores, magis
æstimati.

IV. Honores effusi, & qui cuilibet
judicio ac modo præbentur, solent ob-
scere ac contemni.

V. Ut honor habeatur talis, non pr-

& npenſæ magnitudine efficitur, ſed con-
ceſſionis raritate.

I. Res præclare geſtæ olim depinge-
batur in locis publicis, ut quotidiano inci-
mento eſſent ſpectantibus ad ſimilem vir-
um.

II. Olim inter præmia, quibus hono-
ratur virus alicujus, etiam eximia fuit, ut
ſua imago pingeretur in loco publico.

III. Fit plerumq; ut cum incremento
meriti, decreſcat populi imperantis judi-
cium, neſciatq; aut virtutem recte æſtima-
re, ut dignum ei tribuere præmium.

IV. In magnis imperiis ut fere aliarum
republicarum, ita & præmiorum, quibus honorari
ſui debet, eſt profuſio.

V. Largitiones, quibus honores emun-
di corrumpunt civitatum judicia, ut præ-
ſtiti virtutum auferant dignis, & tribuant
indignis.

Styli exercitia inſtituenda hæc
videntur.

VI. Romanos ſuis obtuliſſe raros & tenues
honores quondam, exponatur per exem-
tum in ſago, tum in toga.

Flaboretur ſententia : *Rari & tenues
honores glorioſi, effuſi vero obſoleſci.*

I. Quæ apud Athenienſes fuerit Pœ-
nistæ porticus, unde ita ſit vocata, & quam
ſua, quamque uſum habuerit, ex anti-
quæ

quis Græcorum Latinorumque monumentis demonstratur.

IV. Invektiva oratio scribatur, quæ pulus Atheniensium arguatur imprudentia ac iudicii perversi, quod honores solimæ virtuti debitos tribuerit meritis vulgariis, eosque sumptuosos esse potius voluerit, quam gloriosos.

V. Demetrii Phalerei fiat descriptio benevis, vel potius vitæ narratio, quis fuerit, quomodo vixerit, quem vivendi habuerit finem.

C A P. VII.

Dederunt) in potestatem scilicet, ut præesset ei, tanquam dux & imperator. enim hic *dare*, fidei nempe & potestatis, cuius committere.

insulas) grandius, pro incolis, ad notandum negotii gravitatem.

barbaros) Specialissima notione de Persis.

imperio) classis, puta, hoc est, quia imperabat classi, perque eam sibi obsequium, quidvis poterat efficere contra persas.

ad officium redire) quod debebant Atheniensibus, his autem desertis, præstitera Persis. Non obsequium modo notat, sed quicquid pro illo obsequio dari fieri oporteat.

opibus) viribus, potentia, ut supra.

REC

reconciliare) revocare ad officium, quale
pra dixerat, eleganter, in respectu ad alie-
ritum per semel factam temerariam deser-
tionem animum.

de navibus) Præpositio abundat, sicut aliis
verbis. Absunt alias hæc verba duo à Ms. no-
vo veteri, & fortasse irrepperunt è glossa.

operibus) proprio & militari modo lo-
quendi utitur, quo significatur fere fossa
in vallo, quibus cinguntur urbes, quando
constituitur obsidio. Ideo & distinguit mox à
castris & testudinibus.

omniq; commoatu) Hoc accipiendum pu-
tatur non tam de annona, quam in univer-
sum cum aliis commercio. *Es funte*
aus ober ein kommen. Itaque se-
quitur mox, coniecisse tantum de adventu
his Persicæ, certo scivisse nihil.

propin muros) pro, *admuros*, quia sequi-
accescit.

accessit) Proprium & militare. Gallis ap-
peter.

eo esset) scilicet negotio occupatus
ciades, aut constitutus. Ita enim puto
in huius formulæ explendam. Notat
rem imminentem tempore presenti.

scio quo casa) formula varietatem &
ritudinem narrationem significans.

ab oppidanis) postquam, cum est visa.

in opinionem) Eo modo, sicut quid
dici-

dicitur *venire in suspicionem, conspectum, a-*
rem, pro amant, conspiciunt, suspicant,
opinantur. Genus Latini sermonis,

signum) adventus sui, quo animarent
obfessi ad constantiam & spem auxilii, *l-*
vi tempore adfuturi.

classarii regis) classarii sunt non solii-
lites, sed omnis multitudo, quæ in cle-
versatur. Regii autem hic secundum ex-
lentiam, Persarum regi merentes.

deterrentur) Respicit superiora, *am-*
iam in eo esset, ut oppido potiretur. Deterre-
tur ergo respectu hujus propositi, quod *m-*
expediebant, non vero metus alicujus
classariis, quippe qui auxilio veniebant
verbi hujus isto loco sit abusio, pro *detine-*
tur, dimoverentur.

incensis) per festinationem scilicet
matis.

statuerat) supra *constituerat*. verbum
prium hujus rei.

proditionis) Hic est titulus accusatio-
qualis solenniter solebat inscribi libellis
publice recitari. Ita, *accusatus furti, per-*
tionis, majestatis, creberrime apud veter-

à rege corruptus) de utroque dixi in f-
rioribus. Corruptus nominatim per p-
nias intelligendus, per quas labefactata
vir antea bonus fit malus, id est cor-
pitur.

à pugna discessisset) in Ms. nostro veter-

propositio, quod mihi rectius videtur, quia cum præcedat paulo ante, repetitio, et ingrata est. Pugna autem intelligitur in arios, qua compellendi erant ad deditio-

per vulneribus) elliptice, pro *ex vulneribus*, id est, *ob vulnera*.

ro se dicere) solenniter & proprie, pro *respondere iuri se in iudicio*. Pro *dicere* mox variationem ponit *verba facere*.

inssa cogita) Etiam hoc inter solennia verba.

capitis absolutus) Elliptice, pro *iudicio capitis absolutus*; est autem capitis iudicium, in quo iudicatur de capite alicujus atque vitrum nempe servare debeat, an amittere. Deest quoque hic conjunctio *quidem*, et in sequentibus *autem*, quæ huic debet respondere.

imata est) Est & hoc solenne. æstimationem lis, quando per judicem secundum leges definitur, quantum reus debeat pro delicto, per litem ei intentati, & nem probati. Non enim lis ex intentione nuda, sed & probatione cæterisque potest intelligi.

factus erat) quasi amissus culpa civitatis, & ideo civitati refundendus, cum Rege non conspirasset.

uctus est) bene, ad exprimendam rei conditionem, & conditionem miserabilem.

D

Ra-

Ratione Philosophia: hæc notari
poterunt.

I. Ex bello in quoscunque hostes, na-
tur fere bellum in ipsorum socios, & al-
tores.

II. Populus viribus potentiaque va-
plurumque solet esse superbus, nec crede-
se quoque malis posse fieri obnoxium.

III. Priusquam vis & arma tentantur
dendum, an res expediri possit consilii
conditionibus.

IV. In obsidione omni plurimum
menti ad redigendum obsessos in pot-
tem suam habet, si obsessi omni comm-
priventur.

V. In bello sæpe res fortuita atque
gua conversionem rerum omnium solet
ficere.

VI. Ex conjectura & opinione nihil
bello decernendum, quod ad summam
faciat.

VII. Falsa quoque maximos effectus
bent in bellis.

VIII. Qui res perpetuo feliciter ge-
runt in bello, cum fortunam aliquando
bent adversam, non tam non potuisse
cere per imprudentiam aut casus alios
sentur, quam non voluisse per malignit-
animi aut prodicionem.

IX. Damnum, quod per sumptus in

factos sentit respublica, merito rependentes cogitur, cuius culpa hoc accidit.

K. Ut præmiorum, ita & poenarum ratio diligens est habenda in republica, nec ob beneficia præcedentia, malefactum sine pena transmittendum, si revera fuerit, quod poenam merebatur.

Stylus exerceri poterit his modis.

Scribatur Miltiadis Legati ad Parios oratio, qua eos hortatur, ut societati Persarum renuncient, & concedant in potestatem Asiæ Asiensium & Græcorum.

Pariorum ad prædictam orationem responsio, qua ostendant, neque fas esse, ut in deserant, neque ulla necessitate se eo compelli, sic instructos, ut vim Græcorum metuere non debeant.

I. Delincentur oratione, quæ fuerint de vinearum & testudinum apud veteres Vegetio, Stevechio, Lipsio, & aliis.

II. Ethopœia, sive quibus uti verbis fuerint obsessi Parii per gaudium ex pugnae classis adventu, post tot præfationis mala, & imminentem de-

III. Fiat deliberatio Miltiadis, utrum ex adventu classis regiae debeat, an cum discedere, salvis suis copiis &

VI. Oratio conficiatur accusatoria, in qua quis Miltiadem coram populo Atheniensium arguat proditoris.

VII. Oratio Stesagoræ defensoria reus Miltiade scribatur, qua quis objecta crimina diluat.

VIII. Disquisitio fiat, utrum iuste Miltiades fuerit damnatus, & annon verum promeruerit, vel excusationem.

CAP. VIII.

Crimine Pario) in casu sexto, quod secundo supra extulerat, ubi accusatum proditoris dixit. Debet autem hic inter præpositio *de*, quæ apud alios addita reatur. *Crimen Parium* est intentatum ob id, seu objectum Miltiadi, & oppositum hic *causæ* veræ, adeoque speciem tantum significat. Simul est in his transitio iudiciorum, namq; *Athenienses*) Digressio politica, qua in causam veram inquirat auctor, quam Miltiades fuerit ad carcerem damnatus fuerat) locutio notabilis, *tyrannus fuit illo tempore*, pro ipse fuit tyrannus, ens granditati.

omnium) habet emphasin, quia in rebus excluditur, quantumvis bonus, & multis magnisque probatus. Sunt in omnibus observationes crebræ, ut patet, parebit, integerque locus politicus.

in imperio magistratibusque) potest singulari hoc dici, sed facit pluralis auctoritatem causæ.

versatus) non tam actum, operam, exertionem notat hoc loco, quam usus cre-
frequentiam. nam nil aliud intendit,
tam saepe & frequenter *magistratus* gessisse,
enim est *versari in magistratibus*, isto qui-
in loco.

privatus) sine magistratu & imperio,
ibus opponitur.

consuetudine Elliptice, pro *ex consuetudine*,
est *ob vel propter consuetudinem*. Ablativus
illæ, ut vocatur.

trahi) verbum significans, ad attollen-
in vim consuetudinis, quæ, licet aliter ani-
mos, vertat eo, quo alias per se nunquam
ituri.

Vam) amplificatio per exemplum.

uos habitaret) puta Chersonesum, vel in
Chersoneso, hoc enim hic intelligendum.
olute tamen ita poni, observari debet.

ominationem) ad superius *Chersonesi*
et referri. *Dominationem* sic usurpat sen-
on malo, plane sicut supra *perpetuum im-*
m, & mox *perpetuam potestatem*, quæ
hujus variationes.

ed justus) correctio vocabuli invidiosissi-
pud gentes liberas. Est autem justus ty-
us, qui imperat perpetuo imperio, libe-
culo ante populo, sed eo volente. Nam
libero populo, ideo *tyrannus* dicitur,
volente, ideo *justus*.

vi consecutus) supra c. 2. *imperium* voc.
suorum voluntate) oppositio emphatica
 ferviens illustrandæ veritati hujus rei, &
 mul gloriæ Miltiadis.

bonitate) supra *iustitia, equitate.*
relinuerat) compositum pro simplici
nuerat.

Omnes autem) Definitio generalis tyr-
 ni, ex sententia populi liberi.

& habentur) conjunctionis emphatica
 petitio, ad monstrandam invidiæ magni-
 dinem, qua laborant, qui in populum par-
 ante liberum perpetuo utuntur imperio.
 Notanter vero ait, *habentur*, & in respectu
 ad præjudicium populi liberi, non autem
sunt.

potestate sunt perpetua) genus loquen-
 notabile. Supra per variationem dixerat
perpetuam obtinent dominationem.

tam mira comitas) Illud *comitas* exponit
 de *civilitate cultus & affabilitatis.* Sed de *comitas*
 quidem nihil est in hoc toto loco, quod
 jubeat cogitare. *Affabilitas* vero cur
 diligenter ab humanitate debuerit dif-
 gui, ut fit apud nostrum, non intelligo. Quid
 enim esse possit humanitas, affabilitate
 stituta? Et intelligenda est hoc loco ea
 tus, qua nemo tam humilis est, cui non
 teat aditus ad aliquem. Id autem affabilis
 non facit. Potest enim affabilis esse quod
 men non statim omnes admittit, etiam
 n

mos; potest admittere quis omnes, nec
 ē statim esse affabilis. Unde Cicer. ad Q.
Fr. Nil interest habere ostium apertum, vultum
apertum, quasi diceret, non sufficit, admittere
 omnes, nisi & per affabilitatē vultusq; ama-
 tatē humaniter excipiantur. Quia itaq;
 la agitur virtute, qua omnes facilitate
 mulari admittuntur, ut ipse auctor expo-
 nea verò nō est comitas, iccirco mallē scri-
 cum Scotto *communitas*. Scilicet repu-
 ē hoc vocabulum videntur, quod pa-
 esset commune, nec intelligerent, per
 munitatem accipiendam virtutē eam,
 quis se communem facit omnibus, nec
 um hos illosve feligit. Quo sensu vo-
 lum *communis* apud ipsum legitur Ci-
 nem in Lælio ubi amicum vult esse *sim-*
ilem, communem, consentientem.

nemo esset tam) Periphrasis superlati-
 ciens ad emphasin dicti.

similis) respicit fortunas, & vivendi for-
 tive statum.

stus) simpliciter, quod cum appposito
conveniendi alibi usurpat. notanter de
 fionibus ad colloquium.

itates) Græciæ liberas, specialiori qua-
 notione.

bile nomen) notum & celebre per fa-
 rerum gestarum, idque apud externos,
 præcedens apud Græcos.

D 4

reps-

respicens) observans, indeque formam
sibi metus.

cum innoxium) epitheton judiciosum.
esse in timore) cum fundamento oblationis hæc dicuntur. Intelligit autem timorem propter illam Miltiadis laudem militarem, nomen nobile, magnamque auctoritatem.

Philosophia hujus capitis illa potest
esse.

I. Magni viri sæpe aliis damnantur civibus, quam quæ proferuntur publice.

II. Populi liberi metu tyrannidis timorem omnium suorum civium potentiam, et bonorum, si privatim quaquaratione dum excedat.

III. Populi recens à tyrannide libertati suæ metuunt etiam in minimis, iam in iis, in quibus causas timendi habent plane nullas.

IV. In populo libero supra modum communem magnum fieri, licet per optimas honestissimasque artes, intutum est, conjunctumque cum invidia & suspicione.

V. Videtur privatus vivere non potest qui multum in imperiis & magistratibus versatus est.

VI. Ipsa consuetudo imperii solet etiam cupidos imperandi facere, illosque, qui alias non ita avidi sunt imperii.

II. Est & justus aliquis tyrannus, qui
perpetuum obtinet imperium in po-
pulo ante liberum, populi illius volunta-
temque potestatem bonitate retinet.

VII. Solet aliquando & liber ante popu-
lum perpetuum in se velle imperium, si impe-
rium cernit esse justum, bonum, huma-
num civilem.

III. Artes, quibus etiam in populo ante
imperium gratum redditur imperium perpe-
tuum, sunt bonitas, humanitas, commu-

Quorum in civitate libera magna
fama, foris nobile nomen, laus rei mi-
nima, maxima, si suis solent civibus timori
anquam insidias struerent libertati.

Quos populus metuit, eos sub quo-
rum prætectu studet tollere e medio.

VI. Mavult, quisquis potest, innoxium
esse, quam se esse in timore.

Styli exercitia tractanda.

III. Narratio & historia brevis consignan-
ti Pisistrato, ejusque tyrannide in popu-
lo Atheniensium.

Deliberatio scribatur, annon è re pu-
bit, ut oblata pulchra occasione poten-
tissimi ad infringatur, priusquam liberta-
tis omnium evertat.

Disquisitio politica, utrum revera ma-
lum

D 5

lum

lum aliquod libertati publicæ timendum fuerit à Miltiade, poterit institui.

IV. Sententia elaborari poterit, *nam perii cupiditatem trahit ipsa consuetudo in-
randi.*

V. Dissertatio de tyrannis fiat, unde dicantur, qui sic dicantur, quotuplices rebus quibus rebus differant &c.

VI. Amplificatio virtutum, quæ dicantur in Miltiade, instituatur, per earum modum, causas, effecta, consequentia, exempla, comparationes, contraria, & id genus.

VII. Disquisitio in partem utramque tractetur, utrum fas sit civem aliquem habere innoxium, punire, quo securitati aut libertati publicæ consulatur.

VIII. Vituperatio Atheniensium, qui punitum Miltiadem sine causa justa, & propter solum timorem temere confectum.

IX. Locus communis de miserabili fortuna magnorum virorum in liberis rebus publicis, qua post res optime gestas omnes spiciones meras morte aut exilio fere multati.

JOANNIS SCHEFFERI
ARGENTORATENSIS

In

PLINIUM CÆCILIIUM SECUNDUM
NOTÆ.

AD LIBR. PRIMUM.

II. **T**Entavi enim imitari Demosthenem, *(semper tuum)* Omiserunt viri docti explicare nobis hunc, cum tamen sit obscurus, intellectu difficilis. Nemo enim mihi dixerit, quod illud *nuper*, quod de Calvo habetur, veniat cum præcedenti *semper*, quod inet ad Demosthenem, cum tamen illæ res ad se mutuo referantur. Vidit, qui editionem Basileensem adornavit, ac idcirco illud *Calvum* delevit. Sed si deleatur, modo conveniat *tantorum virorum*, dsequitur, cum mentio unius fiat Demosthenis? Itaque sic puto locum totum distinguendum: *imitari Demosthenem, semper tuum Calvum, nuper meum*. Editio omnes, etiam nuperrima Hackiana, ditionem ponunt ante vocem *Calvum*, id sensum facit corruptissimum. Contra
fi

si sic legas, omnia erunt clara. Tentavi
 imitari Demosthenem ex Græcis, ex Latinis
 vero Calvum, quem quum tu jam antequam
 ligens maxime, nuper ego quoq; capi
 re, ac præ cæteris sequendum proponere
 Quod de Calvi voce retinenda dixi, fulcit
 etiam oratio ipsius, quæ orationi nostræ
 similis. Cicero in Bruto: *Ad Calvum* rati
 samur, qui orator fuisset cum litteris eruditus
 quam Cnrio, tum etiam accuratius quodam
 dicendi & exquisitius offerebat genus:
 quanquam scienter eleganterque tractabat, ma
 um tamen inquirens in se, atq; ipse sese obser
 metuensq; ne vitiosum colligeret, etiâ verum
 guinē deperdebat. Itaq; ejus oratio nimia re
 ne attenuata doctis & attente audientibus
 illustris; à multitudine autem, & à foro, cui
 eloquentia est, devorabatur. Tum Brutus
 ticum se, inquit, Calvum noster dici orator
 volebat, inde erat ista exilitas; quam ille a
 dustria consequabatur. Habes plane v
 hinc descriptum id styli ac orationis ge
 quo Plinius solet uti, ut satis vel hinc liquet
 Calvum esse secutum. Quod autem
 vus etiam apud alios tum fuerit in pro
 diseimus ex Fabio, qui lib. X. Inst. c. i. f
 ipso: *Inveni, qui Calvum proferrent omnib;*
est sancta ejus ac gravis oratio, & castigat
frequenter vehemens quoque. Imitator est a
Atuicorum, fecitque illi properata mors
riam, si quid adiectum, non si quid detract
fuit.

p.III. *Porticus verna semper*) Bene Ca-
 rus *vernā* explicat, *ubi sit perpetuum ver*,
 idero non bene, quod hanc dicat *apricam*,
apricam & hyemem. Sane si fuisset aprica, id est
 ens soli, non video, quomodo æstate po-
 tueret verna esse. Quare vernā eo pu-
 dictam, quod æstate excluderet calo-
 rimios, hyeme vero frigora. Quod fie-
 partim ex situ locoque, partim ex stru-
 ctura, quia porticus & tectæ erant, & in am-
 bium cinctæ arboribus, quibus sicut solis ca-
 ta imbrium & ventorum vis arcebatur.
 II. ep. 17.

biectus & serviens) Prius refertur ad si-
 quomodo lib. VIII. ep. 20. *subjacentem*
mare, & lib. II. ep. 17. *subjacens mare* appel-
 Posterior ad conditionem, quia totum
 tabat ad villam, nec de jure ejus parti-
 bat alius.

mollis & tamen solida gestatio) locum hic
 gitari, ubi gestationes instituebantur,
 potest esse dubium vel propter antece-
 dentia & consequentia, quæ partes villæ lo-
 que exponunt. Sed quæ *mollis* illa, quæ
gestatio? Puto ita dici respectu soli, quod
 molle, tanquam cespiti videnti firmiter,
 tamen fluxum, lubricum, & vestigiis
 ens, tanquam uliginosum, aut areno-
 verum solidum & firmum.

abacula diurna nocturna que) Hic noctur-
 abacula, quæ lib. II. ep. 17. *abacula noctis*

✱

& *somni* vocat, ubi capiebant somnum. Ad diurna, sunt conclavia, in quæ secreti mæcicii causa secedebant, ut submota turba miliarium soli, vel cum paucis possent eisdem dire, quæ factu erant opus.

Ep. V. *Timidiorem humilioremque*) turbationes, quibus proprie summeque datores sunt obnoxii sub bonis Principibus. Atque timidi quidem ex conscientia filiorum & expectatione poenarum, quas poenæ ipsi agnoscunt se mereri. Humiles vero ipse impetrandæ veniæ per simulationem doloris, cum præsertim bonis sufficiat ad ultionem, sæpiusque malint poenitentiam, quam poenam.

periculum foverat) Hæc sunt delatorum studia sub Principibus malis. Bonorum rorum pericula foverit, id est, promovenda & augent. Exitio non lætantur tantum sed plane exultant. Denique ne mortuis quidem quies, quo minus ab ipsis infamia ciorum, scriptis etiam quandoque affligitur.

Stoicorum simiam) Cui, *Stoicorum*? modo, quia sectam eam amabat, sed & erat ante cæteras invisa sub malis principibus, tanquam nimis inimica & adversa, nimis amans libertatis, denique solipienti suo verum Regis, Imperatoris, mini nomen vindicans; reliquos omnes putans pro servis, atque stultis. Cur *simiam*

imitari cultores ejus sectæ studeat gratie vitæ, libertateque sermonis, faciat id non in ridicule, ac inepte.

sumosum) tanquam cicatrix, quam accipiat Rusticus, cum Vitellii esset Prætor, stigmate haberi deberet, quo fuerit in ob servitium Vitellio præstitum, cum abrentur odio, qui stetissent à Vitellii bus, cum ad imperium venisset Vespas.

lixerit ei) Oportet plane Regulum me inimicum gravemque fuisse viris, cum ne Metio Caro quidem, & ipsi morum eorum delatori, probare se possent, sed ab eo fuerit repræhensus.

mortuis) Quoniam accusante Caro proicio fuerunt affecti.

adhibuerat) in signum inimicitiae. amici se mutuo ad hoc invitabant, ut pars & officium amicitiae, invitanti sui, & recitanti audire. Vide infra lib. ep. 17. & hoc ipso lib. ep. 13.

am) ut patronus, ejus in judicio de iudicæ causa. Verbum solenne, de quo prius.

amur nos) tuebamur partem aliquam, quæ in disceptationem & iudicium erat, auctoritate sententiae à Modesto laudat sententia. Unde colligo, Modestum Domitiani temporibus virum Prætoris fuisse.

quid

quod flagitium, si male) Recte Catana
magnam infamiam mihi iussissem. Sed
 rei infamiam? Iniquitatis, quod virum
 num ausus essem reprehendere. vel
 lationis, quod in gratiam Domitiani;
 ve, quod timore Reguli, contra meam
 sententiam de eo sustinuissem male sen-
 Debet autem hic notari, delatorum ex-
 bile artificium, per ambiguitatem qu-
 num incautiores inducendi in ejusmo-
 sponsa, quibus aut in famæ, aut in vita-
 culum prolabantur.

Respondebo) Ars singularis subterfug-
 da responsionis ad insidiosam quæstio-
 per illius dilationem ex peculiari caus-
 hic, respondebo, si causa ejus debito co-
 scetur tempore ac loco. Respondebo, si
 sa ejus poterit in integrum restitui. De-
 nato non respondebo.

At ego) Ars alia, qua periculum re-
 sionis vertitur in interrogantem. V-
 respondere ad id, quod interrogare
 est. Nempe qui interrogat, videtur d-
 re. Qui autem dubitat de sententia F-
 pis, tacite insinuat eam iniquitatis.

apprehendit) præhendit, prensat,
 serio ac enixe rogantis.

videas Plinium) visites, convenias

Livie. Cum) Distinctio in omnibus
 sa. Locus totus sic legendus: *Coimus*
cum Livie, cum alter ad alterum tende-

Veniit Reguli mandata. Sententia est, Spu-
rium tendisse ad Plinium, hunc vicever-
sa Spurinnam. dum sic uterque in via est,
ocurrunt sibi mutuo in porticu Liviae.
cepit editores illud in porticum, quod non
exigebant hic esse idem ac in porticu. Sed
id cum hoc loco idem est, ac dum, vel
scilicet, cum essemus in eo occupati, ut
poteremus, cominus. Sic enim mallet, pro
viam.

Strius Rafia, cui est) Casaubonus vult,
est, nempe ut ad Plinium tacite refera-
robo; ita namque exigunt sequentia:
mihi cum Cicerone amulatio, quæ ostendit
Plinium de se intellexisse dicta.
erat semper) vexatus à mala conscien-

est) significanter, id est ei, qui ob hoc
commiserationem & auxilium mere-
non majus nocumentum. Sed nimi-
tile horum est ingenium, ut nullius
canque calamitate satietur. Id quod
quoque monui.

osus) Non discordiarum factor, ut ex-
latinaus, sed is, qui facile in partes
trahit alios, qui multos habet sectato-
à multis suspicitur: Plautus Aulul.
v. 49. *Veni hoc mihi Megadore, in*
, te esse hominem divitem, factiosum,
, talem, qui facile quidvis efficiat
os, habeatque eos junctos sibi & ob-
E sequen-

sequentes. Factiosus enim proprie, quod
cile quid efficere potest. Itaque inertes
opponuntur apud eundem Plautum in Le-
chid. III. f. 6. v. 13. *falsi falsimonis, linguæ*
factiosi, inertes opera. Non satis conveni-
Turnebus *dites dapilum dictorum* expli-
quia *factiosi* veteribus *opulenti*. Nam coram
distinguuntur ab opulenti, ut videmus
loco Aululariæ, & nostro Pliniano. Factiosus
ergo lingua, qui lingua tenuis faciunt
rimum, at cum præstanda ipsa opera,
vero sunt inertes.

hæc concussa) ille timor Reguli, illa
torum cura, & sectandi ejus studium.

Ep. VII. *renutu*) Vocabulum pro
infrequens.

contra unum hominem) quem? quem
que nationis Bæticæ. Hoc, inquit, per
excusare cæteris Bæticis, si contra unum
tantum me paterer fieri advocatum. *Me*
cum contra omnes Bæticos totamque
vinciam fieri debeo, nequeo id facere
va fide mea.

confirmaturum) rationibus firmis per-
surum, recte me facere, quod detracte
osse illi contra totam Bæticam provin-

Ep. VIII. *vaces sermoni*) Quærit
næus, cur appellet sermonem, quæ vi-
fuisse oratio, idque ait factum, vel quod
bita esset ad præsentes, vel quod est
missa, & finitima sermoni quotidiano

neutrum horum causa est. Non illud, quia & oratio ad praesentes solet haberi. Non quia, quia finitima sermoni quotidiano non tulabat tantum curae meditationisque, quantum se adhibuisset testatur noster, cum componeret, neque tantum emendandis sollicita, quantum exigit à Saturnino. Minuisse igitur Catanæus debuerat, quod illo ante monuit de modestia Plinii, semper parce de se loqui. Ea enim vera causa sermonem maluerit vocare, quam oratio-

Bibliothecam dedicaturus) Locus obsequiosus dignus, qui docet curam circa institutas bibliothecas iis etiam temporibus. Attorimur quidem impendisse operam, ut crederentur bibliothecae in publico, neque privatae modo, sed & in municipiis, sicut hic instituitur Bibliotheca à Plinio instructa. deinde curam eam fuisse non modo ipsi virorum, sed & privatos facultatibus habentes hoc modo studuisse utilitatem perferre. Postea bibliothecas illas pertraditas solenni quadam dedicatione. nemo dedicationem istam esse factam ratione habita plerumque ab eo, qui dedicavit, cuius argumentum fuit muneris commendatio, partim ab animo utilitatis, ea cupide agendi, quae verae libertati convenientia; partim à ratione munus, cuius sit solida utilitas, & quae ad plurimos

rimos pertineat, durentque tempore longissimo.

fuere pressus demissus q₃) Miror, Boxhagium putasse, *fuere* hoc loco legendum, si respexerit ad orationem, sicut eam habuit ad municipes. Contra enim loquitur ea, prout debuit edi. Sententia hæc etiam si dederam operam, ut ne oratio in stylo attollam argumentum & amplificationem, tamen gloriosior videbor:

pressus) non est *intensus figura*, quod habebat Catanaeus, sed argumento acutissimum hærens, eaque tantum persequens, quæ eo maxime sunt necessaria, nec omittenda sunt citra vitium. Opponiturque compositio, qui se diffundit, & ad ea etiam venit, quæ non sunt necessaria, modo faciant ad amplificationem materiæ, dignitatemque augeant & attollant.

lenocinetur) Catanaeus, *blandiatur*, est nihili. *Lenocinari* hoc loco est *affertur tiam & favorem*, ut, sit sententia: Licet frustrata necessitate possit fieri, ut hæc precatio gratiæ ac favoris aliquid obtineat alias, & si citra necessitatem instituitur, let esse odiosa. Ita Auctor de Causis Eloq. c. 6. *Ipsa sollicitudo commendatum, & lenocinetur voluptati.* Vid. in ep. 19.

agenda rei necessaria) Etiam hunc Catanaeus male intellexit. Necessaria

sunt, quæ ad rem agendam, sicut
et, necessario requiruntur. Quale quid
exemplo fuit non commendare libe-
rem, quod putat Catanæus, id enim
arium non fuit, sed postquam fuit pro-
m, commendare ipsam per oratio-
neditari commendationis capita; co-
nderatione vera liberalitatis, eadem
oria excidant, consignare stylo, &
ia sunt hujus generis, sine quibus ea
non potuit componi.

inducere) Catanæus, *persuadere per indu-*
ere, quali rhetores utuntur. Imo *indu-*
nus simpliciter est *dare, primum offer-*
æc scripseram, cum me opportune
Vir Cl. Dn. Johan. Columbus, Poe-
hac universitate Professor Regius,
neus dilectissimus *inducere* videri
ritum pro *ornare, commendare*, quomo-
a inducta argento leguntur apud Ju-
Puto veram esse hanc interpreta-
Nam & *teclorium* reperitur dici in-
, & *crusta marmoris* apud Senecam,
um, & alios. Etiam *colores* dicun-
ci quod in Graphice jam pridem no-
g. 63. Horatius in Arte

mano capiti cervicem pictor equinam
ungere sibi velit & varias inducere plumas.

is non intellexit, sed existimavit, me-
cutum, quia & Medici dicuntur in-
si quando unguenta & id genus in-
E 3 un-

ungunt. Contra Plinius potius hos respicit præfenti loco, quoniam de medicis accedit.

eos etiam) non tantum vulgus Comum, quod ex liberalitate nostra tamem per utilitatem, quando parvuli ejus per eam educantur; sed alios quoscunque extra Comum, qui ex liberalitatis ejus stræ commendatione, scripto comprehendi non alium habere possunt fructum, quam forte ad similem honestam liberalitatem concitentur.

Ep. IX. *pluribus cunctisq;*) Non est etiam, quin *junctisq;* sit legendum.

necessaria) Barthius vult, *voces serias* non persuadet. Respicitur hoc vocatum ad id, quod præcedit, *ratio videtur con-* Nam constat ratio, cum intelligitur, ex nea & certa causa quid impensum esse. ut constet ratio actionis, non sufficit, a nem eam esse seriam, sed habere causam necessitate quadam esse susceptam, quod hoc loco videntur, quæ ex causa civi officiorum, ad quæ sibi mutuo præstentur, qui in eadem civili vivunt tate, sunt suscepta.

frigidis rebus absuaseris) Boxhornius ab Et jam diu ante ipsum ita edidit Buerus, & in suis membranis reperit Bart Editiones veteres habuere, *absuam ipsi.*

locum totum ita legendum: *frigidius rebus*
ab ipso? Ipsi quod evenit mihi.

p. X. *Ac ego nunc*) Recte faciunt, qui
 putant, aut; debet autem ei simplex comma
 poni, quia illud *multum*, quod præcedit,
 addidit, refertur, etiam ad *miror* refe-
 rum est, cum alias *magis* non habeat,
 pertineat.

castigat errantes) Si propositum respi-
 ciatur, nam alias ne emendare quidem pote-
 rit nisi ut prius castigaret. Castigatio igitur
 fuit ejus scopus. Hæc est sententia.

prudens) non est *suspensus & expectans*,
 vult Catanæus, sed adhærens, qui non
 est deferere quem, qui sine quo non pot-
 esse æquo animo. Absolute ita poni, hic
 videndum.

innoto libellos,) subscribo, scribo in calce
 libri, quid censeam de re proposita per li-
 brum, paucis brevibusq; verbis. Vide Gu-
 tium de Offic. Dom. Aug. lib. i. c. 35.

p. XII. *necunq;*) referendum est ad se-
 ntentiam *magnum*. Est autem *necunq; magnum*,
 non simpliciter magnum, sed suo mo-
 dale, quatenus esse magnum potest.
 hic elegantem habet sententiam, si at-
 tribuitur illa infirmitas omnium solationum
 humanorum contra mortem, de qua scri-
 bes Christiani sæpissime.

retra vivendi) *Pignora intelligit*, dicit Ca-
 tanæus, quod est ineptum. Pignora dantur

pro re obtinenda. sic pignora vitæ erant
quibus obtineretur & servatur vita. Nil
nosser vult hoc loco, sed de pretiis vitæ
quitur, quæ ipsi sunt mercedes, præmia
cuius. Hoc vult etiam si tot amici, coequi
liberi potuerint videri tanti, ut posset vitam
non exiguum percipere vitæ suæ com-
mum, si eam in ipsorum utilitates proten-
deret, tamen maluit ea carere.

habebat enim hoc metu) Mallem, *habebat*
ut responderet tñ *recesserunt servi*, cum per-
fertim mox sequatur & de uxore *discedunt*
tur. Liquet enim, sermonem esse non de
reelio, sed his.

fecisset, quod optabat) interfecto scilicet
Domitiano, ut superesset latroni.

perseverantem) morbum scilicet. Qui quæ
mitigari non poterat, sed manebat idem
ideo plane quæsiuit eum effugere, idque
constantiam temperantiæ, quam mox in-
diam appellat.

Ep. XIII. *in stationibus sedent*) Non etiam
stabant tantum, licet à stando loca illa pu-
ca nomen accepissent suum, ac in eis ab-
tio fortassis tantum staretur, sed & frequen-
ter sedebant, quod notandum.

simpliciter) sine ulla dissimulatione. (C
ponitur enim tñ *dissimulanter*.

qui studia, ut non simul & nos amet) Most
Gruterus in Palatinis legi, *quin nos amet*
studia non simulet. Illud *simulet* etiam in a-

occ

currit. Quare puto, locum totum ita le-
gidum: *Neg, enim est fere quinquam, qui*
amet, ut studia non simul. Et his ex causis
us &c. Sententia convenientissima.
Ut ostendere causas longæ moræ in urbe,
videlicet amicis præstanda, eaque,
non poterant brevi tempore expediri,
namque auscultationes recitationum.
erat quis dicere, unde tot recitationes?
pondet, quia qui mei sunt amici, illi si-
sunt litterati, alios amicos vix habeo.
habeo amicos non paucos, eosque
ratos, hinc eorum multæ recitationes.

p. XIV. *percucurrit*) Catanzus, *ante a-*
ministravit, quod ignoro, unde col-
rit. Nullum certe verbum ea de re in
epistola, & quia pauculis annis minor
lo dicitur, contrarium potius sequetur.
ue illud *percucurrere* notat honores alium
alium oblatos sine multo temporum in-
allo, quod intercedebat alias inter ho-
es aliorum.

quasi premium) ut possint voluptatem
re honestam, etiam ex decenti forma
illi, nec jungantur illi, cuius etiam aspe-
terreantur.

p. XV. *echinos*) qui sunt de genere te-
torum, quæ gignuntur in mari. Miror
inæum confudisse cum animali quadru-

aditana) Inepte *cantica & gesticulationes*

E s

ex-

explicat Catanæus, cum sit sermo de edus. Addit tamen, legere quosdam *Gaditanos* ad echinos referatur. Verum libri omnes habent *Gaditana*. Et est hæc lectio verissima. Intelliguntur enim fassamenta. Oribasius lib. IV. Collect. *Laudatissima omnium, nunc in usu sunt. Gaditana fassamenta, quæ Sardæ nuncupantur.* Nicoftratus vocat *Γαδεμικὰ ἑσθιάσματα*, quia fiebant ex tyrum abdominibus, quorum copia fuit frequentissima circa Gades.

Ep. XVI. *antiqua*) non opponuntur regrinis, quod vult Catanæus, sed novius recenter effectis formatisque, qualia *Γραμματοποιήματα*, Ciceroni *facta*, nec temere *ut panda*, ut magistri testantur.

si retractentur) scilicet *impetu illo, et si vacua amputentur*, inquit Catanæus. Sed assecutus est scriptoris mentem. Hoc non placere tantum, quando semel auditur, propter illum impetum, sed & si auditur & legantur sæpius. Sunt nimirum tam grata, si prima vice audias, ac si sæpius ut possis introspicere ac examinare, per gratiam, quia exterius tantum species habent pulchritudinis, intus sunt inania.

est ergo mecum) est apud me. Vide *drum*.

Ep. XX. *incomprehensibilis*) qui non potest comprehendi, capi, teneri, semperque habet offugia.

da quasi subscriptio) Nam subscriptio
 per re accusatorum secundariorum, qui se
 nebant primario, nec semper in omni-
 bus accusationis capitibus, sed quibusdam,
 illis, alii illis: fiebatque in libello accusa-
 toris, per sub notationem nominis cujusq;
 significationem delicti, cujus reum accu-
 satum esse censeant suo quoque nomine,
 adjectione per brevi causarum atque
 rationum.

entum editas) scripto, non habitas per
 uetam actionem.

consilio fui) Catanæus: *assumptus fui index*
ordinem pro consultatione rei dubie. Nihil
 is. In consilio esse dicebantur proprio
 niterque viri legum periti, qui adhibe-
 tur à Prætoribus, ut de ipsorum sententia
 iudicium ferri æquum ac conveni-
 Cic. IV. Ver. ubi Verrem incusat ne-
 itæ hujus consuetudinis. *Te tuo consilio*
to, viris primariis, qui in consilio C. Sacer-
tibiq; esse solebant, remotis, de re judicata
asse, teq; eum, quem C. Sacerdos adhibito
io, causa cognita absolvisset, eundem remo-
consilio causa incognita condemnasse.

ipsis campis non fas) liquet hinc, per cam-
 to & superiori loco agros esse intelli-
 los. Virgilius I. Geor.

Exercete viri tauros, serite ordea campis.

on corrumpite) Lectio non videtur ido-
 Revera enim corrumpit, qui facit arte
 qua-

quadam, ut iudex transeat in suam sententiam. At hoc facit Plinius, exigendo loquam epistolam, si velit dissentire. Neque melius, quod habent alii, *num corrupti*, quod idem dicitur per interrogationem. Malui alii, *nam corrupti*. Sed quia illud *nam* causa est, non video, qui possit hic quadrare, cui praeceat nihil, cuius causa debeat afferri. Puto igitur scribendum: *Nunc corrupti te*, sit confessio iocosa.

Ep. XXI. *melius auribus, quam oculis iudicatur*) dum ex fama & testimonio aliorum de ipsis colligitur, quod sperandum metuedumve sit. Ad sermonem servorum, qui putat Catanæus, nihil hic respicitur.

Ep. XII. (*suscipere vel ponere*) Debent distingi ad superiora referri, ut *suscipere* intelligatur de consilio mortis, *ponere* de consilio vitae.

confusioni) perturbationi, verbum r. vum.

Ep. XXIII. (*et auxilium ferrem*) Coniunctio hoc loco est delenda. Nisi putamus scripsisse, *num et auxilium ferrem?*

ut perferatur) ut personam illam portare ac sustinere, nec cogatur eam immutare, quia illa immutatio pugnat cum ratione sapientis, qui prospicit futura, nec temere quid suscipit, cuius aliquando ipsum poenitere vide Cic. de Offic. l. i.

Ep. XXIV. *male emptio*) nimis cara, et

animum excedit plurimum bonitatem rei,
 nec contra *bona emptio*, cum pretium est
 vilis. Unde *bene emere*, qui vili pretio emit,
 apud Senecam & alios.

AD LIBR. SECUNDUM.

P. R *Reservatus. Annum*) Notat Grute-
 rus, hæc in Palatinis jungi. Sed
 putat, *anno tertio* fuisse scribendum.
 Verdo ego, lectionem esse bonam, si post
reservatum scribatur comma. Nempe potest
 recte intelligi *reservatus annum*, pro *re-
 servatus ad annum*. Sane, *excessit annum*, pro *de-
 cessit*, *mortuus est illo anno*, non existimo
 variari posse, ac sic necessario cum antecce-
 dente debere conjugari.

etque eadem regio) Puto hic deesse quid-
 dam. Nam est *mibi hæc regio*, pro *in hac re-
 gione natus sum*, est *mibi patria hæc regio*, non
 potest inveniri apud quenquam probato-

III. Summa est facultas) Mallem, *sum-
 ma facultas*, nili putes utrumque scriben-
 dum, *summa ei est facultas*. Sane est, quam ei
 abest per ellipsin, ac intelligetur.

est controversas) Rectius, *ponit*. Si enim
 dicitur, non potuit ab aliis, quam auditori-
 bus. At his mox permittitur electio. Ipse
ponebat, id est, *proponebat*.

emittatur) Verbum novum.

V. intentionem scribens) Buchnerus
 refert.

refert ad intentionem Plinii. *non minoris* *valeas*, ait, *quam scripsi ipse*. Mallem ego quocunque scribente accipere, ut intentionem scribentis ea sit, quam adhibet, quisquis scribit. Cujusque scribentis enim curam & intentionem, esse majorem, quam legentis, apertum est.

admoventis, interim istis) aliqui pro commo-
mate hic punctum ponunt. Sed abesse debet
omnis distinctio: cohærent enim, *cum*
tuam admoventis istis.

principia librorum) Ea intelligit, quæ
doctores speciminis loco offerre amicis aut
ritioribus solebant, ut ex eis darent judi-
cium de toto opere, integroque libro. Hanc
exemplum apud Phædrum lib. IV. c. 7,
notanter Phædrus subdit, *quid tibi videtur*.

Ep. XI. *dispositus*) Catanæus putat, *un-*
dispositum vocari, qui sit aptus in coaptandis
singula locis suis. Ego putem eum inte-
gi, qui possit promptitudine singulari
dexteritate occurrere omnibus, quæ præ-
sunt objici, aut causæ ipsius nocere.

probabatur ipse: praterea) Distinctio
mihi prava videtur. Mallem *ipse* conjungi
cum *praterea*. Sententia est, stipulatum sum
mam à Martiano, sed pro Prisco, cui
operam commodaverat; ipsum autem
se accepisse summam aliam.

nomine unguentarii) tanquam si Mar-
tiano unguentum vendidisset, inquit Ca-
nat

rus. Quæ explicatio sine dubio est falsa. Quomodo enim hoc conveniet cum vita hominis compti & pumicati? An vendere nemo unguenta potest, nisi pumicatus? *unguentarium* ergo dici puto pecuniam, quæ cui datur pro comparando sibi unguento, quemadmodum & *calcearium* tali sensu agimus apud Suet. Vesp. c. 8. ubi de cursoribus classiariorum, *petebant constitui aliquid calcearii nomine*. Adde Torrentium ad hunc locum, ubi docet pariter *clavarium*, *anelarium*, *vasarium*, apud Tacitum, Ammianum, Ciceronem ipsum ita positum referri.

Ep. XII. *exactum & exemptum*) Faber ille *exutum & exemptum*, quod Buchnerus probat. Verum quia codices dissentit, contra unus est, qui habet *exactum*, pla-puto sic fuisse scriptum. *Exactum* enim *mac expulsus*.

Ep. XIII. *dulce*) putat Catanæus, ad epigrammata referendum, quorum scriptor erit. Atqui sequitur in eadem periodo *in assis agendis*, dulce itaque intelligendum, quod opponitur aspero, torvo, quale nonnullorum, cum ad disceptationem veniunt. *nec tamen vincitur*) Quid est hoc *vinci*? An vinci debet, qui amatur? quæ auctori debet esse victoria, vel quarum re-? Nisi accipias de amore, quo superant alicujus merita, non video, quid hæc velint

velint. Ut *vincitur* sit idem ac, non aut
amplius, quam merita ejus admittant,
excedit, non superata aut vincit amo
merita. Quanquam ambigam, an se
habeat scriptura.

Ep. XIV. *ad declamandum*) Proba
pense, quod suspicatus est optimus Gna
vius, *à declamando*.

excipiantur) ab auditoribus vide
edentibus clamores, dum laudant & ap
bant. Supra: *infiniti clamores commoventur*
Quæ hic Catanaeus notat, pretii n
sunt.

sola cymbala & tympana illis cantibus de
Quæ si adessent: Idææ matris aut Cybe
cerdotum, gallorum, & eviratorum
tus possent videri. Hæc loci est sententia
Nam instrumenta ista ad Sacerdotes
pertinent, quemadmodum & ululatu
quo sequitur. Videndus Apulejus, & qu
Iside scripserunt.

Ep. XV. *nihil tamen aque gratius*)
tamen locum hic non habet, est enim ad
sativum, cum potius requiratur cas
Suspicio scripsisse nostrum, *nihil tam gra*
est. Postea irrepsisse vocabulum *aque*
glossam, qua quis illud *tam* exposuerat
factum esse *tam aque*. Quod cum ali
eptum videret, suspicatus est, illud *tam*
compendium *tam tamen*.

Ep. XVI. *ne quod ego dedissem, populi*

per) Sententia est, ne id, quod ego remi-
 fili n, irritos habendo codicillos, illos, id sibi
 rificaret populus, ac tanquā quod nullius
 sibi, iustoque careret domino, dum per co-
 licos ablatum est hæredi, is, cui codicillis
 ut m, non vult accipere, invaderet.

eat hæredi donare) mihi scilicet. Vult,
 si accipiat, quod sibi datum sit per co-
 licos, posse tamen id donare hæredi, atq;
 beneficio cum devincire sibi.

quod in hereditate subsedit) *Subsidere* dicun-
 tur, quæ tendunt deorsum & ad inferiora,
subsidere in hereditate, quæ per codicillos
 transeunt ad alios, infra conditionem hære-
 di constitutos, neque manent suo loco
 in ipsos hæredes.

B. XVII. *jumentis paulo gravius*) veteres
 habuisse *junctis*, testatur Catanaeus. Idem in
 eis reperiri ait Gruterus. Atq; sic omnino
 videndum est. *juncta* notant vehiculū sive
 iumentum. Solet autem in arena iter esse dif-
 ficilis vehiculis, quia rotæ impediuntur ab
 cedente altaque. Id ergo noster vo-
 luit, quod non intelligitur, si *jumentis* lega-
juncta pro vehiculo, & *junctis* ad id ju-
 mentis usurpari, docui pridem in de Re Ve-
 teri. lib. I. c. 12.

retractus) adverbialiter à *retracte*, nec
 convenit alias *retractus amplum*.
 non observarunt editores Fori Ro-
 mani qui pro nomine venditarunt. Est au-
 tem

tem *retrahere*, si quid retro actum, positum collocatum.

admittit orientem) Non video, quaestio horum verborum, collata cum sequentibus, *occidentem altera retinet*. Potest retinere etiam, qui admittit. An scripsit, *amittit*? Ut sit sententia, solem orientem non satis longo tempore ibi durare, contra quam fit in sole occidente ad alteram fenestram.

in apside curvatum) Hoc notandum. buisse veteres cubicula figura non senex rectis lineis, sed & curvis constante cie lunari. Videnturque id fecisse illud ut in eis solem haberant perpetuum, quod alteris fieri non potest.

sed lectitandos) *Lectitare* est idem, ac quenter legere. Vult itaque copiam librorum non fuisse magnam, ut qui paulo studiosior, eundem librum saepius cogere relegere.

tabulatus) Assentior iis, qui hic *tubum* legunt.

modica cœnatio) Liquet hinc, cœnationes à cubiculis fuisse diversas magnitudinis, & cubicula fuisse minora. cœnationes vero amplissimas, quoniam cœnationem modicam. Quare puto & cœnationem fuisse distinctam à triclinio. plerosque triclinium & cœnationem

pro eodem. At noster distinguere vi-
 tu, quia supra triclinia memoraverat.
 in modum & Sidonius facit lib. ep. *Ex*
hoc fit in dictam sive cœnationem transiit.
duo) veteres & Palatinus, *Zeta duo.*
 neque debet immutari. Vide Lam-
 heliog. c. 30, & ibi Salmas. Et sic in-
 endum.

vineæ cœnatio) Differt ergo zeta, & cœ-
 natio quæ est differentia? quod hæc es-
 minor, illa minor. quod colligitur quia
 cœnatio una Zetis opponitur duabus.
 utis commodè Voilius in Etimolo.
significat aedificium ac partem domus, quæ
habet ac cœnationem. Contra po-
 se habuit, ut liquet.

vineæ) Hoc non assequor. Quomo-
 dici potest vinea *nudis pedibus mollis*
 ? Nihil tale spectatur aut commen-
 vinea. Quare lego *via*, pro *vineæ*.

ca) Sirmondus explicat cubicula,
 in his privatis studiis operam dabant,
 ant, quæ vulgo *Studia* aut *Cabineta*,
 nimis generalia, nec vocem expli-
 Puto Zotheam dictam, quod in ea
 tur sigilla, picturæ, tabulæ, alia id
 su rariora. Nam ut *Zographus* is di-
 pingit, qui res varias, animalia, ho-
 primit coloribus, ita & *Zotheca*,
 jusmodi, animalia, homines, sive
 ficta, sive alio modo formata cu-
 F 2 sto-

stodiuntur. Qualia & ipsa hodie *Cabana* dici consueverunt.

In hanc ego dietam) Hic *dietam* vocat, paulo ante dixit *cubiculum*. Id quod nunc dicitur. Docet enim, ista promiscue usurari.

sufficit etiam vicus) Pessima distinctio, quam tamen servant omnes. Scribendum: *Frugi quidem homini sufficit. Etiam vicus una villa discernit. In hoc &c.* Sententia.

Copiae, quas præstat Ostiensis Colonia, sunt sufficere homini frugi. Præstat tamen etiam vicus aliquas copias, inter quod cum & Laurentinum interjecta est tantum villa. Hoc enim est *discernit*, videlicet *facernit, discriminat*, à Laurentino necesse.

Ep. XIX. *Oculi, manus præpediuntur*) *pediuntur*. & oculi quidem, quia intendunt esse scripto : recitatio enim fiet scripto, manus vero, quia librum scriptum coguntur tenere.

in esse repetundarum) Veteres & Patres habent esse, quod haud dubie est repositum. Ordo: colligendum fuit cum hac ipsa lege repetundarum) tum aliis (legibus) esse nobis postularem legem repetundarum. Illud est, nos habere. Catanæus aliena habere.

Ep. XX. *in gravescit*) sic absolute notandum est. Nisi suspicetur aliquis olim, *morbis in gravescit*. Post per cordium factum esse mos, quod *mox* peperit cum consuleret) aruspitem videlicet

non multum ab simile priori, ac iccir-
andum.

AD LIBRUM TERCIUM.

TEmpus *exagerim*) est pro simplici
egerim. Quomodo Phædrus *exigere*
tenobris.

industria sera) Non sunt assecuti neque
eius, nec Buchnerus mentem scripto-
quo diversa notat in senibus, unum, si
apiant fieri industrii, alterum, si ambi-
Industrios intelligit, cursitantes &
de rebus suis, facultatibus, opi-
acquirant, conservent, augeant. Hu-
i industriam ait esse seram, si in sene-
eum ei datur opera. Nempe juve-
et labore ac industria parare, senum
partis frui. Quod si senes facere inci-
quod neglexerunt juvenes, sera est
industria, cum priusquam possint quid
are, eis discedendum sit è vita. Ambi-
intelligit sollicitos de honoribus &
publicis. Hujusmodi ambitio-
it esse turpem, quoniam arguit vi-
orem actam per ignaviam, cum vix
inhonorata, in qua virtus se con-
am præbuit, publicoque decus attu-
modum.

dis) Catanæus explicat, *comædia-*
ribus. Ita sequeretur, egisse comœ-
ena. Quod ægre mihi persuadetur,

præsertim apud hos frugaliore. Potius
 cipio de iis, qui comœdias legunt, aut
 tant ex memoria. Unde supra: *Audisses
 comœdum vel lectorem vel lyristen.* lib. i. ep. 18.
 comœdia fuisset acta, debuisset potius
 revidisses, non audisses, nec comœdum,
 unus solus agere comœdiam non potest,
 sed comœdos. Nec aliud voluit Persius
 ius verba ex Sat. 1, Catanæus adducit.
 que recte Casaubonus ibi: *Erat moris, ad
 missuam intervallis, aut remotis mensis al
 convivarium vel memoriter, vel de scripto
 alicuius poëta recitaret.* Quod ille com
 ter de poëtis notat, id hic seorsum est in
 ligendum de comicis, quod ipse de co
 vis, id hic de peculiari aliquo ex famil
 bus ad hoc negotium adhibito. Aliter
 cum nostri accepit & Pignorius, sed
 non attendo.

Ep. III. *pudor imprimis, castitas*) Ita
 stinguunt omnes. Sed puto, illud *imprimis*
 cum *castitatis* vocabulo jungendum. Non
 est, quam hæc ætas fuerit exposita libi
 sceleratorum, & conqueruntur viri gra
 sæpe ea de re. Igitur ante omnia pur
 curandum, ne sic corrumpatur. Vide
 tron. Sat. p. 316. edit. Bleavianæ, & P
 drum nostrum lib. III, c. 11. v. 23. &
 mox subjiciuntur.

Ep. V. *non auspicandi causa* non incho
 di causa, solebant enim tum lucubratio

inchoare, sed ut in hoc lucubrationis studio quotidie persisteret. Inchoabant enim, auspicii causa, sed mox per ignavia desistebant. Catanæus minus recte hæc ait.

Incipim à nocte multa) Lucubrare incipimus impetive, cum adhuc multa nox est. *Pro statim* habent aliqui *estate*, quod videtur Catanæus non improbare. Atqui suaserat, lucubrationes incœpisse à Vulpibus, quæ Catanæus ipse agnoscit incipere in mensem Augustum. At tunc non æstas, sed initium autumnus.

Præterea septima) noctis, id est, statim post mediam, quia nox divisa fuit in horas decem, ut dies.

Præterea & deferentis) Somnus instabat valenti, occupabatque, ut cogeretur vivere, & dormire, sed statim rursum referebat eum, ut posset in studendo vivere.

Præterea solum) Quid vult hic *secessu*? quod non coheret sequentia, num *secessu balinei* tempus balinei? Si hoc, quod verum quid faciemus illi *secessu*? Buchnerus ait *in secessu*. Verum sensus est nullus. Item in secessu tantum hoc fecit, non aliis temporibus? Legendum ergo: *Per medios labores urbisque fremitum secessu balinei tempus studiis eximebatur?* non requisivisse secessum studiis suis,

sed potuisse eis operam dare etiam in meis laboribus, & tumultu urbano, haud seis ac si esset in secessu.

quid studis) Atqui jam ante, *recordari quantum legeris, quantum scripseris*, quod est idem, ac, *quid studis impenderit laboris*, bebat autem oppositum hoc loco dici, ut praecedit, *rursus cum audis*, id nempe, quod priori est adversum. Itaque legendum, *quantum laboris*, illudque *is* de officiis & amicis principum accipiendum. Qui non intellexit illud *is* explicavit de *studis*, Hinc glossa per glossam textus depravatio.

Ep. VII. *viva quae ipsa*) Non est *viva*, explicat Catanæus, aut *vita*, sed amplius quid. Ideo illud *ipsa* per emphasin adijcitur. Hoc vult, vitam tot hominum, etiam longissima, diutius non durare.

Ep. IX. *ministriq; probari*) i. e. arguere ostendi. Sed quid faciebat ad hanc demonstrationem, si Classicus factus esset nocere Annon & innocentis socii ac ministri poterant? Nec enim socii & ministri sociorum tantummodo, sed & factorum labilium, aut saltem extra repræhensionis positorum dicuntur. Quare suspicor pro modo, scripsisse nostrum *reprobari*, quia mox iterum *ministros probassem*, nil tantum, observandum modo, quod min voce arctius, & malo tantum sensu accipere *quod reprobari posse*) Non video, quid

fa

sic illud *reprobari*. Certe si quid, quod re-
probari posset, docuerant, id reprobari non
conferre debebant, quam metuere.
igitur distincte vocabulis duobus scri-
ptum, *quod reprobari posse considerent*. Sen-
tentia est, quæsi visse legatos, an quod do-
cant ipsum de filia Classici, id confide-
re ipsa posse probari, esse scilicet ream
criminis, cuius insimulabatur, atque ita
interrogatione ostendisse dubitatio-
nem suam, eamque liberasse.

XI. *missantibus magnis quibusdā & locu-
pulis amicis*) Cujus? Artemidori. Hi licet
amici, licet locupletes, in hac Arte-
midori difficultate missitabant tantum, i. e.
petunt, non respondebant ejus petitioni,
ministrarent argentum. Catanæus
est assecutus.

ita hoc feci) Illud *ita* plane otiosum est,
habet, quo referatur. Veteres omis-
sæ habent, *atq; hoc feci*, quod non debet
omitti, cum sermo sit non tantum de pe-
cunia mutuo data, sed & visitatione. Pla-
to locum sic legendum : *Atque ista*
ci.

XIV. *feruens pavimentum*) Catanæus
cat, *perustum solum balinei*. Sed quid est
solum solum? quomodo, aut cur *perustum*?
est de hypocausto balinei, quod sub
pavimento calefieri solebat, ergo pavimen-
tus, præsertim recens calefacti, fer-
uens.

F 5.

vens.

vens. Noster II. ep. 17. *Applicatum est biculo hypocauftum per exiguum, quod angustia fenestra suppositum calorem, ut ratio exigit, effundit, aut retinet.*

peracta mortis) Non, tanquam si ve mortuus esset, quod vult Catanaeus, sed tanquam ipsi vere fecissent, quod esset mortuus, id est, vere ipsum interfecissent.

Ep. XV. *restringantur*) Bene, non *restringantur*. Restringuntur autem aculei, cinguntur retro, sic ut obversi nocte nequeant. Quomodo erinaceorum aculei restricti non efficiunt. Fitque hoc non re delinimentis, quibus demulcetur genus hoc, ut aculeos ponant. Quo noster respicit.

Ep. XVIII. *nempe quam in Senatu quoque* Illud *quam* Catanaeus refert ad *sedulitatem*. Verum ita sequens *gravari* non habet, ut pendeat. Locus mea sententia est vitio legendumque, *nempe qua in Senatu quoque* Ordo, qua (materiam) solebamus gravari in Senatu, ubi necesse erat perpeti, eandem (materiam) audire qui velint, reperimus. Vitium ex eo natum, quia primo junctum fuit scriptum, *quam Senatu*, deinde mutatum in *quam*, quia sequebatur *eandem*.

austeris illis severisque) qualia satyra & tragica comœdia, inquit Catanaeus, quod intelligo. Suspicio austeras & severas orationes forenses, easque opponere

lationi : optare autem, ut eloquentiæ
 restitueretur decus suum, quale fuit
 maioribus Tullianis, nec tam ex genere
 orationum, quam ex illo facundia æsti-
 maretur.

¶ XIX. *topiariorum*) Erant hi inter mi-
 noria villarum, solebantque ornare her-
 mos fruticibus parietes eius, columnas,
 &c. Sic. III. ad Q. Frat. ep. I. *Topiarium laudavi,*
quod convellit hedera, qua basia villa, qua
columnia ambulationis, ut denique illi pallia-
riam facere videantur, & hederam ven-
deret. Palliatos intelligit, quos & ipsos hoc
 nomine expressit. Topiarii huiusmodi fit
 nomen in antiqua inscriptione, quam exhi-
 bet Ignorius in de servis p. m. 244. Alii sunt
 topiarii, & alia topiaria, de qua dixi in meo
 Graphice, seu Pictura opusculo.

¶ *peregrinatio intersita*) Non assentior viro
 Romano, qui legendum putabat *inter sua*. Sa-
 tis enim ad Senecam ep. 90, quo loco putat le-
 gationem istam comprobari, *peregrinari in-*
ter sua idem est, ac *peregrinari in suis*. itaque
 dicit, *rura dilatant in provinciarum spe-*
ciem. At noster vult contrarium, & pos-
 sessores sive prædia non debere conjuncta
 vel cohærere, sed divisa spaciis, ne iis-
 dem casibus tempestatum sint obnoxia.
 Ergo intercedere per ista media spacia
 peregrinationem, quam hic vocat *interfi-*

reli-

reliqua colonorum) Inepta exponunt, d*icitur*
sa contracta à colonis. Unde enim ista debi-
 & quid faciunt hoc loco? *Reliqua colonorum*
 ponuntur pro *reliquis*, id est, qui superfu-
 qui plures sunt, quam villa desiderat. Ho-
 reliqua dicit noster minuisse, venditis pignora-
 ribus, id est, liberis cultorum sive colonorum.
 rum. Noluit Possessor hos alere, quia fa-
 lia colonorum videbatur major, quam ne-
 cessè erat. Ideo vendidit. Sed mox di-
 nuto morte aliove casu numero colonorum
 rum, factum, ut haberet nullos, quos sub-
 tueret. Ita venditione ista vires colonorum
 exhaustæ.

instruendi complures) Non audio virum
 doctum, qui emendat *eo pluris*. Nihil hic
 pretio, sed numero colonorum agitur,
 hausto per imprudentem pignorum ven-
 tionem, quem ait se implere per compen-
 tos non posse, quia nec ipse tales habeat, ne
 reperiantur in villa.

Ep. XX. *aperitisque suffragiis*) Quæ
 Catanæus notat, aliena sunt. Agitur hic
 suffragiis Senatorum in Senatu. Itaque
 quitur mox: *Audiebat Senatus gravitate o-*
soria.

AD LIBRUM QUARTUM.

Ep. II. *In saluberrimo*) Plane junctim
 Igendum *in saluberrimo*, & accipi-
 dum de anni tempore, contra quam Ca-
 tanæus fecit.

alterum sonum) Ambigit Catanzus, an nuptiis lugentis, num senis debeat intelligi. Sed palam est, vel ex præcedenti, nuptiis senis accipi debere. Nam immaturæ nuptiæ senis non possunt dici. Immatum est, quod nec dum ad maturitatem pervenit, quomodo nuptiæ senis non sunt dici immaturæ. At nuptiæ lugentis, quia per luctum tempus nondum erat maturum faciendis nuptiis, sed debebat longius differri.

Ep. III. *in remissioribus*) Ita habent omnes. Non dubito, quin scriptura vera sit, *remissioribus*. Remissiones auctori nostro crederimur sunt vacationes à civilibus muneribus, otia, intermissiones.

Ep. VI. *sed parum utilitatis*) Alii, *par vilitate* quod puto retinendum, & explicandum vilitate frumenti, qua par est frumento indine excusso, quod sive æstu solis, sive aliis aliis spicæ essent inanes, granaque facta usum præberent nullum.

liquid in hoc litore) Non dubio, quin non scripserit *aliquid*, & retulerit *ad prædium*. *in aliquid para* non habet sensum, si sic simpliciter ponatur.

Ep. VII. *scripsit publice, ut eligeretur*) Superior, distinctionem esse malam, & comma vocem *scripsit* collocandum.

ut ex tunc) Assentior Grutero, legendis *ut ex tunc*, ut ait Demosthenes. Salse autem

tem

tem hoc dictum, quod non assequuntur. P
tierat Regulus, à vocalissimo legi. Quæ
igitur, num ipse vel aliis hic voce sua fuer
usus, sed eo modo, sicut Æschines, non
lugeret, sed ostenderet tacitum animi ga
dium ex malo, quod Regulo accidit per fi
obitum. Ideo quoque subdit, orationem
lam risum potius potuisse exprimere, qu
legi debebat, quam gemitum.

Ep. IX. *qui fieri potest inquit*) ita omne
Sed plane *inquit* legendum, non *inquit*. Ip
namque sibi proponit objectionem, qua
formare Ursus poterat.

Ep. XI. *Arripit Licinianum*) Vox e
probum illud *arripit*. Mallem *accipit*, v
quod simile. *Libertas* Cornelia significat
centiam vulgandi corporis, qua usam
agris Liciniani Domitianus credi volebat.

Ep. XVIII. *Quemadmodum magis appr
bare*) Cum illud *quemadmodum* ita junct
scriptum vulgo usurpetur pro *fieri*, malle
hic divisis vocibus scribere, *Quem ad m
dum*, ut sententia esset evidentior.

amulari) Catanæus exponit *traduce*
Verum plus est *amulari*, quia qui amulato
non modo reddit sententiam, sed ingenium
vim, & virtutem cæteram orationis stud
æquare.

& quæ sunt Latina) Mallem illud &, p
rum aptum loco huic, delere, natum qui
pe ex postremis litteris vocis præceden
vid

ur. Atque ita edidisse nunc & Buch-
animadverto.

XXII. *Sapius à Dominatione*) Notat
rus, libros veteres, hic præmittere
quod, putatque cohærere cum supe-
us, & ideo verba, *non verebatur, non*
erebat, non miserebatur, includenda pa-
refi. Mallem & ego retinere *quod*, sed
ingere cum his verbis, ut sit sententia,
erebatur, non erubescerebat, ob hanc
m, quod se sciret Principis Domitiani
qui mandata, quod intelligeret, se à
iano usurpari loco relicci.

XXVI. *Quo te veritas?*) Mallem
interrogationis hic, & post sequen-
tere: aut scribere: *Quo te veritas? qua*
conquiras? ubi, qua vitia, remediis for-

XXX. *quum repletum, moratur*) Su-
scripsisse nostrum, *quum repletur*.
repleri per vices, ac exinaniri. Cum
tur, fontem augere: cum repletur,
antum illud fontis decrescere, nulla
ente aqua, quam accipiebat ante ex-
tione libramenti. Libramentum
nsuram puto esse, cum Catanæo,
pendiculum, cum Turnebo, sed in-
ntum hauriendæ aquæ, cuius cum
a descendit, altera erigitur, effigie
T, ut vulgo in puteis agrestium vi-
Quod appellat *libramentum*, quia
certo

certo pondere ab una parte pressum sunt
ab altera, libræ vel bilancis instar, ad quod
fortasse respicitur.

AD LIBRUM QUINTUM.

Ep. III. *Iudicium ab humanitate*) Hoes
ab homine, inquit Catanæus.

rum in his nulla oppositio. Humanitas namque
benevolentiam, favorem, animi propen-
sionem, quæ iudicium corrumpit, quod de-
esse sine omni perturbatione. Scorsum
tem in recitationibus humanitas appella-
tur illa iudicii moderatio, ut alio loco di-

Ep. IV. *nam pleraque tacita tantum ex*
nimo commota) Quænam hic illa *tacita*?

factum Nominati quidem adeo non fun-
citum, ut & publice accusaretur. Ve-

habent pro *ex minimo*, & *omnino*. Le-

dum arbitror, *nam pleraque tacita tantum*
omnino commota. Illud *ex minimo* recep-

est in textum ex glossa, qua quis illud *om-*

exposuerat, tanquam notius & usit-

Nam *omnino* hic est *leviter*. Ita ipse Ci-

Mibi per difficile non modo tantam causam

orare, sed omnino verbum facere conari.

omnino, est *leviter*, *solummodo*, *tantum*.

Ep. VI. *Cælum est hyeme frigidum &*

dum) Non possum hic ferre duo voca-

idem significantia, sine notabili synon-

caussa. Dicunt *gelidum* plus esse, quam

frigidum. Si hoc voluisset, scribere debuero

imogelidum. Ego suspicor scripsisse,
est hyemegelidum. Post adjectam esse
est frigidum, vel potius *frigidum est*.
 quia *est* præcesserat, factum *frigi-*
7.

formam aliquam) Hoc est ideam, exem-
 pictore aliquo seu artifice confectum
 ose. Solebant enim *formas* appellare
 exemplaria, ad quæ pictorum discipuli
 ceabant.

Campi deinde, porro multaque alia prata)
 ratio est vitiosa. Lego: *Campi deinde*
multaque. Cohærent quippe, *deinde*
 icut apud Ciceronem aliosque, *deinde*

betur & tollitur, & regione) Puto, &
 uocum male distingui, certe *stibadii, sti-*
 eodem commate repetitum, inde-
 t. Nec sententia præcedens satis ple-
 Scribe: *junctisque hiatibus & absorbetur,*
etur è regione stibadii adversum cubicu-
ntum stibadio &c.

VIII. *Nam pratii, quid*) Gruterus
 illud *nam* delendum, mox scriben-
 Prater eo. Buchnerus addit, *cum si*
 husius male edidit *cura si*, nam vitio
 raphi sic legitur apud Buchnerum,
 uilibet intelligit) pro *tum si* scriben-
 Mihi aliter est visum, puto namque
 sic scripsisse: *Nam prater id, quod in*
tiis hominum plura culpanda sunt, quam
 G
 lau.

laudanda, tum si laudaveris, parcus, si omnia nimius fuisse diceris &c.

Ep. XIV. *quam proxime passurus. Erat sane, verum tamen à paucis acclamatum. Et inde subjunxit. Explicatio Gronovii optima.*

Ep. XIX. *in qua plurimum facit*) Mihi ego, *in quo*, quia illud *qua* durius nomen ad longe præcedens vocabulum *ars* non videtur.

Ep. XXI. *qui legibus querit*) Illud mihi admodum suspectum est hoc locum quidem non nescio, *quæ* *querere* Prætorum se: quid vero hic velit *legibus querit* quid faciat hoc loco, non dispicio. Et putavi hæc illa, *qui legibus querit, proposuerat* *us edictum*: Proposuerat, ait, edictum, bus, secundum quas dicturus jus erat: quæ illæ leges? hoc vero continetur corrupta *querit*, pro qua quid debeat tui, haud equidem nunc invenio. Nisi putet *legibus Quiritium*. Quod tamen displicet, quia peculiare fuisse legibus vetebantur vœniri advocations epistola superiori 14 hujus libri novissimas *pactiones*) Illud *novissimas* dubie est vitiosum. Legerem *novissima* quia in Aldina est *scdissimas*, quod glisse verbi veri puto, itaque nescio, a scripserit, *notatissimas*, id est, maxime re-
he

ens, & notatas Puto etiam post *legit* punctum collocandum, & vocem *repremit* a ca-ribendam litera majuscula.

AD LIBRUM SEXTUM.

M^{Uto magis}) Hoc non respondet præcedenti *minus*. Illud *multo* in comparationem habet, quæ non est in scriptis. Suspicio itaque, in voce præterire vocabulum, quod nunc non legitur.

¹⁰) Ita Mf. Aldus, *sen quod*, & pro-Gruterus atque Buchnerus. Mihi non videtur: quin vera lectio sit, *eo quod*.

¹¹ I. *animi superstitione*) Calaubonus ait, *anxi*, quod placet Grutero nec dis-Buchnero. Sed ne sic quidem locus videtur. Certe quod sequitur, *à honore studiorum veniebat*, non habet in scriptis, quo referatur. Nam illud, *per aruspices consulebat*, cohæret cum *anxi*, *quamvis non potest de discere illud* sane licet cætera. Puto itaque cor-locum, & primo post *transferebat* punctum, mox novam facien-odum, & sic ponendum: *At, quod aruspices consulebat, de actionis eventu, à superstitione, sed tamen &c.* Illud *At* est syllaba præcedens, *animi* autem est per connexionem litterarum, debant esse divisæ.

G 2

amore

amore communium) Notat Casaubon in quibusdam libris legi *comuni*, putandum scribendum: *Nam tu quoque in more communis soles.* Suspicio & hic conjuncta, quae debant dividi, legendumque: *Nam tu quoque à more communis.* Est autem à more potius plene, pro more, sicut Cicero, seu Balbus ad Ciceronem in epistolis, *illud scilicet ab singulari amore benevolentiaque, quam scribo, tibi scribere.*

Ep. VII. *in vestigio meo*) Explicat Plinius neruseam lecti partem, in qua ipse scribere solebat. Sed *vestigium* ita simpliciter hoc voluisse appellare, contra omnium consuetudinem, haud videtur. Aut corruptum est vocabulum, aut hic desideratur, quod nunc non exest. Deliberent alii.

Ep. VIII. *sed non tanquam pro mea, sed gravius*) Non placet haec distinctio. totum locum ita: *Verum ut ferat ille, non tantum damnum, meam contumeliam vindicare non tanquam pro mea. Hoc est, gravius.* Sententia: licet ille suam velit ferre contumeliam, tamen ego non feram meam mihi per ipsius contumeliam afferturram non tanquam mea esset, aut mea tantum, sed ipsi. Hoc est, feram gravius, amicorum injuria vindicanda esse ac seculo & durior, quam in mea.

dabis autem, si hoc) Locus corruptus

refertur illud *quam*, quod sequitur
illud. Scribo: *dabis autem hoc, si hoc per-*
feceris. Sciolis illud hoc videbatur bis possi-
ne causa, itaque prius deleverunt.

XII. *cum sic exegeris mecum*) Cata-
xplicat per *debitum petieris*. At ipse no-
ddit paulo post per *convitium facere*.
exigere hic erit *expostulare*, ut sicut alias
postulare cum aliquo, ita hic *exigere cum*
malicatur.

XVI. *nam villa ea subiacebat*) Quæ
le nulla enim præcesserat. Nam Pli-
dem Miseni erat, & inde discesse-
urnica. Veteres: *navicula ejus*,
nam villa ejus. Puto, veram scriptu-
Navis illa ejus subiacebat. Quia præce-
ninenti periculo, ideo ait, *subiacebat na-*
ma liburnica, periculo illi.

etina modo, sed multis) Nulla est in-
oppositio. Debat saltem scribere,
na modo, sed & alibi multis. Itaque aut
st quidpiam, aut in illo *multis* latet lo-
us vocabulum, quod quale debeat
n facile quis dixerit.

propius accederet) quis? Puto scri-
na, accederent, ut referatur ad præce-
vibus.

XX. *id enim ingressus litus abrupe-*
Alii: *id enim litus ingressus abruperam*.
tutus omittunt. Suspicior, scripsisse
id enim ingressus, litteras abrupe-
ram.

*ram, vel; id enim ingressus litteris, abruptam
quomodo ingredi sermone quid reperitur*

Ep. XXIX. *quo tamen in numero*) Cui
bonus legit: *qua tertio in numero*: me in to
Sic enim sequeretur, omnes à Senatu illa
pertinuisse ad exemplum, quod Plinius
vult, sed quasdam tantum, & nominat
eas, quas subicit. Hoc ergo dicit Plinius
non tantum triplices illa causas, quas
bat Thrasea, observasse, sed & quartum
pertinens ad gloriam, & quintum pert
ad necessitatem, cum à Senatu hoc ip
jungeretur. Quanquam in hoc quint
nere essent causae quaedam pertinentes
illam Thrasea divisionem, quoniam sp
bant ad exemplum.

AD LIBR. SEPTIMUM.

Epist. IX. **Q**uid tu, quid ille commo
Quis ille? praecedit enim
tum de lectis. Itaque non possum dubit
quin sit emendandum, *illa*. Atque ita s
post: *si cuncta illa melius*

Ep. X. *cum prima cognovi*) Illud co
admodum suspectum est. Mallem scr
cognovis.

Ep. XVII. *que dixeris, etiam si eadem*
omnes. Sed illud *etiam si* non habet, cu
spondeat, nam verba, *si verum multa &c.*
faciunt ad id. Quare ita locus totus e
gendus: *Superfluum tamen est, recitari*

*dixeris etiam, si eadem omnia, si iisdem omnibus,
statim recites: si vero multa inferas.* Sensus
apertissimus: Supervacuum est recitare non
aliam modo, sed ea etiam, quæ dixeris, si ea-
dem omnia recites.

Ep. XX. *qui uni ut utrique nostrum prae-
ferantur*) Non est dubium, quin hæc vitio la-
orent. Alii aliter: ego suspicor legendum,
ut unum utrinque nostrum praeferant. Sed ni-
hil &c. Unum nostrum præferunt utrinque,
est, jam ab hac, jam ab illa parte, sic ut
modo tua pars prævaleat, modo mea.

quia tu proximus) Non puto aliquid hic
mutandum. Certe, quando legitur, *quia tibi
proximus*, nunquā primus intelligitur. Erant
autem, qui nunc Plinium, nunc Tacitum fa-
cerent priorem. Qui Plinium, faciebant ei
proximum Tacitum, & hoc est, *quia tu pro-
ximus*. Sed nec sequentia permittunt, locum
liter legi, propter oppositionem. Nam alias
his, *quia tibi proximus, & ego proximus*, op-
positio est nulla, sed eadem potius dicuntur.

Ep. XXIII. *rogo, ut tibi contra*) Alii ha-
rent, *ne tibi*, quod ipsa exigit ratio. Puto ta-
men, Plinium junxisse: *ut ne tibi contra.*

Ep. XXIX. *quæ interdum in hoc cœnum,
hos sordes abijcerentur*) Putat Buchnerus,
sermonem esse de Pallante. Mihi non de
solo solo, sed & aliis ejusmodi libertis sub ma-
joribus principibus accipiendus locus videtur.

Ep. IV. *Confilia dictaturus es*) Casaubonus vult, *dicturus*. Ego arbitrari scripsisse nostrum *dicturus*. Sensus, cum consilia frequenter es expositurus atque narraturus, hoc enim *dictitare*.

Ep. VIII. *ut illa qua properat, ipse tanquam*) Distinctio sine dubio vitiosa. Locust *ta* ita est interpungendus: *ut illa, qua properat ipse, tanquam per solum planum, remis non a-*
vetur.

Ep. IX. *nihil agere, nihileffe*) Hoc vitiosum suspectum est. Quid enim significat hoc *co, nihileffe*? An legendum, *nihil nosse*?

Ep. XV. *delebimus*) quia scabrae bibulae que chartae illae non accipient litteras delete, sed confundent omnes, facientque falsas deletis. Ita enim fit in charta male tractata & bibula, quod notum est. Quae loco Catanaeus affert pro *debeimus*, pro *sunt nullius*, quemadmodum nec ea, quae *delebimus* exponit.

Ep. XXIII. *ipsi sibi exempla sunt*) I rejicio hanc lectionem, mallem tamen habere, *exemplo sunt*.

eram, cum scriberem) Casaubonus corrigit. *In tantis tormentis eram, cum hac scriberem, ut scriberem sola.* Ego propius ad scripturam iterem, sic mallem: *Intantis tormentis eram, ut, cum scriberem hac, scriberem sola.* Ne
pc

est facilius, quā illud *ut*, ob præcedens *in*,
 quod pariter tribus constat lineolis, deleri.

Ep. XXIV. *nomina deorum*) Mihi quo-
 tenac suspecta sunt; scribo, & distinguo:
nomine deorum reverere gloriam veterem,
 ult, debere omnia apud Athenienses sacra
 divina putare. Primum deos condito-
 s, deinde gloriam veterem, tertio ipsam
 nechtutem. Ideo & de hac addit, *in urbibus*
ita est. Itaque *nomine deorum revereri*, est,
 re deorum, pro diis, tanquam deos re-
 reri.

AD LIBRUM NONUM.

.VII. **O** *Bea, qua supersunt*) Illud *obea*,
 non intelligo. Si enim *obea*,
 omodo potest præcedere: *Hæ mihi causæ?*
 quæ adstruuntur propter ea, quæ supersunt,
 n adstruuntur propter causas alias. Qua-
 suspicor, scripsisse nostrum *ad ea*.

Ep. XIII. *Postea actionem meam*) Libri
 idam habent *accessionem*, quod est nihili.
 æbet tamen occasionem suspicandi, quasi
 iptum fuerit ab initio non *actionem*, ve-
 m *accusationem*.

Ep. XIV. *multos è tenebris & silentio protu-*
) Catanæus explicat, *multis per illas immor-*
es facti sunt. Velim scire, quomodo; si in
 em famamque non provecti fuerunt,
 ippe quod paucis tantum ait contigisse.
 itur non hæc sententia, sed proferre ali-

G 5

quem

quem è tenebris & silentio , significat loco, animare aliquem, ut non possit de-
tius silere, & manere in tenebris, verum fa-
deat & ipse prodire in lucem, & ingenium
suum publicare, licet pauci tantum con-
quantur publicatione ista, ut famam solida
& durabilem habeant.

Ep. XIX. *quem tu reprehendis mirarisq;*
Ita quidam. Alii illud *mirarisq;* delent, &
abesse potest salva sententia. Quia tam
veteres agnoscunt, quod ex Catanæ expli-
tione patet, ita suspicor scripsisse nostrum
miratus sum magis, quem tu reprehendis, mi-
tus inquam, atque ita miratus.

Ep. XXI. *tibi non idem*) Quid vult illud
idem? annon suffecerat, *tibi non*? Puto legi-
dum, *tibi non item*, ut illud *item* cum emphasi
dicatur, pro *etiam*.

Ep. XXIII. *Et ille, Plinius est, inquit*) Quid
ille? municeps Rufini. At qui dicere non
poterat, qui ea die primum venerat in
bem, nec ante Plinium viderat? Debet
go interrogative scribi: *Et ille Plinius est?*
quit. Sententia, cum dixisset Rufinus in-
ta de studiis & litteris, municipem conje-
ra adductum, quod nemo alius tantop-
laudari posset, quævisse, numne Plinius
esset. Abest autem *ne* interrogativum
ut supra *Italiens a?*

AD LIBRUM DECIMUM.

XXI. XXVII. **R** *Ogo ergo, ut ipsi apud te*
 Non satis hæc videntur integra. quomodo enim coherent, ne
precibus meis? An scripsit, *ut ipsi, ac apud*
te dignitate eius precibus meis?

ui & si quid credis) Locus hic videtur addum corruptus. Nam illud & non habet relativum, quod ei, necessario debet respondere; deinde illa *datus, dabit* non satis bene modo junguntur. Suspicio, scripsisse *rum, cui & si quid credes indulgentia tua, ut ipse operam.* Illud *dabit* male repetitum, est formatum in *dabis* peperit omnes *bas.*

p. XIX. LXXXVIII. *consilio instrueret*) *anæus explicat, consilio suo exornaret, vel*
ret modum formamq; ordinanda provincia,
 rum neutrum convenit cum eo, quod dicitur apud nostrum, *ocis & senectutis ratio-*
postpositis fecit, cum consilium dare nec
 nec senectuti repugnet. Quare censeo,
 esse ut cum sequeretur in provinciam,
 ne jus dicenti assideret, ac consilio juven-

o. XXIX. XIX. *sufficienter habeo*) Vix
 um dubitare, quin scriptura vera fuerit,
entes, scil. mensores.

o. XXXV. XXV. *aut intribuant*) mallem,

lem, *intribuatur*, propter sequens, *fiat*. Si quid est, *minus illis fiat ad necessarias erogationes*, an, ut minus habeant, quod possint erogare, an *fiat illis*. est *fiat ab illis*? Locus mihi valde suspectus est.

Ep. XXXVI. XXVI. *Ex his interim, sicut inveneram*) Locus mutilus videtur, ut enim *relinquendos*, quod sequitur, habet, cui respondeat. Sed & in sequenti epistola quæ huic respondet, nominatim memorantur duo, & quidem cum nota relationis ad hunc locum: *Sufficiens I L L I duo à te veni*. Quare puto notam numeralem esse, disce, scribendumque esse: *Ex his interim, sicut inveneram*.

Ep. XXXIX. XXXI. *quo primum probati sunt*) Hoc probati non intelligo. Quæ enim hæc probatio? & si probati, cur deinde subjiciuntur examini? Suspicio, locum tum ita emendandum: *Illæ enim dies, quo primum probati sunt, veritatem ab his originis exegit*. Hoc est, debebant statim ab illo quo primum fuerunt producti, ut referretur inter milites, veritatem originis sue perficere.

Ep. XCIX. *curantibus nobis, ne desit*) *nobis*, puto colon esse scribendum, nam ad illud quoque, quod sequitur, non bene conduceret cum præcedentibus.

Ep. CXVII. *concedendum iussi invitati*
 Alii editiones habent, *concedendum iussi*

neque, neutrum recte, si quid video. Verum enim scripturam puto, *concedendum ius* *imitationis*.

p. CXIX. *ego contra scribo Helasticorum* *(ne)* Hoc pravum est. Nam si nomine *Helasticorum*, quod ita scribit *contra*? Puto lectio-
nem veram esse, *ego cuncta scribo*. In libris pri-
us fuit *concta*, ex quo fecere *contra*. Cate-
rum si vera ista emendatio, statim post le-
gendum, sicut sese reperisse in quibusdam
Lamæus ait, *ita tamen, ut vehementer, &*
est integerrima.

JOHANNIS SCHEFFERI
ARGENTORATENSIS

In

DE CURTIUM NOTÆ.

AD LIBRUM TERTIUM.

S *Exaginta dierum inducias pacti intra*
eos auxilium Darius ipsis misisset, de-
derent urbem) Quomodo urbem,
jam erat occupata? Ideo Sebilus ma-
rarcem, quod nec Freinshemio displi-
Mihi potius videtur illud *urbem* delen-
dum;

dum, ut natum ex stulti hominis glossa, non videbat, illud *dederent*, praecedens *cem* respicere.

notabile erat vinculum adstrictum) Freinsheimius edidit *jugum*, pro *vinculum*. Et bene libri Mss. alii *jugum*, alii *vinculum*. Cuius rei puto esse causam, quod utrumque posuerat Curtius, Exscriptores alterum tulerunt esse otiosum, & ideo rejecere. Sed ego, & distinguo ita locum totum: *Notabile erat iugi vinculum, adstrictum compluribus modis.*

C. II. *Orto Sole*) mallet Freinsheimius *ab orto sole*. Mihi nil videtur mutandum, quia Curtius non respexit tempus a quo, sed consuetudinem Persicam, de qua similiter *traditum est, orto sole demum procedere*. Ut sententia, cum jam Sol esset ortus, agmina intravere vallum, id quod duravit usque in noctem.

levibusque scutis) Malunt *brevibusque*, invito, quia credo Curtium his voluisse adire de materia scutorum, & in sequentiis demum de forma. Levia porro scuta debent intelligi, contexta ex viminibus, qualia ponuntur coriaceis armatisque ferro, longa quippe gravioribus.

fulget armis) Freinsheimius suspicatur *gemmis*, quoniam in laude potius, quam in superio sit, arma fulgere. Puto, distinctum nem esse pravam, legendumque, *notet p*

fulget auroque fulget armis, & opulentia, ut non
 gor simplex, verum auri intelligatur, at-
 e is in armis. Id quod non solebat com-
 endari, verum repræhendi. Vide infr. c.
 ibique Freinshemium. Ordo: Exerci-
 fulget auro armis, id est, in armis, sive,
 quod aurum habebat in armis.

obstistere) Non est dubium, quin utatur
 de loco vocabulis militaribus, in exercitiis
 pugna receptis. At inter ea non est *obsti-*
tere, verum *adstistere*, ut scimus ex Mauritio
 tro, qui hic consulendus.

discurrere in cornu) Illud *discurrere* hic po-
 test, ut *discedere*, *digredi*, & id genus,
 patumque de iis, qui ex media acie tran-
 it in cornu alterutrum, quod fit, quoties
 illis est firmandum. Innuit autem & ce-
 rate dexteritatem, qua Macedones pol-
 lent.

mutare pugnam) Non puto recte expli-
 per *μεταχρησάμενοι*, hoc enim fit, cum mu-
 acies, id est, figura illa, qua ordinatus
 citus consistit. At hoc nostrum perti-
 non ad figuram, sed conflictum. Pugna
 is quadruplex est, vel in frontem, vel in
 um, vel in latus dextrum, vel in latus
 um. Cum ergo, qui ante pugnarunt
 us, deinde pugnant in frontem, id est à
 e pugnantes sese vertunt, & hostem
 tem excipiunt in fronte, tum proprie
 e pugnam dicuntur.

nisi

nisi etiam suam naturam) Faber in Epistolis Criticis legit, *bonam naturam*, nimis confidenter, ut solet. *Suam* hic significat illam quæ cuique propria, nullo habito respectu, siue bona fuerit, siue mala. Itaque Ciceroni I. Off. *Expendendum est, quid quisque de se sui.* Neque agitur hic solo de Dario, sententia ponitur generaliter, ostenditur, quomodo per fortunam cujusque mutari naturam, iracundos per eam fieri mites & tractabiles, & vice versa, tractabiles, iracundos & mites. Adde Phædri nostri lib. IV. c. 10. C. III. *Anxium de instantibus curis*) Ordo est, *anxiū curis de instantibus.* Curæ de instantibus, sunt curæ de rebus illis, negotiis, periculis, quæ instant, imminet, impendunt. Quomodo & Liv. lib. XXVII. c. 49. *Anxius curis signa ferre iussit.* Nempe cura incipit angere. Ideo præcedit paulo antea eundem: *quonam modo alter ab Annibale percussisset, cura angebat.* At *anxius de re*, pro angere ob rem, ob causam, non puto inveniri. Nam alius est sensus, ut ea res anxietatem faciat. Nam alius est sensus, cum *anxium de re* sollicitam dicimus, ut sollicitum de re, vel anxium, quando quis veretur, ne illi re eveniat contra propositum, aut sua expectationem.

ægritudo) absolute, pro ægritudine, hoc est, passione, perturbatione. modo & Stoici appellant *morbos*, qui

cap. 9. Sic infra lib. IX, c. 9. Regem quoque
ratio salutis aegritudine affecerat.

ar^{is}sissent) Mallet Freinshemius, ar^{is}sisse. Sed
quæ pereunt literæ. Itaque legerem ar-
^{is}sisse quod. Scriptum fuit junctim ar^{is}sisset;
fecere ar^{is}sisset, ac cum emendatione, ar-

quidam non ita) Mss. plerique omittunt
ita. Hinc nonnulli cum Freinshemio
 it, *quidem contra*. Mihi verisimile. Cur-
 scripisse, *quidam noxia augurabantur*.
 pe præcesserat, *alii letum id somnium esse*
 int, cui hoc opponitur. Neque quid-
 facilius erat, quam ex *noxia* face-
 ita, & postea illud *ita* delere, tanquam
 vacuum, aut ex initiali sequentis voca-
 atum.

in regnum Asia occupaturum esse, haud
re) Libri veteres habent: q. r. A. oc-
habuissent haud ambigueret. Arbitror
esse Curtium: quem regnum Asia occu-
pauisset haud ambigueret. Sensus est,
non id habuisse tanquam rem haud am-
plam, sed claram apertamque, Alexan-
dri nempe occupare Asiæ regnum, per
se, quod vidisset. *Occupare* ponitur
inter, pro in eo nunc esse, ut occupet,
nunc cum maxime bello petebat Da-
riam. *Habere quid rei haud ambigua*, pro ha-
bere aliquam minime ambiguum, sed
certam

certam evidentemque. Habet autem
 rius, per oblatum somnium.

es Zona) Vix dubito, scripsisse Curtium
 è *Zona*. Duo notat in Dario, cinguli me-
 riam pretiosam, & cincturæ modum mi-
 brem. Itaque verba *Zona aurea* distri-
 debent à sequenti *muliebriter*. Quod in-
 fit, apparet manifeste, è, velex *Zona*, ne-
Zona, scribi oportere. Quomodo apud
 bium habemus *suspendere è fisco*, apud Val-
 lium, *suspendere ex pinna*.

Cydarim Persæ regum capitis vocabantur
vocabant, Freinshemius mavult *vocantur*.
 potuit Curtius sua spectasse tempora, in
 bus forte aliud habebant nomen.

cerulea fascia) Etiam hic mallet Freins-
 hemius, quanquam timide, *hoc ceruleum*.
 Nempe ipse noster in sequentibus dia-
 facit *purpureum*, *albo distinctum*. Videli-
 c. 6 Alii legunt *erubea*, alii *coccinea*. L.
 & nobis divinare. Putamus ergo Cur-
 scripsisse: *Hoc cerulea fascia*. Solet eni-
 lor roseus & purpureus usurpari per
 dem. Quomodo *gena rosea* & *purpurea*
 miscue dicuntur, item *os roseum* & *pur-
 reum*. Nisi quis propius ad scripturam
 rem malit, *russa fascia*.

hastas) perticas longas, quibus
 acutum est præfixum. Id enim proprie
 ta apud veteres. Inde *hasta pura*, *hasta
 ferrata* passim. Ipse noster c. 2. *Plurimæ*

*hastæ ferro præfixa, quidam lignum igni
inverant.*

dispar acies erat) Ita habent omnes editi,
et in veteribus ajunt aliter inveniri. At
si considerat, Curtium scripsisse, *si quis aciem
in Macedonum intueretur, dispar acies erat.* Quo
pertinet ea repetitio, *aciem, acies*? Non
poterat elegantius illud posterius omit-
tere? Scribo igitur *dispar facies erat*, id est,
concrebat longe alia species ipsius, quam
præcæ. *Faciei* vocem pro specie, aspectu
cujus, usurpant optimi scriptores,
et huc Noster. Vide infr. c. 13, 11. & lib. IV,
c. 1.

cujus calor) Mirum & notabile locu-
tionis genus: *calor æstatis accendit Ciliciam*
et Solis, pro, *calor Solis accendit Ciliciam*
et Solis. Habet aliquid pleonasmī, quod in se-
culum demonstrandæ magnitudinis caloris ejus
timoris.

quas victores peragrassent) Bongarsianus ha-
bet *victoria*, quod valde placet. Puto autem
delisse voculam, scribendumque esse, *quas
victoria peragrassent, fuga repelendas*. Certe il-
le *repelendas* frigidius sic nudæ ponitur, ne-
cessariæ, quod respondeat necessaria hic
positione, præcedenti *victoria*. Sed & se-
quitur mox, *quem signum daturum fugienti-*
bus, quod præsupponit, de fugientibus ante
factum. Non autem repetentes omnes
H 2 priora

priora loca etiam fugientes. Et denique modo solent optimi scriptores loqui.

ob hoc solum) Ms. Palat. & alii, *ad hoc*, quod præfero. Solent enim tali modo optimi scriptores. Est autem *ad hoc tantum*, idem ac *usque tantum*, *hactenus tantum*.

non tam mortis, quam belli remedium) *remedium* obscurus. *Mortis remedium*, est remedium contra mortem. At non sic *belli remedium*, ut sicut per remedium mortis decedimus mortem, sic per belli remedium dimitemus bellum. Sed belli remedium videtur id, quo possit bello iri obviam, positum specialiter pro prælio, quod tum imminabat à Dario, contra quod unicum erat remedium, præsentia Alexandri.

arbitrabatur) pleræque aliæ, *arbitratur*, quod videtur rectius, quoniam præcedit *cepere*, itidem in plurali.

C. VI. *secreta estimatione*) Palatinus habet *existimatione*, quod fortasse non fuit repetendum. Cum præsertim apud alios paucos in antiquis Mss. occurrat, ubi hoc in editis vox *estimationis* invenitur. Vnde quæ notavi ad Pacatum edit. secund. item Hyginum. Adde infr. IV. 4. 16.

movit oculos) Mallem *moveat*, quoniam præcedit *iubet*, item *haurit*, & *accipit*, sine tempore.

oro, quæsoque, amissoque) Quomodo *amissus* metus est, quem quis amisit, quod

solet fieri contra voluntatem, & ex
 sa aliena. Hic vero nihil tale locum ha-
 Igitur legendum est, *omisso*. Deinde,
 putamus tam suppliciter orasse vitam?
 ni longe diversum ostendit verbum *de-*
 Potes, inquit, dare, si fueris liberatus à
 lebo, sin minus, ne oro quidem, quia meus
 us ab ore vitæque tua pendet. Ergo to-
 locum ita lego distinguoque: *Servatis*
vitam mihi dederis. Oro quæsoque, omisso
pateret medicamentum consipiens. Ora-
 ppus, ut Alexander pateretur concipi
 medicamentum, neque metu intem-
 ro ejus efficaciam impediret. De hoc
 pe sollicitus fuerat, non de vita sua. Pu-
 identem esse correctionis causam. Ha-
 gemina his Tanaquillum Fabrum in
 Criticis I. ep. 52, nunc demum anim-
 to.

certiorem) Ita Freinshemius. Præse-
 o *certiore*, quia alterum non recte
 ndet superioribus, ad quæ tamen
 referri Ordo namque est: *Sed certiore*
experiri meum animum, ne optasses qui-

etiam) Num abundat illud *etiam*;
 præcessit, *Etas quoque*? An hæc est
 tia, non modo aliorum, sed & Ale-
 i honestasse opera ejusmodi ætatem.
 o, quia si hoc voluisset, sententiose
 non specialiter & in relatione ad res

H 3

unius

unius Alexandri, *tantis* scribere debuisset.
Etiam illud *sed* non satis arridet. Vellent
legi: *Ætas quoque vix tantis maturare rebus*
abunde sufficiens, omnia ejus opera honestab.

C. VII. *eduo spectaculo ludicro*) Freine-

mius vocem *ludicro* habet pro glossa.

Mihi contra videtur ejiciendum *spectaculo*.

Supra enim simili pane modo *ludum* dixi.

& quia *ludicorum* obscurius videbatur, en-

erat, qui pro eo *spectaculum* substitueret.

C. VIII. *vix ullam offerationem*) Co-

veteres plerique habent, *insulsam esse*

nem. Itaque non dubito, quin illa *vix*

sint corrupta, cum ne sensus quidem em-

sit satis conveniens. *Vix ulla* enim non

cludit *omnem*, quod hic vult Darius. C.

suspicio, scripsisse Curtium, *trahendam*

belli falsam offerationem, vel, *vix salvam*

tionem.

precisis adustisque manibus) Quomodo

adustisque cum sequatur mox, *quorum*

traverat manus, nulla facta mentione ad-

ustis? Sed nec alibi quid legas tale. Am-

bantur manus, non adurebantur. Co-

non nulli habent non *adustisque*, verum

ductisque. Suspicio itaque, à prima

manu, *adstrictisque*, id est, revinctis, fu-

videlicet ad tergum, sicut fere solet in

genere.

quam mutabilis esset) Nescio, an si

idonea hæc sententia. Quomodo eni-

his quæ sibi tribuerat Fortuna, reputare poterat, esse mutabilem, quæ eam semper habere faventissimam, semperque eandem? Quare præfero, quod habent libri alii, *quam- vis totumque locum ita distinguo, veretur nec injuria ex his, quæ tribuisset sibi; quam- vis ausabilis esset, reputabat*. Ut sit sententia illam ipsam summam fortunæ indulgentiam verebatur, vel propter hoc ipsum, quod ei tribuisset tanta, nec injuria, quia cum ad summam pervenit, maxime esse suspecta, ut quæ diu eo loco nemine manere; hinc ergo reputabat simul, non non possit eam indulgentiam longius sperare.

X. *Triginta & duo ordines ibant*) Hoc ibant ordines singuli, & in eis singulis triginta duo. Ordo, est series consistens juxta se à lateribus militum, quotquot inierint. Græci *σύνταξις* vocant, de quibus loquitur Mauritijs.

in multis ordinibus) Quomodo? cum antiquæ non prohibeant multitudinem in singulis ordinibus. Possunt enim etiam in angustiis tot collocari ordines, quot est lubi-
 ; at in iis non possunt collocari tot milites, cum prout arctiores laxioresve sunt, singuli admittant, vel pauciores. Latini habent *ordine*, quod puto esse rectum, elliptice positum, pro *in ordine*. Potes

potest irre pluribus in ordine, id est, possu-
pedites plures ire in unoquoque ordine.

C. X. *Reddatur & à Macedonibus major, ex-
citus impar numero, sed jugis montium vastus
saltibus percussus*) Locus minime sams
Plerique libri non habent illud *sed*, alii neil
quidem verba, *impar numero* agnoscun
Hinc conjicio, scripsisse nostrum: *reddia
& à Macedonibus, major exercitu, ut jugis mo-
tium vastisque saltibus percussus*. Illud *m-
jor exercitu* idem est, ac major, quam exer-
tus erat. Ex *exercitus ut*, factum est *exer-
tus*, quia primo junctim erat scriptum *exer-
tunt*, post alterum *u* omisum, tanquam
pervacaneum, & denique *t* tanquam p
vum, mutatum in *s*. Verba vero *impar n-
vero* nata sunt ex glossa, qua quis illud *m-
jor exercitu* explicare conatus fuerat.

C. XI. *simul ut erant emissa, in eosdem concu-
rentia implicabantur*) Varie hunc locum
tentant invitis omnibus Mss. qui recepta
lectionem tuentur. Ergo rem expedio, m
tata sola distinctione, in hunc modum:
*mul ut erant emissa in eosdem, concurrentia in
plicabantur* Hoc vult, tela illa emissa plu-
in eosdem, adversarios puta, ideoque fuis-
implicata concursu, priusquam venirent
eos, atque ita innoxie cecidisse in terram.
eodem illa) Quæ? nil enim præcedit, qu
possit referri. Sed nimirum auctor magi
rem attendit, quam verba. Nam eadem ill
deben

intelligi, quibus tabernaculum ex-
stant.

alienis) Hoc vult, fuisse illa nomina
in ipsarum propria & vera. Si enim
essent compellendæ, captivas & servas
fuisse. Reginarum ergo nomen per-
tinet non ad ipsas, sed ad alias, eas scilicet,
cuius dignitate ac potentia regia re ipsa ef-
fecta constituta.

qui reperiam ferebat) qui gestabat,
reperit. Hunc enim sensum *re fe-*
rebat habere puto.

producere audebat) Ita edidit Freins-
em. Sed quid est, *producere* hoc loco? nū-
quid? Atqui *producere* is dicitur, qui
aliquid foras è loco aliquo, in quo ante
erat. At Leonatus contra intro, & in
tabernaculum erat ducendus. Libri alii ha-
bent *procedere*, quam lectionem credo
veram, vel ex eo, quoniam in libris aliis
est, sine dubio ex interpretatione
glossatoris.

inducatum ab eo) Hephæstione pu-
eritate illa regis admonendi, ait, si
fecisset perperam, utebatur He-
phæstione ea prudentia & moderatione, ut
eum id facere ideo tantum, quo-
dum vellet, & ab eo requireret, non quod
iuberet, aut tanquam jure aliquo ad se
imperium exercere gauderet.

profecto) In veteribus libris omni-
bus

H 5

bus

bus est, *si vicisset*, ac mox post, *si abstinisset*. Freinshemius utroque loco delet *si*, ut sum. Forte noster scripserat, *sic vicisset*, *si abstinisset*. Nam eandem vocem libra imperitum de sua tantum sententia b petere ausum fuisse, vix existimo.

animo eius infuderat) Ita Freinshe Ego malle, quod plerique habent lib *superfuderat*. Nam quod infunditur, eo, cui infunditur, capitur atque contit at vero sequitur de Alexandri animo gnitudinem fortunæ non cepit. Non infudit, sed superfudit se fortuna anim est, superavit eum ac quasi demersit.

præter fiduciam) illius magnificentia ta. Hoc vult, usurpasse quidem for pristinae magnificentiam, sed cum per timore quodam, ne forte mutaret alexander, & jure victoriæ statueret gr aliquid in eas, ut captivas Itaque eam ciam constantis & permanfuræ huj gnificentia non habeant, sicut habu olim, cum adhuc libera & regina ven tur in Perside.

quæ Darii precata sumus) Scilicet, ut num imperes. Hoc enim, qui venieb colloquium Regis apud Persas, sole precari solebant. Dixi pluribus jam o Ælium.

C. XIII. *tum adstrictas vestes*) Ad vestes, hoc est, corpori presse adhæ

illum hic quidem possunt habere locum.
gendum igitur cum Acidalio: *& humus ri-*
at, gelutium abstricta) vestes &c.

omissis) scilicet oneribus illis, quod ex
cedentibus intelligendum, nisi plane
ipsi *omissis* iis. vide supr. c. ii.

si quare avaritiam moraretur) Non placeat
lectio. Nempe antecesserat de tristi fa-
cti, qualem vult hic dicere, videri nullam,
quantacunque sit, iis, qui sunt avari. Aliud
tem est, non videri cui triste quidpiam, &
id, non posse quid quem morari. Lego
tur; *si quare avaritia moveretur*, cum præ-
tim sit in Palatino quoque uno *avaritia*
veatur.

facti argenti) vasa argentea, cæteramque
bellectilem ex argento possumus intelli-
re. Sed pro *facti* omnes fere libri veteres
habent *facile*. Quod si conjungitur cum se-
nti *agnabat*, sensum habet non inconve-
nientem, ut non debeat repudiari.

ceterum dū tanta fortuna proditorem sepul-
a celeriter debita pœna persecuti sunt.) Pro
ultura celeriter, in quibus sine dubio est vi-
m, Tanaquillus Faber legit, *securum scele-*
nimis longe à scriptura veteri. Malleri
o: *c. d. i. f. p. seque ulturi, celeriter debita*
a persecuti sunt. Hoc est, persecuti pœ-
sunt proditorem, ulturi nempe illum pro-
orem, & se Proditorem, propter pro-
as fortunas Darii regis sui; se propter fi-
dem

dem, quam datam regi per deos solenniter
ramento, fefellerat. Ut *ut interfici* dicitur
sensu intelligatur, uno, quo punire, alio,
vindicare significat, quod genus est non
frequens bonis scriptoribus in aliis ejus
di locutionibus. Puto autem vitium
natum ex eo, quod in libris antiquis
scriptum *seq. ulturi*, per compendium, id
postea conjuncti videretur otiosum, &
sequuntur scriberetur *sepulturi*, atq; ad pole-
mum alia emendatione *sepultura*.

interfecti proditoris) Illud *proditoris* pro-
esse ex glossa, quam adjecerat quis, ut licet
ret non de rege hic sermonem esse
quo proxime praecefferat. Sane cum ha-
retur paulo ante, *tanta fortasse proditoris*
vox *proditoris* parum commode hic re-
videtur.

AD LIBRUM QUAR- TUM.

C. I. **Q**uod celeritate praeipere potuisset
editio Freinsheimii. Libri alii,
rique etiam Ml, habent *prasipere*, pro *pra-*
pere, quod genuinum puto, vel propter
quia frequentissime hoc sensu eo verbo
tur Curtius, ut vel ex Indice apparet.

licitamini) Plerique alii habent *licen-*
quod puto rectum, & illud *licitamini* ex
sa esse. Sensus est, offertis pretium ei, qui
ipso addicere vobis vult caput hostis, &

atum ad vos ferre, h. e. ingenti præ-
mio romisso, factis percussores suorum do-
mum.

duo) scilicet regi. Vocat autem A-
lexander se Darii regem, non modo propter
victorias, sed & captam partem maxi-
mæ regni ipsius.

meminerit) hoc est, ut meminerit. Sen-
tentiæ nominare vos regem aliquem, ut si hac
nominatione, hoc suffragio vestro
veniret ad regnum, per hoc ipsum sciat,
eam rem vestræ bonitate atque libe-
ritate, non suis meritis, aut causis aliis de-

audiebat) ignorabat ista omnia, quæ
inter Alexandrum & Darium ge-
stæ erant. Propter paupertatem enim operi-
bus, ut necessarium sibi compararet
otii non habebat tantum, ut præ-
terea ista commemorantibus, aut in-
notuum publicorum sollicitè inqui-

quisque vicis urbibusque ad hoc ipsum
ad delenda presidia Persarum)
incoquo ineptam illam repetitionem,
ad delenda. Ex libris antiquis
mittit hoc, alter ad posterius. Hinc
concurrunt, & *delenda presidia Pers-*

ut in medio positis omnibus hostium castris
Et

agebantur) Alii aliter hunc locum tant emendare. Freinshemius pro delit-
to habet. Mihi omnia videntur sana, non
deleatur *ac*, quod nec agnoscunt libri
dam veteres, fiat nova periodus à voca-
lut, & post vocem *hostium* scribatur contra.
Ordo: Cuncta, hostium scilicet agebantur,
velut positis illis cunctis hostium in medio,
id est, sicut, vel quia cuncta illa, quæ illi
umerant, posita fuerunt in medio, ita
ideo quoque cuncta agebantur. *In medio*
ta dixit Curtius pro proposita, exposita
modo *es* *afferri quid in medium* usurpavit
Cicero in Verrina I. *Sese ipsum nobis*,
qui ante se fuerant, in medio posuit, ut eate
se ipsum per se cognosceremus. quasi dicere
posuit eos, & se ipsum potestati ac ar-
nostro de se iudicandi. Item in Tuscu-
seænas voluptates faciles, communes, in medio
esse dicant: id est omnium potestati po-
sas, ut quisquis velit, possit eas ad se re-
Quali sensu & hic apud Curtium ista
posita videntur.

C. II. *pulsu illi a mari subruit*) Non vide-
spectet illud *pulsu*, aut unde factus sit
sus. Itaque non dubito, quin pro *mari*,
fit scribendum, literaque ex sequentis
initio, quæ male deleta est, repeti debe-
in emendationem hancce consentit
unus Palatinus.

non datur tamen aqua fastigium aquabat
it

in scilicet operis. Sed quæ hæc constru-
 fastigium operis æquabat aquæ? non
 lo *fastigium* Στό Κορυφῆ intelligi hic po-
 tum fastigium aquæ, pro aqua summa,
 prema aquæ superficie haud commo-
 catur. Itaque præfero, quod in alio le-
 libro *æquabatur*. Ordo: nondum fa-
 um operis æquabatur aquæ, id est, æqua-
 bat.

II. *nuper advectus*) In plerisque libris
 est *advectis*, quod probo vel propterea,
 iam video in Mss. duobus Legi *adve-*
 ne dubio ex glossa. Et est plane elegan-
classis advenit & *Cleander cum militibus*
advectis, quam *advectus*.

maior locaverant patria) Ita vocat Ty-
 quæ *major patria*, sicut sunt *maiores pa-*
 tres. Id quod notandum. Carthaginen-
 maiores erant Tyrii. Sic ergo Tyrus
 idem *major patria*.

quidam etiam nova admonuit) Ita Freins-
 ius. Sed sunt ex libris veteribus, qui pro-
 habent *admovit*, quam lectionem puto
 anteriorem. Nempe vix latinum est, *ad-*
præsidia, debebat potius in genitivo
admonere præsidorum, quomodo alio lo-
monere priorum, *fragilitatis humane*, & id
 . Deinde *admoneri* dicimus, quando
 untur ea, quæ ante fuerunt nota, vel
 debuerunt esse. Ad hoc de præidiis
 dici non potest, quippe quæ nec ante
 cognita

cognita fuere Tyrüs, neque ut essent, casu ulla dari potest.

C. IV *quicquid manibus fors dederat*) In nonnulli habent *in manibus*, quam suspensam esse veram, sed mutatam à sciolo, qui necebat, præpositionem *in* quandoque contra hoc quoque casu, tali significatione. idem vel propterea, quia legitur in aliquo, *in manibus*, quod sine dubio ex glossa est, adjectum alteri, *in manibus*.

quibus occultatis) Ita Freinshemius. nescio, an sit conveniens Latinitati, *occultis deveci*. Longe profecto melius, quod habent codices plerique alii, *occultati*. Ne mihi dubium, quin litera *S* adhæserit extrinseci vocabuli sequentis *Sidona*. Contrarium accidisse videtur initio hujus commatis scilicet finalis vocabuli præcedentis *noctua* absumerit præpositionem, quæ hic itulatur, sicque locum faceret obscurum obnoxium depravationi. Lege igitur: *Abus occultati Sidona deveci* sunt.

qui intra Macedonum præsidia erant) Nihil satis intelligo, quid his verbis noster velit. Num *intra præsidia* idem est, ac *inter*? Sic te sensus esset, habuisse Macedones inter auxiliares suos etiam Sidonios. Sed *præsidia* auxiliariis non puto inveniri. An *intra præsidia Macedonum* est idem, ac in præsidio tutela Macedonum? Ita sensus esset, Sidonios à Macedonibus defensos, tanquam a

Verum hoc nil facit ad præsentem lo-
Suspitor, locum non esse satis inte-

V. *vereri, ne se avium modo*) Verba
ab emendatoribus sunt formata.
ipsius aliter habuere, quod liquet ex
multisque lectionibus. Codex Pa-
unus totum locum exhibet hoc mo-
vereri se, ne avium modo, quas naturalis le-
ret ea, quæ possederat inanibus & pueri-
limentis efferret. Ex quo conjicio, scri-
veterem ita sese habuisse: *vereri se,*
avium modo, quas naturalis levinas ageret, ob
possederat, inanibus & puerilibus lini-
mentis efferret. Nempe *linimenta* posita pro
linimentis: delinimenta vero, quibus quis
metur, & pertrahitur ad aliquid. Ita
rit: metuere se, ne ea, quæ occupata
sint, Alexandro sint instar delinimenti
puerilis, quo gaudeat, seque efferat,
quam re incomparabili.

quando aditurum) Libri plerique habent
quando, item quando se. Forte scripsit no-
quando quæso aditurum.

quod supererat, interfecturus) Aldus &
ediderunt, *iter facturus*, pro *inter*
Eandem lectionem firman Mss. Pa-
Bong. in quibus & pro *bello*, legitur
Unde suspitor, lectionem Curtii ve-
ad bellum, quod supererat, iter facturus.
natum ex eo, quia pro *ac bellum*, an-
I tique

tique & compendiose scriptum fuit *aard*
cum lineola super litera ultima, deinde
Etum utrumque, & factum *abello*,
emendatore *ab illo*.

donum victoria ferrent) Quid est *ferre*
num victoria, an, *ob victoriam*? Ita puto loqui
exigere, sed tamen displicet loquendi genus
primum, quia deest casus, quo declaratur
cui ferenda fuerit corona. deinde nec *corona*
victoria, vel *donum victoria* in usu est. dicitur
enim corona virtutis, corona ob res in-
gestas, & id genus. Itaque pene erit
Curtium scripsisse, *donum victori afferrent*.
C. VI. *Sed cum undique*) Mirifice
hic locus; Unus: *Sed cum undique telis effe-*
cum ductus insolenti gaudio juvenis elatus
virtutes etiam in hoste imitatus. Tunc inquit
alexander, non ut voluisti morieris. Alius re-
tis cæteris, id juvenis omittit, pro imitatus
ro habet miratur. Aliis pro undique telis
circum ductus, habet, undique qua ducto,
virtutes, virtutis, pro imitatus vel, miratur
rator, mox omittit aliis: non ut voluisti, in-
sed &c. Equibus omnibus colligo, scripsit
Curtium: *Sed cum undique telis effe-*
cum ductus, insolenti gaudio juvenis elatus,
virtutis etiam in hoste mirator tunc inquit,
ut voluisti, morieris Beli. Illud tunc perpe-
omisit Freinshemius, cum agnoscant omnes
libri veteres, eleganterque opponatur
alias, quod præcedit. *Alexander* quo

tis occurrit, servaruntq; editi non nulli,
ossa irrepsit in textum, qua quis voca-
m juvenis explicaverat.

(*si nihil aliud, certe gemitu*) Non video,
pectet illud, *nihil aliud*, non enim ad in-
abo, hoc enim *ad silentium* refertur. Et
dabat sensus, ut saltem scriberetur, &
alio, vel *nullo alio*, pro *non alia*, vel *nulla*
r. Quid namque aliud interpolare, vel
pellare voluerit, quam pertinax silen-
non video. Quare suspicor scripsisse:
non tamen silentium, & *nisi hac*, illud certe
interpellabo. Veteres enim pro *et si*
liud, habent, & *in hoc aliud gemitu inter-*
Sensus, si non hac, voce nimirum,
præcessit, gemitu certe silentium il-
interpellabo. Sensus longe optimus &
nientissimus.

I. *ingens aestu fatigatis, etiam si aqua defi-*
ciat) Tanaquillus Faber in Episto-
ticis emendandum putat, *etiam si aqua*
deficeret. Videlicet aqua, inquit, de-
t, quam cameli vexerant. Sed hoc
lici contra mentem auctoris. Non
ejus aquæ defectum hic intelligit,
vexerant cameli, sed universum
. Nam *in arido solo & fervido sabulo nul-*
penitus, sicut ipse loquitur Curtius,
hoc vult, in tanto calore Solis um-
llam ex nubibus inductis fuisse non le-
tio, licet aquam nullam aliam habe-
I 2 rent,

rent, ac ne pluviam quidem, quia licet
non restingueret, recreabat tamen fat
æstu, ac adusta membra, viresque mil
reficiebat. Nec est opus ulla emendatio
loco integerrimo.

in meridiem versus) Quid ad locum
in Indice Freinshemius notaturus erat
quem remittit in notis, ignoro, cum eo
non legatur. Mihi admodum suspectum
Quo enim pertinet illud *versus*? Non
ad sedem, nec ad accolas. Præterea in
mirifica variatio, alii habent *versum*, alii
sam, alii *versi*, alii *versatus*. Et plane
mea sententia huc nil pertinens, & ex
intrusa in textum, qua quis illud *in ex*
verat, ostenderatque *in meridiem* esse
ac *versus*, vel *versum meridiem*.

questuosus) à quærendo, id est, ad quæ
do, inquit Freinshemius. Verum non
ligo, quid *questuosus* hic significare de
Num est dictum, ut *vinosus*, *mulierosus*,
qui quæstum adpetunt & consecantur
sic sensus est nullus locutionis hujus. E
enim, adpetens quæstum spoliis? No
petebant quæstum spoliis, sed faciebant
Syrtici. An quæstuosus dictum, ut lucra
de eo quod quæstum præbet? At ne
significatio quidem hujus loci. Nam S
non præbuisse quæstum hic intelligi
verum accepisse. Superest, ut quæstus
Et si fuerint, ut *pecuniosi*, qui multas ha

lucias, & *nummosi*, qui nummos multos.
 quāquam dubitem an hoc sensu sit rece-
 pit apud veteres. Sane in nonnullis libris
 hic *copiosus*, vel *copiosa* pro *questuosa*:
 solita esse hoc videri possit.

umbilico maxime similis est habitus) Locus
 altissimus. In quibusdam libris legitur,
umbilico maxime similis, ex quo sagacissime
 Marcus Vossius in Not. ad Pomponium
 M., *umbilico maxime similis*. Mallem ta-
 men quo propius inhæreatur veteri scriptu-
 re locum totum legere: *Id quod pro Deo*
non eandem effigiem habet, quam vulgo
ut fides accommodaverunt, at imbrico maxi-
me similis est. Habitus Smaragdo & gemmis co-
decoratus. Imber dicebatur perinde apud
 Græcos atque *unber*, à Græco ὀμβρος. Inde
 ad Varronem de R. R. p. 218.
Imber, an Imbrum, an Umbrum dicas, nihil
 Nempe O Græcorum & in U & in I
 Latinorum, qua de re fortassis
 alio loco. Jam ut ὀμβρος, ὀμβρος, ita
 ὀμβρίος dixere Græci, uti vel ex Æliano
 ex quo ὀμβρίος Latinorum *Imbricus*
 nomen. Quid vero *imbrum* vel *imbricum*
 nomen, docuit Vossius, & ante ipsum
 ad Varronem. Sed & in glossis an-
 tiquis legitur, *Imbrum ἡμίονον, περὶ βατῶν.* &
 ovicos, quod mireris, *gimer* ovis est
 a.

Imbrant pater: vates aque) Codices pleri-
 que

que *to vates* non agnoscunt. Mallem igitur abjicere, ac locum totum sic distinguere: *totius orbis imperium sibi destinaret? Pater in adulatione compositus*. Ut ambigue & farcissimum *pater* & de Hammone, & de cerdore pollet intelligi.

ut ipsi victorem regem divino honore colerent. Hæc in quibusdam non comparent. Et dentur esse à glossa, quod & Freinshemius censuit.

corrumpit) Sic Freinshemius. Ego cæciliis puto rectius *corruptit*, quoniam præcipit *jussit*.

C. VIII. *otiose peregrinationi*) Quidam habent *otiose peregrinanti*, unde pollet suspicari, lectionem veram esse, *otiose peregrinandi*.

urbis futuris muris polentam) Probo Gravianam emendationem, *urbis futurae muris polenta*. Nisi malis orbem futurae urbis, id quod ideo potius videri potest, quia in Bongarino est, *urbem futuri urbis*, pro *urbis futuris*. item, quia illud orbem in hoc genere usurpavit ipse Virgilius: *locum capit hunc in orbem destinat*.

quos illi è muris ob injurias tortos nec avertit. Illud è *muris* sine dubio hic vitiosum est. Igitur autem veram scripturam, *quos illi è muris ob injurias tortos*. Qui nesciebant, quid essent, primum diviserunt vocem, scripseruntque *e culeis*, & post fecerunt *e muris*.

potentior auctor) non imperii respectu, sed efficaciam in persuadendo. Ea enim intelligenda est potentia.

que prospectus oculorum, etiam que pro-
cessere, permittitur) Modius emendat,

permittitur, neque improbat Freinshemius.

oniam in *permittitur* consentiunt li-

nes, idcirco arbitror, scripsisse Cur-

liberque prospectus oculorum etiam in, que
cessere, permittitur. Ordo: permit-

prospectus in, scilicet ea quæ procul re-

Sane nihil fuit facilius, quam ut præ-

in interciperetur à litera finali *m* vo-

præcedentis, totidem constante li-

sicut & alibi accidit sæpissime.

eparandos animos) revocandos spiri-

os amiserant exhaustos per continua-

Nam illi quidem animi, qui signifi-

lacritatem & ardorem pugnandi,

am defecerant Macedonas.

divisus in cornua) Factæ acies quasi

angæ, quibus utrinque appositus equi-

ut equis frangeretur non nihil impe-

minis, transitusque pediti redderetur

Adde infr. c. 12, 3.

in modo onere) pro ex onere, sive ob

quod erat incommodum, id est,

iebat eos, quo minus libere se possent

natantium mutus clamor) Recte

I 4 ait

ait Freinshemius, se hoc non intelligi
quid enim est *natare invicem*? ergo solum
tuit *vocantiam*, maxime cum sequatur
clamore. Verum aliud clamare, & alium
care se invicem, & cur tandem invicem
vocaverint? In libris vetustis est *mutantiam*
quod videtur esse rectum. Intelligunt
enim illi, qui mutabant, sarcinas videre
& pro suis capiebant alienas, dum flumen
transeunt. & ad hunc illius, ad illum alterius
deferuntur, cursu fluminis.

nunquam in discrimen venit, an temere fecit) Non placet hæc scriptura. Illud autem
bet notam rei incertæ, desideratque
brum oppositum, ut si integre hic locus
proferendus, scribi deberet, *an temere fecit
nec ne*. Porro id, quod temere non sit
quidem in discrimen venit. In libris aliis
gitur, *an temere fecit & Mazæus*. Itaque
cor, locum totum ita scribendum di
guendumque esse: *ratio minus potest, quia
quam in discrimen venit. At temere fecit
Mazæus &c.* Certe codices plerique
cem *Mazæus* cum præcedentibus con
tunt. Et est lectionis hujus sensus longe
gantior. Dicit, posse minui rationem au
ciæ ex eo, quia utrum fuerit audacia, in
incertum ob id, quia fuit semper felix, in
unquam incidit in aliquod periculum. Sed
& tum accidit. Nam & Mazæus cum tran
seuntibus posset supervenire ac impedire
flu

anine, maluit expectare, donec transiis-
seque armassent, atque tum demum te-
rate stultitiae occurrere.

directa in gutture hasta) Tanaquillus Fa-
putat *directa in guttur hasta* scribendum,
apparet ex epistolis ipsius criticis. Sed
ratio ne ista nihil opus. Solent scriptores
impost praepositionem *in*, ubi vulgo po-
uarius solet casus, sextum usurpare,
quod jam alii saepe observarunt. Adde quo-
que notata nobis sunt ad Phædrum &
mentum Petronii Traguriani, ipsum
nostrum infr. lib. VII c. 4, 36.

composito agmine antecedebat) Post
ine, puto comma ponendum. Non enim
cedebat agmine, sed agmen ipsum,
quam composuerat.

falsa per metum augurantur) Passive po-
n hoc videtur. Sed quia tali sensu alibi
invenitur, ideo Freinshemius sibi prope
compertum, fuisse quondam, *falsa per
m figurantur*. Non male. quia tamen
longius hoc recedit à scriptura vete-
raterea tò *augurantur* est in libris omni-
ideo sic mallet totum locum emenda-
Se à Persarum exploratores erant mille, fer-
ui speciem agminis iis magni fecerant, quip-
explorare vera non possunt, *falsa per me-
augurantur*. illi nempe speculatores. *ex-
re* etiam occurrit in libris vetustis.

*in libidinis habuerat incitamentum, sed glo-
ria*

ria) ex continentia erga tam & formam
& captivam, religione tanta servata.

parcas) ea reticendo, quæ videntur
feriam posse augere.

C XI. *facilius est quædam vincere*) Illuc
dam mihi admodum suspectum est. Quæ
nam enim illa *quædam*? & si certa aliquem
non adjicit? intererat enim sententiæ integritatis, ut sciretur, ne si alterius essent generis, de quibus hic agitur, sententia illa evanesceret frustranea. Sed & vulgo alii cum similiam ferunt, nullam adhibent distinctionem, quod ex Floro, Ovidio, aliis; Freinsheim laudatis, patet. Itaque eo inducor, ut eillem mem, scripsisse Curtium, *facilius est quædam vincere*. Ita enim eleganter usurpat alibi, quæ illud *quidem*. ut paulo ante: *Odyseus non quidem provocatus*.

suasisset) Recte Budæus & Freinsheim censent, *suasisset*, item in sequentibus, *revertetur*, & sic deinceps scribendum, ostendunt aperte illa, *Macedoniam quoque respiceretur*. toto autem, totum locum ita fuisse formatum olim: *Tandem Parmenio, ante suasisset senescere captivos apud Damascum redimentibus revertetur*. Nam libri veteres quidam illud *ut* agnoscunt, sed pro eo habent *aut*, quæ *aut* deformatum.

nempe ultra Euphratem sum) Hæc oratio non respondet reliquo vigori. Veteres quidam habent ita, *ubi igitur me affamini* non

estis, nam ultra Euphratem sum. Item: v. affamini? nempe oblitus estis, nempe ultra Euphratem sum. Ex quibus conjicio, scripturam veram ita habuisse: *Qua post Euphratem liberaliter donat. Ubi ergo me affamini?* hanc oblitus estis. *Summum ergo dotis &c.* Illud post Euphratem in vulgatis natum ex similibus literis sequentis vocis *summum*. Verba autem nempe *ultra Euphratem*, sunt ossa, qua quis sensum interrogationis, *cur me affamini*, explicaverat.

(*regente*) Hoc, id est, bello, *regente*, id est, determinante, definiente terminos. Solummodo illud *regere* sic solenniter de finibus usurpari, quod ex titulo Juris *de finibus re*is apertum est.

XII. *Post quas quinquaginta quadrigas Phradaes*) Valde dubito, scripsisse ita Curtium, nec seorsum memorasse istas quadrigas sicut fecit alibi, ut supra: *Hos quinquaginta falcatis curribus sequebantur. & paulo claudebant hoc agmen aliis falcatis curribus quinquaginta.* Mallem igitur sic legere loco: *Post quas quinquaginta quadrigas Phradaes.* Et potest fieri, ut ex male iunctis duobus vocabulis, *quadrigas eas*, sit ortum illud *quadrigas*.

(*tempore aestivo*) In quibusdam legitur *tempore aestivo*, quod mihi quidem vehementer non pro altero, quia tempus ille solet esse illius fulgoris, ut est, notum.

sera

Sera æstimatione) etiam hic libri quidam Mss. habent *existimatione*, sicut supra lib. II. c. 6. ubi vide, quæ notavi.

Melius adhuc ratus) Oratio hiulca, ne cohærens præcedentibus, quippe in quibus agebatur non de Alexandro, verum Macedonibus. Desunt ergo aliqua. Nam vocem *Alexander*, quam præmittunt quidam, Mss. non agnoscunt.

C. XIII. *Et lata planitie dimicandum fore*) Mss. plerique habent *dimicarent*. Unde suspicari scripsisse nostrum *dimicari*, pro *dimicandum fore*, hocque posterius esse natum, glossa.

vigilias agere barbaros, & in armis stare) Per vocem *barbaros*, mallem collocari punctum minus. Cohæret enim illud *in armis stare* cum sequenti *compertum est*, non præcedenti, illud quoque accedit. Sunt autem ista distincta, nec alterum ab altero dependet.

raro admodum admonitu amicorum, quum metu discriminis aderat, uti solebat. tum quum munimento corporis sumpto processit) Freinsheimius locum hunc depravatissimū sic emendat: *raro admodum, admonitu magis amicorum, quam metu discriminis, quod adendum erat, uti solebat munimento corporis. tum quum sumpto processit*. In qua emendatione illud saltem monebo, videri primum quod magis quoniam in nullis libris comparet, deletum. Scilicet abesse potest salva sententia.

Sic enim & alii, ut Tacitus III. An. 17. *miseram invidia augebatur*. Ipseque noster, 16, 27. *Rex maiore ex parte virsus, quam sua debuit victoriam*. Deinde pro quod *lumerat*, propius ad scripturam veterem mutandum in, *si aderat*. Denique locum minima mutatione ita corrigendum: *modum admonitu amicorum, quam metu* *si aderat, ut solebat: at tum quoque* *mento corporis sumpto, processit*.

IV. *se ante prima signa dimicaturum*, *pro se, quot cicatrices, totidem corporis de-* *lectionem* puto haud ineptam, si prius post *dimicaturum* ponatur punctum, *pro totidem corporis* inverse legatur, *mentibus* Mss, *quot cicatrices corporis, totidem* *cora*.

Invero campi deprehendere) Non video, *versativa conjunctioni* hic sit locus, *expletive* poni dicas, ullam habet electionem, consuetudini Latinorum convenientem. Mallem ergo: *hi vere campi depre-* *deret*. Vere deprehendere, est, *aperte, ma-*

ita dii fata ordinavere) Pro *dii alii* *decorum*. Et profecto insolens, *dii ordi-* *fata, ut imperium consuerent*. Quia ta- *lud dii agnoscunt plerique, puto Cur-* *ripiisse fata, non fata*.

V. *Exaudiebantur tantum strepitus ba-* *rum, quibus equi carrum trahentes*) Cu- *jus*

juscurreum ? Darii sine dubio, & sequitur
hac sola fugientis vestigia excepta sunt quæ p
 fecto de nullo alio accipienda. Jam vero
 de eo proxime præcessit. Locutus noster
 communiter de fugientibus, eos dixit em
 se, coivisse. Quomodo nunc potest tam
 rupte venire ad Darium seorsim, ne prola
 quidem ejus nomine? Mihi admodum p
 suasum, non pauca hoc loco excidisse.

C. XVI. *quam sequi se*) Mallem cum Be
 garfiano, *quam se sequi*, elegantioris num
 causa.

Thessalos equites ad se vocari iubet. Ecquid
quit) Freinshemius vere opinor putat,
 cum hunc esse depravatam, emendatque
Thessalos equites advectus, ecquid, inquit. Ac
 re quidem facile convenirem, verba ve
 emendationis longius abire videntur. Qu
 re mallem ita legere; *Thessalos equites ad*
lare, ubi, ecquid, inquit, videtur. Verbum *ad*
lare valde opportunum est hoc loco, quia p
 cedit, *strenue usus.* usurpatque noster etia
 alibi, quoties festinatio est indicanda. Sc
 ba tamen non est assecutus, itaque fecit
vocare. unde alius dein *ad se vocare*, & ali
vocari iubet.

fortuna vincit) Alii libri *vicit*, quod p
 fero, propter sequens *strata sunt.*

fugientibus) non *se*, quod in præceden
insequentibus intelligendum, sed *hostes*, q
 periphrasi cives denotat,

(*res*) tam varios & multiplices intel-
lectus, quam alias vix seculis singulis in-
pue, per tempora diversissima solent

(*discordia in metum versa*) cum propter
imminentis periculi cogerentur
e misericordiam, nec tam aliis esse
quam ipsi suam curare salutem.

(*ad huc regem*) Petebant auxilium
ejusque implorabant opem contra
Macedonum, quasi adhuc rex foret,
isumen jam in fuga constitutus, ipse
esset opis alienæ.

(*animo*) Mallem debuit, & animo.
nim hic ellipsis conjunctionis vide-
potuit ea intercepta esse per pæne
iteras in fine vocabuli præcedentis.

LIBRUM QUIN- TUM.

(*De interim ductu imperioque Ale-
xandri vel in Græcia, vel Illyris gesta*
recte monet Tanaquillus Faber in
Criticis, ductu Alexandri ea geri
potuisse, quippe qui tum constitu-
in Persis. Quod autem loco Ale-
Antipatri substituit, hoc vero non
est. Nimirum tam diversæ sunt istæ
una pro alia non facile potuerit et-
bitante scriba collocari. Præterea
est, Antipatrum in Illyriis belli
geras-

gerasse? Præfectum quidem rebus Græciæ
Macedoniæque novimus ab Alexandro, res
Macedoniæ Græciæque nil opinor a
lyrios Thracasque, quorum hic fit men-
tio. Quare mallet ego: *Quæ interim imperium
Alexandri, deleta voce ductu.* Error inde
videtur. Volebat quis interpretari vocem
imperio, inepteque adjiciebat *ductu*. Id
ea receptum in textum cum non col-
leret cæteris, alius conjunctionem *que*
imperio adjecit. Porro *imperio Alexandri*
mandato auctoritateque ejus, quomodo
lib. X. c. 2. *Exules recepi iussit, & Græci
ausi imperium aspernari.*

*Euntibus a parte læva Arabia odorum fer-
tate nobilis regio, campestre iter est.* Ita ha-
bent omnes veteres, nec video, quid delide-
queat in hac lectione. Ordo: Euntibus
Arabia, ubi castra habebat Alexander).
Arabia est à parte læva, & iter campestre.
Euntibus est iter campestre, idem, ac ha-
bitum iter, facere iter debent per meros cam-
pos. Porro qui sint ille campi, declaratur in
sequentibus, ejus nempe regionis, quæ
inter Tigrim & Euphratem est sita. Puto
esse omnia.

*toto fere solo propter venas aquarum resu-
dante.* Putat Freinshemius scribendum:
fere solo propter, venis aquarum resudante.
Nec enim illud
solum totum, quod est propter flu-

in proximo, aut vicinia eorum situm,
universum, omne, quantumcunque
inter ista duo flumina, humore abun-
dant, quod ex eo constat, quoniam de eo omni-
um, quod sit pingue. Ergo lectionem
retineo, cum in ea nulla sit diffi-
cultas. Causa fertilitatis est humor, qui ma-
nat utroque amne, inquit. Sequitur, quo-
modo possit manare, toto solo resudante,
humorem eum, idque propter ve-
terem per quas scilicet manat ex utroque

in aciem irent) Quid hoc est? an ire
in aciem? At *aciem* pro *prelio* & *pugna* ne-
cessario temere occurrat. Num est, ire in
aciem? ergo addit *velut*? quadratum cer-
tamen agmen non erat, velut acies, sed re-
cta ipsa. Libri Mss. habent *aciem migrent*
transiens. Puto igitur fuisse: *Ceterum*
transiens agmine, quod ipse ducebat, velut in-
transiens, ingredi suos iubet. Sensus: Jubet
transire agmine quadrato. Id porro qua-
dratum agmen ducebat ipse, illo plane mo-
do transiens iterque faciens, sicut solebat

præferrebantur) Si præferrebantur, er-
rant, nequebantur eum, quod tamen su-
pererat. Mallem itaque *proferebantur*.

ficiendo aperi firmum reperiunt solam)
ficiendo alii habent *fuficiendo*, unde
transiens conjiciebat *suffulciendo*. Id quod
mihi

K

mihi

mihi quidem melius videtur. Namque Indice Freinshemius *sufficiendo operi solum* ponit *solum*, in quo possit *suffici* h. e. *substruere*, nescio an loco huic conveniat. Differre profecto *substruere* & *superstruere*. Operi perstruendum fuit solo firmo, non subleandum. Præterea *sufficere* non tam est *struere*, quam in locum rei alterius reponere. Quare magis inclino eo, ut credam, scripsisse Curtium: *vix sufficiunt operi firmum solum*. Sententia hæc est; Illi limo peragesto vix substituunt è durabili materiam ejusmodi, quod possit esse firmum finiendo operi. Error in scriptura nam eo videtur, quod pro *sufficiunt*, interpreti per verbum *reperiunt* esset adjecta, de verbo *sufficiunt* ex sequenti voce *operi* per littera adhaeserit, factumque sit *sufficiunt* de post à correctore factum id *sufficiunt* quod in textu hodie occurrit.

C. III *temporum multorum homo*) id est, si quis reperiri possit multis temporibus, scilicet rarissime existat.

simul iam inter hæc) Mallet Freinshemius *castelli exigui & ignobilis simul?* Jam inter *eminis* petebatur, exturbato illo admodum quod coniecerat Bongarsius, ex vocali *admo* *admovent*, quod hic habent quidam libri *vocalam simul*. Ego puto minime conieciendum, locumque ita legendum: *Rex primos constituerat, interrogans &c. simul*

Simulacrum) admovent. Inter hac omnis
Sententia: Rex interrogabat eos,
adducebat ipse quoque propius ad
eum, cum eum vident appropinquantem,
petunt eum telis. Verbum ad-
tali sensu sapissime apud nostrum oc-
currit. Similimus est locus lib. IX c. 4. Jam
bat rex, quum vates admonere eum cepit,
nitteret.

placitum precibus) Sic Freinshemius, ne-
mo, an typographi culpa, cum inter er-
ros non sit notatum. Non enim dubi-
tamus in *supplicium*, & non *supplicium* sit scri-
bendum.

Perfidem) Recte corru-
 umocum cenſet Freinſhemius, cum Per-
 ſante Suſſidas Pylas intrare nequiverit.
 Non eſt dubium, quin illud *Perfidem* ex
 ſuperiore perperam hic ſit repetitum.
 ſitem ſic ſcripſiſſe Curtium: *Omni hac*
vaſtata ferro, die quinto anguſtus. Ex
 ſiſte aſpecto ſecit oſcitant librarius fer-
 ſiſte alius, quia ſequebatur *die, tercio,* &
 ſiſte ſim legitur *quinto*, ideo ex ſuperiori
Perfidem hic intèrvit.

diripere velle thesauros, properaret) Ii-
res pleriq; post thesauros habent vo-
cissos, unde Acidalius tacet *diffimos*.
quomodo convenientibus vi-
silegatur thesauros sibi commissos. Vi-
detur ortum ex literis primo male

connexis, hoc modo *thesaurosi bicomissos*, per emendationem mutatis deletisque, displicebant: ut fieret *dimissos*.

fortuna exempla) id est, pœnas & furticia, quæ sæviens & crudelis sumserat innocentibus illa fortuna.

Jovem illi) scilicet Græci captivi. Colla- maverunt autem, *aperuisse oculos*, id est, spexisse ad calamitatem & miseriam suam post diuturnam dissimulationem, quasi videret.

ut nunc est) Hæc quid sibi velint, non cogito. Puto plane, Curtium scripsisse *qui modo ad opem petendam ex tenebris & ceteris re procedere erubuimus, nunc & supplicium ostentare Græcia velut latum spectaculum mus*. Tò y agnoscunt libri Mss, quique præter nos, id ex glossa acceperunt. Et tamen elegans & emphaticum, sæpeque in scriptis optimis scriptoribus. Voculus est nata ex postrema syllaba verbi *erubuimus*. Postremo & conversum in *est*, quod non alio modo frequentius.

quid mirum est fortunatos) Puto & scribendum, *quid mirum & fortunatos*)! ge profecto elegantius hoc est, & ex occasione præcedentium, ostendit, factum habendum pro iniquo.

relinquimus) Libri habent *relinquimus* quod præfero, propter sequentem re-

gem, *relinquemus ergo*. Sed sic & *trahemus*
scribendum.

quod ipsi nunquam ausi optare forent, offerre
(*am*) Illud *forent* prorsus ineptum est
in loco. Scripsisset saltem Curtius, *ausi fo-*
optare, cum trajectio non modo non sit
levis, sed plane absurda. In Palatino pri-
us legitur pro eo *fortem*. Puto igitur scri-
psisse, *quod ipsi nunquam ausi optare forte* (vel
nam) *offerre, patriam &c.* Sic sane ele-
vata est oppositio inter id, quod per exspe-
ctationem magnam obvenit optanti, &
quod subito per fortunam neopinanti qui-
bit. Quale quid his Græcis evenit.

(*amor detineret, relinquerent*) Sententia
mutata. Itaque hic addunt post *detineret,*
relinquerent. Sed quia libri veteres non agno-
verunt, ideo existimo, sic esse scribendum to-
tius locum: *Si quis contubernij liberorumque,*
servitus coëgisset agnoscere, amor, retineret;
relinqueret, quibus nil patria carius est. Depra-
vit locum particula *quis*, quam non intel-
lexit prisco more positam pro *queis*, id est,
illis. Sententia: si quibus amor, si aliqui-
bus amor contubernii liberorumque, si
servant contubernaes suas liberosque,
relinquent illi eos. Sensus optimus.

(*ad ostentationem luxus*) Hoc *luxus*
suspectum est. Puto ab initio voci *osten-*
tationem adscriptam glossam *luxum*, cam
K 3 post

post receptam in textum, dein mutata
in *luxus*, ac propterea delendam.

C VII. *Ac ne longa quidem ætate*) qua
ga? hoc vero non exprimitur, ut facile
pareat abesse quidpiam. Ideo libri alij: *ne tam longa quidem*. Sed hoc puto emer-
torum esse, non Curtii. Ipse hic videtur
psisse: *Ac ne tam longa hæc quidem ætate*,
tium ex eo natum, quia duæ voces *longa*
junctim & sine aspiratione, *longaac*, dein
gæ scriptæ.

habuere Macedonum reges) Hoc vero
cedonum est ex glossa, inepti interpretis,
cum *reges* hic videret nominatos, de Ma-
donum regibus accepit. Præterea &
vitio hic locus laborat. Vult enim dicere
alias urbes superesse, Persepoleos ne ve-
gium quidem ad parere. At hoc non faciunt
verba, ut nunc leguntur. Itaque sic cer-
legenda? *Alias urbes, quas habuere reges*
habent Parthi. Sensus clarissimus. Hab-
eas Parthi, ergo supersunt. Debent autem
hic intelligi urbes illæ, in quibus itidem
fari reges Persarum consueverunt. Hab-
runt enim certas aliquas, quas inhabitab-
æstate, & alias, quas hyeme, qua de re
sonius est consulendus.

fuisse delendam) ex necessitate fatali. H-
enim in causâ fuisse, ut factum tam fæd-
committeretur.

C. VIII. *Equidem quam versabilis*) Sic

ins hemius. Ego autem credo, Cur-
scripsisse *versatilis*, nam alterum nescio
occurrat alibi.

(*averfantur*) In Aldino Codice legitur
adstantur, quod puto esse rectum. Aliud
averfantur. Avertamur enim ea, quæ no-
splicent, & nos ab iis quasi avertimus.
sic averfantur bella Darii, sed plane ad-
stantur dii, hoc est, adversarios se fa-
teantur eorum, vertebant se contra illa bel-
la a parte Alexandri stabant contra Da-
rii. Itaque mox capite sequenti Nabar-
tis: *Diu adversis bellum inimis.*

(*regnum ubi reddat*) scribendum *tibi*
est, quod inter emendanda notare
hemius omisit. vide mox, n. 8.

(*renovandum bellum vires paratas habent*)
alii alii ad renovandas vires, & parata exhi-
beret, quæ lectio videtur melior, cum non
conconcinne vocabulum *belli* (ad renovan-
dum bellum, ut major belli) repetatur.

(*persecuti fugam ipsius*) non Alexandri, li-
cet proxime de eo præcessit, nec enim ejus
fuga aliqua, sed Darii, hoc est, qui cum fu-
gæ tem essent seculi. Ita supr. c. 8. *bis me vi-*
dit, bis fugientem persecuti estis.

Q. XI. Nulla *Bactra sunt nobis*) Quorum
licet fiducia ineamus adversus te consili-
um scelestæ, jungamusque nos Besso. Perti-
net enim hæc ad significationem, verum

occultam & figuratam, facinoris, quod
sus agitabat.

Et interpretis Græci) Atqui sermo, qui
ferebatur, non fuit interpretis, sed Patro-
nisque relatus est opera interpretis Bessio-
gitandum itaque, annon Curtius scripse-
Et interprete, vel Et ab interprete. Ac per
vox *Græci* effecisse, ut glossator, qui nesci-
bat, per eam designari Patrona, conjun-
ret cum præcedenti *interprete*, ac ita circum-
rigeret hanc faceretq; *interpretis*. Nam qui
Tanaquillus Faber in Epistolis Criticis
quentia potius, *relato sermone* putat emen-
danda, & mutanda in *remotione*, id vero po-
ne alienum est ab hoc loco. Scilicet si
motione interpretis suspicio præberi Be-
debut delationis alicujus à Patrono fac-
removendus fuit ante, quam Patron delat-
ret. nam post delationē, & cum jam om-
interpretis accepisset, frustra removebat.
Nullus itaque hic remotus interpretis. H-
vult Curtius: cum Patron Græce loqu-
retur cum Dario, Bessum licet imperitum
sermonis Græci, ipsa dictitante co-
scientia, suspicatum id, quod erat
ctum; postea suspicionem confirm-
tam per aliquem ex Persis, peritum serm-
nis Græci, qui referebat Bessio omnem P-
tronis sermonem. Neque enim interpretis
hic intelligendus is, qui sic specialiori noti-
ne vocatur, sed quicumque linguæ utrius
per

is, quales adfuisse plures non est vero
 dictaneum, cum Patron allocutus sit
 in non seorsum & remotis arbitris, sed
 multis pluribus, quod apparet, quia
 quoque & Bubaces adfuere.

II. *cum armatis*) Illud *cum* precii est
 usus. Alii habent *tum*: ex quo Freinshe-
 mius conjiciebat *tot*. Ego mallē credere, lite-
 rum numerales hic latere, ac fortassis *XV M*
 legendum esse, ut *quindecim millia* signifi-
 cat. Equidem triginta millia dicuntur
 adfuisse, qui in scelus conjuraverant. Sed
 numerus variat in libris. Sunt, qui ha-
 bent quantum *XXV* millia. Possunt & illa
 quindecim millia de solius Bessi manu accipi.
 Quamquam si de illis solus locus accipi debe-
 ret, forte rectius scriberetur *III M*. Ac for-
 tassis electio hæc verissima, confirmata
 est ex eo, quod in libris quibusdam scri-
 ptum reperitur trecenti. Nam tria I, à tri-
 centis, in Manuscript. parum differunt.
 videtur supra c. 8. *Tria millia & trecenti equi-*
bus et maxime Bactrianorum. Bessius praeerat.
 ecce tria millia Bactrianorum cum
 Besso, nam trecenti illi hic in rationes
 non veniunt. Quicquid sit, illud *cum* non
 est, quam ex literis numeralibus male
 confectis, natum, ego quidem firmiter per-
 habeo.

undique contextum) Hæc verba
 ex sequentibus intrusa inepte, ac ejici-
 enda.

enda esse. Certe si hic posuisset Curtius, in
debebat paulo post tanquam rem novam
memorare, quod *sordidis pollibus vehicula*
intexerint. Legitur quidem in quibusda
contectus in superioribus, ut referri possit
Darium. Sed & illud à sciolo factum. Na
si Darius ita fuit contectus, quid ita hici
tuunt, ne forte cultu regis agnoscatur
vehiculum quoque contegunt?

C. XIII. *omisso itinere, quod patebat in Me
diam*) Alii habent, *petebat*, ex quo Fre
hemius facit *parabat*. Sed *petebat* rectum
In omissa, post *petebat*, distinctione causæ
difficultatis. Nam voces *in Mediam* nov
ferri debent ad *petebat*, sed antecedens *om
itinere*, locus sic scribendus, *omisso itinere
petebat, in Mediam*.

A D L I B R U M S E X T U M.

C. I. **E** *Effuse fluentem*) Illud *fluentem*
parum mihi suspectum est. Mi
teres non pauci litteris quadratis sunt
mati. At in illis E & F parum differunt
cet ergo credere, vocabulo posteriori
accrevisse ex littera finali vocis antece
tis. Reliquum fuerit, ex puncto illo *F
tem*, quod satis clare monstrat, legendu
le *ruentem*. qua voce nihil usitatus in
genere.

de ere se) Imo vero non *se*, sed *membra*,
 periebatur, ut constat ex superioribus.
 Igitur vocula *se*, quam peperit syl-
 laba prima vocabuli subsequenti *sensit*. &
 in libris antiquis, qui non agnoscunt.

Lassa sunt membra) Verbum *sunt*, libri
 omnes non agnoscunt. Et plane abesse de-
 beat, cum respiciunt omnia præcedens *visce-*

rat è Gracia excitaverat) Alii *excitaverat*,
 præfero. Nam excitantur, qui per oti-
 osam naviam, aut similes causas manent in
 loco, ac proferre se nolunt, quod hic non
 tollitur, sed id solum, quod ad se evoca-
 tum tam longinquis terris; id autem est
visce-

Levis armatura ducebat agmen) Hoc
 præcedebat justam militum aciem. Nam
quadratum, est acies justorum mili-
 tum, seu juste armatorum, in itinere consti-
 tuta. *ducere* autem hic est *anteire*, *antecedere*.
Argumentum adferunt, aquam, quo dulcior
est cetera maria, infuso paludis humore mi-
scuit) Ita edidit, distinxitque Freinshe-
 im. Sed est locus hic sine dubio deprava-
 tus. Quicquid enim sibi volunt ista. *aquam mi-*
scuit, quo sit dulcior? An mitescere alio fine
 possunt: vel an omnino finis hic, ut
 miteant? Putem ego, unum idemque esse
 mitem, si mitescunt, & si fiunt dulces. Ita-
 que verba hæc distinguo atq; lego: *Et ar-*
gumen-

gumentum adferunt aquam, quod dulcius
quam cetera maria. In faso paludis humor
rescere. Sententia, pro argumento su
ferunt ipsam Caspii maris aquam, prop
ea, quoniam est dulcior, quam aqua mar
aliorum. Id porro dicunt fieri non aliam
causam posse, quam quia in id Mæotis p
infunditur Illud quod agnoscit Codex e
Bongarsii.

C. V. *invieta manu*) Merito hæc vox Fres
hemio suspecta est, nimis tamen recedi
liqua, quam substituit. Mallem *indict*
significetur imperata, iussa, certorum ni
pe ad hoc electorum.

comitata) Libri alii habent *comitatu*, q
præfero Nam trecentis feminarum con
ta genus loquendi nostro minus suetu
Magis illud alterum, *comitatu trecentarum*
feminarum, quam lectionem fecit dubia
quod solis numeris CCC positus incert
esset, *trecentis ne*, an *trecentarum* esse
gendum.

cum ipso militari) Sociam belli ac mili
se ipsi jungere.

C. VI. *in altissima quaque fortuna*) Hoc q
que mihi suspectum est. Puto Curti
scripsisse *in altissima quoque fortuna*. Senu
ge efficaciori & emphatico magis. Est en
ea sententia, nullam esse tam alte consti
tam fortunam, ut non longissime supra e

ineat id bonum , si quis in ea possit uti
deratione atque continentia.

disciplinamque) Palatinus primus conjun-
anem *que* hic non agnoscit. Adducor, ita-
e, ut credam, Curtium sic locum hunc
ipsum, atque distinxisse : *Patrios mores,*
disciplinam Macedonum, Regum salubrem
operatum & civilem habitum. Sane discipli-
Macedonum vix dici potest temperata,
n fuerit severa & adstricta, habitus vero
um vere temperatus, & de eo maxime
tur per oppositionem factus Perfice hoc
o.

num animum duorum non capere fortunam)
n posse uno eodemque animo & Alexan-
um se præstare & Darium, ac ideo si
rius esse velit, simul cum animo fortu-
n Alexandri esse relinquendam.

ornatior) Alii *oneraverat*, quod vide-
convenientius, quoniam præcedit
ruantes.

dedique alieni moribus) In Palatino primo
dumq;, quod longissime abest à vulgato
q;. Itaque vix dubito, quin ei subsit scri-
ra vera, non intellecta aliis. Scripserat
irū Curtius: *Tum cum maxime, vinci ipsos*
q; alieni moribus. Ut *vinci moribus*, pro *vin-*
moribus ita *duci moribus*, pro *duci à moribus*
od quia in altero *dedi moribus*, (nec enim
ibus dedi sensū habet isto quidē loco, qui
sit cum precedente cohærere) non pro-
cedit,

cedit, ideo manifestum est, hanc lectionem
esse veram. Illud *duci* est intelligendum,
modo victi & captivi ducuntur, rectissime
et *vinci* subjungitur. *Dedi* autem, quod ne
legitur in vulgatis, glossa est alterius.

quarupes erat) Locus sine dubio deper-
vatus. Acidalius veram putat scripturam
quarupesederat. Mihi longius à veteri scrip-
tura hæc abesse videtur, quam ut vera
sit credi. Scribo itaque, *quarupes cesserat*,
quarupes defierat.

in aruerat) Non dubitem, quin cum *Sili-*
sis in arserat sit legendum. Sed obstat, quod
tunc demum, cum stipites cumulati,
injectus dicatur, quod & Freinshemius no-
vit. Neque debuit ab hac sententia disce-
re ob superiora, *iubet igni dari alimenta*,
enim cum intelligit ignem, qui tum flamm-
bat, sed qui paulo post erat futurus. Con-
siliūque Alexandri natum non ex igne
tuito, sed arefactione fortuita per Ful-
nium materiæ, quæ alias concipiendo
fuit inepta.

queque adurebant) qui? Non po-
dici, miles, sic enim, ut *incenderat* singulari
& *adurebat* scribere debuerat. Neque a-
quid superest, quo commodè referas. Ita
metuo, ne sit à glossa, qua quis illud *in-*
cerat, exponere volebat; locumque totum
ita lego: *Sonabant incendio Sylva, atque ea-*
que, quæ non incenderat miles (scil. sonab-

ratio) *concepto igne proximo quoque.*
 VI. *eius consiliu fortibus vires & illustribus*
participem) Non video, à quo illa, *forti-*
bus & illustribus, regantur. Puto igitur
ad eum, legique oportere, *se eius consilij*
ad eum viris &c. Nam ut per ellipsin
 minus omissum, vix persuademur. Sic
 paulo post: *Sciscitare inde pergit, cum*
tantanta rei societatem inisset.

missus Nicomachus ad fratrem) Male in
 hemiana hæc coherent, nam verba
ad fratrem, spectant ad sequentia *defert, que*
ad eum. Itaque post *Nicomachus*, comma
 pendendum.

ad se) Hæc ex glossa suspicor
 quemadmodum & illa: *affirmare, que*
ad eum.

VI. *nihil metuo ab externo*) Non video,
 hic de suo metu nominatim agere
 habet. Quid enim, si aliud iudicium
 consiliorum. Suspicio itaque, sententiam
 generatim, *nihil metus ab externo*,
 nullus metus est ab externo, externum
 metuimus.

Itaque indignatione) Ordo turbatio,
 infum facit valde ambiguum & obscu-
 rum. Est autem talis: Itaque vox indieum
 indignatione, excepta est silentio, id
 indices per indignationem non no-
 rant Philotam, ideo tacuit exerci-
 tæ nec signum de se gravioris alicujus
 com-

commotionis edidit. Ideo Rex, ut acuer
eum in Philotam, subjicit, quæ sequuntur
(*gravioris consilij*) de re graviore, cujus
di est & conjuratio ; sed levi, communis
familiari. Ad eam quippe pertinet forma,
vestri curam agite.

(*viliores mihi facerem*) id est, contem
nem, ut exponit Freinshemius. Quamquam
non bene videam, quomodo hic stare possit
illa expositio. Agitur hic enim de potestate
quam licet non sine causa posset sumere
talibus, noluisse tamen ait. At hoc non
contemnere tales, sed eis potius parcere
liberæque eorum dissimulando transmittit.
Itaque *viliores* hic intelligo dempta præ
auctoritate, per manifestationem cri
minis ejusmodi, & necessario adjiciens
pœnam. Quæ si semel fuissent affecti, non
poterant deinde haberi digni beneficiorum
à rege in eos collatorum. Atque sic vide
accepisse locum hunc & scribam codex
Palatini, quia addidit, *consumelia mihi fa
cem viliores.*

(*unam præfeci*) Mallem, *unum eum præ
feci*. Longe profecto cordatior sic, atque vir
dior esset oratio.

(*qui modo*) Alii habent, *quo modo*, alii
quo modo, quod posterius non displicet. In
malum servata lectione recepta, pun
interrogationis collocare post vocabulum
causam, & illud *qui* pro *quo modo* interp

ut cohareat, *qui causam diceret absens*,
 quomodo posset dicere causam una
 scilio, cum sit absens, hæcque omnia
 at.

re crediturum) Illud fuisse à sciolo adje-
 re. Nam antecedit, *proditos esse*, non

cum illi utrimque) id est, ex accusa-
 & defensione cognita, inquit Rade-
 Atqui nulli tales hic accusatores. Rex
 scusabat. Rei cæteri adeo non accusa-
 ut ne nominarint quidem. Mallem
utrumque. Sed quia Mss. hoc ignorant,
 era lectio censenda *utique*.

utrumque licet dicere) Nescio, an non ali-
 sic absit. Ego certe puto, Curtium scri-
 tamen *utrumque cum liceat dicere*, ut sit
 titia, cum tamen mihi sit qualiscunque
 venia dicendi concessa.

verebatur) id est, qui metuebat se jun-
 inquit Freinshemius. Sed illud *vereri*
 simpliciter haud existimo. Itaque
 erique libri Mss. consentiant in vo-
tabatur, eam præferrem. *Tentari* ele-
 dicitur, qui adduci ad negotium dif-
 neque sat honestum queritur.

et, nihil me) lego, *adisset, & nihil*, con-
 onem intercepta syllaba ultima verbi
 Nam ut à Curtio per figuram creda-
 aissa, causa nulla est, cum figura nul-
 habeat hic usum, quippe quæ vix solet
 L ad-

adhiberi, nisi ubi concitate quid dicendū
revertendum mihi est) Sic Freinshem
 putatque rectius, quam quod maluerunt
 alii, *prævertendū*. Nam, ait in Indice, recte
 ad id, quod supra jam tactum; at non
 satis pertractatum erat. Atqui id, de
 Philotas in sequentibus tanquam vero
 coque crimine, ab eo nominatum nullo
 bulo. Non ergo potuit ad id reverti. Q
 lego, *devertendum mihi est*. Sic enim &
 Ut lib X.c.6. *inde enim devertit oratio*.
 tium ex eo natum, quia scriptum fuit
rendum; solent enim frequentissime in
 illæ litteræ commutari.

non cogitato modo, sed & consummato)
 fero, quod habent Mss. plerique, *non con*
mato modo, sed & cogitato. Hoc enim, tan
 magis dubium, rectius firmatur emph
 illo &. Præterea plus convenit ne
 præsentī, cum parricidium non fuerit
 summatum, & in eo positum sit pond
 gumentū, quod etiam qui meditantur
 quid, non possint quiete dormire.

ne te mihi credidisse pœniteat) propt
 quod credideris sine ratione, dabo ecce
 las, quibus appareat, merito te hoc se
sic ego imperio) Præfero, quod est in
 rulæ editione, *sic ergo*.

si fratrem regis) Mss. plerique, *sed fra*
 Unde suspicor, scripturam meram esse
fratrem, hoc est, si non oportuit dili

in modo alias vir fuit magnus, sed & frater. Vitium ortum ex eo, quia istæ scilicet ab inepto librario junctim primo *desiet*, dein emendatæ mutatæque in *sed*.

Interim qui regem) Pessima distinctio, miror, Freinshemium servasse. Scribitur locus est hoc modo. *Retinete me interim, dum consulitur Hammon in arcanum cultum scelus interim. Qui regem nostrum. Retinete me interim, dum consulitur. Et insolens etiam optimis scriptoribus, interim sic rejicere ad finem.*

Adhibere vobis) Pro *adhibere* mallet *Adhibere*; sed repugnat Freinshemius. Ego putem in ipso esse vitium magis, non voce *vobis*. Cur enim tandem *vobis*? Sed nullos alios hoc in usu, quam *Ma-* *ius* solos? Atqui res ipsa testatur *di-* *ctum*. Quare putem, scripsisse nostrum, *vere verbis*, ut sit sententia, solent non *in* verbis & oratione se tueri, sed cum *adhibere* etiam parentes, ut eorum *actia*, conspectu, intercessione judicem *moveant*.

Nullam auctoritatem eius littera habue- *Hæc* verba mihi suspecta sunt, tan- *glossatoris*, non Curtii.

Sed per dispositos, quos ad somnum habe- *ro ad somnum* in aliis legitur, *supra* *Unde* mihi fit suspicio, verba ista,

quos ad somnum habebat, esse & ipsa glossa ris. Curtius profecto non videtur taliter do fuisse scripturus, sed vel hoc *sed per dispositos ad somnum habebat*, vel isto : *scilicet quos ad somnum habebat dispositos*. Et longius sunt elegantius, cum quo fine fuerint dispositi, ex sequentibus satis intelligatur.

per interpretem audire) Hoc est, interpretum, sive medium aliquem, ut quidem hic accipitur à Freinshemio, quod ex sententia eius liquet. At vero *interpretem* hic intelligendum proprie, ac de eo, qui exponit ignotum alterius sermonem, vel illud ostenderit, quod præmittitur, tanquam aliud, iniquum, superbum de Philota, filio natum Macedonem, hominem ejusdem gentis. Ut vix dubitem, quin scripserit Curtius, *per interpretem audire*. Est autem optimis scriptoribus, *agere cum aliquo, et eorum suorum causa compellere aliquem*. ipse noster infra lib. VIII. c. 13. *Posterius legati Abisare adiere regem*. Itaque sententia Philotam agere superbe etiam in ipsa descriptione sua præsentique negotio, quod compellere Macedonas noluerint sermone, trio, verum eo, qui exponi debuerit per interpretem.

eundem Jovis arguisse) Nescio quomodo hiulca maleq; cohærentia hæc videntur quid hic nominatim memoratur Jupiter cum proxime antecesserit de Hammon

itaque hic locus ita formandus: *Cur-
tium consuli vellet eundem, cuius arguisc-
daciune. Alexandrum filium adgnosce-
ratio planissima, longeque melior vul-*

custodia commissa sit) Libri veteres
eius custodia commissa sit; alii omittunt
cuius custodia. Verissima lectio vi-
pecunia, eius custodia commissa, per-
nines.

bus eorum) Alii *ipsorum*. Puto, ex
se annexum. & iccirco, parum huc
n faciens, delendum.

se supplicio) Ordo: remittere se le-
nunctis fontium. Et hoc quidem.
Quo autem pertinet id *supplicio*?
d *conunctis*, ut *conuncti supplicio* sint,
ire idem supplicium coguntur. Atqui
hic intelligendi, sed qui conuncti
puitate. Coniungebantur enim non
supplicium idem, sed supplicium idem
ant, quia erant conuncti. Metuo igi-
exciderit particula legendumque sit:
de supplicio, & hoc eo magis, quia li-
am habent *supplicii*, quod illius, *de*
interpretamentum atq; glossa est.

ne sanguine deum fecimus, qui nos fasti-
ro fecimus libri alii habent *iactat*, alii
t plane. Mihi vel ex hoc ipso, quod
t *iactat*, in aliis *fecimus* liquet, neu-
te Curtii, eumque id per retinen-

tia figuram omiffa, quod apponendum
ut fit in oratione indignantium. Ergo lo-
ita lego: *Noſtrone ſanguine Deum? Quis
faſtidiat? qui gravetur mortalium adire
lum?* Debent omnia intelligi, ut dicta
per indignationem. Cur, ait, nos faſtidit
tamen eum Deum fecimus? Et cum ipſum
fecerimus, cur non facere & nos poſſus
modo velimus eſſe viri, nec ferre Alexandri
has injurias, & vel per eadem ejus ul-
Neque eſt, ut metuamus pœnas. Quis eni-
proavum ejus, quis deinde Archelaus
tus eſt?

repreſentaſſe) Plerique habent *repreſen-*
re. Unde ſuſpicio, ſcripturam veram, &
ſentare ſe conſilium. Librarius ineptus jun-
ſcripſit iſta duo vocabula; inde vitiū ex-
recuſaret. Illi) Puto & huic loco acci-
quod ſuperiori ſcribendumque eſſe, *recu-*
Et illi conlocuti &c. Debet ſane *non recuſare*
prioribus reſpondere. in iis vero *repreſen-*
re, non *repreſentaret*.

A D L I B R U M S E P T I M U M.

C. I. *O* *Officii ſpecie*) fuit enim ex armis
regi, ut patet ex ſequentibus. Scire-
bant autem hi per vices comitari regem
corpore ejus cuſtodire, & vigilias ſervare
qua de re ſupra lib. V. c. i. Atque de ha-
ce intelligendum, quod ſequitur, *miran-*

in vice sua tali fungerentur officio, id est tempore, quo tetigisset eos ordo, sed extra ordinem.

ut *aque praesens movit adfectio*) Valde mihi est suspectum. Et quis credat, voluisse Curtium, cum praemisisset, ad omnes *adfectio* repetere *movit adfectio*. Adde. q. nil indicatur. Malo itaq; haec omnia, *vituperanda*, *indamus*, *miseremur*, *irascimur*, *utcumq;* *movit adfectio*, pro glossa habere. Cum autem vox *adfectionis* ipsa parum sit propria, altem parum usurpata nostro tali sensu. *ab illo traditi*) Cui Alexandro, sine dubio, per commendationem. At verbum absolute ita poni, nescio an sit receptum. Si Curtius ita scripsit, *qui placere vellent tibi ab illo traditi*, annon concinnior & for esset efficaciorque oratio? Quis autem non videt, potuisse ineptum librarium mittere illam voculam, tanquam male rem.

detrectantes) Hos ergo perducere de nullosque alios; quis autem hoc credidit & noster generatim supra lib. IV. c. 6. *tantam in Macedoniam ad inquisitionem militum misit*. Itaq; sic est legendum, *detrectantes*. Excidit conjunctio, hic nequa, ad emphasin, per similitudinem antecedentium sequentiumque literarum.

At haec) Non video, quid adversati-
appositio hic faciat, nisi dicas respici,

quod præcessit, voluisse omnes saxa in eu-
jacere; hic contra eidem assentiri. Quia
men distat longius, suspicor scribendum
At hæc.

ea præcipue regum) Freinshemius pu-
præcipua legendum. At vix persuadet, re-
non habuisse alias voluptates majores. Con-
tra facilius est, ut credamus reges satrapas
que potissimum ejusmodi nemora conser-
se. Superat enim hoc negocium facultas
tenuium & privatorum.

C. III. *pervenerat cognoscit*) Oratio male
hærens, Mallem post *pervenerat* & *cognoscit*

Itaque Caranum) Deest verbum, quod
Freinshemius observavit. An scripsit: *Atque*
itaque, hocque propter literarum similitu-
nem in voce *itaque* intercedit?

ad medium) Hoc *ad medium* ex glossa
tum, mea sententia, & ejiciendum. Num
quam sane scripsit Curtius; *ibi ad medium*
sed qui legit *ibi*, exponendum putavit
ad medium.

ut ne avium quidem) Velim scire, quid
aves faciant, aut quænam earum extare
sint vestigia in terra. In Mss, quod secutus
Merula, legebatur *hoim* cum super scripserat
lineola, quod videtur *hominum* significare.
At hoc falsum esse, docent præcedentia. Sus-
spicor, libros veteres compendiosa scripta
ra habuisse *anium*, pro *animalium*, quod cum
librarius non intelligeret, fecit *avium*.

Hoc tamen omnis) Hoc tamen mihi valde
 nocuum est. Quid enim vult *tamen* *desu-*
perat *impertulit* longius abest, quam ut eo
 inde trahatur. Mallem, *in hac tam*,
 et potest liberarius illud *tam* putasse
 quiddam? *tamen*. Nam *tum* Freinshe-
 mius placet ideo, quia sine dubio ne post-
 quam ea regio magis culta.

Vulgaribus Seniorum & Macedonum, prater ea
inutilibus) Placet emendatio Freinshemii,
inutilibus, *inutilibus* legentis, & delen-
gentia, *quorum opera uti desisset*. Nem-
inutilibus, *inutilibus* est illius *inutilibus*. Quod
inutilibus, mutat in *servorum*, haud
 potest placere. Unde enim illi ser-
 vorum ex servis conderet civitatem, aut
 utique potuit esse concordia inter ser-
 vos & Macedonas? Itaque *seniorum* re-
 cipiunt. Duplex genus memorat, ex quo
 ista debuit constare, unum Macedo-
 numque veteranorum ac seniorum,
 gentis cujuslibet & inutilium. Sunt
inutilibus hic intelligendi non ob ata-
 ra, sed corpora vulneribus mutilata &
 cupa. Quo sensu usurpavit & Pacatus,
 ut ad eum à me pluribus est demon-
 stratum. Adde nostrum infr. lib. X.c. 1, 25

his audientium) Freinshemius vult
 mihi videtur scripsisse, *tam his*, & mox,
inutilibus aperit. Vel, *interim his*, servatis

L 1

quod

quod diutius exsequi) Non consilium
hanc rem, hoc quod dixi, esse scilicet con-
um fidele, demonstrare ac probare plurius.
C. V. *nefastum in Bessum*) Quid hic
stum? Nefastum est a festo, cuius nescire
possit esse in his locus. Itaque alii maluerunt
nefastum divisa voce. Verum & particula
rum hic plane otiosa. Itaque vix dubito, cum
scripserit Curtius *nefarium in Bessum*.

quam spoliis) Mss. *quam e spoliis*, quod non
cur non maluerint recipere in textum, in
ellipsis hic admodum sit dura. Cogitandum
tamen, annon scripserit Curtius, *quam*
am occisi regis induerat.

non Dario iniquos fuisse) Deos puta.
etiam hostis adjuvisset) Quomodo hoc
tinet ad probandos deos propitios? d
quia eo hostes impulerunt. At hoc v
istis indicandum erat. Ac fortasse indic
rat Curtius, sed verba sunt corrupta.
det, quod in Mss. prope omnibus pro
viset, legitur *adjuvisent*, quo haud dubi
respiciebantur. Sed sic *hoste* scribendum
juvisent hoste, pro *adjuvisent cum hoste*, i
per hostem, quod loco huic est man
conveniens.

apud ipsum militarent) Scribo *militant*
vel *militabant*.

Proditis ergo) Milesiis puta. Hos e
vel potius thesauros templi apud eos p
derunt. Sed cogitandum, annon scrip
n

distinxeritque, *Vetus odium Milesii*
ant in Branchidarum gentem proditi Ergo
curia Sc.

I. *jungit, Cyropolim ut ante dictum est, ob-*
es) Quid est *jungit obsidentes* & quando
 Meleagrum & Perdiccam obsidere
 Cyropolim? Cratero supra datum fuit hoc
 nuncium. Quare suspicor scripsisse nostrum
 scriptor, hoc est, Meleagro, natum autem
 initium ex eo, quod & litera ex sequenti
 verbo huic adhæserit, factumque sit *ob-*
es, mox à correctore emendatum scili-
 cet mutatumque in *obsidentes*. Verum re-
 linquitur emendationi huic, quod Meleager
 Perdiccas iussit obsidere urbem. Mem-
 orandum. Itaque sequitur de Alexandro
 occupatam Cyropolim, *ad Meleagrum*
Perdiccam redit. Itaque non est dubium,
 ut post *obsidionem*, vel *jungit*, aliqua exci-
 piant, quod & Freinshemius est suspicatus.

II. *Primus cum hac gente*) Hoc *primus*
 suspectum habent, quoniam non
 venit historiæ. Saltem Alexandrum fuisse
 primum, qui ad bellum cum Scythiis ante
 provisum gerere debuerit, unde pro-
 utur? Neque potest illud *primus* aliter
 poni, nisi in hunc sensum. Mallet igitur
 Freinshemius pro eo *primum* legere. Mihi
 adglutinatum huic periodo videtur, ac
 scribendum *primus*, tali modo. *Rursus*
ad Tanaim & Bactra spectant, humano cul-

tu haud disparia sunt primis. Cum hac gente
 Ubi per *prima* puto intelligenda Orientis
 Scythiæ, de quibus primo loco dixit. Hist.
 ista esse haud disparia humano cultu
 est, quoad cultum humanum, seu eod
 modo coli.

alieno Marte experiuntur) Libri quid
 habent: *alieno Marte experiuntur haud dubia*
fortuna, vel, *haud dubie fortunam*. Unde
 ligit Acidalius, Raderus etiam Freinshemius
 que probantibus, scribendum: *alieno Marte*
experiuntur, haud dubia fortuna, Si omiseris
 ut sit sententia; Bactrianos animum Ma
 donum alieno periculo experiri, neq; for
 nam belli extimescendam habere, qui ca
 tentent discrimine aliorum. Sententiam
 telligo, at eam esse verborum Curtii, nec de
 video. Quid enim? *non dubia fortuna*, est
una non extimescenda? Potest etiam ad
 esse non dubia. Non dubia enim non op
 nitur malæ, ac propterea non extimesce
 dæ, verum certæ, sive bona ea sit, sive ma
 Itaque id *fortuna* rectius abest ab aliis co
 cibus. Nimirum natum est ex glossa, quæ
 quis id *alieno Marte* explicaverat, osten
 ratque, idem esse, ac *aliena fortuna*. Hinc
 etum, ut deinde alii ad id *fortuna* alieno
 co insertum vocem *dubie* mutarent in *du*
 mox respicerent ad verbum *experiuntur*.
 formarunt in *fortunam*. Neque mihi dubium
 quin lectio sit verissima, quæ à Freinshemio
 publicata.

orum interprete uti metu suo) Probo.
est : ex metu suo, hoc est, ad seu se-
um metum suum, uti interprete exto-
jusq; interpretationem eo accommo-
ut inde habeat præsidium in metu suo.

II. *ut intriduum*) Quid quæso est, *intri-*
an *ad tres dies*, quomodo & *in annum*,
sem dicitur? At noster hoc non vult,
in illo spacio confectas esse rates. Ergo
subio scripserat Curtius, *ut intra tridu-*
sed quia litteræ tres ultimæ vocis *intra*
serant vocis sequentis initialibus tri-
leo à scriba inepto sunt deletæ.

indicus) Hoc etsi legatur in plerisque,
mihi glossa videtur sequentis, *hand*
am fama par. Juvat conjecturam, quod
non intelligerent, quo illud *modicus* per-
et, adderent, alii *annis*, alii *animis*, ut ex
apparet.

est, qui fructus earum (arborum), *pe-*
altitudinem non metitur) Tanaquillus
in Epistolis Criticis legit *affectat*. Ego
an opus sit mutatione, Curtiusque
erit aliter, quam vulgo legitur. Certe
quod hoc loco, alibi quoque ei deno-
tare. ut lib. V. c. 1, ubi ait : *pradam opi-*
aratumque ipsum & milites eius spectare.
urque tò *spectare* opponi eleganter tñ
cum sit nihil aliud, quam *oculis metiri*.

la cominus) Quid hic hastam memo-
jus nulla mentio est facta inter dona?
hum

num intercidit ejus nomen? Agnoscit Bongarsii codex & non nulli alii inter ea.

bellare ceperunt) Mallet Freinsheimius *bellare ceperunt*. Mihi videtur scriptum in *fuisset, bellare receperunt*, idq; *recipere* hic significare idem, ac *denuo incipere*.

C.IX. *sequenturum*) Hoc *secuturum* mihi modum suspectum est. Qualis enim hæc *ratio: fortuna sua & consiliis suorum se usum* Sequitur ratio, *nam sequenturum*? atqui non ratio, sed commemoratio proprie. Quare suspicor, hoc natum ex glossa prioris, *se usum*. Puto autem Curtium scripsisse: *Rex fortuna sua & consiliis suorum se usum respondit, nam esse & fortunam confidat, & consilium suadentium, ne quid temere & audacter faciat*. Sententia elegantissima. Esse ait, scilicet sibi fortunam istiusmodi possit confidere, ut non sine causa eam aspiciat, quemadmodum & consilium eodem modo, quod queat utilia à noxiis discernere.

Scutorum testudine armati) Hoc armatum quoque suspectum mihi, tanquam non Curtii, sed glossatoris. testudo sane non armatur proprie, sed tegit. Neque potest bene ad præcedens *reliqui* referri, tanquam longius distans, & si referatur, otiose adjunctum habiturum.

utres stramento repleti) Libri alii *stramentum* quod præferat. Unde enim tantum stramentum in regione, quæ cultum agrorum ignorat.

Su

et or tamen & hoc à glossatore additum
superioribus.

Ingens spaciū recta regionis est) h. e.
is oppositæ priori, qua patet in lon-
gitudine. Vide lib. VIII. c. 9, 2.

indicaret insolentiam) Nihil variant
viri veteres, neque tamen scio satis, an
illud *indicaret*. An scripsit, *judica-*
ret ubi intellecto vel etiam addito, *diceret*.
namque fieri, ut alterum propter al-
terius similitudinem ut supervacuum fue-
rit, excisum. Estque elegans sententia: Illis,
quibus consultare erat solitus, dixit, ju-
rarent interim ipsi insolentiam barbari,
atque nempe gravis sit & intolerabilis. hoc
seipsum se committere. At vero seipsum
ostendere sibi, ut ostendat nocte proxima,
ut hostes crederent factu esse impossi-

viatis viam) Dubito, an sit Latinum,
viatis *aditus*, & *viam* suspicor ex glossa ef-
ferri *aditus*. Itaque sic lego: *invenietis, si*
per rimam fueritis, aditus, ferentes ad cacumē
ferentes in antiquis est *ferentis*, solita scri-
ptione. Id quia casum putarunt se-
cisse, ideo & vocem *aditus* hoc casu ac-
cessit. Cumque sic oratio evaderet muti-
tune velut illud *viam* ex glossa est in-

cuneos inter saxa defigerent, quis gra-
vide insisterent) Freinshemius, quia
est

est in Mss. *gradus subinde quis*, putat legendum: *quum cuneis inter saxa defigerent* *subinde, qui insisterent*. explicatq; *cuneis* *fecerunt gradus*. Rem intelligo, non per & verba. An enim *gradus defigere* est *gradus facere per cuneos defixos*? Aliud *defigere cuneos*, & aliud *defigere gradus*. Nec juvatur loco Livii, quum & ipse *figentis velut gradus fecisse* scribat, non *gradus*. Itaque fuerit optimum delere *cam* *litetam* *s* in voce *gradus*, quæ ipsi adhæsit ex initiali lequentis *subinde*, et servare omnia. *Insistere gradu cuneis* elegantissime optimeque dicitur de iis, qui in eis collocarit eminentes gradu in altu-

fumum specus infra se ipsos evolutum) *dius, evolutum* *os specus*, Suspicio, sententiam veram, *fumum, specus infra se ipsos evolutum*. Sententia, enifos in tantam altitudinem, ut ipsum quoque os specus longe infra eos, per quod fumus evolutus batur.

multitudo detitiorum) Aut *deditiorum* aut *deditorum* est scribendum, & utrumque in libris vetustioribus reperitur.

AD LIBRUM OCTAVUM.

C. II. *Solitudo exciebat*) Nescio, an ita *Spferit* Curtius, cui fere ea dicuntur *exciri*, quæ evocantur cum difficultate

atibus quoquo modo iis, quæ quæruntur. At Alexandri poenitentia erat parata, libertati ejus nil obstaret. Libri alii *excipiebat*, unde suspicor, *exhibebat*, abundum.

tergo petra claudebant) In Palatino est, *tergo petra clauferant*. In Bongarsiano & aliis, *tergo petra claudebant*. Suspicio itaque lectionis, *tergo petra clausa erant*, vel *tergo petra claudebant*.

retinere arma lubrica & rigentes manus) Quæso est *retinere manus rigentes*? Non quæso est *retinere arma lubrica*. Ergo concludo hic delenda, aut scribendum, *retinere arma lubrica & rigentes manus*, quod utrumque in antiquis legitur, sed frequentius possumus, in quod iccirco, tanquam rectius, propendo.

quæ undique tempestatis violentia major, vitabatur occurreret) Hoc vult, in omni parte se vertissent, ut vitarent violentiam tempestatis, in ea occurrerent modum majorem violentiam, ut vitata videretur.

matrimonij) Hoc *ita* non videtur idoneum. Raderus explicet per eodem quo Achilles matrimonium contraxit. Mallem ita distinguere ac scribere totum: *Achillem quoque, a quo genus ipse, cum captiva coisse, ne inferre nefas arbi-*

M

tra-

trarentur. Et matrimonij iure velle iungi,

Et ita matrimonij iure velle iungi.

C. V. clypei militares) Hoc clypei est in-
pretum. Veteres habent pereti vel periti,
de Freinshemius: *Periti militare auro & ebore
re fulgere dicebantur.* Sed cur hic periti
militibus noster usurparit? Num scripsit
tius hoc modo totum locum. *Divitiis
habebatur, non auro modo, sed gemmis quibus
margaritisque. Ad luxum magis, quam
magnificentiam exculta aperiri. Militares
ro & ebore fulgere dicebantur. Vel potius
Ad luxum magis, quam ad magnificentiam
culto operiri militares, auro & ebore fulgen-
cebantur.* Hoc est, operiri sive tegi mi-
res eo, quod excultum esset magis ac-
xum, quam magnificentiam, Intelligunt
autem omnia, vestes pariter ac arma.

*puleam, qua lectos obduxerat) malle
lea, qua lectus obduxerat. Vide infra IX.
7, 15.*

C. VI. nullius potestas) Suspicio, scrip-
Curtium, nulli potestas, quia video, in-
legi nemini, quod sine dubio ex glossa est.
ctum autem cenfeo nullius, quia itidem
glossam aliquis vocabulum potestas expli-
verat per jus. Ita natum primo nulli ju-
restas, & deinde junctim nullius potestas.

*in quo deperibat) Frobenianus codex
bet, in quod deperibat. An legendum
quum laceratum corpus id, quod deperibat?*

sermoni elegans quædam empha-
ne deperire in re aliqua num rece-
 Latinis, dubito, vellemque videre

mentem) ex Basiliensi codice videatur
 legendum *forte*, nihil enim in hac excu-
 fortuitum. Verum *forte* quoque
 habebantur, sed habebant omnes cer-
 ue vices, quod ex lib. VII. c. i. aper-
 Itaque id *forte* debet accipi de eo
 Tum, cum Hermolaus ita casti-
 accidit, ut aliis aliisque vicibus vi-
 rent, & ob id facinus meditatum
 non possent.

distinctu) cujus? videtur quid abesse.
 cetera hujus loci satis clara. Cur
 dicitur supra *ut creditum est*? Alteru-
 esse erat non videri, sed verum ef-
 tonitæ mentis esset, vel ut præ-
 distinctu divino. An scripsit: *Quum*
mentis conversari in regia soli-
distinctu divino videbatur futura præ-

in humane mentes) Hæc vero pars sen-
 est. Non enim cujuslibet mens
 pertinacem. Quorundam men-
 pient facilius. Sed nec *deuovere spem*
 computo. Lego: *Adeo pertinax spes*
humane mentis ingentes concupiscen-
unt. Et in emendationem hanc
 codices pleriq; veteres.

conlaudatisque) Mallem, *collaudatis* *que*.

quia ceptis deos obstare credebatur) Cur hoc credo Alexander revocatus fuit à multis quæ divino instinctu agi credebatur.

excitatisque custodibus corporis) Atque vigiliis agere ac in statione esse hi solebat quod apparet ex superioribus. cur ergo excitantur? Puto Curtium scripsisse, *et* *excitatisque custodibus*, hoc est, *evocatis*. Nam tisse Eurylochum cum Epimene in vestibulo regiae, verisimile est.

C. VII. *quum morti olim destinatus sit*) capio sensum hujus loci. An enim hac causa, quod à nemine dicatur conscius cædis, quia jam ante morti fuit destinatus. Quid ergo hac reticentia ei profuerunt? nemo parcat morituro, inquit, supra humanitatem. Malo igitur, *quumquam* *morti olim destinatus*. Vitium ex eo, quod in *quamquam* alterum *quam* putarunt otiose repetitum, ideoque omiserunt. Deinde ut orationi sui consuleretur, ex *quam*, *quum* est facta sententia elegantissima. Licet sciamus à te destinatum, neque possit liberari ullo nostro silentio, nemo tamen eum nominat. Causa, quia innocens est conscius hujus cepti.

de cetero parce, quorum orbam sententiarum supplicii ne oneraveris) Locus admodum corruptus. Nam si velegas; *de cetero*

orbam &c, quod volebat Bongarsius,
parce his, *quorum* &c, quod volebat
 Martius, sive *parce parentibus*, *quorum* &c,
 quod volebat Freinshemius, sententia nulla
 erit. Quid enim est, *quorum ne oner-*
averis? *ne oneraveris* petentis est perinde,
 ut *parce*; at in isto *ne oneraveris* ratio de-
 poni petitionis. An legendum: *de ca-*
te horum orbam senectutem supplicis, *ne*
averis?

II. *Adfuetis nihil vilius hac videre ma-*
nu volui ostendere) Non potest esse dubi-
 um quin legi debeat *videri*, sive Typogra-
 ve alterius culpa hoc ita editum sit in
 Freinshemiana.

utque rubro mari accipitur) Quid
 hic illud *utque*? Scribo totum locum, &
 quo hac ratione: *Inde cum obiecta rupes*
ad Orientem, atque rubro mari accipi-
ens ripas &c.

alendis frugibus) Quonam spectat illud
alendis praecepsisse *ut*. Neque solet
alendis temere omitti. Quare nescio an-
 tiquior *alendis* scripserit, dein illud *al-*
endis sit adjunctum ex initio vocabuli *se-*
ntis, denique mutatum in *ita*.

rex sane) Hoc *sane* nescio an sanum.
 Quid enim hic faciat, vel quo fine aut
 ita hic ponatur? Mallem igitur, *quum*

quos ramis avu pendunt) Quid? an-
 M 3 inter;

inter corporis custodes ? quemodum
tem inter eos pendeant, ut ubi ramis
unde sunt suspensi, cum praesertim cussis
illi dicantur lequi ? Metuo ne, quod & c.
factum, versus sint transpositi, haecque
ba intrusa loco alieno, atque sic scribenda
Aurea lectica margaritis circumpendenda
recubat inter quas ramis aves pendent, quavis
tu seris rebus obstrepere docuerunt. *Disper-*
sunt auro & purpura carbasa &c. Sane
similibus, aves istas fuisse suspensas circuli
eticam, quam alio loco.

venatus maximus labor est, inclusa) Quomodo
modo haec cohaerent: *Venatus labor est*
animalia? Debebat saltem intercedere
unctio post *labor est*, ut responderet
que, & diceretur, *venatus labor est*, ita
figere animalia labor est. Quanquam
sic ni dicatur novum, vox *venatus* glori-
ris, non Curtii esse videatur.

C. X. *Lauri baccaeque*) Non est mihi
um, quin hoc *baccaeque* sit vitiosum.
modo enim *sylva baccae* possit dici? Laboris
boris vocabulum sub eo, quod qualis. Non
nunc non excogito.

aque usta & destituta) Recte illud
tant vitiosum, quod autem pro eo *vastata*
stituunt, nescio, an perinde recte
Sensum sane, quem habere debeat
modatum ceteris huius loci, non inter-

potius videretur, si legeretur, *aque*

et missis que & qui expectaverant) Bongar-
im & qui habet urbi non, unde suspicatus
est non. Sed sic in sequentibus *omniquo*
mandū esset, ut omnia inter se cohererent.
 tamen illud *urbi* etiam alii libri, ut
 se aliquid necesse sit. Legerem sic to-
 cum, posito post *ostendit* puncto: *Op-*
ubique, *& qui expectaverant hostem*,
inde perdomiti sunt. Sententia apertis-

inque terra humore diluta) Scilicet vin-
 lateri. Duplex enim recensetur, pri-
 lapides, alterum terra diluta humo-
 quomodo hodieque luto ita macerato
 inter lateres. Nec hic quidquam
 indum. Nam quod sequitur, *ne tamen*,
inversa consideret, non de *terra*, sed *materia*
 acipi.

per vios fecerant) Cur autem pervios?
 agnat hoc naturæ munitionis, quæ fi-
 de, ut via in oppidum sit nulla, nisi ubi op-
 ui volunt. Itaque mallet, *& impervio*
erant. Nempe per muros enitentibus ob-
 istant ista tabulata, projecta, ultra mu-
 ut comprehendi non possent, neque
 rari.

I. circumitu, qui fallerent hostem) Non
 locus hic ita sanus, ut de eo nil debuerit
 meri. Ecquid enim, *qui fallerent*? Non.

hi, sed leviter armati eo missi, missi autem via non recta, sed circuitu. Additur causa nempe ut fallerent hostem, nec ab eo ferrentur. Scribo igitur; *quo fallerent*, vel *falleret hostem*, quod & Freinshemio placuit nunc demum animadverto.

intercesserent manus) Miror, sic edidit Freinshemium, cum *inceggerent* habeat in indice, quod sine dubio est rectum.

C. XIII. *in regionem insula*) Scio, regionem alicubi significare nostro locum qualemcunque, nec tamen video, cur voluerit *regionem insula* usurpare. Potius suspicari scripsisse, *transcurre amnem cum ceteris copiis regione insula, de qua ante dictum est*, parabat. Vitium videtur ortum ex eo, quia omnia junctim *ere regione insula* fuerunt scripta. Qui non intellexerunt, qui non animadvertent insulam jam ante fuisse captam ab Alexandro, & ex ea paratum transitum in littus.

in ordine iussit) quis? Alexander sine dubio, sed illius mentio nulla in proximis precedentibus, ut huc possit trahi, nec idoneis est ellipsis. Quare puto potius scripsisse nostrum *iussit*.

C. XIV. *hostium tenuis*) Hoc *tenuis* etiam Freinshemio suspectum fuit. Neque tamen video, quid possit substitui, nisi velis, *hostium cuneos*.

acerrime pugnam scientem) Hoc quoque non placet Freinshemio, cum non videatur

tuiffe pugnam ciere primum, & post
ammaciem instruere. *Ciere pugnam* pro-
vix dicitur, nisi præiens & pugnans
At Porus hic pugnabat non ipse, sed
Agen fratrem, quem præmiserat cum
Indiis, ut liquet ex superioribus. An
notat noster, *cientes*, ut referatur ad *cuneos*,
hostium, ut respiciat *hostium*.

eos posuerat pedites ac Sagittarios tympa-
re solitos) Quid? an pedites & Sagit-
tarios solebant tympana pulsare? quomodo
mittebant Sagittas? Scribo, *ac Sagit-*
arios ac tympana pulsare solitos. Suadet, quod
Indis dicat fuisse loco tubarum.
enim non promiscue habebant mili-
tibus tubicines.

in pavidum ad omnia animal) Freinshe-
hoc ait explicandum] de insolito tu-
multu ac specie. Quod non possum probare.
enim generalia sunt, nec ad illum
tumultum referuntur, qui tum fuit.
quod sit admodum emphaticum illud *ad*
nec de illo solo tumultu possit intelli-
gunt; verum potius sit contrarium, hoc
equi bello velut nati, quod sint ge-
nerosi, neque facile metu perturbentur. Ita-
que non dubito, quin noster scripserit: *tam*
pavidum ad omnia animal. Particulam *in*
pavidum absumpsit littera *m* ultima præ-
cedentis vocis, totidem constans lineolis, &

M s

ad

adjuncta sequentibus, ac ob id alteri reddi
speciem supervacua delendæque.

in ipsa morte novi supplicij) quo afficiebatur correpti, manu elephantis traditique gentibus. Hoc enim intelligendum put

AD LIBRUM NO- NUM.

C. I. *N* *Obilitate conjunctis*) Non rejicio, magis tamen credo, Curtium scripsisse *conjunctis*, litteramque s adjunctam d ex vocabulo sequenti *sed*.

naturæ obstantes difficultates) Mallem *na* *ra obstantis difficultates*. Vulgata lectio ex videtur, quia illa syllaba finalis *a* non r apud nostrum reperitur scripta pro *es*, qu & hic putarunt factum, cum præsertim queretur *difficultates*, ad quod retulere.

C. II. *in angustiore alveum elisa*) Quam hic *elisa* flumina? num *emissa*? quis vero sensu vidit usurpatum hoc vocabulum? possum ambigere, quin noster scripserit, *angustiore alveum clausa*, vel *inclusa*.

C. IV. *Itaque lavam, qua clypeum adictum cum ferebat, lassaverat*) Quis lassaverat? alexander. qua re? circumferendo clypeum. Sic potest locus accipi. Suspicio tamen, *lassaverant* scripsisse, ac retulisse ad hostes.

C. V. *gloria sua non refragatus*) Cogitandum, annon verior sit lectio, *non refragatur* isto sensu; si hoc verum fuisset, non obsta-

ne se gloriæ. suæ nec negasset, se tum fuisset sententem.

(*semel continerent*) Sententia, eos non habere aliis, à quibus teneantur, qui se citra ipsorum ministerium possint continere. Sed in Mss. est *contineret*, unde nec suspicor scripsisse Curtium, *quia semel contineret*, cum generalius prolata sententia non statim necesse sit, ut ad Alexandrum accedatur.

I. *qui quidem hanc benevolentiam vestram meruisse me iudico*) Satis hic magnifice se Alexander, nec pro cætera modica quæ est in oratione hac, ut conditione argumenti, ut non parum dubitem, an sic miserit noster. Accedit, quod in Mss. sit *diuersitas*, aliaque habeant, *meam quidem*, alia *non & quidem*. Puto igitur scripsisse notum: *Ceterum non eadem est cogitatio eorum, ut me moriantur, & mea, qua quidem benevolentiam vestram meruisse me iudico.*

Considera, & liquebit, nihil aptius potuisse Quod autem vocabulum *virtute* innotuit, id factum ex glossa, qua quis explicauit illud *qua*, cum ignoraret ad *cogitationem* esse referendum.

II. *certamen exposcerent*) Qui? Nam certare, nisi unus Horrates, non proposuerat quisquam alius in superioribus. Legen- igitur, *exposceret*.

III. *qua iter in regnum erat*) Locus obscu-

scurus, etiam Freinshemii sententia, *qui uerum regnum erat Sami.* Ego non repugno, tantum in dubia dico, videri verba ista, *qua iter in regnum erat*, esse interpretis, qui volebat indicare, quomodo is quartus dies, de quo processit, debeat intelligi, nimirum postquam venissent in regnum Sami. Colligo, quod MS. habent, *quod in regno, vel in regnum*, suspicorq; verba olim sic fuisse formata, *quo iter in regnum erat.* Vel si Curtii sunt ipsius, omnino constitui hoc modo oportere: *Qua deinde die, quo iter in regnum erat, secunda mane pervenit ad oppidum Sabi.* Vel. *Qua deinde die, qua iter in regnum erat, secunda mane pervenit ad oppidum Sabi.* Potto *Sabi* oppidum intelligo, ubi degebat ipse, ac sedes habebat suam.

C. IX. *in campos paulo ante siccos descendere.* Vix integram hanc existimo lectionem. Descendit enim, quod ex superiori loco venit ad inferiorem. At mare tendebat ad superiora, ideoque intumuisse dicit. Vera lectio est opinione mea: *paulo ante siccos descendere.* Verbum *descendere* usitatum optimis scriptoribus hoc sensu.

dum remos aptari prohibebant, confederant. Acidalius: *dum considerent, remos aptari prohibebant.* Cui facile adsentior in cæteris, pro *confederant, considerent*, scribendum, non existimo. Putabat is hunc esse sensum, *prohibere*

re remos aptare, nec curasse, dummo-
 dissent confidere. At nō ea mens scripto-
 r̃is loc vult, eo ipso, quia ante tempus con-
 stant, injectum impedimentum nautis,
 aptandi remos. Solebant enim primo aptari
 remos, ac post demum eis aptatis fieri con-
 silio, & occupatio sedium, quam quisque
 suum capere debebat, quae de re jam
 est à me in libris de Mil. Navali, &
 ne amplius in curis secundis, si quando
 topographum idoneum invenient.

re receperant) Si non receperunt, quæ er-
 ant inter has & priores naves oppositio? nam
 non exspectabant, quæ simul esse de-
 bent, & quomodo intelligendum, quod
 capitur, etiam *multitudo festinantes moraba-*
 tur. Ego vix dubito, quin à Curtio sit scri-
 ptum: *alia navium inconsulte ruentes omnes re-*
perunt. Vitium ex eo natum videtur, quod
omnes compendiose scriptum esset per
 om̃em lineola in capite, quod imperiti li-
 tera reddiderunt per *non.*

in naves subsistere) Scio, illud *in* adjun-
 ctum habere non raro accusativum etiam,
 currem significat in loco. Puto tamen no-
 tum scripsisse, *nec in nave subsistere*, illudque
 sine vocis *naves* transumptum esse ex
 illi vocis sequentis.

Nearcho) Nimis hæc abrupte sequun-
 tur superiora. Vereor itaque, ne exciderit
 conjunctio *At* ante *Nearcho*, deleta quippe
 ob

ob similitudinem literarum ultimarum v
eis proxime præcedentis.

populabantur Indos) Hoc *Indos* suspectur
mihi est, quia sequitur, *maritimos Ptolema*
urebas. Nam si referas hoc ad Indos, non vi
deo, quomodo subsistat, quod paulo po
subjicitur: *Hinc pervenit ad maritimos Indos*
Credo igitur scripsisse nostrum, *populabantur*
eos, atq; retulisse ad Horitas, librarium ve
ro, vel alium explicationis causa, quia non
intelligebat rectius, adjecisse *Indos*, tandem
hoc pro altero sumptum esse in textum.

sed etiam famam) Non video, quæ sit diff.
sententia inter *gloriam* & *famam*, aut quid illi
velint: *amulatus est non solum gloriam, sed etiam*
famam statuit imitari? quid inquam sit *insan*
vi famam? Suspicio scripsisse nostrum, *sed etiam*
iam insaniam &c. Notum est, hos Bacchilus
dos, *furor* dici. Nec difficile fuit, hoc
vocabulum sic corrumpi, sublati primis lit
teris *in* per præcedens *m* in fine dictionis
præcedentis, cum ex *saniam*, quod superaret
fabricare semidoctus scriba nil potuerit me
lius, quam *famam*.

item in vehiculis) Nescio, annon scripserit
Primi in vehiculis. Nihil certe alias, quod præ
cedenti *Primi* commode respondeat.

alia candidis velis, alia veste pretiosa) Nil hic
cenleo mutandum, cum ne tabernacula qui
dem, ad quorum modum vehicula ista in
structa, fuerint ejusdem generis, sed alia ex
veste alba, alia ex colorata.

AD

D LIBRUM DECI-
MUM.

Quod tacitum prodesse) Mallem, *quod*
tacite prodesse, ut respondeat *super-*
ioriam.

ostio amnis subiectam) Quid est, *subiectam*
ostio, quæ jacet sub ostio? At quid est, in-
ostio cens sub ostio fluminis? & num po-
ostio qua sub ostio jacere? Vide, num lega-
ostio tius, *ostio amnis objecta*, id est, posita an-
ostio tem. Magis sane rei veritati hoc conve-
ostio nient, quia fuit *extra ostium*, uti Plinius te-

ostio put nobilissimi & insontis exercuit) Lon-
ostio i videretur elegantius, si legeretur,

ostio ad deteriora credenda) Mallem scri-
ostio tem ad deteriora.

ostio reduxerat) Acidalius regnare didice-
ostio quod improbat jure Freinshemius. Quod
ostio reputat, videre potuisse, quod legen-
ostio, regna reddiderat, id nescio, an me-
ostio applausum, quando vox reddiderat
ostio us longe ab ita reduxerat. Quid? si le-
ostio gna destruxerat: Quid? si regna &
ostio Notum de regno Pori ex superio-

ostio enim esse destitistis) Mallet Freins-
ostio, jam enim me deseruistis. Mihi potior
ostio videtur emendatio: jam enim esse de-
ostio certe alias non respondet sequenti-
bus

bus. Opponuntur quippe milites & milites sed ingrati. Ad quod posterius ostendendum opus erat, non ut vocaret eos fertores, sed non milites, & qui esse milites desiissent.

C. V. *Macedonia profecti*) Cogitandum an sic scripserit Curtius. Sequitur enim *stuitos se*, cui cohæreret rectius, si legeretur *Macedonia profectos ultra. &c.*

esse cernebant) Recte delent hoc *cernebant*. Cætera quoque sic distinguenda videntur: *destitutos se esse. Sine certo regis bene regni vires ad se quemque tracturum. Quæ præter ista leguntur in vulgatis, glossatorum se videntur.*

accidentis) Sic antique scriptum, *pro cidentes*. debet enim ad neptem nepotem referri.

quam à diis petantur) Video sic locum posse explicari, ut tribuerit majora, quam quisquam eorum, qui accipiebant, ausus set petere à diis. Quia tamen sententia profertur generaliter, cogitandum forte, an scripserit, *quam à piis petuntur*, id est, iis, amant regem, nec exhaustum eum cupit per ejusmodi liberalitatem. Certe alias nescio, quid non homo avarus atque inextinguibilis petere à Deo, vel, ut noster loquitur, diis audeat.

ingentes profecto dotes) Non displicet, *ingentes profecto dotes*. Posset tamen quis putare

quodam, *ingenita profecto doctes.*
in conspectum vulgi data) Non con-
 temno. Puto tamen posse cogitari, utrum
 commodatius fuerit, scribere, *in con-*
specum vulgi illata.

regni atque imperij vires obsignare) Hoc ve-
 rum genus est locutionis. Ecquid
obsignare vires imperij? Non dubito,
 si quis scripserit Curtius, *regni atque imperij res*
obsignare. Ut per *res imperis* significantur ne-
 cessaria. Vocabulo *res* adhæsit syllaba *ri* ex vo-
 cabulo precedenti. Inde factum *vires.*

tantum virum) Valde metuo, accidisse
 quicquid, quod alias non paucis, ut interpo-
 nunt ad nos per interpretes & glossatores
 mittitur. Suspicio autem ad hunc
 modum scripsisse Curtium: *intuentibus cre-*
deret, tantum deos commedasse rebus huma-
narum earum sorte completa, cito repeterent eum
sepi. Omnia clarissima.

immortalitate) Ænigma hoc vocat
 rethemicus, & pro eo scribit *immortalitati.*
 Verisimilius, scribendum, *quod semper*
immortalitatem subducitur, id est, quod sub-
 ducitur, ut immortale maneat, sicut
 futura.

ne uno) Ista vero non intelligo. Ec-
 quid nimis vult illud, *boc ne*? Puto scriben-
 dum: *Capite opus est hac re uno, an pluribus.*
hac re, significat *ob hanc rem, ob hanc cau-*
 sam,

iam, quo scilicet victoriam, partam possim
obtinere ac servare.

vel subdere) Post hæc signum interro-
tionis scribendum, ut erigatur sententia
quæ nunc jacet.

C. VII. *qui tam bonorum*) Velim scire,
spectet illud *iam*, nihil certe habet, cui
spondeat. Puto plane, *quis iam bonorum*
bi oportere.

impensa probra) Putat Freinshemius,
tensa probra, pro *intentata*. Sed fortasse
mutandum, hoc quidem loco. At initio
jus periodi post *caligare*, Mallem: *Ea bi*
ambigue &c. Porro *impendere probra in*
quem, ut *impendere sumptus*.

suffragari reipublica) Freinshemius cu-
Sebilio mallet, *suffragari*. Ego putem, *suf*
gari scribendum, hoc est, illi, qui suffrag-
erant, qui suffragium tulerant.

robur atatis) Hæc perperam distincta,
to sic formanda: *robur atatis experiantur*
do, stirpem Philippi, & filium ac fratrem reg-
duorum, ac sibi met ipsis potissimum crederent

Meleager. Iratusque Perdicca bos) Mali
distinguere: *quorum princeps erat Meleag*
iratusque, Perdicca bos &c.

in urbe subit) Compendiose verbum
postremum scriptum fecit lectionem
vam. Manserat enim Perdicca in urbe,
excesserat eam, tantum in consilio plac

tut egrederentur. Mea igitur sententia
adum videtur, *in urbe substitit.*

que ille seditione) Quicquid explicat
Taschhemius, verissimam puto lectionem
huius loci: *atque illi seditione provisā,*
regem adissent, interrogare eum, an Perdic-
comprehendi ipse iussisset. Ratio, quia sine
rex respondit illi, à quo fuit interro-
gatus. Jam si Meleager hoc erat, quid ita
ipsi: *Meleagri instinctu se iussisse?* quid ita
transitione ad milites ipsos, conversus
ceterum non debere tumultuari?

IOANNIS SCHEFFERI

ARGENTORATENSIS

In

M. TUL. CICERO-
NIS DE LEGIBUS

NOTÆ.

AD LIBRUM PRI-
MUM.

L *Utrum quidem*) Proœmium deef-
se ait Turnebus. Ego quoque
aliqua desidero ; nec enim sic
N 2 abru-

abrupte sua ex ordiri Cicero consuevit. Si
& *τοῦτο* non habet, quo hic commodè re-
ratur. At præmium abesse totum non e-
stimo, sed illius tantum quædam pau-
Ipsū certe capite quinto demum verte-
nitur.

si manet) Si superstes est. Ita Phædrus
noster lib. IV. c. 4. *ô si maneret condito semper*
patri, ubi vide, quæ notavi.

commemoratione manet) Hinc apparet
tus esse institutum, recentia venditandi
antiquis. Sed & doli ejus causæ vel occa-
ones hic produntur. primum auctoritas
ptorum veterum, præcipue poetarum.
inde studium acquirendæ admirationis
conservatione antiquitatis. denique fac-
tas credendi, & absque diligentiore exa-
ne, accipiendi falsa pro veris.

certe non longe) Turnebus suspicatur, a-
ton' non, Haud placet, quando ceteri in ali-
ram consentiunt scripturam. *Certe*, omnia
interrogatione negativa, pro *certene*. *certe*
ne dixerit, est, an certe dixerit, num
dixerit Romulus. Ita solent alii. Vide, quæ
notavi ad Phædri lib. I. c. 24.

& in Arpinati) Locus vexatissimus. Vnde
go habent *sed veritas ate* Libri optimi: *& utque*
Arpinati homine, vel *severitas à te postulat*
Sensus, quem exposuit nemo, hic est. Quæ
runtur, ait, multa, num ficta sint, an vera
poëmate tuo Mario. Nam ficta quidem
der

...quia fidem omnem excedunt. Pro
...tamen habent aliqui, primum quia
...recenti memoria, qualia false trade-
...no velle videtur, cum mendacii aper-
...lit argui. Deinde quia sunt à te con-
...homine Arpinate à te ipso postula-
...severitas, i. e. gravitas quædam re-
...procul à jocandi & mentiendi vanita-
...bidine. Alludit ad locum aliquem,
...llius ipsius carminis de Mario, qui &
...rpinas fuit, in quo Arpinates ut severi-
...risce tenaces laudaverat Cicero, &
...estimari dixerat.

(*periculo*) Ita habent libri optimi, & ex-
...t alii aliter. Ego sic vocasse Cicero-
...hoc opusculum existimo, quia scripsit
...ingenii periclitandi gratia. Atque
...ponit quoque Scaliger Aufon. Lect. 1.

(*potes autem tu profecto satisfacere*) No-
...satisfacere hic absolute poni, pro *cunctis*
...ferre.

(*nihil potest esse jucundius*) Servant
...scripturam Mss, fere omnes. Quare
...Ciceronem hic *jucundum* posuisse, pro
...quod jocum continet & risum, quod est
...re, atque risum provocat, quomodo
...à multis *derisum* dixit alibi hoc li-
...si plane ironia sit in hoc vocabulo.

(*ineptus*) Libri optimi habent: *mul-*
...*etatio summam impudentiã*. Quod
...N 3 puto.

puto esse rectum, sicut prius *multas ineptas* referatur ad *loquacitas*. Sensem sic accipere. Quotiens loquitur populariter, habet aliquid argutiarum, cum vero versatus in oratione, multa affert inepta, denique si effere se, ac grandis esse cupit, figuras format ne pudore.

nondum ediderunt) Etiam hoc absolutum, notari meretur.

C.III. *Sic enim mihi liceret*) Ms. *sic enim videretur*. Videtur Cicero scripsisse : *sic enim videretur*.

Cap.IV. *nemo noscat*) Puto simplex esse composito *agnoscat*. ut sit *noscere causam* idem ac veram reputare ac bonam, quomodo *agnoscere crimen* dicimur, cum verum fatemur.

dicendum) sc. in foro, & agenda causa *numeros in cantu ceciderat*) alii *ceciderat*.

Turnebus *cecinerat*. Puto rectum esse *ceciderat*. *Cadere numeros* existimo dictum Scaenodochice, pro *numerus*, vel *quoad numerum*. Est autem *cadere* idem ac deficere. quomodo *cadere animis* alio loco Cicero dixit.

iur respondendum) Respondent ius, qui interrogantibus & consulentibus de eo, indicant.

Egone? summos fuisse) Fateor, non sat intelligere me ista. Quid enim est, quod respondisse. Puto, aut deesse quidpiam, aut illo *egone* vitium latere. Quid, si scripsisset

nec summos ? Nec pro non habet hoc
 perire.

populum prestare) Turnebus explicat,
populo necessarium esse iudicant.
 corrigit, & accipit de iis, de quibus popu-
 lorum voluerunt. Puto simpliciter, *pra-*
populum hic esse, multitudinem antece-
 meliorem, peritiorem ea esse. Ut sit
 nil quævisse ultra, quam ut plus ali-
 curent, quam populus in commune.
 Caesar: *Galli præstant ceteros mortales vir-*

utem incognitum) Varie tentant hunc
 . Ego non dubito, quin Cicero scri-
Id autem incognitum est minus, quam
necessarium. Sensus: jus civile minus est
 ignitum, quam est necessarium usu. Po-
 um usu reipublicæ plus ignorari, quia
 illa notitia facit litigiosos, ut mox ait
 as.

parium jure) varie libri veteres, *parien-*
onentium, sunt, qui tantum exhibent
 nde faciunt *pariantium*, *parentium*.
 ito, *par* esse litteras singulares sive no-
 exponi *pluvia arcenda* oportere, reli-
 ennia à sciolis adjecta esse. Valerius
 s *P. AR. Pluvia arcenda.*

magis honeste) alii *honesto*. malle.

ratio prudentis) hoc *prudentis* mihi
 suspectum est. Nempe nihil usquam

quidquā præcedit de *prudente*, sed *prudentem*.
Puto plane scripsisse nostrum, ut est in co-
de Palatino, *prudentia*.

commodius vero) Scilicet, capiatur ex-
dium ab illo altera non scripta, sed à nat-
profecta lege.

adscribitur) In Senatu priusquam senten-
tiæ ferebantur in tabellis, dicere singuli
lebant suam, quæ excipiebantur & anno-
bantur, à scribis. Ergo qui in eadem cu-
alio erat sententia, suam adscribi alterius
bebat.

Cap. VIII. *cumque alia, quibus cohærent*) Hæc
mihi valde sunt suspecta, nec leguntur
dem modo in Mss. Sane non cohærent, *quibus cohærent, & quæ fragilia essent*. Ex
mo scripsisse Tullium: *cumque aliquibus cohærent*
rent homines è mortali genere sumserit, quæ fragilia essent. Illud *sumserit* refero ad superiora
quo sparsam in terras, auctum sit Homines
cuntur cohærere aliquibus, quia non ex
genere, sed diversis, anima videlicet & corpore
pore, componuntur.

Cap. IX. *obscuras & necessarias*) Libri ver-
reshabent, *obscuras ne satis*. ex quo Lamb-
nus *nec satis apertas*; inepte, ut opinor, quo-
enim credat, tam inani tautologia uti Cic. XII.
ronem voluisse? Turnebus retinet *nec satis*
atque accipit, de non satis enodatis, quod
non male sese habeat, ita nulla loci corruptio
medicina est. Et sane habeo pro desperata

quod alii scribunt, *nec faciles*, recedit
us. Putabam ego, *nec statas*, sed nunc
io. Alii cogitent.

XI. *Similique inscitia mors fugitur*) Hæc
genda sunt ex Philosophia Stoicorum.
Stoicis sola vitia sunt *mala*, & iccirco
da. Mors ipsis non est mala, & propter-
fugienda, sed *rejicienda*.

de vivendi ratio meliores efficit) Ex hoc lo-
non expedio. Quo enim spectat illud
meliores? num ad *homines*? at pro iis supra
luraverat, *genus hominum*. Deinde, quo-
modo intelligendi *meliores*? An simpliciter?
eo non est sermo. Non quæritur, quo-
fiant boni, sed quomodo à natura ipsa
antur sociati. Hoc enim egerat toto
Cicero, ut a similitudine hominum à
a ipsa in animis, sensibus, voluntati-
circa quasvis res, sive bonas, sive malas
ncta, Sociatoseos demonstraret. Qua-
picor, illud *meliores* de Societate oportet
accipi, velut diceret, tanto quemque
magis idoneum ad societatem, alteri-
magis conjunctum, quo magis utatur
ratione vivendi, hoc est, magis sit
o.

XII. *istos esse factos*) Nam, quo ma-
quantur recte vivendi rationem, hoc
sunt justis, & quo magis sequuntur re-
vendi rationem, hoc magis sociantur
sit paulo ante dixit.

N s

ana

à natura) id est, jure seu justitia. Nam supra dixerat, jus & naturam se deinceps in omni hac disputatione pro eodem esse habiturum.

Cap. XIII. *quasi officinas*) Credo, alludere ad officinas artificum, in quibus omnia efficiuntur cura singulari ac industria. Nam si de Schola quavis accipimus, non quædrabit antecedens, cum & veteres Philosophi Scholas habuerint.

Et scilicet mea) Non mea solum, qui super tibi concedere sum coactus, contra secula mea decreta, naturam omnem regi Nemo mine. Huc puto alludere nostrum joco sic tamen & accipiendum esse.

Cap. XIV. *quam ut eos agitent*) Illud quod libri veteres nulli agnoscunt. Itaque Igitur erit ordo verborum, pœnas luunt, non tam ut furia iudicis eos agitent insectenturque, non scilicet tam pœnas luunt ardentibus cadis, sicut in fabulis, sed angore conscientia, fraudis gratia.

aut incauti) plerique libri habent, aut incauti. Censeo, scripsisse Tullium, ac incas et potius. Idem Off. I. nec vero imperia expetenda, ac potius non accipienda.

Cap. XV. *Scita sint in populorum instituta* Suspiciantur quidam scita. Sed eodem modo noster alio loco hujus operis, multa perniciosa se sciscuntur in populis.

Et quod lex constituit una h. e. id, quod una

constituit, unum illud jus est, quod re-
gum jus, nempe lex rectæ rationis, abs-
que lege nullum jus est, à quocunq; deni-
que quantacunque auctoritate san-

omnes tollantur) omnes libri ha-
tollantur. Suspiciantur quidam, *tollen-*
Mallem ego tolluntur. Sic enim sta-
tuit: *Sed etiam in deos caeremonia religio-*
que tolluntur, quod non procedit, pro-
prijunctionem tempora similia & mo-
dulantem, si hic legas *tollantur*, vel

VI. *notas res efficit*) Sic habent libri
Mallem tamen ego, *efficit*, propter
inchoavit.

inchoavit Locus obscurus. Suspica-
Ternebus; *res afficit eas, que in animis*.
non video, quo referri possit *que*, non
res, quia non procedit, *que res in-*
Puto ergo retinendum *easque*, & in
ex præcedentibus intelligendum
scire, hoc est, notitiæ illarum dedit
eluti semina & principia.

in quo abutimur) id est, in qua re, si nimi-
dicimus. Ita supra, *orem dignam, in*
beſeant.

VII. *Nos ingenia*) Varie hic locus
est. Lectio haud dubie optima,
exhibuit Gruterus. *Nos*, inquit, *in-*
venum. scilicet judicamus, (hoc
enim

enim ex sequentibus huc trahendū) proce-
nempe ipsa sunt, *non ad ingenia* sc. juvenum
judicamus ea, prout ipsis videntur. Num
igitur, vult dicere, ad ingenia hominum
judicabuntur virtutes & vitia natura, quæ
men existant ac proveniunt ab ingenis, pro
ut ea bona sunt vel mala, prout virtute
dita aut vitiosa? *An ea vitia non aliter*
cabuntur? An honesta & turpia non ad natu-
ram referri necesse erit? Utique.

Cap. XVIII. *virī boni*) Sapiētis, cati.
enim virum bonum hic intelligit.

nihil exprimit) id est, extorquet, præ-
scilicet causa. non intellexerunt vulgo h
vocabulum, itaque ex eo fecerunt *expe-*
Noster in Orat. pro Quint. *Extorquendū*
est invito atque ingratis, quod non debet, erip-
endum atque exprimendum est, de fortu-
omnibus.

expeditur) id est, ponderatur, assi-
matur, valor ejus examinatur, ad rem
aliam, non ad ipsam. Sic usurpat Plautus
quoque. Alii habent *expetitur*, contra vec-
res codices.

cum ipsum cernunt) i. e. concernunt, re-
spiciunt, considerant.

Cap. XIX. *erubescunt pudici etiam loquid*
pudicitia repetere ergo ex superioribus, nil
mavis, contrariā sententiā hæc inferre, qual
dicat, adeo hoc non faciunt, ut rubore
colligant, ut erubescant, etiam cum de pu-
dici

ut loquuntur. Ex pudore seu rubore, qui
 nullo imperari potest. Sed à natura
 sortitur, colligit de pudicitia, ut ex effe-
 ctu causa, illam quoque existere nullo
 motu. Sed quomodo erubescunt lo-
 quendo pudicitia? Nempe quia pudicitia
 apte loquendo intelligitur de corpore,
 sunt incorrupta & inviolata membra,
 neque nominari nequeunt. Hoc mo-
 do

— nulla reparabilis arte

— si pudicitia, deperit illa semel.

— *in infamia*) Hæc obscura sunt. Quid
 est illud *ipsa*? num ad *infamia* referri
 debet. Habebit ergo quandam emphasin,
 quam sic difficulter intelligo. Mallem e-
 rre ad *supra*. Sensus est: non pos-
 sunt citari supra propter infamiae metum,
 prius facta sunt supra, ea deinde no-
 minantur infamia. Notata ergo infamia, non
 edente, quam fierent, decretum quod-
 dam statuisset, sed quod propter
 suæ turpitudinem infamia seque-

IX. *cuius apiscendi causa*) Sic Grute-
 M. habeat *ascendi, ascendi*. Turnebi
ascendi. Videtur Cicero scripsisse,

— *in eam*) in antiquis libris est, ac non a-
 simili aliter, nec licet divinare facile
 item.

Cap

Cap. XXI. *Quin istuc tandem*) Ita habet Gruterus ex Victorio. Sed tēquin respicere *quia*, ego nusquam observavi. Puto compendium scripturæ corruptis se locum & pro *quin*, *quinam* legendum esse.

solum bonum esse diceret) Illud *diceret* ab à plerisque veteribus, in quibus legitur & mox *interesset*. Puto scripsisse nostrum *Quia si, ut Cuius Aristo, dixit solum bonum quod honestum esset*, & postremo, *abesset interesse*. Vitium ex eo natum, quia tō referrebant ad proximum Aristo, hinc m alii ex *esse*, fecerunt *esset*, alii adiecerunt *rei*. Tō dixit non tam ad Aristonem, quam Zenonem referre debemus, de quo abistio locutus est.

intra quinque pedes esse voluerunt) Ita habet libri omnes, contra quos Victorius, Alcottus, alii, *noluerunt*. Puto, *voluerunt* esse etum. Nam si noluerunt illæ leges, quid sequitur, *depasci non sinemus*? an potuerunt sinere contra leges, aut alter depascere, alter gibus hoc prohibentibus? Puto ego, duplicem fuisse controversiam de agris, alteram attingentem solos fines, alteram, partem eorum. Finium controversiam, cum quaertur de spacio, quinque pedes non excedent latitudine sua. Aliam, si de spacio majori. In hoc quinque pedum spacio usucapione concessisse leges duodecim tabularum, non in maiori, ac propterea fuisse opus, ut qua-

in conceptione fines suos nollet amittere, per
 controversiam de finibus regundis jus suum
 periretur. Hoc ita se habere, colligo ex con-
 sensione Constantini, quæ extat in codice
 Theodos. his verbis: *Cunctis moribus &*
et ceteris amputatis finalibus iurgis omnem mo-
rum quam præscribimus, ac de eorum spa-
tiis, ut est pedum quinque, qui VETERI
DE PRÆSCRIPTI sunt, sine obser-
vatione temporis arbitros iussimus judicare. Quod
in controversiam veniant, solenniter iudi-
cet agnoscas. Ostendunt utique hæc verba,
 præscriptionem illorum quinque pe-
 dum *veteri iure*, quod ego accipio de legibus
 duodecim tabularum, existimoque, postea
 illud immutatum per legem istam Con-
 stantini, quia nominatim dicit arbitros de-
 terminare, *sine observatione temporis*, præ-
 scriptionem firmantis, quod nimirum ante
 Constantinum, sequentes legem XII tabularum.
 Iam autem legem censeo permississe
 arbitros in disceptione de finibus, de quibus
 prius nil erat definitum lege veteri. Habet
 Celsus in Notis ad Agrimensores pag.
 10. Hæc verbis Ciceronis convenienti-
 ter videntur.

(*propta virtute*) Ita habent libri optimi,
 quod Turnebus exponit *virtute perfrai bonis*
suppeditata, quod fateor me haud in-
 telligere. Quomodo enim coherent, *bonis*
suppeditata ? Ego simpliciter conjungo per-
 frai

frui virtute, non *apta virtute*, ut sit sen-
sumum esse bonum, vitam modicam
aptam, i.e. convenientem, usibus videli-
necessitatibusque, non affluentem
tenuem, si quis perfruatur ea, *virtute*,
una cum virtute.

C. XXII. *hac de summo bono*) scilicet utri-
in sola virtute, an maxime in ea consistit.
Nam alias omnino pertinet. Vid. *lib. de
cap. 13.*

subornatus) Recte. Est autem *subornatus*
compositum, pro simplici *ornatus*, i.e. insti-
ctus, armatus. Ita Petronius in fragme-
nuper edito, quod notandum.

Cap. XXIII *pane prehenderit*) Opti-
ae in respectu ad venationem, quam e-
cet Philosophus, de qua dixi in de Ph-
Pythag.

Cap. XXIV. *fusa latius perpetua*) Non
cet satis illud *perpetua*, suspicorque ag-
sa esse.

AD LIBRUM SECUN- DUM.

Cap I. *Laqueata tecta*) Eleganti lacu-
ornata, quod pingebatur in au-
baturque, ait Turnebus. Sed cur laque-
dicta isthac tecta? A laquearibus, ait S-
vius, quæ sunt idem, cum lacunaribus,
dictis à lacu, id est, trabium seu tignon-
interstitio, ut censet Vossius. Sed illud

interstitium in tectis ædium etiam
 ium. Disponuntur quippe trabes suis
 allis, eis postea adduntur tabulæ ubi-
 Qui igitur sic dicantur tecta non vul-
 Mallem ego derivare à laqueis, quia
 la velut laqueis meandrisque erant
 , qui prominebant extra planum,
 q; figura. Effigiem expressit Serlius
 micturæ suæ lib IV. c. 12. ubi videas, &
 limus, facile intelligas.

(*Caliditatem*) quæ non est ubique in calo-
 rativis. De æstivo enim tempore hic
 em esse & alii censent, & discas licet
 cap. 5.

(*Idem ego te accipio dicere Arpinum*)
 annon scripserit Cicero, ac *Arpi-*
 que ac per similitudinem sequenti-
 arum sit deletum.

(*duo sui conservatores*) Cicero, pro-
 pressionem seditionis Catilinaræ,
 propter superatos Cimbro, Teuto-
 figurinos, qui civitati imminebant.
 III. c. 3.

(*Mem cum in homine est perfectum, est*
 sapientis) Ita edidit Gruterus. At
 sit, reperisse se in omnibus, *cum in*
 est perfecta, est in mente sapientis, sicut
 ulgati. Ubi tamen ait lectionem
 Turnebum, quod non intelligo,
 nebus habeat, *cum in homine est*
 in mente sapientis. Sententia hæc
 O est?

est: sicut summa lex est in mente divina
eadem est in mente sapientis summa p
etaque, quando est in homine.

Cap. VI. *mea quidem sententia, melior*
multi nominant) Locus sine dubio cense

ptus, quia nihil hic, quod respondeat p
denti Theophrastus: nec emendat hoc
nebus. Lipsius putabat, *sententia melior*
multis commemorat. Ego censeo, scri

Tullium: *At Theophrastus, autor hand*
rior, mea quidem sententia meliore eum
nominat. Meliorem Theophrasti vul

appellat, in respectu ad Timæum, q
invidiam & odium de veteribus pler
pessime locutus est. Ob quod ipse qu
ab omnibus deinde odio est habitus

melior in Theophrasto possit intelligi
sive quod in eo non appareret invidia,
quod pudore nullo ex objectione calu
cogeretur suffundi, quod utrumque
Timæo.

Cap. VII. *ut in veteribus ex his sacratis*
gibus) Alii hic aliter conjiciunt. Cui

veteribus XII. Guilielmus, *veteribus ex*
Puto ego scribendum esse, *in veteribus*

sacratique legibus. Vetera Senatus
ta intelligit facta primis consulum tem
bus, Illud S, in *Senatus consultis* delectu
detur propter S præcedens in prior
cabulo.

Cap. VIII. *Nec ulla vitiorum*) Ali

aut, *neucala* conjunctim, alii
 qui *neucula*, quod puto esse rectum,
 illa l geminetur *nen* est *neve*, sequitur
 quod quia incipit cum vocali, c conso-
 niferitur euphonia causa.

ita cadat) Turnebi libri, *cadant*, quod
 esse melius, ut respiciat ad festa, nisi
 si *cadat* absolute dictum esse, pro
eveniat, seu *eveniat*, ut sit sensus, debet ita
 scriptum in amfractibus seu periodis
 ut hoc sic eveniat, ut familiae ferias &
 suum habeant. Sed alterum magis

am rem rationem cursus annos) ita ha-
 bri omnes. Mallet *ratione* Turnebus,
 haud persuadet. Gruterus servat le-
 veterem, sed *rationem* explicat *ata-*
 Ego ista censeo conjungi absque co-
 ratione veteri, sensumque esse, ad
 nem, ne committi possit, & ad eam ra-
 sive causam, cursus annuos finire

auspiciu praemonento) scilicet eos, Inter-
 Jovis. *Praemonere auspiciu aliquem*,
 onere aliquem, priusquam quid agat,
 sit auspiciu illius rei.

IX. *judices duo sunt*) Non video,
 illud *duo* debeat placere. Varro me-
 quatuor ad hoc negocium, alii plu-
 antiquis libris legitur, *judices ne sunt*,
 facio, *feciales judicesve sunt*.

NOTÆ IN M. T. CIC.

hos leto datos) Non concoquo illud nec enim habet, quo referatur. nam deos Manes qui retulerit, monstrare delictum eos leto dari. Quare suspicor illud *hos* pendium scripturæ esse, ac significare *mines*.

Cap: X. *optima re ipsa*.) Non scio satis non foret rectius, si scriberetur *optima ei*. Potuit certe illud *ei* facile interire ob similitudinem litterarum in fine prioris & in posterioris vocabuli. Sed nil definio.

Atque mea quidem sententia est) Locumne dubio corruptus, cujuscunque perferat verbis hisce præfigas. Pal. tert. habet. *quidē mea sententia est*. unde conjicio locum oportere scribi: *M. At tu Quinte? Quidē mea sententia est*. Prima verba contra scripta fuisse videntur, *Atque*, ex quo scio effecit *Atque*. *Qu*, quod notabat personam adjunctum? *eadem*, verbis illis, & sic factum *quidem*. Mea sane opinione nihil convenit huic loco magis, istis verbis. Possis pro us ad scripturam veterem *idem* legere *eadem*.

Et ignotas ceremonias non à sacerdotibus Non hæc lectio veterum librorum, ita enim illi: *Suosque deos aut novos, aut alienigenas, confusione habet religionum, Et ignotas ceremonias nostros Sacerdotes*. Nam patribus acceptos &c. Quam quidem lectionem puto se rectam. Duo ait habere cultum novorum

orum privatum: primum, confusio-
 religionum, deinde, nosse ceremonias,
 Sacerdotibus, id quod prorsus vult
 absurdum. Illud *nosse* Græca consue-
 tū positum pro *notitia* videtur, ut sit
 videri hos, qui sacra celebrant hu-
 i, habere notitiam quarundam cere-
 moniarum, quas ceremonias ignorent sa-
 cerdotes, cum tamen sacerdotes scire omnes
 ceremonias debeant, cum sui causa, quia
 sacerdotes sunt, tum publici causa, ne quid
 quod civitati sit exitiosum.

patres ipsi) sc. patres, nec novos, nec
 quas deos coluerint, sed ex receptis
 ritibusve peculiariter coli in familia sua,
 coluerint. Ita locum hunc intelligo, non
 explicavit Turnebus.

Patrum delubra) Suspiciantur deo-
 bra. Nequicquam. Nam *patrum de-*
 est idem, ac in ipsa formula legis:
patrum à patribus delubra.

araque vetus stat) Hic locus mire corru-
 In Palatino uno legitur, *araque ve-*
um est Palatio. Totum locum ita puto
 marum; *At ara, quæ vetustissima est Pa-*
Foris, & altera Esquiliis, Mala Fortune
que omnia eiusmodi repudianda sunt.
 cilius fuisse videtur, quam ut ex *edis*
 deleta prima littera, propter simili-
 præcedentis, facerent *detestatio.*

indis) De hoc vocabulo adhuc deli-
 berant

berant eruditi, omnes. Mihi verosimilimum
videtur, scripsisse Ciceronem totum locum
isto modo: *Quod si fingenda nomina, vicepotæ
eius, vincendi atq; potiandi, State standi, cog-
minaq; Statoris & invicti Jovis. Rerumq;
reandarum nomina. Pro stata standi, scribo,
ta standi, levissima immutatione, State
meminit Festus. State matris simulacrum
foro colebatur. Facit ejusdem mentionem
Sext. Rufus in regione sexta. Fuit autem
hæc à stando dicta, sicut Vicepotæ, à vi-
cendo & potiundo. In verbis ipsis illud
genda nomina, & non acivè intelligendum
quentibus, ita omnia erunt clarissima,
hactenus pro desperatis habebantur. Sed
non de una Vicepota loqui nostrum
alius alterius præcedere debere men-
tionem, vel 70 cognomina. ut est in vulga
ostenderit.*

vel hujusce diei, nam valet in omnes dies G
terus, *hujusce diei, valet huius quo diei, id
unius cuiusque diei.* Non assequor, quid ve-
Brissonius profecto ad quem nos relegat,
stinguit inter *hujusce*, & *huiusque*, imo
loco legi vult *huiusque*, quod Marius Vi-
rinus *huiusque*, explicet *uniuscuiusque*.
quicquid sit de Victorini verbis, apud Ci-
ronem retinendum censeo *hujusce*. Sen-
ille est, potest Fortuna coli sub cognomi-
to **HUJUSCE DIEI**, idque propter
quia hoc cognomentum valet non in a

statum diem aliquem, sed omnes dies. Quis enim die coli poterit Fortuna dii, sicut qualibet diei, postquam adacta & facta fuerit hodierna, dicatur comitatus huiusce diei. Hunc puto loci huius statum verissimum.

agnendum comes. tum) Ita Gruterus, Iurebus, qui posterior exponit: *qua nos comitu comitatur*. Ego mallem legere *agnendo*. Comes, tum, ut illud comitatusque innuat cognomentum Fortunæ, nemigenia, & fors, & cætera. Neque mirabito, quin & sub comitis cognomen trancoluerint.

Quas compositor anni) Sic Gruterus alii. Compositorem anni vocant qui componit annum, populumque imitatione, nempe istam ex festis profectibus, docet. Sed quid est, *conferre perfectionem operum rusticorum*? Pueri ac tribuere ita, ut nihilominus peragant opera rustica, prout ea requirit officio, ut *conferre ferias ad perfectionem*, ac referre, & in relatione ac re ad perfectionem istam dare & conferre.

Quid tempus ut sacrificiorum) Non expedito exis verbis. Quid est enim, quo refertur ista: *quod tempus*? Suspicio omnino, debendum esse: *Quo tempus & sacrificiorum serventur*. Sensus; diligenter ob-

servanda ratio intercalandi. Quare? quod
servari possit tempus destinatum sacrificiis,
servari quoque possint libamenta, in sacri-
ciis adhibenda, foetusque pecorum in-
dem. Puta enim præceptum fuisse, ut fruges
ficarent fruges novos, at intercalandi in-
peritia tempus illi rei destinatum inci-
se in hyemem aut primum ver. Qui
tuit institui id sacrificium ex ejus solen-
tate?

conferendarum) Sic Gruterus ex Mar-
tio. Vulgati, *confiderendarum*. nec procul
fcedit Palatinus qui habet *conficiendarum*.
Ex quo postremo suspicor, *conficiendarum* re-
rectum esse, ut sit *conficere religiones dictu*
ut *conficere sacra*.

& sentiant mulieres, in natura foeminarum
omnem castitatem pati) Sic Gruterus ex an-
quis. Et probò illud *paci*. Pro *omnem tam*
malo ex vulgatis *omnium*, post quod cor-
ma scribo. Sensus: hæc ideo sic institui,
mulieres sentiant, esse in natura foemin-
rum omnium, habereque hoc omnes ab ip-
natura, ut possint pati castitatem, i. e. casti-
tatem ferre, servare, tueri.

reipubl. consilio) Consilium reipublice
accipio, quod subministrat respubli-
intuitu status ac conditionis, in qua
satur.

neque multorum) scilicet vatum præ-
dicta. Vult, non omnes temere prædictio-
ne

tantum habitas pro talibus, ut exponi
possent, sed paucas tantum, ut Sybillinas,
et ceteras. Quæ hic assuit Lambinus, precii
valles sunt.

(*foris*) Libri veteres, *nihil familiae,*
nihilve militiae. *Militia* contracte
sum, est, *mitia*, v. consonans mutatur
pe in *Miss*.

XIII. *ceterisque signis discipline nostra:*
immortales Deos esse concedamus) In libris
melioribus, Grutero teste, legitur
magis aliter. Post *signis* habent vel *que*, vel
el *quid*. dein consensu summo tollunt,
item deos. Quare suspicor, scri-
ptum: *ceterisque signis.* *Quia discipli-*
nae, Numina si esse concedamus &c. Nisi
pro *quis*, atque. Sensus est clarissimus.

XV. *nervos jussit, quod plures quam se-*
haberet, in Timothei fidibus scindi) Non
veeres. Liber optimus S. Victoris pro
abet *inde*. Hinc vulgati junctim *inde*
ed nec sensus horum verborum is vi-
qui debebat, esse. Nervos, ait, demi-
acedæmon, causâ, quod haberet plu-
quâ septē. At docet nos Athenæus, quod
uos tantum nervos voluerit tolli, reli-
vari. Quare locum totum sic constituen-
bitror: *nervos jussit, quot plures quam*
haberet, in Timothei fidibus scindi. Alte-
tiva est omissa, id quod turbas pe-
jussit scindi, quot: pro jussit scindi tot, quot

O 5

Scin-

Scindi quoque positum pro *rescindi*, vel *scindi*. In quo primam litteram absorbit prima vocabuli antecedentis, dein ex reliquo *scindi* sciolus fecit *inde*, cui velut mutilo additum ad postremum *demi*, ut sic sensus integer existeret. Tō *scindere* sic alio quoque locutus est de capillis. Et Virgilius XII. *Æ*

Infelix crines scindit Iuturna solutos.

Cap. XVI. *apud eos*) ita Gruterus. Sensu non assequor. An, *apud eos*, est, apud homines? quæ ergo causa nihil reticendi? quam mallem *apud Deos*, quod habent vulgati, confirmant veteres. Propter deos enim quorum laus & honor in hac revertetur, nihil ait velle sese reticere. Sed quomodo apud Deos loquitur? credo respicere ad vicinam forte aram, aut delubrum aliquod.

Cap. XVII. *Reprimam jam*) Addunt, Ego nihil muto, censeoque absolute ita positum, ut quandoque noster solet etiam aliis. sic enim & lib. I. cap. 2. usurpavit, *derunt*.

tantum ponam, erui) Hæc conjectura Turnebi veteres habent, *pœnam merui*, *pœna merui*. Est ex Palatinis, qui exhibent *metui*, quod vix dubito, quin sit rectum. Totum porro locum ita censeo scribendum, *tantum ponam, metui duplicem pœnam esse ducere, quid constat & ex vexandis vivorum animis, & ex fama mortuorum, ut eorum &c.*

de dicitur, quod metum incutit, quomodo dicitur *esse gaudium, esse voluptatem*. Illud non est causale, ut vulgo arbitrantur, nomen generis neutrius, & refertur *esse*. Hoc, hæc res, timeri scilicet poenam, constat & ex eo, quoniam accelerantium animi, quamdiu vivunt, estque hæc una poena divina, scilicet conscientiae; deinde & ex eo, quod post mortem dicuntur apud inferos duci, estque hæc poena altera divi-
 applicii scilicet infernalis.

XVIII. *vero, & aperuissima*) Ita plautus primo circa finem cap. 24. *vero facis*

XI. *Super dicebant, quicquid cepisset*) Turnebus iudicat, *superiores*. Ego censeo connexum cum sequenti *cepisset*, hoc ordine ac-
 : quicquid cepisset super, sc. quam-
 bus hæredibus relinquatur. *Super cape-*
 dictum, ut *super habere*, in illo notissi-
superque habere, pro habere plus,
 satis. Ita plane hoc loco.

XXIV. *de uinctura, quibus*) Turnebus
 qua, puto fuisse *queis* à prima manu.
acerra praterantur) Non displicet, quod
 Palatin. IV. *praterant*. Et quid, si scri-
 us, *acerra praterant*. At illa &c. Potuit
 conjungi præcedenti vocabulo, in-
 formari syllaba *ur*. Caterum *praterire*
acerra

acerra intelliguntur, cum feruntur præ eos, qui sunt in funere, odoris grati causa. Cap. XXV. *quam cum proximi iniecerant*. Sic Gruterus, ex conjectura Turnebi. Vires habent *fecerant*, quod puto esse etum. Non enim illud *fecerant* referri debet ad præcedens terra, sed subintellectum *humationem*. Præcedit quippe *terra humanæ*, quod mente accepit Cicero pro *humatione*, coque retulit sequens *quam*. Reperias exempla istiusmodi etiam apud alios.

At iusta conjecta erant) Sic plerique verba res. Sed suspicor, scribendum *ac*. hoc est, ita, atque hoc modo conjecta erant iusta. Ubi tamen simul in eorum venio sententiam, qui pro *conjecta* scribunt *confecta*.

Cap. XXVII. *quam quod quinque diebus solverint*) Turnebus scribit ex Platone, *quinque homines quinque diebus*. Vix est mihi dubium, scripsisse Ciceronem, *quod quinque diebus*. Sed quia alterum *quinque* in perito librario nimium visum, maleque positum, ideo omisum est.

A D L I B R U M T E R - T I U M.

Cap. I. *P*latonem videlicet *dicis*) Tres optimi codices habent, *diligis*, quod Gruterus non putat contemnendum. Requirit tamen sensus illud *dicis*, & sequitur *istam ipsum*, quod ad *diligis* non satis commo-

ferri potest. Suspicio tamen, Tullium
his scripsisse; *Platonem videlicet dicis,*
et diligis.

deinde etiā deinceps posteris prodebatur)
deinde, deinceps non habet gratiam hoc
nec *lō prodebatur* potest intelligi, quid
prodebatur? Mallem: *deinceps posteris*
prodeatur, puta, genus illud imperii, quod
prioribus huc trahendum. Nam eo-
modo etiam lib. II. de Off. *Deinceps re-*
posteris per manus à patribus tradita sunt. Il-
lud *deinde* glossa est alterius *deinceps*. Postea
coniunctio *etiam* interposita.

et illi cœlestibus) Probo Guilielmi sen-
tentiam, legentis, *quia*, cum sequatur in ple-
nitudine codicibus non *aversantur*, verum *ad-*
feruntur. Cum eodem aliquid deesse hic
non, sed fortasse non post vocem *eos*,
sed aliquanto ante post vocem *legibus*.

I. & noxium) Libri plures habent,
innoxium, quod Gruterus putat retinen-
dum. Id si concedimus, *innoxium* de valde
dignitatem explicandum. Et solet in quibus-
dam non minuere sensum, aut con-
tra significare, sed augere, quomodo
innocentia, valde canum denotat.

in privata iudice) Veteres quidam ha-
bent *privato*, quod puto esse rectius, si refer-
atur præcedens vocabulum *iuris*. Jure pri-
vato iudicare, est iudicare ex eo jure, vel se-
cun-

cundum illud jus, eratque hoc proprium Prætoris.

Cap. IV. *proposita, in arario cognita*) Grærus *condita*, quod placet.

Cap. V. *in libris*) Lambinus putat, *in libris*; posses propius legere *in libris* *his*. Sed hi totum hoc ex glossa irrepsisse videtur, illud *in libris* delendum.

Cap. VI. *Ab hac familia*) Hoc admodum suspectum mihi est, quia de nulla familia præcessit. Suspicio autem corruptum hunc locum propter compendium scripturæ, fuisse nimirum olim ita scriptum, *Ab ac. familia*, id postea mutatum esse in *ab hac familia*, que eo confidentius, quia libri veteres inspirationem sæpiissime omittunt. Cum menscribi debuisset: *Ab Academia familia* vel *Academicorum familia*. Sane non est frequens in libris, ut nomina ejusmodi propria literis initialibus indigentur.

Cap. VIII. *deinde cum esset cito legatum*) cum pro desperato habent. Neque ego dicinam promitto, dicam tantum, quid mentem venerit, si forte ansam præbeat alia meliora excogitandi. Puto autem, legendum esse; *deinde cum esset torto ligatus*, quod in libris optimis pro *cito* legitur *octo*. Nam facile formari potuit ex *orto*, & e litera tialis deleri ob similitudinem finalis in v præcedente. Sensus porro erit, fuisse librum & fasciis ligatum recens editum, quod

bris esset distortis, quam rem putamus
reptam legibus duodecim tabularum, ut
is distortis membris esset natus puer, is
retur fasciis, quo corrigerentur ea mem-
rieretque forma emendata, eoque allu-
Cicerone.

breui tempore creatus) mallet, *breui tem-
creatus multo quoque tetrior & fœdior na-
t.* Intellego autem *natum*, qui alias est
ut sit sententia; distortum illum tribu-
licet membra ejus emendare quæsi-
paulo post tamen edidisse ipsum quo-
prolem adhuc deteriolem, sicut nempe
ut parentes vitio corporis insigniti, ad-
vitiosorem de se gignant prolem.

IX. *quem enim ille non edidit*) Quidam
res habent *quæ enim*, quod placet, præ-
o. Quia tamen pro *edidit*, in quodam
note notæ reperitur *addidit*, possit videri
fuisse: *quem enim ille non allisit*. Sic sane lo-
dere usurparunt Columella & Scriptores
optimæ notæ.

X. *& quidem sape sedatur*) Puto scri-
tum: *equidem & sape sedatur*. vel, hoc
o: *Equidem. Sape sed sedatur*.

non solum nectus) Locus desperatus, in-
propterea licebit impune divinare. Pri-
autem notandum, quod voculam *per* ab
libri multi non agnoscant. Deinde,
pro *nectus* habeant *nectus*. Accedit,
in aliquo pro *fuerat*, reperiatur *servave-*

rat.

rat. His positis, suspicor scripsisse Ciceronem: *Quin ipsum Tiberium Gracchum non solum inuectus, verum etiam sublatum interceperat.* Illud *inuectus* accipio passivo sensu, pro *reprehensus, culpatus*, sicut hujus generis à deponentibus formata passim reperiuntur plurima. *Fuderat* autem intelligitur ex quo *perculit*. Et videtur aliquis ejus excusandi gratia adscripsisse glossam *straverat*, qua deinde factum *servauerat*, quod dixi in antiquo libro reperiri.

sapientia majore nihilo) Placet Turnebo legens, *Sapientiam majorum in illo*. Nisi male *sapientiam majorem in nihilo*.

nullas in omni memoria) Interrogatio nota, quam post tribunos vel plures collocari mihi equidem non placet, cum videatur otiosa. Mallem pro *nullis, multis* scribere, videturque postulare, quod sequitur *fortasse plures*. Certe alias non habet, quo possit commode referri.

Cap. XII. *popularem sane*) Ita libri omnes. Verum explicari mihi velim ista. Quo enim spectat istud *popularem*? Suspico, illud esse notam nominis proprii, locumque totum valde obscurum alias, sic esse legendum, atque distinguendum: *Ex his autem, qui magistratum ceperunt, quod Senatus, efficitur. Populare, Marce, sane, neminem in summum locum nisi per populum venire &c.* Sententia: efficitur id, quod Senatus solet nominari, ex his

registratum cœperunt. Quales nulli
non cœperint iudicio populo, popula-
tum est, quod ad locum summum, qua-
dam senatorum, nemo perveniat, nisi per
eum.

orem querat) Mallet Turnebus *quarere*,
intentionior. Debet enim respondere præce-
pto & late patet.

XIV. *Sed etiam, quod corrumpunt*) Hoc
est in editione Hamburgensi, vi-
tarii, ut arbitror, nam deesse non.

XV. *extant voces, quam tabella*) Sic
vultus. Vulgati *vocis*, quod mihi quidem
videtur. Ita supra, *nihil ut fuerit in suf-*
frage melius. Et repetitur hic locus in-
17. *Ergo, nunc sit illud, quod à te modo,*
dictum est, ut minus multos tabella con-
quam solebat vox.

XIX. *Quod qui permovet*) Locus ob-
Turnebus illud *quod* explicat de eo,
moveri cœptum est in plebe. Mihi
videtur, & referendum ad *concilium*.
vere autem concilium, puto signifi-
care movere id magis magisque, ac in mo-
peristere. Habet enim illud *per in-*
litis hanc significationem aliquando,
tantiam, moram, continuationem.

deinde posita deinceps) Illud *deinde* Tur-
non agnoscit, neque dubito, quin ir-
P
repre-

repperit à glossa. Vide, quæ notavi in
cap. II.

non minisse maximis) Mallem, *minisse maximis*. Nam illud *esse* alias non habet
quo referatur, nec ex sequentibus. *non* *se*
modo huc trahitur.

opem referre) hoc est, capere auxilium
juvandæ reipublicæ, si nimirum addicere
auguria ostendat, vel non addicere, si
utile sit reipublicæ vel noxium. Turnebus
legit *reipublicæ ferre*. Posses simplicius
ferre, id est, negocio, de quo auguria col-
lenda.

nondum intis) Libri veteres habent
ex quo suspicor scripsisse Tullium, *visis*,
quid alii hic divinent.

negotialis) Valde placet, quod suspicor
est Puteanus, ediditque Lambinus, *ne-*
totis. Certe omnia huius loci sic erunt
fina, si legatur integer in hunc modum
distingatur: *nisi maximo comitiis*,
Nondum visis seditionis tribunis plebis, ne co-
tis quidem, admirandum &c.

scitum est, jussu in omnes) Locus
depravatus. Puto autem integrum
emendandum. *Cum legis hac vis, ut sit*
um & jussu in omnes. Ferri de singulis
Centuriatis comitiis &c. Sententia est cla-
ma. Potuit porro facile fieri, ut illud
post vocabulum *vis* omitteretur, quod

fere constat litteris, prout quidem in
 zibus a) tiquis pinguntur.

esse p)ssent, neque ulla privilegij) Tur-

habet posse, quod haud dubie est re-

quia tamen illud possent occurrit in-

ue, suspicor scribendum, *raa esse pos-*

eq, ulla privilegij. Vitium est ex eo, quia

junctim scriptum fuit *possesed*, deinde

posset, quod emendans quispiam, &

ns ad praecedens *essent*, scripsit *possent*.

ANNIS SCHEFFERI

ARGENTORATENSIS

TOTARUM IN

TRONII FRAGM.

TRAGUR.

SPECILEGIUM.

Trimalcio) In ipso codice Ms. sicut pu-

licari fecit Marinus Statilius Amste-

odami apud Johannem Blaeu. An.

LXX. semper scribitur *Trimalcio*,

utamus rectissimum. Consalii expo-

neberet stare, non *Trimalcio*, sed *Tri-*

dicendus esset. Nam à *μαλακός* est

non *malcio*, quomodo ab eodem est

P 2

mala-

malacia, item *malacius* & *malacum*, & ignominiosus. *Malchio* idem est ac *Malchus*, de Rittershusius ad Malchum in Paralip. 13. l. 11. & Holstenius in de vita & scriptis Porphyrii c. 2.

Amicuri ergo) Ms. codex, *amicur*, rectissimum. Finguntur namque ex cubiculo venire ad mensam. Et sequitur **NOS INTERIM VESTITI**, nempe Gyton abit in balneum, ipsi vestitur, vel ut ante dixerat, amiciuntur.

prafina) Putabam primum ex editio vocandum, *sparsiva*: nunc muto sententiam, & sequor Ms. fidem. Nempe vix suadeor, ut non credam, per Trimalchum inuasi Neronem subinde. At illius diuini erga factionem prasinam ex Suetonio est notum. Semel dicam, videri Satyras hanc scriptam non in unum aliquem, sed res luxu, aliisque defluentes vitiis, et nomine publice infames, ipsos etiam irratores. Inde multa in Neronem conuenientia, sicut hoc, de quo agimus. Non memora omnia. Quædam enim magis spectant Tiberium, quædam Cajum & Claudium, quædam quosvis alios, quorum nomina die ignorantur.

vibrabant) Ms. *vibrabat*, si se recte habet ante memorata editio, sed *pila vibrabat* potest stare, quare lectionem vulgatam retinendam. Vibrant pilæ, quando

et ac jactata se movent in orbem & tre-
 munt, sicut & *mare vibrare* dicitur Ciceroni,
 commotum tremit.

ferretur) Ms. *auferretur*, quod est rectif-
 icatum. Impositus est lecticae & ablatus, ab eo
 et loco, ubi iusserat pila, ad triclinium,
 parata erat cena. Frustra pro *afferre* ad-
 dunt Hadrianides verba post sequentia, *ipse*
Salutatio ad Symphoniam allatus est, quia ser-
 vus non de loco hoc, sed alio. Ab hoc au-
 tem, ad illum afferre batur quod cuius
 tiori manifestum est.

minimis Symphoniacis tibiis accessit) Quis
 illi? hoc vero textus non ostendit, sicut
 est editus. Corrigendus igitur ex Ms.
 natico, legendumque *Symphoniacus*. De
 his symphoniacis res est nota, docuitque
 Pignorius. Sed quæ *tibia minima*?
 ut quidam *minimas* legendum. Verum
 tibiae tibiæ alibi non leguntur, neque ha-
 bent mimi aliquas peculiares, verba quo-
 rum sequentibus, *paucissimorum, non patris*
in triclinium credens, ad tibiæ nil perti-
 net. Recte igitur minimæ, quæ minutum
 sonum, oppositæ longis. Itaque se-
 ntur, *tanquam in aurem aliquid secreto dice-*
 re, quod manifeste minimas ostendit. Nam
 oribus profecto si cantasset, talis non po-
 tuit videri.

non intrabat) Nondum nobis displi-
 cet hæc codicis Traguriensis lectio. Quod si

quis à vulgata non putaret recedendum
posset *mœnia intrabat*, credique illud Ro-
natum ex glossa, qua quis vocem *mentio*
plicaverat.

in medio picturas haberent) Illud habere
est in omnibus. At præedit tantum de
pariete, unaque porticu. An hæc duo
gularia respicit, num referendum ad ho-
nes, sicut solemus in Germanico: *Er
te/ was sic da vor Gemälte hätten.*

Odyseam) Ms. Tragurianum *Odixen*
quod non est contemnendum. *Ulyxes*,
Ulysses reperitur sæpe in codicibus antiq.
& apud nostrum in sequentibus: *sic
Ulyxes.*

navis aneum) Ms. *navis ireum*, Puto le-
nem veram *n. areum*.

CN. NOSTER) Ms. Traguriani
cum noster. Subest aliquid, quod non sta-
liquet. Sane illud *Cnejus noster*, quod ha-
editi, nimis humile videtur. Suspicio
bendum litteris quadratis C. V. M. N
STER, atque explicandum, *cum voto*
moria, vel *contra votum memoria*, aut si
aliquo modo.

in precario aureas numerantem) Manet
huc corruptus hic locus, neque placet
pius illud *imprecario deprecantem*, tanqu-
revera ingratum, nec genio nostri
aptum. Ms. habet *mirantem*, non *nume-
rem*. At quomodo miretur aureos disper-

An scribendum *aureas mirantem*, id est, *signa mirantem*? Signa certe, eaque autem non venirent precario, si precarium est aurum seu sacrarium, ut Barthius volebat. Autem miretur & illa, quæ familiaris & domesticus pridem poterat & sæpius vidisset, ergo *numerabat aureos* servandum, non est & hic non nulla difficultas. Cur numerat in precario vel sacrario? cur aureos numerat, & non quamlibet aliam moneta? An erogabat solos aureos in quotidianos sumptus familiæ? Quid ergo? Respondetur mihi noster scripsisse *taureas minatur*, idque homines imperitos, cum quid esset taureæ, nescirent, legerentq; dispensantem, vertisse in aureos, utque verbum conveniret nomini pro *minatur*, fecisse *numeratur*. Quæ conjectura si est vera, reticulum erit in prætorio, intelligendusque locus, ubi privatim quoque ac domi jus dicitur familiæ delinquenti vel litiganti. Hæc enim instar fori veteres domi suæ quæ familiam alebant numerosam, cum ex aliis, et ex ipso nostro certum est. Cæterum quæ quid sit, ostensum pridem nobis est in locis ad Mauritium & copiosius in de Re Pæculari lib. I. c. 14.

(*colaphis objurgare*) Ms. *colaphis objurgari*, sed sine dubio est rectum. Si enim *objurgare* puerum jussisset, puer ipse debuisset hoc pati. At voluit eum colaphis puniri.

projicere prorsus) Alii habent, *rursus* mihi valde placet illud *prorsus*. Antea pro-
 cto non projecerat, ut nunc rursus pro-
 jicere, sed invito erat elapsa. Ergo
prorsus, & ut hac altitrona, planas & om-
 ni moda projectione monstraret, quam
 fiant parva Trimalchione tanta rerum
 pia abundante.

tengomena) Vix dubito, quin sit vera
 jectura Cl. Vorstii *tengomenas* nos legem
 Sunt enim *τεγγόμενοι* seu *tengomeni*, madi-
 Ita sententia erit, faciamus nos madidos
 inebriemus nos vino. Quanquam illud fa-
 mus nos madidos valde honeste hic de-
 tur, praesertim si referatur ad praecedentem
 quasi medicamentum quoddam sit longi-
 proferendae vitae. Si enim vinum vivit
 gius, ergo ait, vino faciamus nos madi-
 immergamusque totos, ut beneficio ip-
 vitam consequamur longiorem. Haece
 subtilitas Trimalchionis est.

odopetam) Reinesius post omnes aliorum
 divinationes legit *stlopetam*, accipitque
 instrumento puerorum ludicro, cum eis
 na aptant pistillum, inferetumque ex ch-
 ta masticata globum eum fragore excu-
 unt. Sed refellunt hanc sententiam ap-
 re verba praecedentia: *Superque propriam*
convenientemque materia structor imposuerit
cibum. Ostendunt *cibum* fuisse ut alibi
 hic impositum super signum sagittarii, no-
 insti

umentum ludicrum puerorum. Quid
dicendum? Mihi certissimum videtur,
fuisse nostrum *alopecam*. Alopex, Græ-
κοπιξ, caro musculosa est circa clunes,
anteriores lumbos, uti Pollux atque A-
ristoteles testantur. Eam ergo partem im-
pigerat sagittario, quia alopex simul deno-
tat ulpeculam, sagittario convenientem,
nam debeat venari. Alopecam ergo con-
sentientissimam vocabulo tributam sibi à
poeta habebat, revera partem illam est
vocare, vel animal aliò, quam dixi.

La serpicaria mimi Verus codex Dalma-
ticus habet *de la serpitari omino*. Non possum
dubitare, quin lectio verissima sit *de la serpi-
tari omino*. Argumentum cantici fuit vinum
aspitio conditum, quod hic vocat *la serpi-
tari omino*. Mimi locus hic est nullus. At de vi-
tiano nebat apte, qui circumferebat panem.
(*nunc quid, nec quare, in cœlum abiit*) Ms.
anatomicum: *nunc nec quid* &c. Mihi totus
cantus ita videtur legendus: *nunc vero quid?*
nunc quare, in cœlum abiit. Fingit interrogan-
tem; at quid nunc est, quantum ejus muta-
tione fortuna? Respondetque, non opus est, ut
inqueras, verbo dicam, abiit in cœlum,
ubi est tam magna, dives ac beata, ut sit
ipsis similis. Illud *nec quare*, admodum
elegans, occurritque longiori dubitatio-
ne plane sicut & Germani solent: *Frage
nicht einmahl/ du bedarffst nicht zu fragen.*

Lupatria) Hadrianides, qui se redere nobis bona fide Ms. Dalmaticum gloriatur contra eam scribit *enpatria*, unius Reinesii auctoritatem. cum tamen in sequentibus agnoscat ipse Reinesius, non convincere ceteris, cum sublata dicatur de mastris non debere illud *enpatria*, nisi per antiphrasin, intelligi. At quid opus antiphrasi? Ne aequè commode lupa dici potuit? Nisi ceteræ laudationi ejus non potuit obstitit quod diceret *modo quid fuit? noluisse de me ejus panem accipere*, cur obstat lupæ vocabulum, cum præsertim joco ita dici potuerit sine proposito convitiandi.

babæcalis) Etiam hic contra fidem. Hadrianides edidit *bacelis*. Non potest esse bibulum, quin in summa ista multitudine familiaris simul summum ejus obsequendi studium noster attolat: Huc vero nihil faciunt *babæcalis*, qui per convitium ita dicuntur.

ruta folium) Quæ de rutæ folio dixi, nondum displicent. Nam quod Reinesius estimat, agere convivam de Trimalchio charitate erga famulos, ut rutæ foliis, cærosæ substratis eos collocare non dubitaret, nullo modo potest convenire. Præcepit quippe, *puto non decimam partem esse, quam minimum suum novit*. Si tot servi ignorarum dominum, quot contra dominum putam ignorasse servos? unde ergo illa charitas ignotos, & à se partem maximam non videret.

& contrarium constat manifeste ex p.
& 23. Ad postremum toto hoc loco me-
rantur facultates Trimalchionis, opes
mentia. ad quæ quo pacto possit pertinere
haritas? At vero servorum obsequia
parum ea declarant.

edra) Dixi, *lane erytra* legendum vi-
Mallet Leinesius *poledra*, ut signentur
equorum. Mihi non persuadet. Sci-
de rebus peregrinis varioque sermo est
loco, quod apparet ex pipere & lacte
inaceo. Dicit, ea, quæ ab aliis è regioni-
longe distitis petuntur, Trimalchionem
habere nata domi. At cui nasci equos
sua, quam possit habere admiratio,
? Longe minus istuc quadrant *creta*,
us in textum etiam assumpsit Hadrianides
tra Mss. fidem. Cretarum enim vulga-
mus & frequentissimus in iis locis sem-
fuit usus, neque peregre accersebantur.

gallinaceum) Ms. Tragurienſe habet
, unde arbitror transpositis litteris le-
dum, *lac & gallinaceum*, idque eo magis,
illi & inest emphasis huic loco apta &
pe necessaria.

qua Deus) Ms. sæpe dictus, *si quo Deus*.
vera lectio, *si quod Deus*?

liberti scelerati) Dixi, aliquid videri hic
esse. Negat Hadrianides, & verba, *liberti*
scelerati putat esse plurativa. Nempe respi-
llud sequens *ad se fecerunt*. At hoc non
respon-

respondet verbis *liberti sceleratis*, verum
nomini *qui*, quod si abesset, id quod vult
drianides, procederet. Nunc cum adlit-
bebit is ostendere, a quo regetur *to liberti*,
lerati, num si ab eo, quod præcedit, *non sua*
pa, quod arbitror, *liberti* utique non pot-
esse numeri pluralis.

fericalusa) Dixi, *fericalus* videri legendu-
accipiendumque de homine alias serio-
gravi, nec jocis multum dedito, qualis di-
tur Ulysses fuisse. Reinolius *to sericalus* a-
plectitur quidem, sed exponit de eo, qui
ro incipit discere. At hoc quomodo ve-
locum hunc, vel omnino in Ulysses qu-
drat, fateor me non intelligere. Herm-
nides edidit: *sicut illi sericulo: melleam hab*
praxin, quod nec cum Ms. convenit, n-
idoneum ullum habet sensum.

laniones) Locis aliis à me allatis pro h-
lectione, adde Caprum, qui sic in de Ort-
graph. *Dixerunt tamen & veteres lanio in n*
mine.

pramala sua) In Ms. est *premala*. Sus-
cor lectionem veram esse, *quibus per mala*
cornua nascuntur. Per mala, est propter m-
la, id est calamitates, damna sua, vel labor-
ærumnosos. Illud *cornua nascuntur* specie
proverbii habet de iis, qui incidunt in ægi-
tudines graves ob multiplices curas & sol-
citudines.

pileatus) In signum manumissionis pr-
dian

æ, quia servi manumissi recens ornatur pileis. Sequitur enim, *tanquam liber-convivium venit*. Servire tamen pileus Iulio manumittendo debebat, ut liquet sequentibus. Atque hæc inventi novi ratione ingeniosa scilicet.

(*travi interrogare*) Recte, quod jam antea ostendi. Sunt, qui *to durare* non satis laudant apponi verbo alii. Sed revellit etiam Silius, qui sic lib. X.

Haud ulli durant visus aquare volantem.

(*travem puerum*) Ms. Tranguriense, *travem puerum*, quod est rectissimum.

(*trabam*) Mallet Reinesius, *ter basia*, quia verbum *basare* alias cum præposita tali junctum non legitur. Atqui multum apud nostrum, quæ & ipsa non leguntur. Nec adversatur ratio, cum sic *perbibo* apud Plautum, *perdespo* apud Catullum reperiuntur. Ipse noster tali modo usurpavit *percoquo*.

(*tracina*) Reinesius in litteris ad Nob. Censum, præterea, quæ publice sunt editæ habet: *Legebam par duracina, intellipersica. Sed cum huius convivatoris ebrionem, clamantis, diem nihil esse, dum te tracas, nox fit, itaque nihil melius, quam de triculo recta in triclinium ire, accuratius ostendo, apparet, queri enim de nituis isto dici & cæna transitu. Iam enim surrexerat Trinio, & videbatur quoque convivio faciendum idem.*

idem. Quare velut abiturus è convivio pataricina, vel ἐπεπταμένως pataricana, intelligenda calceamenta vel sandalia, nimirum quæ accu-
 rus ex more deposuerat, poposcit. Ita Nasidienus pater apud Horatium II. sat. 8. soleas
 Dinarchus surgens è convivio apud Plautum Truc II. f. 4. v. 12. Cedo soleas mihi, pre-
 rate, auferte mensam, inquit. Sunt autem
 πατάγων σανδάλια, σανδάλια πανταρικά, Pat-
 Lycia confecta, quod genus ἑπὶ χεῦσα fuisse n-
 mus apud Lucianum in Dial. ἐταφ. Derivum
 Myrtales. Scilicet adjectivum neutro genere
 tum substantivum sit, quod in re vestium scripti-
 bus usu venit. Pataricana igitur, ut calceame-
 ta subintelligantur, dicuntur ut apud Lucili-
 Luc. l. 4. Cornif. ad Herenn. lib. 4. c. 3. iuxta
 editionem editam, & Virg. in Cyr. v. 169. Sic-
 nia, pro calceis Sicyoniis, quos Cic. I. de Orat.
 Luc. l. d. ἐποδήματα ἐκ Σικυῶν & appella-
 & ut Martialis l. 9. ep. 50. vetera Cor-
 thia, pro vasis Corinthiis veteribus, & apud
 eam de Tran. c. 11. patricia, pro calceamen-
 propriis patriciorum. Observandum simul,
 taricana accipi συνεδοχικῶς, nomine speciali
 generalis locum adhibito, pro soccis, inquit
 ibant discubitu. Hæc prolixè satis Rein-
 sius, verum frustra. Certe omnia contrari-
 se habebant modo in cœna, quam ipse præ-
 dit. Exit quidem Trimalchio, sed ut nem-
 ni suspicio posset esse finiti convivii, Trima-
 chionisque non reversuri. Mensa plena er-
 cibo

rum, nec quales circa finem cœnæ, sed
 o vel medio apponi solebant. Quædam
 ula recens habebant illata. Deinde præ-
 manifeste, *nos capimus invitare conviva-*
ones. Antea proximi solum inter se lo-
 erant. Nunc omnium incipiunt misceri
 ones, nemo cogitat de abitu. Denique
 pfe statim queritur, tempus cœnarum
 ve esse. Cur ergo ante alios festinet
 atque sandalia, priusquam id faceret
 s? debuisset pro ingenio suo expectasse
 em abitu reliquorum. Quare melius,
 d ante conjectaverat de duracinis.
 inquam *par duracina* pro *par duracinorum*
 modo Reinesius tueri valeat, non vide-
 Mallem ego illud *pa in pataracina*, quod
 habet, credere scriptum esse per com-
 edium, & pro eo *poma* legi oportere. Ut
 poma duracina, quæ alias simpliciter
 acina, genus persicorum. Nisi quis malit
 a Taracina, vel Tarracina, & intelligere
 in Tarracina: Campaniæ oppido, cuius
 ntio apud Livium occurrit. Licet ho-
 i pomorum apud alios, quantum ego po-
 observare, altum sit silentium. Juvat
 iecturam hanc, quod Trimalchio infe-
 dicatur habere prædium Tarracinensi-
 confine.

& mundum.) Post conjecturas omnes
 o locum sic legendum: *nihil est melius,*
de cubiculo recta in triclinium ire & inun-
ctum

Etum. Frigus habuimus. Existimat balneum
& unctionem, quæ solebat cœna præmii
posse negligi, quo longior fiat cœna. In
mant conjecturam verba convivæ alteris
Ego non cottidie lavo.

matiusum) Nihil hic mutandum. *Matius*
est *humidus*, *madidus*. Glossæ Isidori: *Ma-*
tius est, humidum est, molle, infectum

vinum mihi) Ms. Dalmaticum habet
nus, quod non contemno, vel propter Græ-
cum *οἶνον*, unde formatum est. Nam
Græci usurparunt *οἶνον* & *οἶνον*, cur non
cerint & Latini dixerintque *vinus* &
num.

baliscus) Veram censeo scripturam, *ba-*
niscus, ut sit diminutivum à *balneus*, sicut
calatus est *calatiscus*.

homo bellus) Puto hæc corrupta, &
corrigenda distinguendaque: *Fui enim ho-*
in fanus. *Homo bulla* est. *Jam bonus Cris-*
animam ebullit. Præcessisse quid de bul-
docet verbum *ebullit*, & quod statim seq-
tur, *non pluris sumus, quam bulla* Sed & voc-
bulum *homo* prope otiosum est, nisi ita lege-
cum mox *Chrisantus* nominetur.

finis tamen) Reinesio placet *cinis tamen*
explicatque de cinere muscarum, explen-
alopecias aliosq; curante morbos. Verecun-
ne sic fiat doctior sermo, quam ut Seleu-
competat. Quid, quod ambiguam & dul-
am habeat sententiam. Equis enim, quæ

igit *cinis*, de muscarum cinere hic statim
 rat? In Ms. Dalmatico est *sum*, ex quo
 inus fecit *sumus*. Ego arbitror scriben-
sumus esse. Vitam humanam fumo
 arari tam est frequens, quam quod fre-
 quissimum.

(*mimica consolatio*) Nihil patior hic mutari.
 quidem Reinesius *mimica consolatio*.
 ait, conclamatos bonæ spei figmento
 tat. At si sustentant, quomodo sunt
 ca consolatio? Mimicum enim intelli-
 od tametsi verum imitetur, verum
 non est. Ita mimica consolatio non
 consolatio; licet consolationem imite-
 i medici tantum sunt mimica conso-
 d est, non consolatio? quomodo pos-
 sustentare? Debet, qui sustentare vult,
 non mimicas afferre sustentationis
 . Quare à scriptura veteri non rece-
 am ut male censeamus de Seleuco,
 nulla est. Plane noster dicit, quod
 Declam. 8. *Fato vivimus, languemus,*
desimus, morimur: Medicina quid præ-
ut juxta te nemo desperet.

(*mulier milvinum*) Ms. codex habet:
mulier qua mulier milvinum genus. Puto
 esse lectionem, modo ita distingua-
 ed *mulier qua. Mulier milvinum genus.*
sed mulier qua, cum apostrophisi profe-
 omittis, quæ debébant sequi. Inte-
 gre

gre essent; *Sed mulier quam, quæ virum ex toto pectore ploret?*

ac si in puteum conjicias) Locus est ger. *In puteum quid consicere* locutio popularis de iis, quæ perduntur, unde fructus sperari potest. Quomodo Gerde spe, quæ decollavit, sic isti in den *nen gefallen/ delapsa est in puteum.*

manu uncta) Invertendum censet Rumpsius, in literis ad Nob. Heinsum. *De* ait, *hominem* *εὐεργιστὸν*, *liberalem* & *φιλόδοτον*, *simul* *ἐσιτάτω* & *hospitalem*, *φιλοδοτὸν* *sed* *prædicata non consentiunt* *subiectis*, *mutentur.* Lege igitur, fuit manu plena *na uncta.* *Manus plena* apud Ciceronem *que* & *Senecam.* Prius illud (ut para *apud Mart. XII. ep. 63. avarum* & *restridit* *cæna uncta* posterius dixit. *Unctum* *Horat. Arte v. 422, est lautum, delicatum, opimius* *Unctior cæna Martialis I. ep. 45. pro* *electissimis cibis, quam ibidem* *culinarum* *jorem, popinam divitem appellat.* & *Sat. 4. v. 12. uncta vixisse patella semper* *εὐωχεῖσθαι, εὐφροῖνεσθαι καὶ ἡμέραν, splendere* *& opipare jentare, prandere, cenare.* Sic *nesius.* Sed fortasse causa nulla necessitas, quæ nos ad hanc transpositionem conlat. Potest enim *manus uncta* intelligi a *sime, lubrica, & quæ sinat effluere, quid accipiat.*

malam parram) Adscribam & quæ de

censuit Reinesius. *Vera*, inquit, *scriptus*.
lectio ad mentem auctoris fuerit; male por-
 ambulavit, quod p. 10. dixerat, male vacil-
 lante, figurate de eo, cuius res & fides dubia erat,
 inclinari potius ac crepidare, quā stare videba-
 tur. Firmat hanc lectionē tā id, quod praecessit, de
 manu & cœna, quam id, quod sequitur de
 rectis costis, quo rem ejus sustentatam re-
 amque fuisse perceptu uberis vindemia signi-
 ficat. Totum autem hoc ex anatome humani
 corporis explicari & intelligi prorsus potest. Spina,
 vertebralis, canalis ossis, constituens dorsum, est id,
 beneficio animal stat, movetur, graditur,
 curvatur, obliquatur, eamque ideo ca-
 in navi comparat Galenus 3 de usu part. 2,
 eam fundamentum 12 de us. part. 13 cap. 3.
 autem spina vertebrae annexae sint per diar-
 in costa, fieri non potest, quin, quocumq; mo-
 laesa luxata, coniecta ea, etiam ha natura-
 am constitutionem usumque amittant, &
 animalis incessus, progressus, statio, flexio vi-
 : sequuntur autem gibbi, claudicatio, &
 circa motum sive defectus, sive deformitates,
 amen sola repositione luxatorum, & distor-
 in rectificatione corriguntur. Hac si applicentur
 nostri tropici, simplicissimum optimumq;
 dent sensum, quem proposui. Reinesiana ista
 invis longiora, volui apponere, quia
 is adhuc visa, cum Appendix nostra ad
 Petronianas in paucissimorum vene-
 rianus.

Q 2

emen-

emendatio haud placeat. Et qui probat illud *porro* doctis auribus Reinellius? quid hoc loco habebit sententiam? Præterea *mentem sustulit*, quod sequitur, intelligi potest, nisi quid præmissum habeatur mento demisso. Puto igitur pro *Et inter* gendum, *At inter*, facta nova periodo sint verba objicientis & vult refutantis præcedentia. Nisi quis rectius existimet, *at male portam pilavit*.

oraculares servos) Nihil puto hic mutandum. *Servi oracularij* videntur dici, qui cula fundunt, futuraque prænuntiant, quorum fidem est secutus in instituenda mentura. Et habuisse veteres ejusmodi quodque sua in familia vel ex sacris novim. Ita namque legitur in Actis c. 16. *Factum autem eunibus nobis ad orationem, puella quandam habentem spiritum pythonem obvi nobis, qua questum magnum præstabat dom suis divinando*. Reinellius voluit oriculari quod Hadrianides contra fidem ML I matici recepit in textum.

cui datum) Puto, locum totum ita distinguendum: *Tamen verum (quod frunus quamdiu vixit) cui datum, est non cui destinatum*. Sententia, verum est, quod sit res familiaris scilicet, pecuniæ multum, datum est, non cui destinatum. Datur nepe secundum ipsius sententiam à fortuna destinatur à fato. Id quod datur, eo ipso, quod

etiam habetur. At vero id, quod de-
bitur, nondum habetur, sed speratur tan-

Possunt autem plurima intervenire,
spem eam evertant, & destinationes
sunt irritas.

(*oliorum*) Puto adhuc, rectum esse,
marinum. Glossæ Isidori: *Famellarius femi-*
ditus, quem antiqui mulierarium vocant.

(*annum esurio*) Ms. Dalmaticum: *jama-*
esurio. fust adiles male eveniat. Non du-
quin legendum sit, *jama annum esurio tui.*
libus male evenita. Plautus *Perſa* I, 3, 23.
non venio, non saturio.

(*idopabant*) Ms. Dalmaticum: *percolopa-*
re. An scribendum est, *percolaphabant*? ut
sit, depalmabant pugnīs. Videntur
homo potuisse formare verbum *colophare*,
modo à *pugno*, *pugnare*. Ita *percolaphare*
frequenter colaphis percutere.

(*Asia di*) Reinesius putabat, *quid Asia-*
quod sine causa Hadrianides recepit in-
am. Dicit quidem Reinesius, respicere
Asia, qui frugalitate victus consecuti
sunt, ut ne quidem expuerent. At tam do-
torio Phileroti veniri potuisse in men-
tis crediderit? Nam ipsius quidem
istam Persarum vulgarem fuisse fru-
gem, neutiquam persuadeor. Dein cur
et Asiaticum, quod privatim erat
vulgare, ac æq; facile Persicum dici pote-
ret, cum præsertim Asiaticum illa tempe-

Q 3 state

state significaret contrarium, luxum nempe
diffuens, molle, effeminatum, quod jam
dem Paremiographi docuerunt.

non habemus) Reinesius: *nos habemus*. Verum
rum haud persuadet. Nempe trium ca-
nearum ædilis, vilis ille quidem, sed tam
trium caunarum. At vult noster agere
vilissimo ac pretii melius, ne quidem
mi, ne quidem trium caunarum. Plane
Germani, der nicht drey Heller werth ist.

pannos meos) eleganter per figuram di-
nutionis: rem, supellectilem, vestes me-
vult dicere, ut Germani, mein Armut.
Nihil ergo hic mutandum.

adilibus fieri) Nondum videre possum
quid ædiles hic faciant. Explicatio Had-
nidis est inconueniens huic loco. Quomodo
enim cohaereant, ædiles sunt in culpa, ne-
enim cœlū cœlū putat? An, quia nemo cœ-
lū putat cœlū, ideo fit per ædiles, ut sit e-
ritas annonæ. Posset tamen pro *adilibus*
nō cœlibus, sed *à ditibus* hac sententia: Ita
hi meisq; bene eveniat, ut ego puto om-
hæc, quæ nobis annonam reddunt arta-
fieri à divitibus, lucrum suum captantib;
cum summa numinis negligentia & co-
temptu.

nec hæc sua) Puto, illud *sua* esse positum
pro propriis, pertinentibus ad cujusque
turam, ut in illo, *suum cuique pulchrum*
apud nostrum *suis hæc*, ut sit sensus: no-

hæc propria regionis huius coloniæ,
 aptius morbi, quo nunc laborat, culpa
 stentiorum, qui & lucri sui causa ægenos
 unt, & deos ipsos impiissime conte-
 nit.

excellente inter duo) Scribo plane, *excel-*
lente inter duo, hoc est, licet tantum daren-
 no, illud tamen excellens esset. Con-
 iunctio & hic valde emphatica litteris con-
 iuncta adnexa est vocabulo præcedenti, ex
 corrector fecit *excellente*.

caldicor, ebrius) Reinesius vult, *caldicor*,
 coniteum, qui sit *δεγμοναγδι*, quod
 placet, quoniam analogiæ ratio est
 Non autem dubito, quin scribi de-
caldicerebri nã *ebrii* vox hic otiosa est.
cerebri, qui una voce alias est *cerebrofus*.

ad utique) Hoc vitiosum est. Sententia
 tra; dicit, se hoc certo posse de eo tra-
 ut qui sit domesticus ipsius, adeoque
 itos ipsius habeat mores. Sed quia hoc
 volunt verba, sicut nunc leguntur, ideo
 suspicor, aliquid abesse.

mixix) An scribendum *comixius*, ut sen-
 sita sit, non est garrulus vel nugator, qui
 a dicat in vanum, Glossæ Isidori. *Comi-*
verbosus, loquax.

manios) Reinesius putat, *mannos*, id
 quulos, burichas, quod & Hadrianides
 pit in textum. Sed improvide, ut non
 a alia. Nam loquitur noster de rebus

Q 4 omni-

omnimodo distinctis, quod conjuncti
repetitio testatur. Itaque nec dici potest
quod pertinuerint ad effectum. Et diver-
nos ostendimus in libro II. de Re Vehicu-
23, habuisse nempe junctos equos vel
los, ubi & cetera hujus loci explicavimus.

(occidit de lucerna equites) Reinesius
exhibuit de lucerna pedites. Nimis immuta-
multa. Et lubet scire, quid ita dicantur
dites, qui simpliciter intelligi debent
diatores? Nemo sane unquam pedites
gladiatoribus usurpavit. Quare maneat
mea sententia, & locum ita scribo dis-
guoque: jam meliores bestiarios vide *(occidit*
de lucerna equites, patares eos gallos gallinaceos
alter burdubasta &c. Occasione gladiatorum
etiam hoc commemorat de equitibus, vel
quod ei revocatum ita esset in memoria
sed in parenthesi, dicitque pugnam cæde
que eorum non esse factam pluris, quam
galli gallinacei ad pugnam inter se datio-
cilive fuissent.

arguat) nugatur. Propertius lib. I. &

Illam mihi totis arguat noctibus ignes.

nostra fascia) Reinesius has fascias acci-
endas putat de fasciis infantum. Frustra. L-
cutio desumpta est à mercatorum consu-
tutine, qui unius generis merces una fasci-
includunt. Res est hodie quoque recepti-
sima. Plinius lib. XV. c. 17. *Liguria uvas*
focatas junci fasciis involvit.

am quatuor partis dixit) Verus codex
 Dalmaticus, *iam quatuor parti dicit*. Ex quo
 colligo, scribendum, *iam quatuor par didicit*.
 hoc est, didicit, quatuor, seu numerum,
 ternarium esse par, seu parem. Incipie-
 rex more veteri à mathematicis & arith-
 meticis, discebatque, qui essent pares nume-
 ri impari. Quæ Reinesius hic habet, ad
 parum faciunt.

iam si tum naves) Reinesius, *etiam si cum*
eat. Hadrianides, *etiam si in nave*, quod &
 extum recepit. Sed sunt omnia ab hoc lo-
 co alienissima. Scribo & distinguo: *Et bono*
etiam. Sin aves; mortuos est. Illud *aves*
 manifeste probant sequentia, *ego illi jam cre-*
dules occidi, nec possunt intelligi aut co-
 hære superioribus, nisi ad hunc modum
 dependunt. *Naves & nausea* huc nil faci-
 unt. At *Sin* potest habere dubitationem,
 licet etiam in Ms. Dalmatico legatur, *& bo-*
lo etiam si in naves, unde illud *Sin* haud
 recte conficitur, cum totidem extet litteris.
 Impe dura est hic reticentia, & ellipsis
adiamo vel renuo, suspicorque potius,
 non integrum esse locum.

ad venit dem litteras) Suspicio legendum,
scilicet idem litteras, & non vult labora-
re sensus apertissimus. Bene autem *venit*
litteras, & in opposito ad sequens, *quicquid*
eris, contentus est.

in strepens) Hadrianides in textu edidit

Q 5

103-

consorium, quod miror. Qui enim artificis *consorium* docere voluerit illum filium um, antequam didicisset? Deinde quomodo conveniunt, *consorium* & *praconem*. Sic *praconem* substantivum sequitur, ita substantivum aliud oportet praecessisse, quod illi respondere spondebat, ut vel ex conjunctione manifestum est. Itaque non video, cur illud *consorium* debeam repudiare.

thesaurum) Quae antea scripsi de *thesaurum* confirmantur & à Capro in *Ortogr.* ubi habet ita. *Thesaurum* dicendum est, & *thesaurus*.

penchiacum) Reinesius suspicatur *phasiacum*, id quod & in textum recepit Hadrianides. At ego rusticos apponere unquam phasiacos consuevisse, saltem per Italiâ, hæc finguntur gesta, hodie haud crediderim. Subest aliud genus cibi rustici & vulgaris, forte *denticem* aut *encitum*.

poricino) Reinesius vult *pernicillo*, quod affulam exponit, & recepit in textum Hadrianides. Sed *extorquere pollicem penicillo* pro *luxare affula*, miror Reinesium cuiquam potuisse approbare. Adde, quod *penicillo* *poricino* abeat longissime, quod ne ipse quidem non agnovit Reinesius. Quare malem credere, scripsisse nostrum *emporicino*, vocabulo composito ab *ἐμπορος* & *νοινός*, quod viatorem per mare facientem iter, eumque conversatione gaudentem significat, apud mequ

e quadrat in Ullysem. Em in *emporicio*
 pfit syllaba ultima vocis præcedentis.
 (*ampulla*) Reinesius in litteris ad N.
 Hallium: *Lege*, embolo. ἔμβολον, ἔμβολον
ne, quod è plani superficie, velut exinse-
 missumve ignum eminet & protuberat,
 ut de eo suspendi possint, quæ velimus, apu-
 lus, palus, paxillus. Sicut ambo, qui parie-
 ructus est, extatq; super eo figura rotunda,
 nei forma, in specie rostrum navis ære mu-
 ni, quo adversaria tam extra aquam, quam
 vulnerari solent, ἔμβολον Polluci lib. 1. c. 9.
 & *Nostro* in editis, embolum navis æ-
 ρον, ἡς νεὸς τὸ πολεμικὸν σιδηρεον Varino,
 machina hydraulica apud Vitruvium lib.
 12. aliud De trabe pependisse Sylliam in si-
 cro, & respondisse sciscitantibus paulo veri-
 us, quam inclusam mersamve ampulla.
 Reinesius, quæ tamen omnia refellun-
 so genere sermonis. Quomodo enim
 embolo dici possit pendere, quæ, ut ipse
 Reinesius, pendebat de trabe? Differunt
 toto cœlo, pendere de embolo, & pendere in
 embolo. In embolo pendere non potuit, quia
 embolum non fuit cavum, ut in eo posset
 pendendi. Nec de embolo, quia clare noster,
 ampulla. Nondum itaq; à vulgatis recedo,
 præsertim Ms. ipsum eis faveat, habeat,
 ampolla, minima mutatione, neque sit
 insolens, ut in urnis, sic in ampulli ossa
 resve defunctorum condere, ut Reine-
 velle videtur.

certe

certe nolunt) Hæc non sunt sana. Suspectum olim *cateri nolant*, nunc hæreo, verum altius subesse malum.

Hemerotes pugnassent petraëlis) Nimis confidenter Hadrianides, Reinesii secutus conjecturam, in textu fecit, *Hemerotes signa ejus veritatis in poculis*. Ecquis enim quævis fuerit horum verborum? Ms. Dalmaticum habet: *Nam Hemerotis pugnaßet petraëlis in poculis*, in quibus manifesta satis pugnaßet. Cætera non assequor.

perimadeia) Reinesius, *perijma deia*. Ror profecto, viro doctissimo potuisse excidere. Quomodo enim integra familiæ diceret, *perij*? Deinde qui dicit *perij*, quæ tione feratur *concinnere*. Qui concinit, debet uti fausto jucundoq; vocabulo, quale profecto non est *perij*.

nocte villici) Ms. Dalmaticum *nasse*. Latine nomen proprium ejus villici sub hoc vocabulo. Scribo, *Nassa*.

animalia Cromataricas meras esse) Hadrianides vult, *animalia & oramata*, quæ suam conjecturam, tanquam certam, recipit & in textum. Ego veram lectionem puto, *animalia ac tomata caricæ meras esse*. Primum *tomata* vocat, quæ alias sunt *taumata* Græcis *ταύματα*, res visu mirabiles, aptissimo huic loco verbo. *Taumata* & *tomata* promiscue possunt dici, ut *aula* & *olla*, *candex*, *codex*, *caupo*, *capo*. Deinde *caricæ* sunt ficus. Porro ficubus lude-

ant pueri. ergo *caricamere* proverbialiter dicuntur res ludicræ ac pueriles, & non convenientes. Id quod iterum huic est aptissimum. Alios putat Trimalchio oblectare se minutis rebus, tanquam pueros, se vero vivum & intelligentissimum, capi solis gravioribus illis, in quibus scilicet consistat ars vera atque abso-

quod non expectes) Hæc sic debent scribi:
quod non expectes, ex transverso fit, & super nos

— *fortuna negocia curat.*

Quare da nobis,

— *vina Falerna puer.*

ut duo hemistichia, quæ ideo notanda, ut intelligatur, quæ fuerit causa, quod facta sit ratio poetarum.

apud passeres) Male hæc distincta videntur. Scribo: *cultrum accepit. Passeres & muscarum: uvam passam & mel Atticum: Cenatoria & forensia: offulam & tabulam accepit.* Illud, *apud & muscarum* sunt titulus apophoreticus, inquitur deinde ipsum apophoretum, *uva* nempe, quæ intelligebatur per *passeres* & *mel Atticum*, quod intelligebatur per *muscarum*, quia fit per muscas. Apes enim & muscarum præ se ferunt, & vice versa. Heliogabalus muscas, *apes mansuetas* collavit. Sic alius titulus, *cenatoria & forensia*, apophoretum *offula*, quæ intelligebatur per *cenatoria*, quia *offula* pars cœna, & *tabula*

tabulæ, quæ intelligebatur per forensia tabularum usus est in foro. Verbum *apophoretum* ad utrumque apophoretum refertur, nunc deest aliquid hoc loco.

Canalem &) Etiam hæc sic distingue *(Canalem & pedalem : lepus & solea, est a Murenam & litteram : murem cum ranam, fascemque beta.* De cætero sunt *gra*, & exponenda, ut superiora. *Canal* ctum, quod ad canes spectat, sicut *pea* quod ad pedes. Illo innuebatur lepus, solea. *Canalem & pedalem* ergo habemus titulum apophoreti. Similis titulus est *murenam & litteram*. Per *murenam* innuebamus cum rana, quia mus rana differt tantum litera à murena, per *litteram* fascis beta, quia beta inter litteras. Notum iuvenalis *alpha & beta puella*. Frustra torquent, qui hæc emendant, vel aliter interpretantur. Omnia ad jocum erant facti, tituli erant joco confecti, his respondebat apophoreta, sed & ipsa non nisi jocosa plicatione.

bellum pomum) Reinesius vult, *momum* Sed sequitur *larisfuga* in primo casu, ex quo verisimile, tali casu & hoc positum fuisse. vero *momum* quarti casus est. Manet enim locus mea sententia corruptus, nam nec *momum* nostrum amplius placere potest.

emit lana) Reinesius vult *Lamia*, quia *gnomentum* hoc in familia Ælia. Sed

est de Asclyto. quomodo ergo nunc fit
ia, vel in familiam venit Æliam? To-
 locus hic est valde obscurus & corru-
 ptus; quid enim vult illud *pater*, quod præ-
 ter? quis est pater ille, aut cuius est pater?
 scribam festinantem per compendia pu-
 rimum sic scripsisse: *numquid g. nter fæ-*
mit l. a. n. a. ex eo deinde factum, quod
 præferunt codices. *G. nter*, vel *ga. ter*,
ajus noster, quomodo & in superioribus
 alchionem vocant. *l. a. n. a.* significant
quaginta nummos aureos. Ut sic locus to-
 integre videatur scribendus: *Numquid*
us noster factum emit quinquaginta nummis
is? at eques Romanus es.

amellulas paravi) Hadrianides putat po-
 has lamellulas pro argenteis, æreis, &
 genus vasis ac supellectile, quod mihi non
 quadet, nimis enim dura est figura. Rei-
 us exponit lacus, piscinas, rivaria, à la-
 Sed qui agros ac glebas emit, habet has
 sociatas, nec parantur seorsum. saltem
 mellulæ pro piscinis durum est, cum ne-
 lamæ quidem tale quid significant, ve-
 loca depressa, in quæ aquæ pluvie con-
 runt. Putem ego, scripsisse nostrum *sa-*
mulas, & intellexisse semina, quibus ulma-
 iunt, Columellæ descripta lib. V. c. 6.
mellula est à *samera*, sicut *puellula* à *puera*.
 à *puera* est *puella*, & *puellula*, sic ergo &
samera, *samella*, & *samellula*. Hoc itaq; vult
 se

se emisse sibi terræ aliquam portionem, & ea fecisse ulmarium; consecuisse spatium illi ulmis.

malisto) Ex *malisto* facile fit *malisto*, ita *macaristo*, quod vult Reinesius. Et dicam mox, unguem ejus pluris fuisse, quam alterum totum. Debat ergo esse malistos, enim unguis meus superet alterum totum, oportet me esse multo majorem altero, huc facit τὸ μανάντισον.

cepa pirrata) Reinesius nimis confidenter ut ubique fere solet, *pica cirrata*. Ego puto Etionem istam posse retineri, si *pirrata* exparetur de induta aut vestita *pirro* sive *birro*. Pirrus sive birrus (utraque scriptura reperitur) est de genere lacernarum, sic dicta à colore, de quo satis, qui vestimenta veterum exposuere. Ab hoc *pirro* videtur formatum *pirratum*, sicut à *pileo*, *pileatum*, à *calceo*, *calceatum*. Et habebant istiusmodi lacernas pueri servique etiam, ut ex locis veteribus est manifestum. Ita cepa pirrata erit cepa quidem per convitium ob acrimoniam & sum odiosissimum, pirrata tamen, ob lacernam, quam utebatur.

quando vicesimam numerasti) Reinesius hæc accipit de constituto vicesimæ canonis, pendi solito propter eos, qui manumittebantur ex lege Manliana, de qua Livius lib. VII. c. 12, quod significavit mihi pl. Rev. & Doctiss. Dn. Arnoldus. Verum ut huc

docto

re cogitantur, ita loco huic nil sunt accommodata. Vult nempe Reinesius, hanc verborum istorum sententiam: quam-
 t, quod es factus libertus? At hoc liber-
 tertus ipse in praesentia aliorum credo
 beret. Deinde, quomodo cohærerent
 Saturnalia! rogo, mensis December
 Quando factus es libertus? Quid ad
 i factionem mensis December & Sa-
 nalia pertinent? Denique quomodo fa-
 dicendi libertatem, ut quis cito vel se-
 libertus, cum & servuli ipsi essent
 issimi. Postremo Glyton à Petronio
 citur non ut libertus, verum servus,
 puerile scortum. Verba sunt Petro-
 ius in ante editis: *Video Glytona cum*
& strigilibus parietis applicitum, tristem
que, scires, non libenter servire.

ge, qui tibi non imperant) Legendum
 , unus enim tantum fuit, quem re-
 . Sic supra; *& isti, qui tibi non imperat.*
 uid *ge*? Reinesius putat *geta*. at hoc
 longe abit. Ms. Dalmaticum habet
 , è quo tamen nil exsculpo, nisi quod
 itium ex Græco formatum videatur.

thana) Reinesius vult *Sagana* ex Ho-
 , qui facit aliquam hoc nomine, sociam
 diæ sagæ. Ac conveniebat in venefi-
 nomen à *Saga* derivatum. Verum alia
 tio hujus loci. Mallem *Saturna* à *satu* &
 , quia meretriculæ convenientius

R

Nisi

Nisi quis præferat *Aihara* nomen Phœcium, & Syrorum, Derceti olim tributum quo valde inclino.

Et qui te primus decero defecit) Rein qui te primus condocesecit. Sed quid habent volunt? Curabo, ut iratus tibi sit, & primus condocesecit. Quis est ille, autem ea, quæ condocesecit? Ms. Dabit cum verum habet ita, *qui te primus decesecit*. An scribendum, *q. r. primus condocesecit*? hoc est, qui te primus erexit, ut, cum ante curvus esses, spectares te vilis scilicet, humilis, & abjectus, postea res te erigere. Dictum esset eo prope in quo supra *costare* correcte.

litteras lapidarias) In Ms. vero legitur *darias*. Nondum igitur hic locus ita se habet, ut oportet, cum præsertim illæ lapidariæ litteræ, quas subjecerunt nobis emendatores, commode satis, locoque huic convenienter, nequeant exponi.

lana) Reinesius hinc facit *Lamiam*, modo nempe & in superioribus putat usurpatum, verbis, *Lamia eques Romana*. Atqui eo loco nomen honoratum, quando ergo hic per convitium ponitur? Ms. maticum habet lanna. Puto scribendum *sanna*: Glossæ veteres: *Sanna, subsanna* Mönch.

te natum non putat) Illud *natum* non minem, sed *puerum, infantem* puto num

dum. Comparat se cum altero, se vil-
illum esse ait puerum, nec dignum,
im eat in certamen. *Glossa: Nati &*
Texva. Non putat est non reputat, non æ-
, facit te nihili.

perversa) Reinesius legendum putat
sa. Sic enim ait in litteris ad N. Hein-
(cum togæ essent alares, nec adstrictæ cor-
technica linea, & gressum celeriore cur-
eo impedirent, fiebat, ut qui currere vel-
as suspensas retraherent ante se ad pectus
lium in caput vel collum conicere solebant
operantes & fugitivi in comœdia) in ru-
tractas: quo schemate togas in anteriora
adductas, & complicitas fuisse nemo non
at. Et ut hoc voluisse Petronium capia-
mnino legendum est, præversa. Præ-
roversa toga, quæ & prorsa & antevorsa
& sic sursum, est susversum, rursum, re-
, retrorsum, retroversum) fugientem,
naviter persequitur, qui adducta ad an-
veste laxa & laciniosa, totum corpus in-
te crura ad gressum cursumque libera sibi
adita reddit, uti utrumque brachium in-
no illi, qui togam ideo submittebat. Idem
hæc Auctor ad Heren. 4. Contorta
um pluribus aliis ire celeriter cepit:
in poterat in veste fluente & fusa, aduo-
navum remorante. Hæc Reinesius. Sed
auca obstant huic interpretationi.
clicit, retraxisse in pectus, item in an-
R 2 terio-

teriora versâ adduxisse. Quod quo modo
 beat intelligi, nō video. Ut toga verteretur
 in anteriora, nil necesse fuit, quia & ante-
 ra & posteriora semper tegebat. Voluit
 tassis dicere *in anterioribus*. Sed quomodo
 verteretur? Suspensâ, inquit, erat ac-
 ctus. Vellem scire, unde igitur pepe-
 rit, si suspensâ fuit, & simul versâ. Pot-
 fortassis tunica sic suspendi ad cingulum
 Toga, quæ fuit vestis extima, quomodo
 potuerit suspendi, non excogito. Jam li-
 mus versam ita, ut anguli alarum per-
 rent ad pectus, non poterat ea res festi-
 tem multum facere liberiolem, cum
 vestis esset multum demissa, & ad ipsos
 pedes pertinens. Imo per istam ve-
 nem circa genua & femura facta fuisset
 plex, id est festinanti molestior propere
 dum, quam ante fuerat. Igitur non appa-
 bare possum illud *præversa* Reinesii, eo
 togam perversam accipio de rejecta in
 meros & tergum, eo modo. Sicut hoc
 videmus pallia sua, maxime si sint longiora
 rejicere in humeros, ut brachia, pectus
 anteriora omnia habeant libera. Sic plerumque
 existimo, togam in anterioribus collectam non
 subductam ad superiora, & mox, omne
 quod alias à pectore descendere ultra genas
 ad pedes usque solebat, rejectum super
 unum humerum. Ista enim rejectione
 vere pervertebatur, id est, quod ante

debat ad pedes, versum ad collum & habebat. Quo sensu & *perversi fasces* videntur apud Jul. Obsequentem c. 130. ubi *illustratione lictor perversis fascibus lauream* gerit. Sunt enim *perversi* hoc loco, qui *inversi* aut *inversi*, cum eorum pars superior invertitur, ut fiat inferior, quod in notis Idem apud Plautum est *pervertere aures* verba exstant in Casina. A. IV. sc. 1 v. 16. coquis, dissimulantibus se parare coqui & submoveant Senem ab ea:

Aulas pavorunt, ignem restinguunt aqua.

Ne Lambinus, ollas dejiciunt, perceunt. nim hoc faciebant coqui, sed ollas invertunt, sicut hodieque solent coqui & : postquam aqua expurgarunt, vases in veras reponunt suo loco, donec non adhibenda ad coquendum.

musfrum) Reinesius trajecte legit, *non musfrum magister*. Scilicet putavit *musfrum* esse musfrum, atque ita citavit. Sed *musfrum* est in Dalmatico Ms. Deinde, quid significare debeat, non musteus magister, hic video. Loquentem convitia profunderes ipsa, totusque locus ostendit. At magister non musteus ne ipsi quidem Reinesio convitium est. Fit quoque oppositio nullum musfrum quemcunque denique magistrum. Ideo sequitur: *dicebat enim*, *magister* contra scilicet, quam faciebat musfrum, qui propterea magister esse nequit.

R 3

Potest

Potest videri scriptum fuisse apud nos *nupthorius*, id est nupthorius, *νυφθοριος*, corruptorem mentis animique lignit. Sensus sane per accommodatus est. Electione quisque sentiat, quod volet.

lanceclunaria) Nimis temerarie Hadrianides: *in lance decumana* in ipsum etiam tum recepit. Quæ enim vocis utriusque similitudo? Reinesii *centenaria* magis cet. Verum intercedit non nihil Ms. in legitur *dataria*. Deinde agitur hoc loc. Lancis magnitudine, ea vero non statim gnoscutur ex pondere. Possunt enim & nora esse ponderosiora, & minus pondera maiora. Itaque nondum desero prior conjecturam meam.

priapus a pistore factus) Qualem mem. & Martialis lib. XIV. inter apophoreta *priapam filigineum* appellat.

esse periculum) Reinesius vult *fericulum* idque suo more, id est temere in textum cepit Hadrianides. Ego non dubito, *periculum* sit & in Ms. Dalmatico, quin debeat *peniculum*. Nempe de Priapo cessit, solebat autem formari cum mem. enormi sexus masculini, eratque membrum illud vel præcipue sacrum, quod est notum. Hinc ergo *sacrum peniculum*, a ne; membro isto, quasi sacram mentula diceret, qua nempe Priapus unice censetur, suamque tuebatur divinitatem.

metia: rati sumus illum Priapum cum-
 stulo seu mentula sua esse rem sacram,
 mulacra deorum esse solent. *Peni-*
 significare penem sive mentulam,
 unto, atque ipso Cicerone certissi-
 est.

donem) Adhuc suspicor, mendosum
 hoc vocabulum, nec me liberat à dubio
 sius, quod dicat fuisse non insolens,
 ex fratribus Græco, alterum Latino,
 significante vocabulo compellare. Li-
 nempe illud agi per vocabula proposi-
 constaret, unde Trimalchio factus es-
 dives, eoque nomine Laribus age-
 gratiæ. Huc autem nil facit nomen
 significans bis repetitum. Quare puto
 scripsisse potius *Credonem*. Sicut à
 do *Lucro*, ita plane à credendo *Credo*
 formari, atque is intelligi, qui mul-
 tædat aliis. Habuisse namque hoc in-
 positum: Trimalchionem, liquet ex
 actuarii, ubi ait: *eodem die in arcam*
est, quod collocari non potuit, sestertium
 Et est ordo conveniens, ut primo sit
 o, per quem pecuniæ credantur. dein-
 licio, qui creditum reddat felix per bo-
 lei debitores, tum Lucro, qui ex illis
 lucrum Domino afferat.

veram) Putat Hadrianides, hic ta-
 latere convitiū, quia de Trimalchio-
 oster alias honorifice non loquatur.

R 4

Qua.

Quasi hoc in loco aliquid ad honorem dicat. *Erubui*mus, inquit, *præterire*, quod abunde ostendit, quam difficulter ac invenerint ad hoc officium. Reinesius *veram* pro *veram*, causa, quia omnes isti modi imagines in armariis fuerunt *veræ*. sic dici posset etiam *cereas* omnes in armariis fuisse. Deinde sermo est de laribus, non imaginibus *cereis*, quales habent repositas in armariis. Jam verolarium non certa species, exhibens hujus illiusve tum. Itaque tanquam singulare quidpiam notatur, quod inter lares eos fuerit, qui ferret *veram* imaginem Trimalchionis. Quem cum cæteri tanquam larem solent osculo honorassent, se quoque non fuisse hoc officium denegare, licet manifeste viderent, esse Trimalchionis effigiem, quod sub specie nomineq; laris cultu divino honorari.

viderit) Id est, si vel unus eorum neque re sensu rideat, caveat, inquit Hadrianides. Quasi veropossit minari, qui paulo antea xerat, *timeas istos Scholasticos*. Sunt itaque non minantis, sed contemptu ulciscens quæ hic dicuntur. Unde omnino necesse est ut legamus aut *viderint*, scilicet scholasticum illi, aut *riserint*, quod præferrem.

bacciballum) Hadrianides edidit *bacciballum*. Ms. Dalmaticum habet *bacciballum*. Nescio an non *baccaniballum* sit scribendum,

sign

faciet eam, quæ oculis fascinantia quasi
emittit. Sensus saltem esset non incon-
veniens huic loco.

(*per scutum, per ocream*) Reinesius existi-
mat, scutum & ocream hic poni, tanquam
instrumenta peregrinantium, quomodo eo-
rum sunt & peræ & baculi. Sed lubet
scire, cur *ocream* hic scribere maluerit, quam
scutum, si illud voluisset. Ergo censeo, pro
scutum scribendum *ocrem*, sic enim veteres
vocabant montem arduum & inæqualem.
Vetus antiqui, ut *Attejus Philologus* in libro
de sematibus refert, montem *confragosum* voca-
bat, ut apud *Livium*: sed qui sunt hi, qui ascēdunt
per *ocrem*. At vero pro *scutum*, quod hic
est: nihil, si legamus *ocrem* puto ponendum
esset, & explicandum de loco depresso
humili, quippe ubi fere colliguntur aquæ
pluviales, unde lutum: ut, *per lutum, per ocrem*,
locutio proverbialis, qualis ea qua Ger-
mani utimur: *über Berg und Thal*. vel:
hüth dick und dünne.

(*in naso esse*) Tentat hoc explicare Reine-
sius, sed nemo non videt, esse frigidam ex-
plicationem ejus. Lego, *michi in animo, o in-
veniesse*. Sensus; cogitabam ego mecum in
tugurio, utinam nunc esses in casa & tugurio,
ut ab hoc versipelli. Verba sunt se ipsum
loquentis, ex timore, cum voto.

(*in alacrisata umbras*) Reinesius, in *alacri-*

R s tala

tate umbras, quod abit quā longissime à scriptura veri Mf. quæ est *mata vita tan umbr.* Et qui possit apta esse ista emendatio, cur præcedat, *qui mori, nisi ego?* Sed & statim sequitur, *pene animum ebullivi.* Non igitur ea alacritas, sed ex morte imminenti summa desperatio. Mallem, & *in tota umbras.*

qui hoc de alibi exopinissent) Reinesius, *hoc de alio esse opiniscent.* Verum non intelligo, quid velit id, *de alio.* Sententia loci, existimo, est talis: debere illos, qui hac de opinioniones omnium examinarunt, videre utrum possit fieri, nec ne, ut nimirum homo convertatur in lupum. Ad quam exprimendam rectius fortasse scriberetur, *qui hoc de alibi exopini sunt.* Potest sana *exopinus* intelligi, qui non opinatur amplius, sed retinet certam exploratamque, ab *opinus*, quo à Phædro usurpatur.

ipsas non vidimus) Legendum *ipsam*, quoniam niam sermo est de una.

panemque semissem) Illud *semissem* absque dubio hic vitiosum est. Ecquid namque *panis semissis*? Latet nomen generis peculiaris ex quo fuit panis iste, vel embammatis, qui fuit intinctus. Id vero quale sit, haud promptum nobis divinare.

manuque plena) Mihi non est dubium, quin *manu plana* legi debeat, id est, non pugno, sed palma.

ad pedes sedebant) Cur *sedebant*? Officium
humilis, ut starent. Ita præter multa
verum loca, videas in ipsis imaginibus mo-
nentorum. An legendum, *ad pedes sede-*
bant? Et fortassis ideo jubet eis dari vinum,
hilceri Trimalchio. Sed tamen & paulo
post: *Servus, qui ad pedes Habinna sedebat*, ut
mutandum.

interdum) Vox nihili. Quid enim est, *se-*
ver interdum? Legendum sine ambiguitate,
interdum severa, nunc hilaria. Hactenus, vult
ere, satisfactum est severitati solitæ, nunc
ilaritatem vos invito.

ludum novendialem) nondum contemno,
ludum novendiale. Sed quia in Dalmatico
ludum novendialem, potest videri au-
ter, scripsisse *ludum novendialem*, cum illi sa-
ludos quoq; addere consueverint. Vide
alterum.

non tam bona) Ms. Dalmaticum: *nam tam*
bona, quod est rectum. Atque ita conjecta-
tam, priusquam id pervenerat ad meas
anus.

Periscelides torta) De his Reinesius: *Peri-*
scelides Tertulliano ornamenta illa, armilla, orbi-
ca, annuli circa crura feminarum fluitantes ple-
tes ex argento fuere. Plin. l. 33. c. 12. Persii,
Medis, & Asianis aliis, ψεδία τῶν πῶς χεί-
ρην ἰσὺς πῶδας, ex ossibus albis piscis cuius-
dam confecta, & pralata aureis è Charetis Mi-
l. 7. Hist. Alex. Athen. l. 3. posterioribus Gra-
carum

earum Romanarumque & Fortunata, ut patet
 sequentibus, ex auro. Quare sine dubio
 vum est tota, & legendum totidem simili-
 que brevibus literis aurea: prorsus ut supra
 ram scripserat, pro ceream. Qui tortas de-
 dere velit, non dicet materiam, qua tamen
 vel maxime attenditur. Vincula vero pedum
 qua similiter ex auro, nimirum textili, seu pe-
 la in torto, sunt habena, quibus solearum vel
 ceorum anse constingebantur. Athen. l.
 χρυσῆς ἀνασπασῆς (nisi ἀνασπασῆς potius sunt
 vocat, quibus Parrhasius Πίktor ἰὼν βλαστῶν
 ἀναγωγῆς adstringebat: aliud igitur à crura-
 bus circulis, qui ex auro solido fusi ductive. Hanc
 Reinesius, sed sine aliqua necessitate. Quia
 enim cogitare possit, periscelides argenteas
 in Fortunata, tam divite ac opulenta, ux-
 reque ejus, quid agebat unice, ut diviti-
 suas omnibus ostentaret? Itaque mox quae
 que *armilla crassissima* nominantur, absque
 mentione materiae, quarum tamen eade
 plane fuit ratio, quae periscelidum. Voluit
 nimirum aliquid haud vulgare in eis notare
 quo non pertinebat, si dixisset aureas. Idem est
 factum in periscelidibus. Ex quod fuerunt
 auræ, hoc commune habuerunt cum mu-
 tis, at quod *torta*, hoc prorsus singulare, qui
 vulgo erant simplices ac leves, cum contra
 torta funium referrent speciem, striis per
 ambitum ductis.

est te inquit videre) Reinesius: Supple, d

68 v

*vel volups est te videre. Absorpseras librario
stanti vox plaudentem* Id dulce *vel volupe,*
in quibus eadem pæne litteræ, alio ordine. Omnia
sunt frustranea. Formula est cum ad-
oratione quadam compellantis aliquem,
et diuturnam absentiam; nec desiderat
quam. Colloquium vetus Scholasti-
m. *Et tenuit eum, & resalutavit, dicens: Est
videre? quid agis.* Sententia, daturne tan-
nobis facultas tui videndi?

nuta) Explicat Reinesius, *emenda, fac*
ius. Mihi secus videtur, exegisse nimirum
malchionem a puero, ut subinde cantum
erret alium, atq; aliū more philomelæ, quæ
innumeris modis solet variare.

præter errantis barbarie) locum hunc cor-
ruptum, puto ita emendandum: *præter er-
antis barbarie aut adjectum aut deminutum
norem, immiscebat attellanicos versus.*
ne si *barbarie* legamus in casu sexto, illud
antis non habet, quo referatur. Dein-
clamor quis sit, nemo dixerit, nec
modo respiciat *deminutum.* *Adjectus*
item ei est oppositus, significatque locus
voces editas clamore, alias mutilas,
et sauctas aliquot litteris, ut barbari nimirum
solent.

id circulatorum eum) Censet Reinesius,
acta hujus loci fore integra bonaque, si le-
tur, *mittens gaudebam.* Verum haud
suadet. Præcedit nempe, *sed ego, quod*
osten;

ostendit, aliam hic loqui personam, eamque
 Habinnae, interroganti, *numquid didicisti*
 respondere. Fuit autem, servus, de quo
 Habinnae interrogabat, proprius Habinnae.
 Quare qui respondet ei, non potest dici
 se misisse ipsum, & ideo esse gavisum.
 Mallem ego locum ita legere? *Sed ego: ad
 circulatorum eum mitte, id audiebatur, itaque
 parem non habet.* Sensus est, Habinnam qua-
 sivisse, utrum non recte didicerit servus ar-
 tem? respondisse paulo submissiore vocem
 quendam ex convivis, qui eam artem pa-
 rum probabat, mitte eum potius ad circula-
 tores. Hoc responsum contra, quam spe-
 raverat, esse exceptum ab Habinna, nam
 per indignationem reposuisse, at ipse parem
 non habet. Sunt omnia negotio conveni-
 entissima, & apertissima. Postremo lectio-
 ni Ms. Dalmatici proxime insistentia, qua-
 talis: *Sed ego ad circulatorum eum mittendo au-
 diebatur, itaque parem non habet.*

recutitus est) Reinesius vult, *Cerritus*, quia
 recutitum esse non habeat locum inter mor-
 bos mancipii. Ad hoc idem dixeris de ster-
 tente, id est, ronchos edente inter dormi-
 endum, qualis hoc loco proprie intelligitur.
 Saltem inter formae vitia referebatur, esse
 recutitum, quod ex Celso noverat Reine-
 sius, qui propterea modum curandi huius
 vitii docet lib. IV. Itaque nil patior hic im-
 mutari.

agaga

apaga) Retineo adhuc illud *apaga*, vel intersequens *ad cognosco Capadocem*. Nisi *apaga*, quod est in Glossis Isidori, & diminutivum huius est, magis cui arrideat.

Ammeam) Hoc *Ammeam* suspensum mihi est, nec tamen habeo, quod pro *Ammeam* commodius substituere.

linguam) forte scripsit, *lingua mi*.

istia defricta sunt) Ms. Dalmaticum *defricta sunt*. quo inducor, ut *defricta sunt*, scripsisse nostrum *de carta sunt*, pro *carta*. Et cur non potuerit chartaceas, sicut Heliogabalus cereas, vitreas, ligneas, & id genus?

lacum) Omissa priori suspitione, retentis omnibus, *ob lacum*. Porro *lacum* accipio de vase grandiori, continente aquam, cui fortassis habebant amphoras immixtas, frigoris causa. Glossæ. *Lacus*, *lacus*. Itaque & in sequentibus legendum: *in lacu adhuc amphoras habebant*, non.

stris) Miror, Reinesio potuisse hoc *lacum*, ut significetur quasi locus prælii. *lectio est e cassis*. *Cassa* dicuntur rupta, *verberibus & concussione*. Plautus in *Aul. A. III. v. 25.*

Nam quid id refert mea

An aula quassa cum cinere effossus sit.

ailis omnes pugas) Habetur etiam in *theoribus* hoc vocabulum. Sic enim vulgati

gati: *Nam hemeroticis pugnaſſent petraitis poculis.* Mſ. Dalmaticum itidem *petraſis* habet hoc loco, at altero illo *petraſtis*. Littera tere nomen quoddam proprium necesse est, sed à Trimalchione fortasse confictum, quale illud fuerit, difficilimum sit divinare. Suspicabar quidem *Paridis*, nunc vero animi suspensum suspendo, & alterius expecto conjecturas faciliores.

vero, vero) Frustra lectionem hanc defendit Hadrianides, neque locus Gellij huiusmodi quidquam facit. Puto autem, cunctas eligenda: *Vere, vere, inquit Habinnas, ac de una die duas facere. Nihil malo.* Dixerat Trimalchio, *non pœnitebit.* Respondet Habinnas, *vere, vere non pœnitebit, quod tu dicis sciet, conſpicere ſe in balneum, atque ita mul de una die duas facere.* Nec eſt quicquam, quod ego malim facere.

ac nec ſi quidem) Reinſius delendum putat *ne*, poſtea ſcribendum *effingere.* Nam inquit, nudus in turba lavabat, quod flagitium apud Romanos habebatur. An nudus laverit, an id flagitium fuerit habitum, et dubitari queat, nunc non inquiero: illud ne ſtrum voluiſſe, quod cenſet Reinſius, non perſuadeor. Et oſtendunt ſatis ſequentia quam actionem intelligat, ſermonem ſcilicet ineptiſſimum: Subdit enim, *nam nunc melius eſſe dicebat.* Quare omnia ſunt ſana. Ne ſic quidem, ait, ei (Trimalchioni) licet

effugere (evitare, cavere, omittendo
illic) impudentissimam actionem.

(*inturba*) Reinesius vult, *inturba*, quia
in vas evocaverat in balneum, quorum m-
unus fuit non exiguus. Imo propter
sum *sine turba* rectum est. Hæc enim
e putidissimis istis actionibus, quod
esset maxime *inturba*, diceret se sine
esse.

(*aliquando*) Ms. Dalmaticum, *ipso*, quod
deb. Debet enim intelligi cum emphasi,
ipso loco, ubi lavabat, fuisse pistri-
olim. Et hæc una de putidissimis actio-
ibus, quod pistrini faceret mentionem, qui
aule ante servus loquebatur cum eis,
niliter ante servierant quorum suppli-
solenne, pistrinum fuit.

(*penatur*) Legit Reinesius, *pyriabatur*,
que, calefiebat. Verum folia in bal-
eorum calefieri, à nobis hætenus non
servatum. Deinde loquitur persona
eius verba proba, Latina, & elegantia
hinc cenam totam, ut ei tale vocabu-
minime possit convenire.

(*obrietate*) Num scribendum. *Ex eo*
te, ut respiciatur solium, de quo pra-

(*ancolosque piscatores*) Frustra Hadrianides
ores hos defendit exemplo Mariva-
Frustra eos Reinesius vertit in *nasca-*
Lectio verissima est, *ancolosque epist.*

S

ores.

iores. Sunt autem epistatores, tripodes, G
cis ὁπιστάτω. Scholia Aristophanis in Av
ὁπιστάτῃ, χαλκῆς, λείπας, χυτὸ ποδὶ & ἄπ
ἀρείαν.

& vinum inconspēctū) Ante verba
puto punctum collocandum, nec enim
tinent ad præcedentia, cum id vinum
fuerit inter lauticias Fortunatæ. De
mallem. *Sed & vinum.*

barbatoriam facit) Videor idonee
ostendisse, quid sit, *barbatoriam facere*. Ti
bomenus putat non de prima rasura,
omni intelligendum, præcipue cum recu
bere cum aliis aut convivari vellent. Sed
bebat locum hunc accommodasse interp
tationi suæ, ac ostendisse, quomodo po
rit dicere de ea sola die, quod fecerit bar
toriam : quomodo ob eam rem convivi
provocaverit ad hilaritatem.

micarius) Reinesius vult *amicarius*,
plicatque lenocinatorem. At hoc scire
lim, quomodo consistat cum præcedentibus
frugi ? quomodo hoc sic ad laudem sen
pertineat, ut dicendum sit præfiscini?

ex quo in firmum) Recte Reinesius *ex quo*
probatque Ml. Dalmaticum verum. Sente
tiam vero mire explicat. Hadrianides
jure consuetudinis inter Trimalchionem
cinædum. Quasi ullum jus sit, quod tales
ter sese possit conjungere. Imo hoc vult
âter, Fortunatam, ut ostenderet, illud
mu

jus matrimonii esse firmum, quod utri-
 conjugatorum aequè competeret; quan-
 ta pars nō plus licere sibi credat, quam
 ; quando maritus æquo putat sibi pro-
 am amare cinædum, ac mulier, amare
 erum, convitiis Trimalchionem pro-

(*Landra caligaria*) Cum litteris eviden-
 is ita scriptum sit etiam in codice Tra-
 si, verbaque sensum habeant elegan-
 um, quem antea exposui, frustra Rei-
 nobis suum *casauras alicaria* obtrudit.
 id? Annon hodieque etiam per Ger-
 um nostram de muliere i periosa, &
 i sui hera dicimus, *sic hat die Nos, si ane*
 quod vere vestita sit femoralibus, sed
 e gerat eo modo, uti solent, qui sic
 antur. Pari modo igitur & Fortunata
 est *caligaria*, quod se gereret more cali-
 rum, id est militum ferocientium, non
 caligas gestaverit, quod miror, Rei-
 credidisse me opinatum, ideoq; cen-
 duxisse perstringendum. Cum ta-
 m iixerim, *QUASI qua ornata sit*. Sed
 Landræ vox huc videtur quadrare plu-
 um, sive illo explicemus modo, quo dixi
 sive nudum spectemus vocabulum,
 Græcis *meretricem* significet.
 proxime) *here* putabam esse *heri*. Ma-
 hic intelligere dominam, ac scribere

dum bonatus ago) Reinesius *aporiatu*, quarecedit plurimum, nec convenientem habensensum : Hadrianides *dum bona huic* quod & recepit in textum. Verum *agere, cui bona*, pro *facere*, hactenus non observatum. Quid, si legas, *dum umbo natus ago*, pro *dum ago* tegens me umbone tantum ac delatens, non, quod oportebat vii um, impetum in Fortunatam faciens, eamque puniens merito. Possis &, *dum bonatus ago*, id est *dum ago* ea, quæ ratus sum, esse bona. Quæ lectio pæne plus placet.

arcisellum) Puto, vocem hanc servandam, explicandamque de sella, quæ si non possit arca vicem præstare. Non est planostri quoque moribus insolitum, habere sellas & scamna intus cava, quæ janua operculo possunt claudi, ut simul sint & sella, & capse sive arce, supellectili servando. Nec ineptum, ab *arca* & *sella*, parva fingere *arcisellum*.

ipsi domino) In Ms. vero extat ; *ipse domino*. Non est dubium, quin *ipse mei domino* legendum sit. Nisi quis existimet, inter archaismos illud *ipsi*, pro *ipse* referendum esse, quia sequitur ad eundem modo mox in *ipse mea domine*. & iterum, *cepi ipsi me credere*. Et profecto ad eundem modum veteres pro *mane* dixerunt *mani*. Adde, quæ notavit Schoppius in Arte Critica p. m. 49.

feci & accepit) Plane puto, *feci & accepit* legendum.

dum, ut cæteris cunctis oratio respon-

oneravi vinum) in Ms. Dalmatico est, *one-*

incam. Sed recte ediderunt *vinum*,

ut sequitur mox in e. d. Ms. *oneravi rursus*

Porro recte, *oneravi vinum* Hadrianides

id est: *Ad dicemus, Trimalchionem esse hy-*

man, ut Virgiliana, dare classibus austros,

et si austeris sive ventis? Miror Dn.

chironem, qui primam frogit glaciem, huius ri-

ven non sensisse. Dn. Valesius hyemis Gallica

na. Sed nil necesse est. Poterat uterque

omnis illius Virgilii lib I. v. 199.

Vina bonus qua deinde cadis onerarat Acestes.)

pridem Turnebius lib. XXVII. c. 20.

de re Zamiam, quod proverbij speciem habet,

omne Greci sermonis mihi dictum videtur,

ἐπιβάλλειν, vel ἐπὶ τῇ θύρᾳ ξημῖαν. Est enim

verba: imponere, ut En. 1. vina bonus qua

deinde cadis onerarat Acestes. Merces enim

verba dicuntur, cum illis navis aut iumentum

verba. Ubi tamen frustra ξημῖαν reddit,

μαρτὶ σαμῖα, navis scilicet ex Samo insula,

quæ in lib. de Mil. Navali. Proverbium.

et Plautum in Aulul. A. II. sc. 2. ubi

quæ pro isto genere locutionis etiam

notantur.

Notunus) in Ms. est *Neptuno*, verum

notum prima manu fuisse Neptunos, antique,

notum Trimalchio hoc genere, delectari,

notum ultimam litteram adhæsisse sequenti

notulo.

S 3

tan-

tanquam nihil facti) Optimum fort
fuerit, scribere *tanquam nihil facta*, ut ad
dem referatur: *Facta*, est *estimata*, ha
quomodo quid magni aut parvi dicitur
Tanquam nihil, est tanquam res nulla,
quam nullum plane damnum.

Graculus) in Manuscript. vero est, *graci*
quod ostendit, lectionem vulgatam non
se veram. Et profecto Græculi per contu
ptum dicebantur. At iste mathematicus
supra modum laudatur. Suspicio ergo
men regionis vel urbis, unde venerat, hic
tere, quod nunc non excogito.

E cur vobis non dixerim) Ms. habet, *& q*
vobis. Forte scripsit, *& quid? vobis non*
xerim.

cellationem) Quid? Si & hic *cenatione*
scribendum, ut perinde ipsam quoque ha
erit pars ædium superior, sicut inferi
quemadmodum & cubiculum habuit.

Sessorium) Præter vulgata, Reinesius
litteras ad N. Heinsium suspicatur etia
cessorium, quod amplecterer, si ulla nite
tur auctoritate. *Nec*, inquit, *abludet ab e*
to, si legerimus *cessorium*. *Intelligetur autem*
tum locus, in quem satiri secedunt, qui alias
fale. Hoc vero à Græco καί ζεν χέ ζεν formatu
existimari potest.

habet, habeberis) Puto veram scriptura
esse, *aves, aveberis*. Ut sententia sit, salute
bis, etiam resalutaberis. Nam in altera

Idem bis dici videtur. Quanquam si
eam velit servare, non habebit me ad-
m sibi.

omnesq; nos) Reinesius omnesq; ungues, quod
lit longius. Nec fortassis multum pro-
bat, unxisse ungues. Mallem omnesque
unxit, nempe (sicut solet) ad tempo-
el manus, & pectus, cum unguentis be-
irantibus etiam ægri sunt refocillandi.
præsertim paulo ante pæne mortuum
ulaverat.

JOANNIS SCHEFFERI
ARGENTORATENSIS

NOTÆ

L. ANNÆI SENE-
CÆ APOCOLOCYN-
THOSIN.

Ποικιλ. οὐν/ωσις) Hic verus libelli titu-

lus, ut ex Xiphilini libro LX. recte

observarunt Adrianus Junius & Ni-

us Faber. De ratione nominis ambigi-

Junius ex eo putat derivari, quia, cum

medicari esu Claudius legatur obiisse,

medicamentum illud Colocyntis fuerit,
 yum solvens, lubricamque reddens. *medicamentum* ibi positum pro *venenato*, sicut
 et observat Heinſius in diſſertatione de *hellebori*
 libro. Quomodo & Tacitus, & Nonius uſu-
 parunt. Ita apud Græcos *φαρμακον*
 & *φαρμακον*, unde apud eundem Xiphilino
φαρμακικη Locuſta, quam Tacitus *Ann.*
 12, 66. *venenorum artificem, & veneficij damnum*
tam appellat, ubi de hac ipla boleti præparatio-
 tione loquitur. Quin & medicamentum erat
 ipſum, quod boleto additum, Tacito *venenorum*
 item *infumum delectabili cibo boletiorum venenorum*,
num, Xiphilino *φαρμακον ἀφυκτον*, quod *colocynthide*
colocynthide intelligere nemo poteſt. Igitur
 tur aliunde tractum nomen, nempe à *colocyntha*
cyntha, non Colocyntide. Eſt autē colocyntha
 cucurbita. unde *σποκροκύνλιζεν* hic nil aliud
 quam quaſi dicas *incucurbitare*, ut rectiſſimè
 à Florente Chriſtiano obſervatum, ubi &
 recte ait per *σποκροκύνλιωσιν* nil aliud ſignifi-
 cari, quam *fatuitatem*. Nempe colocyntha
 tota caput eſt, quod indicium eſt ſtultitiæ
 apud Phyſiognomos; deinde ſine ullo evi-
 denti eſt ſapore, quod & in cibis *fatuias* vo-
 catur. Innuitur igitur hoc vocabulo Claudi
 ſtultitia, & ſimul Romanorum dementia
 ſuggillatur, qui tantum monſtrum in Deo-
 rum numerum referre non erubuerunt.
 Nam *σποκροκύνλιωσις*, dicta eſt ad imitatio-
 nem τῆς *σποθεώσεως*, ut oſtendatur, inter
 cu-

inurbitas fungosque potius quam Deos
 Claudium referri debuisse. Est porro & alia
 huius libri inscriptio, nempe *Ludus Senecæ
 de morte Claudii*, quam & ipsam, ut veram,
 noscit Vossius Instit. Poët. lib. III. c. 10,
 de a diversitate jocorum dictam scribit.
Alios tamen ait, ridendos valde est idoneum:
Et ludum nominavit. Sed primum sim-
 plicior is titulus videtur, quam ut conveniat
 operi tam falso & acuto. Deinde nec usita-
 tum erat, tam simplices ejusmodi operibus
 titulos præfigere, ut ex Satyris Varronis
 colligimus. Adde quod nec illud *de mor-*
tali te quadret, cum argumento libri, in
 quonon de morte Claudii, sed iis, quæ eam
 præcedunt, agitur, ut optime observat Hein-
 richus prædicto loco.

Opus porro totum est Satyricum, in quo
 de morte Claudii, & Claudii, & Romanorum stul-
 ticiæ traducitur. Vossius supra indicato
 rectius hoc genus *Saturam* dici existi-
 mus quam *Satyræ*, quia sit a *Saturo*, id est,
 pleno & pleno, quomodo usurpavit Justi-
 nus in præf. Pandectarum. Sed obstat
 quod, quia est à *σατυρα*, quod cur non æque
 Y quam V scribi latini possit, non vi-
 detur. Deinde in inscriptione Satirarum Varro-
 narum consensu omnium librorum *Saturæ* vel
satyræ, non *Saturæ* reperimus ut proinde cau-
 tilla sit, cur à scriptione veteri recedamus
 nihilominus intelligamus id genus, quod hic

S s in-

innuitur. Varium nempe ac plenum. Vota enim hæc opera Satyræ, propter varium diversumque genus scribendi, quod inest, itemque argumenti, quod continet. *Satyra* in universum *triplex* Vetus, Nova, Media. Illa, qua extemporalibus dicteriiis mutuo laceſcebant, per ludum, instituta ad avertendam pestem, aut ait Livius VII. Nova, qua poëtæ privatim vitia hominum insectabantur carmine, quæ ab Aure vel Illustratore dicitur *Luciliana*. Media quæ itidem fiebat, sed vario genere carminis, cum Nova semper uteretur hexametris imo admixta etiam prosa. In qua cum enuenerit Varro, *Varroniana* dici, ad differentiam reliquarum consuevit. Et hujusmodi est hæc Senecæ Satyra.

Finis, est reprehendere vitia hominum non in universum omnia, sed ea quæ in tantum puniri possunt, & solent. Itaque non manifesta scelera hic traduntur, quæ iudicem metuunt, nisi forte in iis, adversus quorum potentiam iudicis auctoritas non valet. Sed luxus, libidines, ambitio, avaritia, & id genus, ut ex Juvenale intelligimus. Et quia vitia hic reprehenduntur, apparet ad Philosophiam pertinere, nec indigna esse Philosopho hæc opera. Sic dignissimæ curæ Senecianæ fuit argumentum, Stultitia Romanorum, qua quosvis Principes, etiam fatuos, inter deos referebant, & dignum

Saty

tra, quia aliter puniri hoc dedecus non
 poterat. Cur autem Satyra potissimum, &
 apertissima reprehensione uterentur,
 rei causa videtur esse, quia apertum
 genus scribendi odio ab omnibus habe-
 ritur, ac contemnitur, hoc occultum & va-
 rian delectat, & ad lectionem invitat. Ita
 & Varro à se factum ait apud Cice-
 rem in Academicis. *In illis veteribus no-*
qua Menippum imitati, non interpretati,
quidam hilaritate aspersimus, multa admixta ex
Philosophia, multa dialectice dicta, qua
facilius minus docti intelligerent, jucunditate
ad legendum invitati. &c. scribere volumus.
 (ante idus) Quibus Claudius obiit, Sueto-
 c. 45. *Excessit tertio Idus Octobris, Asinio*
Marcello. Acilio Aviola Coss. Sic Dio. ut à
 Plutarcho notatum est. Sed cur ante? Primū
 potest ea, quæ sequuntur de consilio senten-
 tiæ Deorum, circa obitum Claudii. Innu-
 merum enim, ne Diis quidem dignum visum,
 julius imperaret. Deinde joci causa,
 dum videtur certum indicare tempus,
 idem indicat. Est enim ante id tempus,
 quid tandem antecessit.

(ante idus Octobris) Est Eidus, vel Idus pars
 mensis Romani. Nam apud Roma-
 nos mensis quisque dividebatur in partes
 Kalendas Idus, Nonas. *Kalenda* di-
 citur à *calando*, hoc est, *vocando*, quia tum in-
 tum à Pontifice minore vocabatur Rex
 sacro-

sacrorū, ut sacra faceret tēpore novæ lunæ.
 Quam observabat Pontifex, & tempus p
 nunciabat ad *Nonas*, quibus ex agris in
 bem ad sacrificia venire populus debet.
 Unde & *Nonæ* dictæ putantur, quasi
 væ; vel ut alii, quasi *Nonæ*, quia ab ipsis
 Idus novem fere dies numerantur. Id
 sunt tempus plenilunii *ἡμέρῃς εἰδεῖν*, ut puta
 quia tota tum luna conspicitur. ut ter
 Idus Octobris sit fere mensis ejus decim
 tertius, secundum versum

*Sex Majus nonas October, Iulius, & Mars
 Quatuor at reliqui, tenet Idus quilibet octo.*

Porro quia isthæc observatio magis pertine
 bat ad sacrorum curam, quorum alia no
 lunio, alia plenilunio erant peragenda, hi
 factum puto, ut ista observatio primum fi
 rit apud Sacerdotes, iique jus haberent de
 niendi publica ejusmodi tempora. Prin
 enim temporibus occultos domi suæ hab
 isse fastos, apud Romanos, donec eos in
 cē protraherent Cn. Flavius, Appii Clau
 scriba, ex Macrobio intelligimus, Nisi for
 velimus, ideo à Sacerdotibus hoc factum
 quia soli rationem syderum primis temp
 bustenebant. Nam & apud Ægyptios, ut
 de orta hæc disciplina videtur, syderum
 tionem observabant Sacerdotes, & ex ea
 videbant tempora. Unde forsan hodie
 que Pontifex Romanus, velut summus Sa
 cerdos, sibi jus definiendi tempora exi

competere. Quanquam hic obſtent
empla Numæ, Julii Cæſaris, & Caroli
magi, à quibus civili auctoritate ordinata
tempora obſervamus.

(Sæculi feliciffimi) Hoc eſt, Neroniani ita
tempus; tum de eo augurabatur Seneca, more
viri bonorumque hominum, qui
vita ſemper ſperant. Similiter Tacitus
cap. 3, 1. *primo ſtatim ſæculi beatiffimi or-*

(nihil offenſa vel gratia) Quibus duobus
ſtillitorie, cujus imaginem hoc opu-
ſculum reſert, intervertitur. Tacit. Hiſt. I.

*Veritas pluribus modis inſtaſta, libidine
ſecunda, aut rursû odio adverſus dominante.*

ſonant porro hoc dicto ſibi benevolentia
attentionem, quomodo ab initio Hi-
ſtoriam omnes conſueverunt.

(Latrum eſſe factum) Ingenioſa inventio
ſervitutis preſſa ſub Claudio
tempore.

(aut regem, aut fatuum naſci oportere) Ut
tempore quibusvis inſultare poſſis Solorum
Regum fatuorumque dicta factaque
omnes patienter ſerre coguntur. Ergo
liber eſſe nemo poteſt. Porro cum &
Claudius, & fatuus, ut occulte
hoc dicto noſter, duplici hoc privile-
giunitus, omnes in ſervitutem ſuam

(is unquam) Verbis hiſce non tam hi-
ſte.

historicos, ut vult Rhænanus, quam historiarum lectores carpit, qui quidvis, quod historico etiam sine argumento aut spaciis veri proditur, ut verum arripiunt, per stolidissimam credulitatem.

Qui Drusillam) Caji sororem, cum castitatis consuetudinem habuit, fuit is autem qui hoc vidit, Livius, seu potius Lucius Cæminius, ut est apud Dionem l. LIX, non Cæminius, ut ab Orosio scribitur. Exagilator porro noster duo hoc loco, summam veritatem mentiendi quidvis, etiam communi sensui repugnans, in viris non Romanis tantum, sed & dignitate præditis; & exactissimam servitutem credendi, aut credere se simulandi in reliqua multitudine. Quamquam utrumque solenniter fuerit observatum in ista Cæsarum apotheosi, ut testatur Justinus in Or. ad Ant. Pium. *Cur, ait, morientes apud vos Imperatores semper immortalitati consecrari dignamini, producentes quempiam qui iurejurando confirmet, vidisse se è rogo in celum ascendere ardentem Cæsarem?*

Velit, Nolit) Acerbissima irrisio, quæ diceret? qui hoc potuit videre, tam perspicaci & valido præditus est visu, ut etiam cum nolit, tamen cernat, quæ in cælo gerantur.

Appia via curator est) Refert hoc Turribus ad Geminium, quasi is fuisset curator

Appiæ. At hoc ego nusquam invenio. cum vocat βαλεῦν, hoc est, senatorem, viæ curator esse non potuit, cum viatura, primum ad censores, post ad quatuor viros pertinuerit. Credo igitur per hanc à Seneca conficta esse, propter quæ de hac via sequuntur.

(a/cis) Quomodo hac via Octavius & Tiberius in cœlos ille fingantur, nondum scio. Nec enim sufficit, quod Turpilius ait, factum hoc, quia Appia via iurarat, se Drusillam in cœlum ascendisse, cum hoc ex idoneo scripto probari nequeat. Sane verba Suetonii: *Fuit vir Prætorius, qui se effigiem crematam in cœlum vidisse iurasset*: præter quod de Appia via, vel illius curatore continet, etiam de tali intelligenda est, qui effigiem ejus non per viam, sed per mare, quæ longe fuit distita à campo Martio, in quo crematus fuit Augustus, ipso rogo, cum jam cadaver cremasset, ascendentem in cœlos vidit. Similius est, propterea viæ Appiæ hic mentionem, quia in ea plurima sepulchra, ut sic tacite populum argueret civitatis suæ, quod defunctos mortuos transferant inter deos. vide Nepotem in. c. 11.

(S. narrabit) Ut rem arcanam, quam nec in publicum & vulgus propalari, quia
vulgus

vulgus stolidum nil credat, quod sit sup
quotidianam consuetudinem. Imo, ut me
dacio fidem facilius conciliat. Multis eni
difficilius quid persuadeas, quam singul
cum in multis semper sint, qui conierre
tiones suas cum aliorum, & mendacia
præhendere possint.

Ita illum saluum) Brissonus in formul
lib. VIII. p. 810. scribit *almum*, pro *salvum*
ubi usitatam hanc jurandi formulam fuisse
ostendit. Quamquam hoc amplius in hi
loco notandum, quod non modo per salu
tem suam, quod à Brissonio monstratur, &
& eoru, quos habebant charos, jurare co
sueverint. ut per conjugem, natos, nepote
cujusmodi exemplum est apud Ovidium
lib. II. de Ponto Eleg. 8. Addit autem ne
ster juramentum, ad irridendum Gemin
um hac imitatione ejus, deinde & ad ex
crandam ejus impudentiam. Qui enim cur
vult tam saluum & felicem habere, quan
vera sunt, quæ hic narrantur, is eum min
me saluum esse vult, ac felicem.

Puto magis intelligi) Quia sermo poë
cus recedit à vulgari, & est velut ænigma
ticus, ut qui non res ipsas propriis vocabulis
sed per effectus earum causasque, aut ad jun
cta alia tradere consuevit. Suggillat inte
rim hic nimiam Poëtarum *περὶ γένειαν*, præ
sertim in descriptione temporum aut loco
rum, quod & ex Horatio Rhenanus hic no
tavit.

Horat

Hanc non possum) Respicit incertitudi-
nem temporis, quo mortuus est. Suetonius
etiam de subsequenter diversa fama. *Et*
quodam hausto veneno obmuisse ajunt; non
inter initia conspicuum. &c.

Philosophos) Quorum tam variae di-
versae in omnibus sunt sententiae, ut cir-
cum de finibus quaestionem. Var-
ientas & octoginta septem numera-

horologia) Quae & ipsa variant per-
fectum aut ob imperfectionem artis, aut in-
strumentorum & materiae vitium. Nec
ex una eademque materia veteres ha-
buerunt eadem forma. Antiquissimum
fuit per stylum ferreum & umbram
in radiis projectam, cujus autor Bero-
nides a Vitruvio lib. IX, cap. 9. lau-
datur. Fuitque id figura semi circulari. Post
ea est scapha ab Aristarcho Samio, &
ab Eudoxo vero aranea, ab aliis
horologiorum figurae. Quanquam in-
ter Graecos horologia *Sciaterica* primum
fuit Anaximenes Milesius, Anaxi-
mander discipulus, idque Spartae proposue-
rit. Plinii lib. 2. cap. 28. observamus.
Postea Romanos horologium publice da-
re primum à L. Papyrio, duodecim
ante bellum, quod cum Pyrrho ge-
neravit, sed imperfectum, mox perfectius
à Valerio Messalla, bello Punico primo.

T

Por-

Porro præter Sciaterica ejusmodi horologia, erant & *clepsydra*, quarum primus ætor fuit Ctesibius Alexandrinus teste Struvio lib. IX. cap. 9. Hæ aqua destillante baculo certis spatii, distincto numerum rarum indicabant.

Inter sextam & septimam) Hoc est, ut Tacitus, *medii diei*, Annal. 12. cap. 69, tunc mortuus erat Claudius, ut ex eodem apparet, qui post ejus mortem *cunctas ad custodius clausos ait ab Agrippina crebroque rogatum, ire in melius valetudinem Principis*, intelligi non possunt, nisi de Principe dem defuncto. Cum quo consentit Suetonius, qui, ait, *mortem ejus celatam, donec successorem ejus omnia ordinarentur*, cap. Certe cum in cibo porrectum ei sit verum, in quo consentiunt, fieri haud potest quin id factum sit in cœna diei præcedente adeoque ad summum circa tempus matutinum diei sequentis perierit. Verum Scitica hic loqui videtur non tam de eo, quam factum est, quam de eo, quod publicatum est in vulgus. Id autem erat, meridiano tempore, cum jam ostentaretur Nero, Claudium periisse.

Horam tam bonam) expectatam, feliciter morte Claudii, plenamque gaudii lætitudinem, cujus causa & verius subjungit. Certe enim hic potius, quam alibi utatur carmine non alia verior videtur causa, quam ligat

o publicæ lætitiæ, ex Claudii obitu,
& in præcedentibus observandum.

superior nocte) quia post sextam, quæ præ-
cedi diem secatur in duas partes æquales, ut
quid sit ulterius, id sit versus vespe-

animam agere capit) Ludit in ambiguita-
te vocabuli *anima*. Sic infra: *cum maiorem*
emississet illa parte, qua facilius loqueba-
tem: animam ebullit, & expiravit.

De invenire exitum) Indigitat tacite illos
quibus *excruciatum nocte tota* scribit
Cyprianus, item clysterem, quo, tanquam
dantia laboranti etiam hoc genere sub-
venendum esset, venenum immissum ait.
Id enim exitum non inveniebat, donec
viere aperta esset via.

Mercurius) Etiam hic ambiguitate qua-
ludat. Mercurius hic enim introduci-
tur *ἑρμῆς*, aut *παῖς τῶν ψυχῶν*, ut
appellarunt, hoc est, is, qui im-
minat animas habebat, & de quo Clau-
dianus.

— commune profundis
& superis numen, qui fas per limen utrumque
Solus habes —

tamen & accipi possit Mercurius arti-
ficum auctor, & ingeniorum Deus,
præter ea, quæ sequuntur.

qui semper ingenio) Non assequitur Rhe-
manis acumen Satyricum horum verbo-
rum.

rum. Volebat Claudius docto videri in
nio, & facundia pollenti, quod ostendit
ista omnia, quæ in Suetonio habentur
41. & seq. Imo ut ibidem legitur, nov
tres litteras commentus erat. Jam ap
veteres autor eloquentiæ & litterarum
bitus est Mercurius: ergo propter simili
dinem placuisse dicitur Mercurio, sicut
ma specie videri potest. At vero aliud
nuebat Seneca. Nam quia Claudii crue
litas infinita, perque eam multi ex hac
missi ad inferos, istam potius intelligit
litudinem, quæ ut alter Mercurius anim
ad inferos agebat.

delectatus esset) Ut æstimaret? an poti
ut sibi jungeret, hoc est, ex hac vita, cui
gnus non erat, ad inferos ablegaret? Utru
que sub esse videtur.

ne unquam) Locus corruptus, Rhenan
& Junius ajunt in prisceis libris legi: *nec
quam tandem cruciatus esset. Faber: nec
quam tam cruciatus esset.* Puto omnino
gendum: *nec unquam tandem cruciatum*
Hoc est, cur non efficis, ut tandem aliqua
do sit cruciatus, poenæque tandem desin
& non perpetuo crucietur? Sententia, si qu
video, aperta.

Annus sexagesimus & quartus est) Non
teger, ne erres, sed incoëptus. Vixit eni
Claudius annos L XIII. menses duos, die

redeem, ut supputat Casaubonus ad Suetonium, quem recte ibi ait annum inchoatum non integro enuntiasse in definienda laudis vita.

Animus luctatur) Dictum est, quasi illud Stoica, secundum quam cor-
pore, vinculum, & custodia animæ.
ad respectus aliquis, per ambiguitatem Syriacam, ad id, quod de Claudio dicitur Antonia mater ejus, ut refert Suetonius cap. 3. *portentum esse hominis, nec absolutum, sed tantum inchoatum.* Potest etiam esse, quod de ventris crepitu notat Plinius, quanquam illud alterum suppositum, Senecæque ingenio convenientius videtur.

Parce mathematicos) fallitur Rhenanus, quando hæc verba Parce esse putat, ac proinde scribendum esse. Sunt enim veterum, adhuc loquentis, unde statim post: *ad Cleo etc.*

Aluanda verum) Mordet Mathematicas omnesque eorum arguit prædictiones. Hæc re videnda est accurata disputatio in Pyrrici cap. 21. adversus Mathematicos. Eogenes, cum quem cerneret ex eo numero, nil stultitius agebat esse hominem, unde eo testatur Laërtius. Itaque & Alexandria, ut refert Suidas, tributum nomine Blaccunomium impositum Astrolo-

T 3

gis,

gis, quia ad eos accederent stulti. In monumento antiquo apud Gruterum p. 708. legimus: *decepit utrosque maxima mendacis fabularum mathematici.*

Ex quo princeps) In Principum enim vix frequentissime, & cum cura maxima inveniuntur. Vide Tac. An. 16, cap. 14. Observe tamen & ante de eo prædictum, quod quando imperaturus esset. Suetonius cap. 1. *Soror Livilla cum audisset quandoque imperaturum &c.* Itaque hoc tempus accipiedum de iis prædictionibus, quibus ei maledicentia denunciabatur.

Omnibus mensibus) Faber & Junius stantur, non *mensibus* sed *mensis* legi in aliquis libris quod rectum puto. Videntur Mathematici, fore, ut veneno circumveniretur. Itaque singulas ejus epulas ut ultimum prædicebant, & in quibus propinatum venenum exitum ei allaturum esset.

Horam) Eleganter de natali hora, per quam quandam excellentiam. *genitalem horam* Tacitus appellat. An. 6. cap. 21. Videtur Seneca, ne pugna videretur cum eo, quod mox sequitur.

Natum putavit) falsa est interpretatio Rhenani, ad obscuritatem Claudii hærentis. Quomodo enim obscurus esset Claudius, qui patrem Drusum, avum Augustum habuit? Itaque aliud quid

Natus nempe dicitur, qui absolutus
 tusque editur in lucem, qui nondum
 tus est, non tam nascitur, quam ef-
 ndur, aut ejicitur. Ulpian. L. si servum
 L. Aquil. *Si mulier pugno, vel equa ictu*
percussa ejecerint &c. At mater Antonia
 studio ajebat, *non absolutum à natura, sed*
inchoatum. Ergo hoc est, quod Se-
 acite innuebat.

quod faciendum est) Alludit plane his
 ad formulam veterem, qua supplici-
 aliquo sumere jubentes magistratus
 t, *hoc age.* Suetonius in Galba. c. 20.
prodiderunt, obtulisse ultro jugulum, &
angerent, ac ferirent, quando ita videretur,
Seneca lib. I. de Ira. leni magis gra-
quam rabida voce concipiam, & agi jube-
iratus, sed severus.

De neci) Virgilii versus ex lib. IV. Ge-
 io ignavum & prodigum regem apum
 ont neci dedendum. Est hic valde, ac-
 modatus, propter similitudinem, quia
 de Principe, eoque ignavo, & labori-
 aliquorum in voluptates suas abutente
 est.

Constituerat enim) Hoc apud veteres alios
 ego. Suetonius contrarium tradere
 eur cap. 25. ubi ait: *Peregrina conditio-*
mines civitatem Romanam usurpantes in-
Esquilino securi percussit. & Dio l. 60.

ἀλλ' οὐκ ἀναξίως (ita scribit Casaubonus)
 πολίτας ἀπῆλασε. *multos quoque alios*
 suo merito in peregrinitatem redegit. Inte-
 hic ipse diſteris agitatū scribit, quod
 Meſſalinam ejuſque familiares promiſ-
 quidam juſ civitatis acciperet. ἔπει-
 πῆς ἐν χερσὶν ἐπευωνήθη, ὅτε καὶ λοχποῖν
 ὅτι χὰν ὑάλινα πῆς σκέυη ἰσωπελεμμένα δῶ-
 πολίτης ἔστω. *adeo vile factum est* (Jus Ci-
 tatis) *ut vulgo iactatum fuerit, etiam si qui-*
 cui vasa vitrea confracta dedisset, civem Roman-
 nam fieri posse. Et oratio ipsius apud Tacitū
 tum An. XI. cap. 24, pro Gallis civitatis
 & gerendi magistratus potestatem peten-
 bus, ut prouorem æquoremque peregrinos
 ostentant.

Togatos videre) Quales alias Roman-
 cives in publico esse oportebat, ex edicto
 Octavii, de quo Sueton. cap. 41. *Negotia*
 Edilibus dedit, ne quem post hac paterentur
 foro Circove, nisi positis lacernis, togatum consp-
 re. Cæterum hoc dictum est ad summam
 inuidiam, cum res nulla Romanis esset
 gis acerba, quam omne promiscue gen-
 videre eodem dignitatis gradu apud se con-
 stitutum.

Augurini, alter Baba) De Augurino nil
 extat apud veteres. Babam, ut hominem
 stolidum, memorat ipse noster ep. 15. ut
 ber annotavit.

incomitatum (Quia hoc moris fuit,
incipum funeribus. Servius ad V. Æn.
maiorum consuetudo, ut quotiens reges
debantur, cum his dilectis equi vel servi, &
de uxoribus charior circa rogam occisi in-
rentur. Alludit ergo ad hunc morem
ca: in quo subest ea acerbitas, quod
fere dilectissimos occidere consueve-
hi tales simul inter amicissimos Clau-
dicite numerentur, adeoque & ipse stul-
m societati hoc pacto immisceatur.
d plane festivum est.

contentus erit) Videtur alludere ad di-
Augusti: *Contenti sumus hoc Catone, de*
Suet.c.87.

lacet) Rursum hic carmine utitur, in-
ementiori scilicet affectu gaudii, ob suc-
orem Neronem.

urea sacula) de quibus primum omni-
Hesiodus, mox & Ovidius.

lassis) Sic recte Rhenanus pro *lassis*.
hic, fessi, malis nempe prioris seculi.v.
notavi ad Pacatum cap. 3. *lassas res eo-*
modo dixit Ovidius lib. V. Trist.el.2.
recte ibi, pro *lassis*, quod in quibusdam
scribitur.

gumq; silentia) Qualia sub Claudio,
potestate sua & arbitrio omnia ge-
ce.

ualis discutens) Curtius lib. X. cap. 9.

T S

velus

velut Sol exortus lucem caliganti reddidit mundo. v. quæ notavi ad c. 3. Pacati.

χαίροντας) Versus est ex Ctesiphonte Euripidis. Ne is quidem sine circumspeditione hic usurpatus. Agebat enim de vitæ humanæ difficultatibus, ob quas latandum ait, si quis moreretur, in præcedentibus. Ergo respectum habet ad id, quod præmissum est, *quid hominem miserum torqueri pateris?*

Animam ebullire) Satyrice. Ebullire proprie est fervere aquæ. Habet ergo respectum ad solutam Claudii alvum, vel veneni, vel immisso clystere. v. Suet. c. 44 & Tac. XII. c. 67.

vivere videri) Rursum satyrice, & acute, ut supra.

Plus cibi sumpsit) tanquam hic cibus cum fecisset nullius postea cibi indigum, Satyrice. consistit autem jocus iterum in ambiguitate sensus. nam qui moriuntur, & qui fiunt immortales, cibum non desiderant, cum cibo vita communis sustentetur.

Nemo felicitatis suæ obliviscitur) Elegans sententia, in qua tamen ipsa verbum ultimum quid sapere satyricum, ac arguere Claudii naturam oblivisam videtur.

Bona statura) Quia talis erat Claudius, ut ex Suetonio cognoscimus. Quamquam & hic subesse sal satyricus videatur. Non enim verbis his laudari Claudium, quodammodo

nos ex sequentibus de motu capitis, & vibratione pedum in eo, intelligitur. Itaque eciem tantum laudationis præferunt, intus continent acerbam exagitationem. Mirum bonæ dicitur staturæ, & qui justæ aliam magnitudinis, & qui eam superat. Quomodo apud Terentium in Eunuchō *bonitas* à donato exponitur, *magna, nimia*. At proceritas corporis tarditatis, hæstilitatis, stultitiæ nota est, quæ proinde varietate in Claudio sic notantur. Aristoteles in libello de Physiognomia. *Qui sunt viri magni, tardi, Motu enim sanguinis magni locum continente, motus tarde accedunt ad ferre.*

Idem dextrum) Suetonius de utroque ped. cap. 30. *Ingredientem destinebant popliteis firmi.* Videtur itaque & hoc in *ludium* compositum Satyrica arte. Scilicet dextra felicia & auspicata. Unde illud Martii: *1 pede dextro*: Inauspicatus igitur quodammodo, cujus pes dexter se male habuit itaque inauspicatum ejus occursum hic aliquomodo significat.

Iec ullius gentis nota) Verba sunt nuntii Iovis, qui cum non potuerit non omnes gentes ovisse, satis apparet id argui occulte, quod & mox sequitur, non tam hominem, quam prodigium aliquod ac monstrum esse
Clau-

Claudium, proindeq; adgentem nullam referendum.

visus est quasi homo) Propter speciem externam, quæ tamen hominem non facit; proinde ex ea verus homo censerī non possit, sed ex anima & mente, qua Claudius carebat.

τὸς πόθεν) ex Odyss. A.

Historiis suis) Perperam Rhenanus hic Græcas Claudii Historias, aut Tyrrhenicas aut Punicas indigitari putat: Respexit enim Seneca ad eas, quas de vita sua composuit, & in quibus multa de se commentum fuit. Suetonius cap. 41. *Composuit & de vita sua octo volumina, magis inepte, quam ineleganter.* Inepte, ait, propter mendacia, & ficta tragice de se fabulas, unde etiam factum, ut apud neminem in precio essent, sed riderentur. Et hæc causa, cur hic sperat Claudius fore, ut historiæ suæ inveniant locum, quia audit placere Herculi Homérica, quibus similia erant, quæ ipse de se scripserat.

Ἰλιόθεν με φέρων) Versus ex Odyss. IX. de Ulyssæ. Is enim ita loquitur apud Pœtæ. Tribuitur autem Claudio hoc loco non sine calliditate satyrica. Nam primò ingens inter Ulyssæm Claudiumque discrimen: ille astutissimus, hic stolidissimus, ille laboriosus, hic iners ignavusque. Ergo ex ipsa contrarietate assumptæ personæ,

in eis apparent. Deinde traducitur stultitia studii ambitio, qui se æquiparare summis pud veteres viris volebat. Præsertim Iridinis, à quibus oriundum se passim jactant. Sed & tertio inane illud studium in Luciano sermone carminis Homerici exprimitur, de quo Suetonius: *Multum proiri-
etiam Homericis locutus est versi-*

(9a) Ait, verioreni fuisse hunc verum propter crudelitatem & sævitiam.

(Herculi homini minime vafro) Delendum est homini, quod est in editione Gruteriana Lugduni, ut opinor impressa. Certe non est homo, sed ut aliquis è numero divorum inducitur. Tribuitur porro Herculi simplicitas & facilitas credendi non ex historia, sed & secundum Philosophiam, ex qua novimus esse tales, qui animo simplices atque magni. Contra subdolos ac fraudulentos, qui infirmi.

(Teramendacia) Nempe, quod Iulius deus ostendunt, quæ mox sequuntur de Lug-

(Munatii municipem audis) Turnebus in aliquibus legit, *vides*. Puto conjunctum utrumque hoc modo: *Munatii municipem vides. Audis, quod tibi narro?* Sane illud quod non satis commodè præcedens cohæret. At si illud *Audis* adjungitur

tur, eleganter innuit asseverationem Fabr
vehementiorem, ob intervenientem He
culis stuporem, qui vix persuaderi libi pa
sus est, Claudium tali loco natum, tam pro
terve ista de se ausum mentiri. Et sic Germa
ni. *Du hörst es wohl.*

Romam cepit) Hæc in respectu eorum
quæ superius ex Homero, ὤλεσα δ' αὐτῆς.

Ego reddo tibi) præfero, quod habet co
dex Jureti, *recipio, & tibi deleo.* Terentius
Phormione v. l. 8. *An verebimini ne non*
facerem, quod recepissem semel. Nisi quis pu
tat per istud *reddere* respicere ad imperium
febris in eum per tot annos.

Ubi L. Licinius) Rectissime hic Lipsi
adducit Dionem. lib. LIV. Licinium hum
ut obscurum & ignobilem, gravem tamen
tributorum severitate Gallis, describentem
Scilicet ideo ejus sit mentis hoc loco, ut ap
pareat quo exemplo Claudius *municipis Mu*
naij, adeoque vilis, ausus sit summum Ro
mæ fastigium invadere, & in eo cuncta sum
ma libidine administrare.

Plura loca calcasti) Respicit id, quod in
superioribus de Hercule: *quia totum orbem*
pererraverat.

Excandescit) Suggillat hic intemperan
tiam Claudii in ira, cujus meminit Sueto
nius cap. 38. *Ira atque iracundie conscius si*
utrumque excusavit edicto, distinxitque, pollic

teram quidem brevem & innoxiam, alteram non innoxiam fore. Ira hic excandescencia, irae per brevitatem excusat. Adde eundem cap. 30.

(*quid diceret, nemo intelligebat*) Sic enim & Suetonius cap. 30. & noster supra, nunquam hoc in eo vitium tunc maxime ostendat auctum, cum excandesceret, irasciam; an non & apud Suetonium dico, quæ de linguæ titubantia dicit, recte debeant ad præcedentia de ira, tali dispositione. *Ira turpior, spumante vultu, humantibus naribus, prætereaq; lingua titubantia: Cap. 30. &c.* ut *titubantia* non primus casus sed ultimus. Sed hoc alii considerent; de linguæ hæsitacione in ira, etiam apud alicuius vulgoque, multis agemus in commentariis nostro de Ingenio perturbationum, si videri Deus dederit.

(*solutæ manus*) liberæ, expeditæ, quæ morbo erat velut vincta astrictaque. Cicer. IV. Acad. *Hoc liberiores & solutiores manus, quod integra nobis est iudicandi potestas.* Immo potius pendentis, immobilis, languida, torpentis, quomodo *membra solvi somno* dicuntur. Unde recte mox Gronovius: *Sed hoc unum.*

(*ad hoc unum satis firma*) cum in cæteris essent instabiles ac tremulæ. Memorat Dio multa ejus.

De;

Decollare homines solebat) Ipse? Nihil habet Suetonius, nec Dio. Et revera de solo gestu hoc intelligendum.

Adeo illum nemo curabat) De hac libertorum pervicacia contra mandata Claudii habet exempla Tacitus XI, 37.

Ubi mures ferrum rodunt,) Rhenanus ad hunc locum: *quasi diceret, si mures hic ferrum rodunt, quales nos esse putas.* Ego censendum primum respicere illum Claudii gestum quo decollari Febrim jusserat, quasi straneum non sit ferrum in coelo, nisi a muribus arrosus. Deinde exagitare prodigia saepius memorata Livio & Julio Obsequenti de muribus ferrum arrodentibus, qualis hujus generis sit, quod in coelis videtur, cum vulgares istos ferrum rodere haud posse constet.

Citius mihi verum) Comparativus propositivo quomodo alias, & frequentius, dicimus *ocius*.

Ne tibi alogias) Ludit Satyrica arte in ambiguitatem vocis *alogias*. Alogia enim & linguae vitium significat, seu sermonis haesitantiam, & defectum rationis. Scilicet utrumque admiserat Claudius: alterum inarticulate murmurando, alterum ibi exigendo ferrum, ubi mures rodunt.

Tragicus fit) Concinne, quia Hercules irati

exprimere sermonem volebat. Ergo
 ut competebat sermo tragicus, cum ob
 etiam, tum ob affectum. Quem vehe-
 mentem, cujuscunque sit generis, car-
 dia amat explicare in hoc opusculo.
 In superioribus ob gaudium ingens,
 insequentibus ob luctum versus adhibet.

De qua genitus cluas) Decorum perso-
 servat in antiqui verbi usu. Hercu-
 dem Deus antiquus, antique loqui debet.
mentis sua non est) Mens sua non hic
 ac sana, integra, sed praesens, in po-
 esse nostra, quia qui non timent, mente
 fiunt praesenti, contra qui timent,
 nem quodammodo amittunt, ejiciente
 timore. Mentis igitur suae non est, hoc
 tinet, veretur.

Μετ' ἀλγῆν) Propter illam stultorum
 amiam, in cujus respectu etiam ab ini-
 erat de Claudio, aut regem creari
 esse, aut stultum. Et quia opponere
 huic eorum licentiae, & ob eam ira-
 nihil est aliud, quam suam ipsius pro-
 tititiam. Ut non sine causa metuat
 Hercules, qui si accepisset plagam, &
 omnium commovisset, & ulcisci hanc
 quam honeste non potuisset.

Οἷος) Vocabulum acrimoniam Saty-
 continens. Alludit enim ad istam
 μείτω γίαν, de qua Suetonius, cap. 39.

minem parem) Dicitur in comparatio-
 ne

ne Herculis, quem modo vocabat *virum lentem*. Sed hoc ad robur corporis ac membrorum refertur, quod in Claudio fuit nullum. Itaq; Satyrice hoc arguit, & simul summam Claudii crudelitatem, abutentis non corporis, sed imperatoriae dignitatis viribus in bonorum exitum, traducit.

Gallum in suo sterquilino) Galli vocabulum respicere Satyrice ad id, quod superius agebat, *Gallus germanus*, etiam Rhenanus observavit. At nos addimus, quod & voce *sterquilino* tetigerit id, quod dixit, *omnia concacavit*.

Hac visus est dicere) Satyrice, propter quod superius inquit, *quid diceret*, neminem intelligebat. Sic itidem supra: *desit vivere videri*, & iterum, *visus est quasi homo*.

Fortissime Deorum) Blanditiæ Claudii, trahere in partes favoremque suum studentem Herculem.

Tibi ante templum tuum jus dicebam) Cur tibi? Non hoc satis assequor. Sed nec illud, cur ante templum tuum. Nam ante templum Herculis jus dictum non reperio. Ait sane Claudio, quod in Foro plurimum jus dixerit Claudius. At forum ad templum Herculis non pertinebat, forum dico, ubi jus dicebatur. Nam Herculis templum imminebat foro Boario, ut ex monumentis priscis notum est.

totis diebus) Contra consuetudinem & leges XII. tab.

Mense Julio & Augusto) Etiam hoc solus noster

prodit: quid innuat, non satis perspi-
Certe subest causa, cur nominatim his
bus jus dixisse ferat. Forte id traducit,
est apud Suetonium cap. 14. *Jus dixit*
his suorumque diebus solennibus, non nun-
festis quoque antiquis & religiosis. Na-
im ipse Kalendis Augusti, ut Julius in
s praecedentis die undecima, quid dies ei
ob familiam.

Quantum illic miserarium) Suetonius c. 15.
quoque à majoribus natu audiebam, adeo
illos patientia ejus solitos abusi, ut descen-
de tribunali non solum voce revocarent, sed
mania toga retenta, interdum pede apprehen-
derent. Hæ istæ miseriæ.

Clacus Augia) Diæterium est in Caussidi-
citæq; exagitatio illorum temporum,
huic generi hominum pestilentissi-
idvis impune licebat.

Quoniam) Hic ingens est lacuna.

Nil tibi clausi) Verba sunt alicujus ex
eteris, Herculi temeritatem exagi-
tæ, quod in Curiam ipsam secum addu-
Claudium. Ludit autem voce *clausi* in.
Claudii, ut opinor; quoniâ & Clau-
quitus Clausi dicebantur. Ait, *nihil ti-*
clausi, propter istam Claudii à majoribus
generatione, quos omnibus temporibus
virtute claros nobilesque fuisse con-
quam proinde factus sit non Clausus,
Claudius.

ἔτε αὐτὸς πρᾶγμα) Dixerat Claudius *pra* de laboribus suis, & patientia. Ideo h
negat eum aptum, ut fiat Deus Epicure
qui non laborare scit, sed otari.

ἔτε ἄλλοις παρέχει) Puto carpere Claud
varias criminationes, quibus multos lape
levissimis causis circumvenit.

Sine capite) Scilicet paulo ante Hercule
eum vocaverat caput, in illis : *qua gens mentem*
le eduxit caput. Et fuit *prolixo corpore*, ut Suetonius
tonius testatur, atque adeo & capite. Jam sine capite
autem grande ac enorme caput nota stupidi
ditatis, ut refert Aristoteles in Physiognomonicis.
Qui magnum habent caput, sunt stulti, quod ad asinos refertur. Hoc ergo in Claudio
dio exagitat, istoq; proposito verba ea Var
ronis adducuntur. Rhenanus nō intellexit

Sine præputio) Rhenanus iterum hic errat
Ait hoc dici, quod *careat præputio, vel ob morose
bum, vel quod jam ob aetatem ad venerem impetum
tunum & inutilis foret.* Imo vero contra
ait, quisquis hic loquitur. Ideo enim
Claudius caput habet ac præputium, ne
posse fieri Deum Stoicorum, in quo nil
hujusmodi. Quare magis est, ut hic Claudio
libidines exagitari dicamus, ac per præputi
um totam eam partem intelligi, qua
erat. Suetonius c. 33. *Libidinis in fœminas
profusissima.* &c.

Nec cor) Ob stoliditatem, cor enim sed
ac domicilium prudentiæ ex Philosoph
Socratica, dixi ad Pacatum.

Ne caput) Quomodo? cum ob hoc ipsum
 pulchritudine negaverit, posse Stoicorum De-
 i fieri. An, quia non tam caput, quam
 perfecta inelaborataque moles, cui mul-
 tum est demendum, ut caput fieret? An,
 nulla Claudii existimatio vel dignitas,
 reficiat id, quod supra dictum est: *adeo*
non mirabatur? Sane caput pro digni-
 tate existimatione accipi, etiam aliis no-
 minibus. Et qui servorum suorum servus, is
 sine capite censetur esse, quia servi
 caput habere non censentur. An denique
 putat inter obscena? quo sensu id si-
 gnificaret, quod in praecedentibus volebat
 significare, de ineptitudine Claudii ad Ve-
 rum.

Caput habet) Addunt aliqui, *ne pedes*, quod
 historia non pugnaret. Porro videntur
 esse verba ejusdem, qui supra negabat,
 Claudium caput habere, corrigentis se qua-
 siquam alius ex Diis istis cum interrump-
 ta voce: *Est aliquid in eo &c.*

*Si Hercules à Saturno petisset hoc benefici-
 um*) Nempe, ut in Curiam induceretur.
 Verum sunt tertii alicujus ex diis, Herculem
 amentatis ejus cassa incessentis. Junius ex-
 ponit relatione in numerum deorum. At
 tunc dum impetraverat Claudius, imo
 erant omnes, praeter unum Herculem.
 petasse vero id, de quo sermo est, ver-
 um petisset ostendit. Igitur mea quidem.

opinione verior hæc expositio, licet in alt
ram & Rhenanus consentiat.

Cuius mensam toto anno) Sic Gruterian
editio, quam suspitione sua firmat Juniu
Similis locutio in superioribus, *omnibus an
nis, omnibus mensis offerunt, pro mensibus* qu
cum expressæ reperiatur in vetustis libr
non profecto caussa est, cur cum Fabro
topere hoc in loco repudiamus. Et postulat
quodammodo oppositio à nemine observ
ta, quæ hic fit inter Saturnum & Herculen
inter templum huius, & illius mensam. In
ter dies totos & totum annum. Dicit is, qui
quis est, Deus, Saturnum, etiamsi Claudiu
non diem unum alterumque, aut mensem
sed annum integrum ei celebraverit, non
facturum id fuisse, quod fecit Hercules
exiguum cultum, quem supra Claudius pro
dicabat.

Toto anno) Cum alioquin sacra Saturni
tantum durarent per paucos dies in unie
mense, ad quod voce *mensam* ambigue alle
dit. Respicit porro ad Claudii intemperan
tiam, de qua Suetonius cap. 32. Et in ea
præcipue, quod convivia agitare *locis paten
tissimis*, item *omni tempore*, ut idem loquitur
Hoc enim convenit, cum ritu Saturnalio
rum. Præterea cum in superioribus per illud
nec caput habet, ingenium servile ei obje
rit, non sine sale Saturnalia hic celebrasse di
cit, anno toto, cum in Saturnalibus ista li
centia

ecce non dominorum fuerit, qua in luxu
conviviis usus est Claudius, sed plane ser-
vorum.

Sum deum apage) Verba sunt quarti ali-
us ex Deorum cœtu, sine ordine Hercu-
li reprehendentium ob adductum in Cu-
cliam Claudium.

propenque sororem suam) Nihil video me-
lancholico huic loco, quam quod affert
Lipius. Emendatio ejus talis est: *Oro propter*
Sororem suam, festivissimam omnium puel-
larum, quam omnes venerem vocarent, maluit
amicam vocare. Quare, inquit, quare inquit So-
rorem suam? Stulte, stulte, Athenis &c. Sensus
ipsetus, si attendamus non quidem duo-
rum inter se colloquentium sermonem esse,
sed unius interrogantis pariter & respon-
sionis sibi. Cæterum si quid immutare licet
ipsius correctione, propius ad scripturam
rectam puto ita scribi: *Oro, per qua. Soro-*
rem. &c. & paulo post: *Quare, inquit, quare*
Sororem suam? rō enim pro tantum, vel
quod Lipius reperit, *inquit*, legi in vetustis
edam libri sui Miigius Nobilis Argento-
ranensis, vir omni genere doctrinæ instru-
ctissimus notaverat. Et sic amant loqui opti-
mi notæ Scriptores, quotiens pertinacius
quærent. Suetonius in Claud. c. 16. *Qua-*
rem ego scio, quam amicam habeas.

omnes Venerem) Tacitus lib. XII. cap. 4.
are crimina in Silanum, cui sane decora &
V. 4 pro-

procax Soror, Iunia Calvina. Habes cur Venirem. propter formam nempe, & pudicitiam publicatam.

Maluit Junonem vocare. Lipſius: *Hic videtur let. pro uxore habere.* Nam mariti blanditiæ uxorcule, Junones appellabant. De nomine ne, de re perperam. Tacitus expreſſe dicto loco: *non incestum, sed incuſtoditum rem ad infamiam traxit.* & huc pertinet quod adjectum eſt in præcedentibus, *quidam quidem in illo fuit.* Itaque de ſola appellatione locum hunc interpretor. Vocat ſororem ſuam Silanus forte pro *Junia, Junonem.* Id alii ſic interpretati ſunt, tanquam turpem cum ea haberet conſuetudinem.

Athenis dimidium.) Quia hic germanæ tantum ducere licebat, non uterinas; contra etiam has Alexandriæ. vide Corn. Nepos in Cimone, item Rutgerſium Var. Lect. 9. Itaque, vult dicere, tantum non eſt crimen, ſi vel maxime commiſiſſet, quippe quod gentes tam cultæ civitatesque pro crimine non habent.

Quia Roma, inquit.) iterum legendum eſt, *inquit*, continet enim aliam objectionem. Porro innuitur his frequens etiam Romæ fuiſſe hoc ſcelus, ſicut nempe frequens eſt, ut mures molas lingant, atque idem commendare hoc Claudium voluiſſe.

Quid in cubiculo ſuo.) Puto hæc dici per ſe cum inflectendo verba præcedentia in ſequentia.

milium, quam quo dicebantur. Nempe
in proverbiali locutione erant prolata; hic
in civitatis correctione, cujus in cubiculis
illius, interpretatur. An potius illam cor-
rectionem indigitat, quæ est in vestimentis,
in opibus, cætero ornatu? Sane subest quid
modi, cum alias nullus hic sit locus dis-
cedi de cubiculo. Ac forte id, quod prius
diximus ob Claudii libidines, tum id, quod
dicitur: *etiam cæli scrutatur plagas*; quasi ne-
que in quas plagas alias scrutari solitus sit in
cubiculo, ac ideo correxerit.

Templum in Britannia) vide Tac. XIV, 13. 5.
quod nunc barbari) Lipsius ad Tacitum.
dat: *quod hunc*: puto sine causa. Vult
scilicet, parum videri Claudio eum honorẽ,
quod jam nunc consecutus est apud Britan-
nicos eundem obtineat apud gentes cul-
tosque Deos. Illud *nunc* respicit Clau-
dii petitionem, quam hætenus impetravit,
ut barbaris colatur.

μῶγε) corrupta hæc sunt & sine sensu:
videntur autem desumpta fuisse ex veteri
sententia, & vitium aliquod in Claudio ar-
bitrari. Gronovius suspicatur, *μῶγε* *Μόε* *χον*,
aut *μῶγε* *Μόε* *χον*.

*Privatis intra curiam morantibus sententiam
dicere, nec disputare*) Locus obscurus. Qui
hic illi privati? quomodo eosdem mox
dicit *Patres conscriptos*? deinde in editione
Græciana non est *morantibus*, sed *moranti-*

bus.

bus, quod ad contentiones cum Hercule Claudio referri posse videtur. Est enim *vere ac motus* aliquando idem ac ira irasci, ut in Pacatum annotavimus. Verum plane corruptum hoc Typographi vitio estimo, & *morantibus* legendum, ut sensus sit cum Jupiter cerneret, privata agi intrariam, loco publicis destinato, iisque privatis impediri publica, venit ei in mentem, ut fore si diceret sententiam, nec cum ceteris ipsorum more disputaret. Privata hunc vocare videtur ea, quæ supra de Silano Sorore ejus, & Claudii cubiculo dicebantur hac impediabant, quo minus ageretur proposita quæstione, an in numerum Deorum referendus esset Claudius. Non placeat, quod Pithæus scribit, *extra pro intrariam*. Nempe putavit ipse, Senecam hoc dicere, venisse Jovi in mentem, dicendas esse sententias non in præsentia privatorum, sed absentia, ideoque submovendos esse. Sed primum scribendum fuisset *dici*, non *dicere* item *disputare*, non *disputare*. Deinde nec *privatis* in plurali numero satis commode verbum apte usurpatur de uno Claudio. Denique ipsum etiam privatorum vocabulum parum recte sumitur pro partibus litigantibus in judicio. Porro si quam Jupiter sententiam intelligat, quæras, non est ea alia, quam quæ statim sequitur: *Volo servetis disciplinam curia.*

Ecce, inquit, P. C. Mallem: ergo, inquit, P.
evidentior sit connexio cum præce-
dentibus.

(Cetera mapalia) Lipsius in suo reperit:
merapamalia. Junius in suo *merapamalia*, ex
ponit *merapamalia*, & de eo qui stipulam
erat, exponit. At Rhenanus, Turnebus,
Gager, vulgatam retinent lectionem, &
Iusto *mapalia* dissolutionem istam deo-
monstrant, cum quibus hactenus sen-
tum puto, donec certius quid ex priscis
libris appareat.

(Kal Iulias) Cur in hunc potius diem,
quam alium? Subest sane aliquid. An, quod
emigrationes ex ædibus fierent Romæ?
Iulius autem post mortem cœlum, ut æ-
lii ovæ ambiret? De quibus Jano merito,
quarum præsidi, sententia ferenda fuit,
ut in per eas admittendus esset Claudius,
concludendus. Sed hoc amplius confide-
rum.

(Meridianus Consul) Non serium inter-
pretatur Turnebus, quia eo tempore nihil
celeberrimum apud Romanos. Probo.

(κα πρόσσω) Hemistichion Homeri ex
Hæ A vel Γ, quo fere utitur in descriptio-
ne prudentis. Seneca more suo & hoc sensu
utitur & simul ad duplicem Jani frontem
refertur. quæ ambiguitas hic festiva est, &
adula, prorsusque Satyræ conveniens.

(Quod in foro vivat) Adeoque actionibus
inter-

interfit, optimosque audiat Oratores, Jani namque templum fuisse in foro Romano testis Rosinus. quod de nummulariis hic adferunt, quid faciat, non video.

De magnitudine Deorum) Videtur ludere in ineptos oratores, locis communibus inopiam suam explentes.

Iam fama minimū facit) Rhenanus, Junius, Hornius consensu tradunt legi in Mss. non *minimum*, sed *nimum*, nec *facit*, sed *fecisti*. Scilicet Jani oratio erat ad Jovem cunctis indulgentem illum honorem. At quid hic facit illud *fama*? ego sane non intelligo. Nec enim Famam deos facere Janus voluit, sed Jovem. Quid ergo, si legamus? *iam fama nimia fecisti*. Sed videtur fuisse quædam oppositio inter præcedens & hoc membrum. Ac potius scribendum esse, *iam ferme minimam fecisti*, scilicet, rem eam.

Et jam pessimum) Sunt ex inepta glossa, nec Mss. agnoscunt, ut disertim testantur, quos prædixi.

Ἀρχὴ καὶ τὸν ἔδωκεν) Hemistichion Homeri ex Iliade 2, quo Glaucum quærit Diomedes, an homo sit, ut pugnando eum interficiat. Atque hoc respectu usurpasse noster videtur, quia ibi ostenditur differentia inter deos & homines. Hos mori posse, illos non. Quasi dicat hic Janus, censeo eos in Deorum numerum non recipiendos, quorum finis ultimus mors esse debet. Quanquam & longius

qui spectasse potuerit ad istam Claudii igna-
viam, quippe qui ventri deditus & fruges
banum consumere natus, in Deorum nume-
rum recipi haud merebatur, ad quos aditus
illius non erat, nisi per ingentes virtutes ac
excellencia facta.

(ut ex his) Consentio Dan. Heinsio, re-
spondenti hæc ex textu.

(ipse designantem Cos.) Ipse, quia supra, is
designatus erat, &c. fuit autem in usu, ut hi
sententiam rogarentur.

(Jupiter) Rhenanus hoc loco: *Jovis co-*
mentum. Sane hoc verum esse constat ex
Cicero, quique testimonio ejus utuntur, Gy-
raldo Vossioque. At hic Jovem significare
non puto. Quomodo enim ipse sententiam,
& post Janum dicit, qui toti conventui Deo-
rum præest, sententiasque rogat? Deinde fi-
lius dicitur Vicapota; at hoc de Jove verum
non est. Ergo alium hic innuit, quem autem
non video. Forsan hoc totum confictum est.
non Vicapota dea eadem cum victoria, ut
matris probant Rubenus Elect. i. & Salma-
stius ad Solinum. Ac victoria, ut virginis,
trius apud veteres filius. Quid, si dicamus
triere aliquem ex his, qui pecunia obtinuit,
non consul fieret? Unde forsan *nummulario-*
bus appellat, & quia pecunia vicit, Vicapo-
tæ filium facit. Quid, si Pallantem libertum
Claudii? de cuius immani avaritia, immen-
sane apud Claudium potentia multa Sue-
tonius

tonius & Tacitus. Sane videor quid istius modi subodorari, cum plane certum sit, non convenire, quæ dicit, historiæ de deorum originibus ac genere.

Vendere civitatulas solebat) Cur hoc ad- dicitur? quia Claudius civitatem aliam am- bit, & in numerum deorum cupit trans- scribi.

Auriculam ei tetegit) ritu monentis. Virg. Ec. VII. *Cyllenius aurem vellit*. Servius: *id est, movit*. nempe instare solebant, hoc vult. Ad- de Lips. IV. ep. 27.

Divus Claudius divum) Ad risum repetit totiens illud *Divus, divum*, & exagitationem turpis in Romana gente adulationis.

Quam ipse) Qui nunc supplex suam divi- nitatem hic emendicare nritur, tam scilicet egregia ista dea, ut iccirco & hic Deus esse mereatur.

Sapientia antecellat) Sunt hæc palam Sa- tyrica.

Ferventia rapa) Hemistichion nescio cu- jus ex antiquis. videtur hic carpere a vidita- tem Claudii, de qua Suetonius: *Cibi quocun- que & tempore & loco appetentissimus*. Porro hoc ait esse *republica* non Romana ut vult Rhenanus, sed celesti, ne Romulus solus hac dignitate eminens aliquid novi molia- tur, cum cæteri dum nectare sint contenti ac ambrosia. Sunt omnia jocosa & salis Saty- rici plena.

Ad

Metamorphoses) Sicut Julii Cæsaris & Brutuli, de quibus noster in præcedentibus, & Ovidius. Hæc aperta sententia, & in æm externam. Intus vero id subest, quod Rhénanus vidit, de re prorsus fabulis, quibus plenum est id Ovidii opus, simili.

Aræ sagitur) Quia Claudium adduxerunt, eumque fieri exoratus à Claudio voluit, quod nisi obtinisset, turpe sibi futurum apparebat. Ergo recte res Herculis, & Veneris, cum Jovem oraret pro Amulo, ad quod absque dubio hic respicit. Rhénanus memorat, nil huc fa-

Deinde si quid) Servat decorum in peroratione. Nam Herculem supra *mi-*
asfrum appellaverat. Hinc ista promittit simplicitas, & per locutiones prover-

Nullum verbum) Satyricæ, de defuncto.

Vna marique pacem peperit) Exagitat maxime de Augusto elogia, quorum hodie æqua extant. Et memorat Occo alibi 29. in quo legitur: ORBE MARI
TERRA PACATO. Quanquā eo
ne declinem, ut in ipso monumento Ancy-
ano hæc verba Augusti extitisse putem.

Post jus imperii) Assentior Rhénano
facto, qui hic legunt *præcidit*. Sed post
commat, comma ponendum puto. *Præcidit*
habat & novissimæ editiones.

quæd

quam canis excaedit Sic vulgati veteres *quam canis excidit*: Quod Rutgerfius in Varii de aleæ infelici jactu, *canis* appellato, putat exponendum. tam facile, inquit, homines occidebat, quam jactus infelicitate cecidissent. Consentio: cum hac comparatione simul & ingens ejus studium circa aleam, & crudelitatem, sorte potius, quam ex causâ definiendo supplicia, & misere sic pereuntium frequentiam numerumque, cum semper frequentior canis jactus sit, quam Venenis, auctor arguisse videatur.

Sed quid ego) Puto deesse commemorationem quorundam, quos Claudius interfecit, ex Senatoribus.

Alteram fame) Juliam Drusi filiam intelligit, quam in exilium ejecit teste Tacito Ann. 14. c. 63. Ita enim accipio, *quod à Claudio pulsata*. Ergo ibi in exilio fame absumpta, & sic intelligendum *occidit*, quod apud Suetonium 29, & Dionem legitur.

Videris Jupiter, an in causa mala; certe tua) Puto probam hanc esse lectionem. Ciceropro Quintio: *Viderint ista officia boni viri*. Sed quomodo *in tua*? quoniam ad maiestatem Jovis pertinebat, ne quosvis, omnium minime stulte crudeles in collegium deorum assumeret, quippe quæ hoc pacto vilesceret apud homines, uti supra quoque Janus innuebat. Ita quondam censuerant accipiendum Locum. Nunc accipio Cl. Gro-

novi

nov explicationem, quæ apud ipsum pot-
est. Hoc vult, & dicit Augustus ad Jo-
venem. Videndum tibi, an in deorum nume-
rum referre debeas hunc necessariorum
hominum interfectorem. Dicit foras se, recte
interfectos, tanquam libidinibus in-
estit conspurcatis. Silanum enim Juliam
pro uxore habuisse. Verum si hæc
sufficiens ad parricidium, cogita,
vide te censeat, qui similiter uxorem ha-
bitorem tuam, & vide, ne quod probas
Claudio, alius tanquam æquum & lau-
dabilem arripiat, & in exitium vertat tuum, &
quæque, sicut ipse Silanum, subvertat.

Hæc fieri solet in cælo?) Alii, *hoc fieri solet?*
&c. Puto neutram lectionem bene se-
quere, & ista verba esse non Augusti inter-
rogantis, sed Claudii, respondentis, vel sal-
tem Augusti, tacitam Claudii responsionem
supponentis, atque ideo delendam esse in-
terrogationis notâ. Nempe innuebat Clau-
dius, neminem vocare in iudicium,
neque puniri, nec facti sui cuiquam reddere
rationem. Idem proinde se facere fecisseque,
si aliter esset aut fuisset Jupiter in terris.
Iste est sententia, ut puto.

Nonne) verba Augusti, evertentis Clau-
dii responsionem,

Quot annos regnat, uni) Assentior Junio,
qui ex M. qui habent, *Vulcano* quot t. a
regnat, h. e. cui regnatum, sive qui regna-
vit,

vit. Ostendit, Jovem nil ejusmodi, qual
 Claudius, commisisse, etiamsi is tam diuturno
 no tempore imperaverit atque ideo & cau-
 sas sapius justæ iræ habere potuerit, & pr
 autoritate sua æquius & excusabilius hoc fa-
 cere. Consistit autem refutatio in eo, quo
 Jupiter pœna tantum aliqua affecerit eo-
 quibus iratus fuit, & vel crura eorum frega-
 rit, vel non nihil suspenderit, Claudius vo-
 ro prorsus interfecerit.

Vulcano) vide fabulam apud Homerum
 Il. A, unde & mox sequens versus, ad
 quoque Lilius Gyraldus in Syntagm.
 Diis.

Suspendit illam) non ad necem, in colla
 sed mænibus forte, ad dolorem, idque aure
 catena, incude insuper duplici suspensio-
 pedibus. Vide Ill. O. & Palæph. in Jab.

Iste Cajum) verba Augulti convertent
 se ad concilium.

Mortuum profectus) Alii libri habent per
 qui, quod rectum esse puto. Dicit, non desit
 tisse Claudium omni occasione reprehend
 re facta Cai, cum tamen melior quodam
 modo ipso fuerit. & huc subsequens specta-
 comparatio. Sane Claudium cuncta Cai in-
 rita fecisse ac abolevisse memoriam ejus,
 tuas etiam sustulisse, Dio testis est libro L.

Socerum) Marcum Silanum, uti ex Sueton
 tonii cap. 12. intelligimus. At hoc minus est
 quam generum occidere, quia vulgo magis
 aman

antur generi, ob spem in futurum, quam
ob spem jam præterlapsam; & amor
descendit, quam ascendit.

Crassi filius) Crassum etiam infra vocat
patrem generis sui *Socerum*, ait, *filia sua Cras-*
&c. Hujus ergo filius fuit, quem Suetonius
vocat Cn. Pompejum. Verba sunt in
Cai c. 35. *Cn. Pompeio stirpis antiquæ Ma-*
gnæ cognomen ademit. Antiquam stirpem vo-
cat Pompejanam, qua in stirpe proinde et
Crassi cognomentum fuisse ex hoc loco
videmus, quod alii non annotarunt, qui Cal-
purniis tantum, Claudiiis, Fonteis, Lici-
iis Otaciliis, Papyriis tribuere.

hic nomen illi reddidit) cum cognomen
Magni legitur apud Suetonium vita
Cai c. 27. Torrentius ad eundem vita
Cai c. 35. *Huic Cn. Pompeio reddito Magni*
cognome, Claudius postea filiam despondit.

caput tulit) Frustra hic acumen quærit
Rhinanus. Legendum enim *sustulit*, non *tu-*
lit exigente oppositione, quæ est inter *tolle-*
re & *reddere*. Similitudo syllabæ posterioris,
verbuli *caput*, abstulit & absorpsit syllabam
primam sequentis *sustulit*, quod verissimum
videtur, qui Mss. tractarunt. Porro *sustulit*
Pompei caput, & noster infra ait, & firmat
Suetonius c. 25. *E generis Neronem adoptavit,*
Pompeium atque Silanum non recusavit modo,
interemit.

Scriboniam, Bassianam, Assarionem) Scri-
boni-

boniam infra vocat *socrum filia sua*, unde Crassi, vel Appii Sylani conjugem fuisse necesse est: nec enim cujus filia socrus fueri exponit, quanquam Crassi magis putem.

Bassioniam) Alii habent *Trestioniam*, quidam non duas faciunt Scriboniam Bassioniam, distinctione aliqua, sed unam, distinctione sublata.

Crassum vero tam fatuum) Infra: *Crassum frugi hominem, tam sibi similem, quam ovo ovum*. Fuit ergo stolidissimus. At hunc acerbissimo joco ait vel propterea potuisse regnare. Scilicet exemplo Claudii, quo quisque dementior, hoc ei magis omnia impune licent, unde illud superius, *timet μωρὴ πλῆθὺν*, &c: *aut fatuum nasci oportere*. Ergo similia.

quo quisque dementior, hoc magis aptus imperium, & hoc magis imperare debet.

Principis pietate) Isthac omnia, usque ad istem, *Hunc nunc Deum* &c. inducenda esse auctoritate veterum Mss, in quibus non leguntur, & Historiæ, cui repugnant, juxta cum Fabro Lipsioque censemus.

Summarei) τὸ rei ex glossa & interpretatione puto esse. Cicero in epistola quadam ad Atticum: *Summa autem, Afranium cum classe venire* &c.

Crassum frugi hominem) Ludit in cognomen Crassi, *Frugi* namque dicebatur Sueton. c. 17. Claudii. *Crassius Frugi equo phalerato, & in veste palmata secutus est curram*. triumphum.

triumphantis Claudii, de Britannis. Et fuit
 consuetudine in Crassorum familia cogno-
 nitum.

Obortio) tanquam in jus, & ad tribu-
 pus Inferos. Plautus in Rudente Act.
 cen. ult.

In iura causam dicito, hic verbum sat est,

Sequere. L. A. Obsecro te, subveni, mi Charmides,

Rapio obortio collo.

via sacra) quæ tendebat ad forum,
 Suetonii Vitellio cap. 17, intelligimus.
 i Rostra, ubi solenniter laudatos fuisse
 imperatores, constat ex ejusdem Julio cap.
 Augusto, cap. 100. Tradit porro idem
 Claudium *funeratum solenni principum*
consuetudine. ut proinde hic ad id respexerit autor
 or.

conventus) Ita vulgati: sed plane
 error legendum *concentus*. Arguit, quod
 sequitur, *ut etiam Claudius exaudire*
 nec enim conventus auditur, sed con-
 centus, & causa nulla est, cur, cum paulo
 turba, nunc statim *conventus*, hoc est,
 bis dicat.

Matho) Alii habent *Agatho*. Sed ista ve-
 lectio. Meminit hujus Mathonis Caus-
 i, Juvenalis, nō tantum Satyra 1. ut ob-
 at Junius, sed & septima, & undecima.
 Scholiastes ejus: *Mathonis, advocati, qui sce-*
rus divus effectus est.

causidici) ut Pedo, cujusdem Ju-
 venalis meminit, Sat. VIII. & Curtius, Sat.

XI Per caussidicos hic porro rabulas intelligit, & fori purgamenta, quibus aurem præbere solitum Claudium, ex superioribus didicimus.

Pauidi, graciles) Scilicet eorum nulla tum fuit opera in republica, proindeque nec stipendia accipiebant, nec habebant præmia, unde se alerent. Itaque non sine causa graciles: cum, contra Matho aliquis rerum omnium affluentia pinguis esset, atque crassus. Hunc enim ex opposito horum arguere Seneca videtur vel præcipue. nam & Scholiastes Juvenalis de eo, *plena ipso lectica, quia crassus fuit.*

Non semper Saturnalia) Alludit ad id, quod supra nescio quis de Claudio: *Saturni mensis toto anno celebravit.*

Ut vidit funus suum) Acerbissima exagitatio, ejus ἀβλεψίας, quam in Claudio describit Suetonius cap. 39.

(ordatus homo) lepidissime. Sed non ad stultitiam Claudii refertur, & ideo dicitur, quia sine corde, & ἀνείσθητος, ut non nemo eruditissimorum putavit: verum potius, quia natura fuit timidissimus. Suetonius cap. 35. *Nihil eque, quam timidus & assidens fuit.* Adde cap. 10. Itaque & præcedit *ecidit pulchre*, quod de iis usurpatur, qui post fortiter commissam pugnam interficiuntur in media victoria. At Claudius inter epulas, non in acie, boleto, non ferro interemptus

est. Cæterum pro *homo* in Mss. omni-
bro teste est *cano*, de quo alias videbi-
Sanetimidinatura, quibus cor ma-
maest, Plinius lib. II. cap. 37. *Audacia*
effugantur animalium, quibus cor parvum
videt, quibus prgrande. Ut sic cordatus
ut *vasatus, comatus.* Quanquam ut
lucis, sic amentia quoque ac oblivionis
videtur esse nota. Nam & de Hermoge-
iro narrat Suidas, quod cor ejus reper-
majus, quam vulgo esse solet.

Facior orbe) qui vix hostem vidit; imo,
bem caput, exemplo sc. Ulyssis, qui tam
homines occidit, ut canus exta edit,
publica clade Imperiū Romanū affecit,
πυρροπολυνίχης, ut est in præcedenti-
Amat enim ex ratione ac ingenio Saty-
res sensus sub eodē dicto per pulchrā
guiltatem noster comprehendere.

Facere cursu) festivissime de eo, qui in-
recens destituebatur à poplitibus minus
ut Suetonius ait, cap. 30.

Endere Partbos) de his & sequentibus nil
velunt Historici. Nam quod de Parthis ex
XII An. Tac. habet Rhenanus, id non ad
sed Neronis tempora pertinet. Itaque
compius cogitandum, & vide Suet. 17.
itio.

ertaque manu) de eo, qui habebat maxi-
mobilem ac tremulam. dixi supra.

Macatenis) Hou quam magnifice. At

Suetonius cap. 17. *sine ullo pralio aut sanguine intra paucissimos dies parte insule in deditionem recepta, Romam rediit.* Igitur & hoc ad risum. nam quæ postea Vespasianus, teste Tacito in Agric. cap. 13 fecit, ea huc non pertinent.

Tremere Oceanum) Frustra est, quod hic Rhenanus affert de Orcadibus à Claudio imperio Rom. adjectis, ex Eusebio. Pugnant enim aperte, quæ habet Tac. Vit. Agr. c. 16, ubi tempore Agricolæ, hoc est, multis annis post, id ait factum. Rectius cum Daniele Heinsio exponimus de corona navali, fixa fastigio Palatinæ domus à Claudio, in signe DOMITI OCEANI, ut Suetonii sunt verba.

Dicere causas) Stephanus ad Saxonis lib. VI. exponit, *causas agere*, Nequicquam. Et repugnant sequentia. Nam audire partes non est causidici, sed judicis. Ergo *causas dicere* hoc loco idem, quod *ius dicere*.

Una tantum parte audita) Mordacissimū, quo respicit, quod est apud Sueton. cap. 15. *Absentibus secundum presentes facillime dabat, nullo delectu, culpæ quis, an aliqua necessitate cessasset.*

Sape (et nulla) Simile superiori, Suet. c. 29. *Juliasque, alteram Drusi, alteram Germanici filiam crimine incerto, nec defensione ulla data, occidit.*

Venale genus,) Propria eorum nota, quæ à Juris.

uisconsultis discriminantur. Vide Polle-
lib. II. Fori Rom. cap. 9.

(osque Poeta) Qui exigui lucelli gratia
omnia, etiam pessima Claudii dicta factaque
atquelebant.

(ecorum nuntius) Id nuntius cum Cambde-
no & Grutero delendum puto, natum à ma-
sticioli.

(ompendiaria via) Valde hoc festivum.
Scilicet Claudius primum iter fecit ad cœ-
lorumque diu egit cum Jove reliquisq; cœ-
lis de divinitate sua; mox reversus, fu-
nè suum spectat: At vero Narcissus ante,
quàm Claudio funus fieret, se ipsum inter-
dicere coactus, Claudium istis occupatum
invertit. Maxime cum nulla solenniori
pompa, nemineque prope conscio sit sepul-
crum ad quod compendiariæ viæ mentione
videri videtur. Adde Tac. An. XIII. c. I.

(Narcissus) Libertus Claudii, eunuchus,
potentissimus in aula,

Indulsi Caesar cui Claudius omnia —

non Juvenal. ait in fine Sat. XIV. Adde
Suet. c. 28. & 29. Tac. XI. An. c. 33.

(ominus Domini) Suet: dicto loco: *Hic li-*
beris addidit, non principem se, sed ministrum
agn eadem sententia, sed noster acutius
acerbiusque, propter manifestam contradi-
ctionem. Plinius in panegyrico similiter, sed
contrario modo c. 88. *Pleriq; Principis cum es-*
servitium Domini, libertorum erant servi.

X S

Q

Uterat à balneo) Suspicio plane his verbis Satyricè ludere in genus mortis, quo obiit. Ait namq; Tac. An. XIII. c. 1, quod *necessitate extrema ad mori sit actus*. Id credo ex hoc loco factum in balneo, resolutis ferro venis, pro consuetudine illorum temporum, indeque balnei hic fieri à Seneca mentionem.

Ille autem) Puto cum Junio, abesse hac debere ad istud, *dicto citius*, nec continere, nisi expositionem brevitatis, qua hic ex natura negotii usus est Seneca.

Bellua centiceps) Veteres: *bellua centiceps, pusillum supercumbatur* (*albam canem i. d. h. asueverat*) ut *illam vidit canem nigram villosam, sane non quem velis i. i. o. Et magna voce: Claudius, inquit, veni.* Puto rectissime hanc lectionem se habere, editaque ingenio scioli interpolata esse.

ἡγήσαμεν) Sic codex Junianus: alii *εὐχόμεν*, quod probat Faber: Sed in alteram scripturam magis consentio. Non enim valet, quod ait Faber, esse hæc solennia verba in sacris Osiridis. Nam ob hoc ipsum per jocum paulisper immutasse Seneca videtur.

C. Silius) qui Messalinam duxit. Tac. XI. c. 35. ubi & reliquorum nomina leguntur. *Ad motus Silii tribunali, non defensionem, non moram tentavit, precatus, ut mors acceleraretur, eadem constancia & inlustres equites Romanos cupiani natura necis fecit, Tullium Proculum custodem à Silio Messalia datum, & indicium offerentem, Vectium*

Va-

Pantem, & confessum, & Pompejum Vibicum, ac Sufellum Trogum ex conscis trahi ad suppli-
cium iubet. Decius quoq; Calpurnianus vigilum
praefectus, Sulpitius Rufus ludi procurator, Junius
Brutianus senator, eadem poena affecti.

(Junius Pratorius) Rhennanus & Junius in-
locis suis repererunt unus pratorius, pro-
Junius. At vero Sex. Traulus, quem re-
pro Trallo substituit, pratorius fuisse nō
itur, sed eques Romanus. Ne Traulus qui-
dem quis Romani defensor recepta est, ait. Ita-
que magis inclino eo, ut dicam scribendum.
ex Tacito.

(decoris causa) Si recte video, hic iterum
est in ambiguitate vocis. Decor vel de-
corum refertur ad corpus, quo potissimum
virtutes censebantur, & erat pulcher is
Mnester. Refertur & ad facta, quæ in se ho-
nestatem habent. Dicitur autem is Mnester
electus à Claudio, non tam, quod meri-
tus esset supplicium, quam ne solus veniam
impetrasse ex tā multis accusatis videretur.
Fac XI: An. c. 36. Solus Mnester cunctationem,
et dilaniata veste clamitans: aliis largitione
et magnitudine, sibi ex necessitate culpam.
comotam huius & prout ad misericordiam Ca-
fare perpulere liberti, ne tot illustribus viris in-
ferretis, bistrioni consuleretur &c. Itaque hoc
deus, quod respexit Claudius. Foran &
facta fuit procerior, ut sic & illud minorem
magis conveniret in corporis ejus ha-

Con-

Convolarunt primam) Totum hunc locum lege ex Junii Fabrique codicibus hoc modo: *Convolarunt primum omnium liberti, Polybius, Myron, Harpocras, Amphaus, Pharonactus: quos Claudius omnes, necubi imperatus esset, promiserat. cetera deleo.*

Imperatus esset) Sic legi in plerisque vetustis, confirmant Rhenanus & Faber. Neque mutatio. Scilicet est eadem scribendi, seu loquendi ratio, qua supra *mensam* pro *mensam* bis habuimus. *Imperatus* autem, quia nihil agere sine ope libertorum potuit. *Imperatus* vero quia dictis eorum, ut minister domini imperiis, obsequebatur. Porro ex *imperatus* qui non intelligebat, *imperitus* fecit, ut in quibusdam legitur.

Rufus Pompei F.) Putat Junius, esse eum, qui Tacito XI. An. c. 21. *Curtius Rufus*. Sed is in Africa *defunctus* dicitur, cum hic qui memorantur, omnes fuerint interfecti. Igitur Junio hic non assentior, sed puto esse *Rufum Crispinum*.

Saturninus Luscius) Scribunt alii *Lusci*. Sed scribendum *Lusius*, quomodo & in veteri codice reperit Junius. Sic enim & Tacito vocatur An. XIII. c. 43.

Iustus Catonius & Rufus, Pompei F.) Dixi Rufum hunc esse non Curtium Rufum, sed Rufum Crispinum, de quo Tacitus An. XII. c. 42. *Nondum tamen summa moliri Agrippina audebat, nisi pratoriarum cohortium cura exsoluerentur*

remur *Lusius Geta, & Rufus Crispinus*, quos
Salina memores, & liberis eius devinctos cre-
dat. Intelligitur simul ex hoc loco, quales
Perfectos putaverit Seneca, nimirum cohori-
 tum prætorianarum, cuiusmodi cum nuspi-
 tum vita Claudii Catonis fuisse quidam le-
 git, nescio an non pro eo hoc substituen-
 dum sit nomen, quod est apud Tacitum.

eler Asinius) quid? si *Gallus Asinius*? qui
 um conspiravit. V. Suet. c. 13.

Postulat, nomen ejus recipit, edit subscriptionē
ius, recipiat, edit subs. Rectissime, quod
 ment alii: *recipi, edit*, sed post *recipi* duo
 pūcta, vel punctum minus scribendū Cic.
 Vin Ver. *Si quis absentem Sthenium rei capi-*
talium facere velit, sese nomen ejus receptu-
rum. Porro ista verba, is lege *Cornelia*, qua de
 si sit lata est, quarebat, puto parenthesi in-
 tendenda esse.

edit subscriptionem: Occisos) Hinc illa sub-
 scriptio, in qua summa accusationis. Ita enim
 coluevise, patet ex Luciani Bis Accusato,
 quem vide.

occisos Senatores XXX) deest una littera
 nteralis nempe V. Suet. c. 29. *In quing, &*
centa senatores, trecentosq, amplius equites R.
adverit. Ex hoc Suetonii loco, perperā
 lecto, aliquis in superioribus hos omnes
 scriaserat interfectos die nuptiarum Claudii
 Agrippinae, quia post verba de nuptiis, ea
 sequuntur, quæ attulimus.

atq; plures, ceteros) Scribendum est: *Equites Romanos CCC atq; plures, ceteros* &c. Rhenanus scribit CCXXI. *ceteros*. Id mox in textum ab aliis assumptum post vocabulum *ceteros*. Sed perperam. Nec enim certum numerum ediderat Seneca, sed rotundo usus pro definito, plane sicut Suetonius fecit, unde nec illud, *atq; plures*, deleri posse apparet.

P. Petronius) Forte is, cujus meminit Tac. An. VI. c. 45.

Postulat advocacionem) h. e. jus advocacionis, ut adesse reo liceat. vide Brissonium de formulis lib. V. p. 412.

Magnis clamoribus) Non Pompei, sed reliquorum, quos supra memoravit. Sic namq; solebant partim approbantes, quæ dicerentur ab accusatore, partim concitantes Judicem ad vindictam. Plin. IX. ep. 13. *Mirum, quam intentione, quibus clamoribus omnia exceperint*. vide me opusculo de Stylo c. 10. §. 3.

Incipit patronus velle respondere) Quomodo patronus, cum ei paulo ante patronus negaretur? Aut nihil video, aut scribendum est *Petronius*. Volebat nempe hic invitis ceteris & prohibitus id minus in se suscipere, igitur mox statim ei silentium quoque imponitur. Atque ita video nunc & in novissimis editionibus excusum.

Altera tantum parte audita) Alludit ad id, quod est superius: *nunc tantum parte audita de quo ibi*.

κε παῖδοι) Faber scribit ex Mss. αἵ κε παῖδας
 ἔξεξας. Sensus est: Si forte hac te ad iram
 movent, dabitur jus æquum, vel potius simile,
 quæ scilicet tu dare solebas. Alludit ad id
 in consultiis, qui æquissimum ajunt es-
 se, ut quis patiatur id jus, quod in alium ipse
 fecit.

(Si minus di dilatura fecissent) Codices vetu-
 sti si uni di dilaturam fecissent. Ex quo Junius:
 si di dilaturam. Alcibiades si non dilaturam.
 Quid? si, si uni di dilaturam? Quanquam
 sensus non propterea integer. Præcessit
 enim; dubio Sententia, qua aliqui volebant,
 Claudium uni ex fontibus adesse, ceu mini-
 strum, eumque in supplicio juvare, cui ad-
 flenda additum erat: nisi dii uni & alteri
 dilaturam facerent, eumque velut respira-
 re paterentur, fore, ut brevi pereant, atq;
 in poena eximantur. Huc respicit quod
 legitur, Tantalum sibi periculum, quæ pro-
 pter verba puncto à præcedentibus separan-
 da sunt.

(Non unquam Sisyphum) Ex iis, quæ jam
 modo dixi, patet uno verbo legendum: Non
 unquam, & mox, relevandum, non relevari.
 propter sequens suffragandum.

(excogitari debere, instituendum) Perperam:
 non enim instituitur labor, sed constituitur. Er-
 go accipio lectionem Mss. Rhenani & Junii,
 excogitari debere, excogitandum.

(ut alienus in prius in speciem) Ego plane hic
 legem

legendum autumo *ex alicujus cupiditatis specie*, vel, *et al. c. speciem*.

Ab illo flagris) Respicere id, quod habet Suetonius c. 8. videtur *interdum ferula flagroque, velut per ludum, excitabatur à Cōprois*. Porro flagra, inter supplicia servilia, hinc argumenti, quo Cæsar utitur, vis, ac ratio.

Adjudicatur C. Cæsari) Rectissime Junii codex. *Adjudicatur; C. Cæsar illum Eaco donat*. Vulgata ab eo est, qui *τὸ adjudicatur* neutraliter poni posse nesciebat.

Menandro liberto) Num integrum hoc nomen sit, alias dispiciemus plenius, nunc enim vix opinamur.

Ut à cognitionibus ei esset) dele *τὸ ei*. Acerbe autem à *cognitionibus*, propter incogitantiam Claudii, ac judicii imbecillitatem, tanquam, si hoc ei imperaretur, non minus inde supplicii, quam cæteri ex aliis laboribus, sit perlaturus.

EXPLICIT.

JOANNIS SCHEFFERI

Argentoratensis

OPUSCULORUM

diversis temporibus locisque
publicatorum

I N D E X.

LECTORI BENIVOLO
S. D.

ANte annos fere decem Bibliopola Upsaliensis opusculorum meorum edidit Indicem, subnexum meis Dissertationibus Politicis in Livium, quibus Regni Romani titulum praefeci. Ab eo inde tempore non destiterunt Amici variis ex Locis per litteras me adhortari, ut quae interea sint publicata mihi, significare ne gravarer. Quorum postulationi quo satisfiat tandem, ecce istum, quem nunc edo, Indicem. Quem eo libentius juris facio publici, quo scio certius esse, quae sive oseltantia Librarii Upsaliensis, sive causis al is hic jacent pulvere sepulta, & ideo alibi ignorantur. Consulendum quoque fuit votis eorum, qui cum ex regionibus peregrini huc delati, honorarent me congressu colloquioque suo, scire simul nomina laborum meorum, nec id una tantum vice, voluerunt. Maxime cum eorum parte simul constitui, ex qua raro eorum, quae in literis geruntur, ad alios pervenire possit fama. Dum Bibliopola peregrini commercia cum nostris exercere vel nequeunt, vel per rationes suarum consuetudinum non volunt. Nam alias non erat tanti, ut mea cum absurda & invidiosa specie ambitionis velut in tabula proponerem. Sunt enim minuta pleraque, ac talia, quae neque numero, neque dignitate cum laboribus aliorum possint comparari. Quod ipse facile agnosco, nec pro ingenuitate mea sustineo diffiteri.

Vale.

IN-

I N D E X.

- D**issertatio de varietate Navium. Argentora-
ti, 1643. 4to.
- I. Agrippa Liberator, seu de Novis Tabulis. Ib.
1645. 12.
- III. Æliani variæ Historiæ Græc. Lat. cum Notis.
Ibid. 1647. 8.
- IV. Lat. Pacati Panegyricus cum Notis. Holmiæ,
1651. 8.
- V. Oratio funebris in obitum Jacobi Ponti de
La Gardie, Comitis in Lekö, Regni Sue-
ciæ Archithalassi, Upsaliæ, 1652. fol.
- VI. De Stylo, ad consuetudinem veterum, Liber,
Ibid. 1653. 8.
- VII. De Militia Navali veterum, libri IV. Ibid.
1653. 4to.
- VIII. Oratio in discessu CHRISTINÆ Reginae.
Ibid. 1654. fol.
- IX. De Antiquorum Torquibus, Syntagma. Hol-
miæ. 1656. 8.
- X. Gymnasium Styli, seu de vario scribendi e-
xercitio ad exemplum veterum. Præmitti-
tur Liber de Stylo, auctior, Upsal. 1657. 8.
- XI. Titulus sepulchralis in obitu CAROLI GU-
STAVI Regis. Ibidem 1660. fol.
- XII. Memoria Jacobi Augusti, & Johannis Caro-
li de La Gardie, Comitum in Lekö, fra-
trum. Ibid. 1662. 4to.
- XIII. Æliani variæ Historiæ secunda vice, auctio-
ribus cum Notis. Argent. 1662. 8.
- XIV. Phædrus cum Annot. Upsaliæ. 8. Accedunt.
- XV Franc. Guyeti Notæ ad eundem, antea non pub.
- XVI. De Natura & constitutione Philosophiæ Ita-
licæ seu Pythagoricæ, Liber, prodromus
(2 magni

- magni operis de Philosophia Pythagorica
Ibid. 1664. 8.
- XVII. Arriani Tactica, nunquam ante publica-
ta, Gr. Lat. cum Ann. ib. 1664. 8. jungitur
- XVIII. Mauricii Strategicon, & ipsum antea nun-
quam publicatum, Gr. Lat. cum Notis.
- XIX. Annotationes in Anonymum veteri Lingua
Gothica scriptum de Goethrica & Rolo-
nis, Regum Westrogothiae. ibid. 1664. 8.
- XX. Petronii Fragmentum Tragurianum cum
Notis. Ibid. 1665. 8.
Idem secunda vice editum per Cl. Thom.
Reinesium Lipsiae 1666. 8.
Idem tertia vice editum cum Petronio in-
tegro per Michael. Hadrianidem Am-
stelodami. 1669. 8.
- XXI. Oratio ad CAROLUM Regem, cum Studi-
orum gratia primum venisset Upsaliam. U-
psal. 1665. 4to.
- XXII. Regnum Romanum, sive dissertationes Po-
liticae septem in librum primum Livii, U-
psal. 1665. 4to.
- XXIII. De Stylo liber, idem Gymnasium Styli.
Auctiora & emendatiora omnia edita,
Upsal. 1665. 8.
Eadem edita iterum, cum Dissertatione J.
H. Boecleri de comparanda Lingua Lati-
na, & Indice necessario, per Cl. Andr. Bo-
sium, Jenae, 1670. 8.
- XXIV. Upsalia Antiqua, cujus occasione plurima
in Antiquitatibus Borealibus & gentium vi-
cinarum explicantur. Upsaliae 1666. 8.
- XXV. Phædrus secunda vice cum Notis auctiori-
bus. Accedit versio Gallica & Index, Ibid.
1667. 8.

XXVI

- XXVI. Lat. Pacatus collatus cum Mss. tribus, secunda vice editus auctioribus cum Notis, Ibid. 1668. 8.
- XXVII. Appendix Notarum in Fragm. Petronii, Ibid. 1668. 8.
- XXVIII. Memoria Johannis Canuti Lenæi, Archiepiscopi Upsalensis, Ibid. 1669. 4to.
- XXIX. Graphice, seu de Arte pingendi, liber. Norimbergæ, 1669. 8.
- XXX. Konunga styrelse, seu Institutio Regia, lingua veteri Suetica, cum versione Latina & Notis. Holmiæ 1669. fol.
- XXXI. Aphthonius, Theon, & alii, Gr. Lat. cum Notis brevibus, & Indice Auctorum abiosis citatorum. Upsaliæ 1670. 8.
- XXXII. Epistola ad Axelium Oxenstierna, Comitem in Södermöra postquam valedixisset Upsaliæ. Ibid. 1671, 4to.
- XXXIII. De Re vehiculari veterum, libri III. Francof. 1671 4to. Accedit.
- XXXIV. Pyrrhi Ligorii Commentatio de re eadem, Italice, cum versione Latina & Notis.
- XXXV. Memorabilium Sueticæ gentis Exempla, liber. Hamburgi 1671. 8.
- XXXVI. Sam. Bocharti de quæstione, num Æneas unquam fuerit in Italia, dissertatio, ex Gallico versa in Latinum, Hamb. 1672. 12
- ad eadem secunda vice recusa, una cum ejusdē Geographia sacra, Francofurti.
- XXXVII. Oratio ad CAROLUM Regem, cum primū manus admovisset gubernaculis imperii, Upsaliæ 1673. 4to.
- XXXVIII. Phædrus tertia vice editus, auctioribus emendatioribus cum Not. Hamb. 1673. 8.
- XXXIX. Anonymi Sueci veteris breve Chronicon

con Archi-episcoporum & Sacerdorum
psaliensium, nunquam ante editum, cum No-
tis, Upsaliæ 1673. 8.

- XL. Laponia, seu gentis regionisq; Laponia
descriptio adcurata, cum fig. Franc. 1673.
Eadem versa in sermonem Anglicanum,
edita cum præfatione, Oxoniæ, 1674.
Excerpta quædam ejus edita Germanice
Erasmi Francisci, Norimbergæ 1674.
Eadem Germanice edita integra 1674.

- XLI. Index in Libros Grotii de Jure B. & P.
ptus in usus Studioforum, qui privatim
audiebant explicari a Cl. Bœclero An. 1673.
editus sine nomine Auctoris Amstelodami
1670, & secunda vice Jenæ, 1673.

- XLII. Hygini quæ extant, cum Notis, Indicibus
& Dissertatione de eorum vero auctor
Hamb. 1674. 8.

- XLIII. Israel Erlandi de vita S. Erici, Regis Suec
ejusdēq; miraculis, cum Not. Holmiæ 1675.

- XLIV. De tribus orbibus aureis nuper in Scania
rutis e terra, disquisitio antiquaria. Holm
1675. 8.

- XLV. Lectiones Academicæ, seu Notæ in script
res veteres diversos Hamburgi. 1675.

- XLVI. Julius obsequens de Prodigiiis, cum Not
prælo subjiciendus Amstelodami.

*Prælo parata
cum se offeret idoneus typographus.*

- XLVII. De Re ac Militia Navali libri N, ita anti
mutati, atq; emendati, ut haberi possint p
plane aliis & novis.

- XLIX. Commentarius politicus in Taciti vita
Agricolæ.

- XLIX. De veris Regni Sueciæ Insignibus Liber

Iustinus cum Annotationibus.

I. Annotationes in Auctorem de Prædationibus.

II. Eliani variae Historiae collatae cum Mss. & multo auctioribus cum Notis.

III. de scriptis & Scriptoribus Suecorum, Liber anonymi veteris vita Ethici seu Adalrici facis, nunquam ante publicata, cum Notis.

IV. Doctorum virorum ad Joh. Schefferum Epistolae, cum responsis, & nonnullis aliis.

V. Basilicae, seu Orationes habitae coram Regibus aut de Regibus.

VI. Liber adversariorum, in quo Notae ad Scriptores plurimos, veteres & recentes, quae augentur indies.

Manum ultimam desiderant.

VII. Commentarius in Libros Ciceronis de Officiis.

VIII. Geographia Juris Naturae, illustrata Notis.

IX. Vita Pythagorae & de Claris Pythagoricis,

X. philosophiae Pythagoricae Libri III.

XI. De Opilione Liber.

& non pauca alia.

